

*A Magyar
Művészeti
Akadémia
Évkönyve*
2023

A MAGYAR
MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

ÉVKÖNYVE
2023

MMA

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

- AJÁNLÁS – Turi Attila 6

A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA HITVALLÁSA ÉS FELADATAI

- Hitvallás és feladat 8
- A köztestület testületei, tisztségviselői és működése 9

BESZÉLGETÉSEK

- Összegző interjú Vashegyi Györggyel, a Magyar Művészeti Akadémia leköszönő elnökével 12
- Interjú Turi Attilával, a Magyar Művészeti Akadémia elnökével 14
- Beszélgetés Kiss Jánossal, a Magyar Művészeti Akadémia alelnökével 16
- Interjú Rátóti Zoltánnal, a Magyar Művészeti Akadémia alelnökével 17
- Interjú dr. Richly Gáborral, a Magyar Művészeti Akadémia főtitkárával 18
- Tagozatvezetői éwertékelők 20

KIEMELT ESEMÉNYEINK VOLTAK

- Rekordszámú taggal bővült a köztestület 26
- Díjátadó ünnepek 27
- A Magyar Művészeti Akadémia regionális munkacsoportjai 36
- Építészeti Múzeum és Központ nemzetközi tervpályázata 42
- Nemzetközi kitekintés 44

INTÉZMÉNYEK, PROGRAMOK

- Pesti Vigadó 50
- Múcsarnok 53
- Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet 55
- Művészeti Ösztöndíjprogram 58
- Makovecz Központ és Archívum 61
- Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ 62

MŰVÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ

- Akadémikusportrék – MMA portréfilmek a köztelevízió műsorán 66
- Magyar Művészeti Akadémia Kiadó 71
- Kiadványok 74
- Videószolgáltatás 79
- A Magyar Művészet lapszámai 80

AKADÉMIAI NAPLÓ 83

TALÁLKOZÁSOK A MAKOVECZ IMRE UTCÁBAN

- Klubestek **108**
-

IN MEMORIAM

- Ambrus Éva keramikus, iparművész **118**
 - Budai Ilona énekművész **121**
 - Dávid Katalin művészettörténész, művészeti író **123**
 - Mészáros Éva textilművész **128**
 - Paolo Portoghesi olasz építész, történész, teoretikus **131**
 - Párkai István karmester **132**
 - Szűcs Endre építész **136**
-

A NEMZET MŰVÉSZEI **140**

AKADÉMIAI ARCKÉPCSARNOK

- A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjai **150**
 - A Magyar Művészeti Akadémia levelező tagjai **169**
 - A Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagjai **172**
 - A Magyar Művészeti Akadémia pártoló tagjai **173**
 - A Magyar Művészeti Akadémia nem akadémikus köztestületi tagjai és közgyűlési képviselői **173**
 - A Magyar Művészeti Akadémia néhai tagjai **177**
 - A Magyar Művészeti Akadémia postumus honoris causa tagjai **184**
 - A Magyar Művészeti Akadémia posztumusz tiszteleti tagjai **185**
 - A Magyar Művészeti Akadémia örökös tiszteleti elnöke és főtitkára **188**
 - A Magyar Művészeti Akadémia tisztségviselői és testületei **189**
 - A Magyar Művészeti Akadémia Elnöksége **190**
 - A Magyar Művészeti Akadémia művészeti tagozatainak vezetői **191**
 - A Magyar Művészeti Akadémia Felügyelő Testülete **191**
 - A Magyar Művészeti Akadémia Társadalmi Tanácsadó Testülete **191**
 - A Magyar Művészet folyóirat szerkesztősége **192**
 - A Magyar Művészeti Akadémia intézményeinek vezetői **192**
 - A Magyar Művészeti Akadémia regionális munkacsoportjainak vezetői **192**
 - A Magyar Művészeti Akadémia állandó bizottságai **193**
-

MŰVÉSZETI ÖSZTÖNDÍJPROGRAM **195**

AJÁNLÁS

Hagyományosan megjelenő évkönyvünk szíves figyelmükbe ajánlásakor az első gondolatommal Makovecz Imrét, Kossuth-díjas világhírű építész, a Magyar Művészeti Akadémia alapító, örökös tiszteleti elnökét idézem meg. A köztestület elnökeként a Mester organikus létszemléletéből eredő szellemi, lelki és művészeti hagyatéka jegyében kívánom folytatni az elődeim, Vashegyi György és Fekete György elnök urak munkáját, a 2023-ban az Akadémia történetében bekövetkezett fontos stratégiai változások figyelembevételével. Mindenekelőtt említeném a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Művészeti Akadémia közötti együttműködési szándéknyilatkozat aláírását, amely lényegesen elősegítette a köztestület országos képviselőinek megvalósulását, 2023 tavaszára hét regionális művészeti központunk megalakulását. A Külgazdasági és Külügyminisztériummal és a Kulturális és Innovációs minisztériummal kötött megállapodásunk okán az eddiginél nagyobb hangsúlyt kap a magyar kortárs művészet nemzetközi jelenlétének erősítése közös tervezéssel, szervezéssel, társfinanszírozásban a Liszt Intézetek bevonásával.

Emellett további jelentős mérföldkőnek tudom be, hogy 2023-ban építészeti együttműködési szándéknyilatkozatot írt alá a Magyar Művészeti Akadémia, az Építési és Közlekedési Minisztérium, az MMA Építőművészeti Tagozata, a Magyar Építész Kamara, a Magyar Építőművészek Szövetsége és a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia Építőművészeti Osztálya az MMA székházában, a Pesti Vigadóban. Ugyanott, ahol első alkalommal adták át az állami építészeti díjakat egyszerre, a Magyar Építészet Napján, melyen a nemrégiben alapított Kós Károly-életműdíjat Dévényi Sándor vehette át, illetve kihirdettük a Magyar Építészeti Központ és Múzeum tervpályázatának eredményét.

Reményeink szerint évkönyvünk híven összegzi meghozott döntéseink következtében megvalósult partneri együttműködéseink és kulturális eseményeink sorát a művészeti életben szülőföldünkön és határainkon túl.

Turi Attila
a Magyar Művészeti Akadémia
elnöke

A Magyar Művészeti Akadémia

hitvallása és feladatai

Hitvallás és feladat

■ A Magyar Művészeti Akadémia a művészettel – különösen az irodalommal, a zenével, a képzőművészettel, az iparművészettel, a tervezőművészettel, valamint az építészettel, a fotó-, a film-, az előadó-, a népművészettel – továbbá a művészet elemzésével, támogatásával, oktatásával, hazai és nemzetközi bemutatásával, közkinccsá tételével és a magyar művészek képviselével összefüggő országos közfeladatokat ellátó köztestület.

Az MMA köztestület tagjai a magyar művészeti életben kimagasló alkotói, szellemi teljesítményt felmutató művészek. Az MMA tagjai a rendes, a levelező, a tiszteletbeli és a pártoló tagok. Az MMA rendes tagjainak száma 2023-ban a Nemzet Művésze címet viselő rendes tagokkal együttesen legfeljebb 315 fő. A levelező tagok száma nem lehet több 50 főnél. Az MMA tagjait a közgyűlés választja közvetlen és titkos szavazás útján.

Az MMA fő feladata, hogy elősegítse a magyar és az egyetemes kultúra értékeinek érvényesülését, megővését, a magyar művészeti élet hagyományainak tiszteletét, új, értékes alkotások születését.

Ellátja a művészeti élet képviselét a közéletben, valamint mindazon testületekben, amelyekre jogszabály kötelezi, illetve amelyekben való részvételre kormányzati vagy egyéb országos hatáskörű állami szerv felkéri.

Segíti a művészetoktatást, a művészképzést és a művészettel nevelést, valamint a művészeti tárgyú tudományos tevékenységet. Ösztöndíjak, pályadíjak kiírásával és más módszerek segítségével támogatói szerepet vállal a magyar művészeti életben, különösen a fiatal művészek és a művészet népszerűsítésével. Lehetővé teszi, hogy a művészeti élet hazai és külföldön élő, elismert képviselői jelentős véleményformáló erőként részt vehessenek a művészeti kérdések megvitatásában, valamint az ezt meghatározó döntések előkészítésében és kialakításában. Figyelemmel kíséri a magyar szellemi és művészeti élet meghatározó folyamatait, és ezek problémafeltáró kifejtéséhez szakmai találkozók, konferenciák rendezésével fórumot teremt. Öröködi a magyar művészeti élet szabadsága és a művészeti közélet tisztasága felett.

Együttműködik a Magyar Tudományos Akadémiával és a magyarországi országos művészeti intézményekkel és szervezetekkel, támogatja a különböző művészeti ágak országos civil szervezeteinek, szövetségeinek működését. Együttműködik a határon túli magyar kulturális és művészeti szervezetekkel és a külföldi hasonló rendeltetésű intézményekkel.

Kutatja, dokumentálja és népszerűsíti a magyar művészeti életet, amelynek érdekében folyóirat-, könyv- és digitális kiadói tevékenységet folytat és támogat. Részt vesz a magyar kulturális értékek nemzeti nyilvántartásában. Az MMA tagjairól dokumentációt készít, gondoskodik műveik eredeti vagy digitalizált változatának gyűjtéséről, kutatásáról, megőrzéséről.

Költségvetési lehetőségeihez mérten segíti, támogatja a különböző művészeti ágak legjelentősebb hazai civil szervezeteit. Gondoskodik a magyar művészeti élet szereplőinek személyes megbecsüléséről. Pályázatokkal, díjak, ösztöndíjak adományozásával segíti műalkotások megszületését, nyilvánosságra kerülését és fiatal alkotók pályakezdését.

A köztestület testületei, tisztségviselői és működése

A Magyar Művészeti Akadémia közgyűlése

A közgyűlés a köztestület legfőbb döntéshozó szerve, azt a rendes tagok, a levelező tagok és a közgyűlési képviselők alkotják, akik köztestületi jogaikat a közgyűlésen szavazati joguk útján gyakorolják. A közgyűlés választja meg többek között az MMA elnökét, két alnökét, az elnökség tagjait.

Elnökség

Két közgyűlés között (néhány kivétellel) az elnökség az MMA döntéshozó testülete.

Az MMA elnökségének tagjai: az elnök, a két alelnök, a főtitkár és négy, a közgyűlés által három évre elnökségi taggá választott akadémikus. Az elnökség irányítja az MMA működését, előkészíti az MMA éves programtervét, és felügyeli annak végrehajtását; megtárgyalja az MMA következő évi költségvetésének irányelveit és az előző évi költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolót, továbbá elfogadja az MMA éves költségvetését; gondoskodik a közgyűlés döntéseinek végrehajtásáról.

Elnök

Az MMA elnökét a közgyűlés választja a magyar állampolgárságú akadémikusok közül, megbízatása három évre szól. Az elnököt tisztségében a köztársasági elnök megerősíti. Az elnök legfeljebb egy alkalommal választható újra.

Alelnökök

Az elnököt feladatai ellátásában két alelnök segíti, akiket a közgyűlés három évre, az akadémikusok közül választ. Az alelnök legfeljebb egy alkalommal újraszavazható.

Tiszteletbeli elnök

A közgyűlés – az elnökség ajánlására – tiszteletbeli elnöki címet adományozhat az MMA egy rendes tagja számára, aki kiemelkedő egyéniségével és életművével az MMA céljainak szimbolizálására egy személyben is alkalmas.

Főtitkár

A főtitkár az MMA igazgatási és gazdálkodási feladatait ellátó Titkárságot vezető köztisztviselő. A közgyűlés öt évre választja, egy alkalommal újraszavazható.

Tagozatok

Az MMA közfeladatainak ellátását művészeti ágak szerint szerveződő tagozatok segítik. A tagozat az MMA-nak az akadémikusokat és a közgyűlési képviselőket magában foglaló egysége. A tagozat működését az Alapszabály és a tagozat ügyrendje által meghatározott jogkörrel a tagozatvezető irányítja. A tagozatvezetőt a tagozaton belül szavazati joggal rendelkező akadémikusok közül a tagozat négy évre választja.

Felügyelő Testület

A köztestületi vagyonkezelés és a köztestület gazdálkodásának törvényességét, a vagyonkezelés és gazdálkodás során törvényi céljainak érvényesülését öttagú felügyelő testület ellenőrzi. A felügyelő testület egy tagját a Kormány, egy tagját az Országgyűlés kulturális ügyekért felelős bizottsága nevezi ki, további három tagját – az akadémikusok közül – a közgyűlés.

Állandó bizottságok

■ Etikai Bizottság

A köztestület örökösök a magyar művészeti élet szabadsága és a művészeti közélet tisztasága felett; ennek érdekében a Magyar Művészeti Akadémia etikai kódexet alkot, és etikai bizottságot működtet.

■ Oktatási, Képzési, Tudományos Bizottság

A köztestület tevékenységével segíti a művészetoktatást és a művészképzést, valamint a művészeti tudományos tevékenységet, és erre a célra tagjaiból oktatási, képzési, tudományos állandó bizottságot működtet.

■ Nemzetközi és Határon Túli Bizottság

A köztestület együttműködik a határon túli magyar művészeti szervezetekkel és hasonló rendeltetésű külföldi intézményekkel; az MMA a külföldi és nemzetközi művészeti szervezetekkel való kapcsolatok elvi kérdéseinek kidolgozását, a kapcsolattartás módját és gyakorlati megvalósítását előkészítő, valamint ezek gyakorlati megvalósításában részt vállaló határon túli, illetve nemzetközi önálló állandó bizottságot működtet.

■ Professzori Felterjesztések Bizottsága

Az MMA a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény rendelkezései szerint főiskolai vagy egyetemi tanár kinevezését kezdeményezheti, és ennek előkészítése érdekében bizottságot működtet.

MMA
MAGYAR
MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

Beszélgetések

Iránytűnk a művészi minőség

Összegző interjú Vashegyi Györggyel,
az MMA leköszönt elnökével

■ – *Milyen ideál lebegett a szeme előtt, amikor a Magyar Művészeti Akadémia elnöki tisztét hat évvel ezelőtt elvállalta?*

– Őszinte leszek: szerintem nincs ember, aki, mielőtt akadémiai elnökké válik, igazán pontosan tudná, milyen feladatra vállalkozik. Hiába tagja valaki a Magyar Művészeti Akadémiának – mint ahogyan én is már három éve akadémikus voltam az első megválasztásom idején –, más szinten látja az MMA-t egy tagozatból; s az elnökség munkájában sem vettem részt egészen a megválasztásomig. Ha valaki megbízást kap erre a tisztségre, akkor hónapokba, akár évekbe is telik, amíg föl tud nőni a feladathoz. Fekete György óriási intézményvezetői és politikusi tapasztalattal a háta mögött lett az MMA elnöke – tanulságos, hogy az 1990-es évek első felében, politikusként hozott, a maga idejében sokszor vitatott döntései mára mind értékállóknak bizonyultak –, tehát komoly közéleti, kormányzati kapcsolatrendszerrel rendelkezett. Én világeletemben független művész voltam.

Elnökként először ezért meg kellett fogalmaznom, hogy mi is számomra általában a művészet definíciója. A válaszom megtalálásához pontosítottam a kérdést: mitől érdekes számomra egy műalkotás? Végül azt a meghatározást sikerült adnom – nem várom, hogy bárki ezzel egyetértsen, csak én nem találtam magamnak jobbat –, hogy engem egy műalkotás addig érdekel, amíg az emberről szól. Ha már nem az ember áll a középpontjában, lehet bármilyen különleges, elveszítem a kapcsolódási képességemet hozzá. Ez az emberközpontúság mindenképpen egyfajta konstruktivitást is hoz magával.

A karmesterség menedzselési és irányítói képességet fejleszt ki az emberben. Így nagyon sok elképzeléssel láttam munkához, amiket aztán az élet több

szempontból – Covid-járvány, a szomszédunkban zajló háború, az annak nyomán fellépő energiaválság – felülírt; de az ideálom mindvégig változatlan maradt: a magyar művészet egészének a sorsáért felelősséget érző alkotmányos köztestületet kívántam irányítani.

– *Ha már a karmesterség szóba került, ott az egyik legfontosabb vezetői feladat az összehangolás: a különböző hangok, szólamok, hangszerek harmonizálása. Ezt a tapasztalatot az MMA elnökeként is tudta hasznosítani?*

– Igen, míg sok művészeti ág képviselői magányos alkotók, addig nekünk, zenészeknek fegyvermeztetteknek kell lennünk, muszáj közösen dolgoznunk a művészi célok elérése, a siker érdekében. Édesanyám textiltervező, az iparművészet világa ismerős számomra; több építész is van a családomban; s mindig nagyon érdekelt az irodalom – tehát a különböző művészeti ágakhoz különféle kapcsolódási pontokkal rendelkeztem már korábban is. Így kifejezetten érdekes élményt nyújt számomra az együttműködés a többi művészi terület képviselőivel. Ugyanakkor az én személyiségetem is formálta az MMA-elnöki tisztség. A karmesterekre rá szokták sütni a bélyeget, hogy „autokraták”, ami bizonyos mértékig igaz, mert valóban szükséges egy központi akarat a zenekar és a kórus hatékony irányításához. Karmesterként mindig azt kérem a zenész kollégáimtól, hogy amikor adok egy instrukciót, azt hajtsák végre százhusz százalékosan. Mert ha csak félig hajtunk végre valamit, akkor nem tudjuk, hogy attól nem jó az eredmény, hogy eleve rossz volt az irány, vagy attól, hogy csak gyatra a megvalósítás. Ezt az elvet próbáltam követni az MMA elnökeként is. Ugyanakkor az utóbbi hat évben megtanultam, miként lehet a nemes ügyek érdekében megkeresni a jó kompromisszumokat. Számomra a Magyar Művészeti Akadémia mindig is szent ügyet jelent, amellyel kapcsolatban óriási felelősséget érzek.

– *Melyek voltak azok a legfontosabb programpontok az elnöki célkitűzései közül, amelyek megvalósultak?*

– Sok mindent vittem tovább, amiért még az elődöm vívott meg, de a gyakorlatba már nekem kellett átültetnem. Ezek közé tartozik az ösztöndíjrendszer. Az MMA hároméves ösztöndíjrendszere – amely 2018 szeptemberével indult, tehát szűk egy évvel az elnöki ciklusom megkezdése után – Akadémiánk egyik legsikeresebb feladtvállalása, amellyel jelentős mértékben tudtuk fejleszteni a művészeti támogatási rendszert, s sikerült kialakítanunk egy életképes művészi életpályamodellt. Idén a jelenlegi és egykori ösztöndíjasaink létszáma már elérte a hatszázat. Igyekeznünk ezt a közösséget egyfajta alumni rendszerben egyben tartani, ők a magyar művészet „krémje”, néhányan már a jelenlegi, nagyobb részben a jövőbeli elit tagjai, és nagyon fontosnak tartom, hogy ez az állandóan bővülő minőségi kör a Magyar Művészeti Akadémiához kötődik. Egy olyan kapcsolati háló, olyan szellemi tőke jön létre az ösztöndíjas tevékenységeink okos menedzselésével, amely komoly kultúrkinccs. Az elnöki programom két hívószava, egyben alappillére az érték és a minőség volt. Ezt azóta is vallom: az iránytűnk nem lehet más, mint a művészi minőség.

Nagyon fontosnak tartom azt a taglétszám-növekedést, amely a Magyar Művészeti Akadémia számára

lehetéssé vált, a parlament döntésének köszönhetően. Immár háromszázhatvanöt akadémikusunk lehet, így létszámában mi is elértük a Magyar Tudományos Akadémia maximális taglétszámát. Bevált az a rendszer, amely a Nemzet Művésze címet viselők számára az egyenesen a rendes tagságra való meghívás lehetőségét adja. Ezzel nagyot léptünk előre annak érdekében, hogy minél többen itt legyenek a Magyar Művészeti Akadémián azok közül, akik a művészetük minősége által erre hivatottak.

Jelentős haladást hozott a Magyar Tudományos Akadémiával kialakított, a korábbinál szorosabb együttműködés, amelynek eredményeként és egyben egyértelmű bizonyítékként 2022 decemberében Freund Tamás MTA-elnök úrral együttműködési szándéknyilatkozatot írtunk alá. Egy olyan együttműködés indult a két akadémia között, amely költségghatékony előrelépést tesz számunkra lehetővé. A két alkotmányos köztestület együttműködésének szinte végtelenek a perspektívái, együtt tudunk fellépni bizonyos nemzetstratégiai kérdésekben: a közoktatásban, a szellemi hagyatékok megőrzésében vagy a művészet által nevelés ügyében.

Az MTA-val való kapcsolatteremtés ösztönzőleg hatott a 2023-ra megvalósult regionális fejlesztési terveinkre. Már évek óta kerestük a módját annak, hogy az MMA miként szabadulhat ki abból a Budapest-centrikusságból, amellyel minden országos hatókörű, nagy magyar intézmény küzd. Az MMA 2022. őszi közgyűlése erre azt a megoldást találta, hogy hét regionális központot hoztunk létre, amelyek közül öt vidéki centrumunk infrastruktúrája az MTA területi székházaira épít.

– Melyek azok a feladatok, amelyeket folyamatban lévő kiemelt ügyként adott át az utódjának, Turi Attilának?

– Természetesen vannak olyan területek, ahol még nagy feladatok állnak a művészet sorsáért felelős köztestületünk előtt. Ezek sorában található olyan célok, amelyeket egyedül biztosan nem tudunk elérni, ezért a mindenkori kormányzattal szoros együttműködésben, nemzeti léptékben lehet csak megoldást találni rájuk. Ilyen a kulturális, művészeti hagyatékok gondozásának a kérdésköre. Az akadémikus művészi életművek szakszerű feldolgozása, digitalizációja terén szépen haladtunk előre. A hagyatékok megmentése, biztonságba helyezése, az utókor számára való megőrzése azonban már olyan össznemzeti léptékű kérdés, amely messze meghaladja a Magyar Művészeti

Akadémia kompetenciáit – ugyanakkor a részünkről kidolgoztuk a megoldási javaslatainkat.

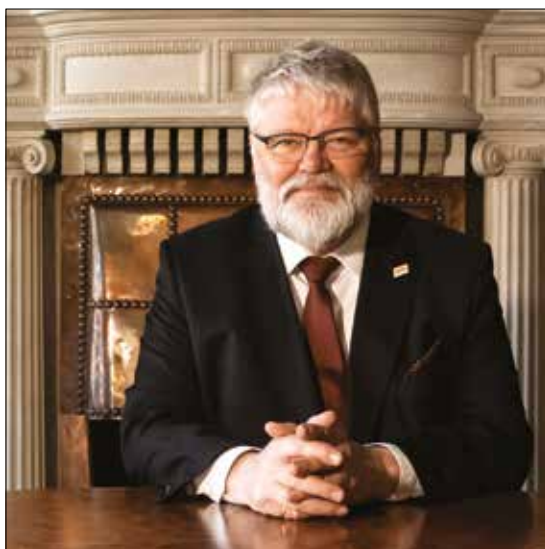
Személy szerint is fontosnak tartom továbbá a kortárs magyar magas művészet nemzetközi megjelenésének a koordinálását. E téren jó irányt tudunk mutatni azzal, hogy – kormányzati támogatással – a külföldi magyar kulturális intézetek számára készülő minőségi művészeti programok finanszírozásában fontos szerepet vállalunk. Az MMA nemzetközi jelenlétének az erősítése fontos részét képezte az elnöki programomnak, s a megvalósításban nagy szerepet játszott dr. Richly Gábor főtitkár úr, aki komoly nemzetközi tapasztalattal rendelkezik e téren.

– Milyen szerepet töltött be a hazai szellemi élet egészében az MMA abban a kétszer három esztendőben, amikor ön állt az alkotmányos köztestület élén?

– Az MMA elmúlt évekbeli kulturális szerepvállalásával kapcsolatban fontos tanulságokkal szolgált a koronavírus-járvány időszaka. A Covid-pandémia váratlanul érkezett, nem volt fölkészülve rá a nyugati civilizáció, sőt, senki a világon. E nehéz helyzetben a magyar kulturális szféra talpon tudott maradni. Bebizonyosodott, hogy a hatalmas, számomra korábban néha már túlzónak tűnő állami jelenlét a kulturális infrastruktúrában komoly előnyt jelenthet egy váratlan, nehéz helyzetben. Meggyőződésem: az MMA fontos szerepet játszott abban, hogy nem omlott össze a magyar kultúra és a hazai művészeti infrastruktúra.

Személy szerint megtiszteltetés számomra, hogy a kormányzat sokszor kikérte a véleményemet, és miniszterelnök úr a Nemzeti Kulturális Tanács elnökévé is felkért, ami lényegében éppen egybeesett az első Covid-helyzet kialakulásával, 2020 tavaszán. A kormányzattal együttműködve igyekeztem segíteni, hogy oda jussanak el a források, ahol azok nélkül nagy lehetett volna a baj. A váratlanul érkezett kihívásokkal szemben az MMA saját intézményhálózata is képesnek bizonyult biztonsággal talpon maradni. Ennek az intézményhálózatnak a fenntartása, e tevékenységek összehangolása a köztestülettel, az akadémikusokkal, a tagozatokkal: rendkívül komplex és izgalmas kihívás. A hatékonyság növelése tekintetében ezen a téren is sokat léptünk előre, amiben hatalmas segítséget jelentett, hogy kiváló elnökséggel dolgozhattam együtt.

Gózon Ákos

Az összművészeti párbeszéd közössége

Interjú Turi Attilával,
az MMA elnökével

■ – 2023 novemberéig a Magyar Művészeti Akadémia alelnökéként tevékenykedett – azóta immár az MMA elnöke. Milyen változást jelentett az alkotmányos köztestület vezetőjévé válni a korábbi alelnöki feladatokhoz képest?

– Az MMA-ban az alelnöki feladatok hagyományosan „címkézett” felelősségi körök, tehát bizonyos, pontosan körülhatárolt területekre koncentrálnak. Az én esetemben ezek az építéssel, beruházásokkal kapcsolatos feladatok voltak, melyeket – immár elnökként – tovább is kell vinnem. November óta a feladatom természetszerűleg jóval szerteágazóbb, s a korábbinak a többszöröse a kötelezettség. Jóval több kérdés, kérvény érkezik be hozzám, ötleteket mondanak el, újabb és újabb építő gondolatokat próbálnak akadémikustársaim megvalósítani, ezekre a megkeresésekre a legjobb tudásom szerint válaszolnom kell, és felelni is szeretnék. Mindezt a munkát a kormányzattal folyamatosan egyeztetve, különféle partnerszervezetekkel, kiemelten például a Magyar Tudományos Akadémiával összehangolva kell végezni – ezek összetett elnöki feladatok. Amíg az ember alelnök, már akkor is úgy érzi, hogy fontos és nagy terhet kell hordoznia – amikor elnökké lesz, akkor kiderül, hogy még egy utánfutót is húznia kell maga után, s abban vannak az igazán súlyos csomagok...

– S melyek ezek a nagyobb csomagok...?

– A legalapvetőbb, legfőbb feladat nyilvánvalóan Akadémiánk éltetése. Az az igyekezet, hogy Makovecz Imre szellemiségének, az alapító atyák etikai és minőségi alapvetésének megfelelő színvonalon lássa el az MMA mindazokat a közfeladatokat, amelyek az akadémiai törvényben és a mi saját erkölcsi normáink szerint meghatározottak. Meggyőződésem, hogy ezt a szellemiséget folyamatosan éltetni, ha úgy tetszik, táplálni kell. Nagy

köztestület lettünk. Nagyon sokan vagyunk. Ez már nem egy művészeti klub, ahol minden tag magától értetődően azonos irányba orientálódik, hanem egy sokfajta kapcsolattal rendelkező, a magyarországi és nemzetközi művészeti életet átszövő, különféle viszonyrendszerekben mozgó kortárs alkotóközösség. Ezt kell összetartóan éltetni, amihez az egyik eszközünknek a még szárba nem szökött, de tervként már létező akadémiai szalont tekintem. Az elnöki programom fontos részét képező akadémiai klubot olyan fórumnak képezelem, amely alkalmas arra, hogy a különféle művészeti ágak közötti párbeszéd állandó helyszíne legyen. Ahol a természetes, szívből jövő érdeklődés szintjén meg tudja tőlem kérdezni például egy zenész, hogy hogyan nyilvánul meg a ritmus az építészetben. Én pedig – aki építészként „megfagyott muzsikusz” vagyok – megtudhatom, amit a zenei szakma nyilván pontosan ért, hogy mi mindenre kell és érdemes figyelni a minőségi modern zenében, amit ezen útmutatás nélkül esetleg nem hallok meg. S ugyanígy sorolhatnám a lehetséges kölcsönhatásokat valamennyi művészeti ág között. Ebben a tervezett akadémiai szalonba tudunk majd meghívni köztestületünkön kívülről is olyan személyiségeket, akiknek a gondolatait nagyra becsüljük, legyenek akár művészek, akár tudósok – s ez utóbbi lehetőség ismét új teret nyithat a Tudományos Akadémiával való együttműködésre. Számunkra ez az összművészeti, sőt, össz-szellemi párbeszéd alapvető fontosságú.

A másik fontos kérdés: a hadrafoghatóság. Nem tudok ennél jobb kifejezést találni arra, hogy rengeteg megoldandó feladatunk van, amiben minden akadémikus vagy nem akadémikus köztestületi tagunk munkájára számítok, s mindenki meg is találhatja a maga szerepét, illetékességi körét. Az egyik legfőbb tennivalónk a művészettel nevelés területén adódik. Ezt a munkát az Oktatási, Képzési és Tudományos Bizottság fogja össze, s próbálja szárba szököttenteni, de mindenki kiveheti a részét a közös gondolkodásból, hogy miként segítsünk a tanárok képzésében. Nekünk ugyanis nem a diákokat kell művészetre nevelni, az a tanárok feladata. Az MMA-nak elsősorban a tanároknak kell segíteni, hogy – miután a művészetelmélet-oktatás horizontálissá vált – miként építheti be egy irodalom-, történelem-, de akár természetismeret-tanár a tanítási gyakorlatába a művészetet. Milyen módszerek léteznek arra, hogy ne érezze púp-nak a hátán a művészeti ismeretek közvetítését, hanem ellenkezőleg: a tudásátadás egy hatékony eszközeként tekintsen rá. A cél, hogy minden tanár belássa: ha a művészeti tudást jól adja elő, akkor az alkalmas arra, hogy egy kicsit vidámabbá és befogadhatóbbá tegye az óra tananyagát. Át kell tekintenünk, hogy ehhez az MMA milyen szakmai anyagokat tud adni, be kell vonnunk a tagozatainkat, az intézeteinket, hogy készítsünk olyan oktatási modulokat, amelyeket a tanári továbbképzések során be lehet mutatni, és ha van rá érdeklődés, akkor minden jogdíjtól mentesen át tudjuk adni napi oktatási, gyakorlati használatra. Fontos, hogy praktikusan kell megközelítenünk e kérdést, nem pusztán elméleti oldalról: olyan „tudásomagok” létrehozásában működjünk együtt a szakmai partnerekkel, amelyek azonnal felhasználhatók az oktatásban, csak be kell kapcsolni, le kell

vetíteni, vagy meg lehet hallgatni, majd megindulhat róla a tanórán egy párbeszéd a tanár és a diákok között, ahol a közös nevező a művészet. Tudomásul kell vennünk, hogy milyen világban élünk: minden felgyorsult, mindenre csak kevés idő jut – ennek megfelelően kell közelítenünk a mai fiatalokhoz, hogy a művészet, az általa képviselt értékek és kérdésfelvetések, azok speciális, sokszínű nyelvezete utat találjon hozzájuk.

– 2023 decemberében, immár MMA-elnökként s egyben bírálóbizottsági elnökként hirdethette ki a Magyar Építészeti Központ és Múzeum tervpályázatának a végeredményét. Miért volt ez fontos mérföldkő az alkotmányos köztestület életében?

– Az új centrum, amelynek létrejötté a tavalyi tervpályázat sikeres lezárásával most már elérhető közelségbe került, elképzeléseink szerint nem csupán kiállítóhely lesz, hanem rendezvényter is, amely egyszerre szolgálja majd ki az érdeklődő nagyközönség igényeit, és biztosít találkozóhelyet, szellemi központot a szakma számára. A rendszerváltás előtti évtizedeknek sok hiányosságát hordozzuk még mindig magunkkal, s ez a kialakítandó centrum lehetőséget nyújt arra, hogy a magyar, illetve magyarországi építészet korszerűen, és főleg élményszerűen bemutatva, a jelenleginél alaposabban, mélyebben váljon szerves részévé az általános műveltségnek. Szeretném, ha ez az építészeti centrum olyan találkozóhelye lenne a szakmánknak, a hivatásunknak, ahol a felek meghallgatják egymást, ahol az érvelő, érdekes viták mellett valódi párbeszéd zajlik, de amely a konszenzusnak, a közös gondolatokra való ráismerésnek, a közös célok megfogalmazásának is helyszíne.

Fontosnak tartom továbbá, hogy tágan értelmezett építészeti központot kívánunk létrehozni, ahol a társművészetek is otthonra találnak – úgy az új épületben kialakuló kiállítási terekben, mint a régebbi, már meglévő épületek felújításával létrejövő irodákban, ahol szakmai és művészeti-kulturális civil szervezetek számára tesszük majd lehetővé, hogy – amennyiben igénylik – otthonra találhassanak. E múzeumnál és központnál is fontos hangsúlyozni, hogy valamilyen módon összművészetinek kell lennie, nemcsak a programjában, hanem a szolgáltatásában is.

Ahhoz, hogy egy múzeumot hozzunk létre, első lépésként nem kell igazából tudományos program. Termék kellene, egy otthon kell, ezért indulunk most el elsősorban ebbe az irányba, hogy egy látványos és igényes új ház révén érjük el azt, hogy az elmélet – maga a kiállítás – utolérjen bennünket. A kínaiak járják egyébként ugyanezt az utat, több ezer múzeumot építettek az utóbbi tíz évben. Sokan felvetik: szép, szép, de honnan kerülnek a műtárgyak ezekbe a kiállítóterekbe? A kínai szakemberek azonban mindenkit megnyugtatnak: ha van hova kerülnie, akkor létre fog jönni maga a tárlat is.

Ha a Magyar Építészeti Központ és Múzeum tervpályázatának az egyik tanulságát szeretném megfogalmazni, akkor az éppen ebben érhető tetten: egy, a jelenleginél talán még praktikusabb, még gyakorlatiasabb Magyar Művészeti Akadémiát képzelek el, amelynek a lényege, hogy a problémákra, a felmerülő igényekre a lehető leggyorsabban reagálunk. Fedezzük fel, melyek azok a területek, ahol feladatunk lehet! Válgatunk bátran művészeti vagy művészetelméleti kísérleteket, pilot projekteket, s vonjuk be ebbe a munkába a tagozatainkat éppúgy, mint a regionális munkacsoportjainkat: vizsgáljuk meg, mi az, ami kisebb léptékben vagy helyi szinten működőképes, s miként lehet az ott szerzett tapasztalatokat általánosítani!

A kísérleti programokat a tevékenységünk minél több területére szeretném kiterjeszteni. Találjuk meg például azt, hogy kik azok a művészeink, akik lebilincselően tudnak előadni, s keressük meg a számukra mindazokat a fórumokat – legyen az előadás, online tér vagy televízióműsor –, ahol a művészet hétköznapi vonatkozásairól beszélhetnek. Mitől szép például egy kovácsoltvas kerítés? Mi minden érdekességet rejt az elkészítése? Mit lát meg egy ilyen hétköznapi tűnő tárgyban egy építész, esetleg egy képzőművész vagy zenész?

Meggyőződésem, hogy hiteles megközelítés révén meg tudjuk érteni azt, hogy művészet nélkül lehet élni, csak nem érdemes. A művészettel megélt élet a teljes élet.

Gózon Ákos

Kötelességünk a nemzet felé

Beszélgetés Kiss Jánossal,
az MMA alelnökével

■ – 2022 decemberében eldőrdült a startpisztoly: Győrben megalakult az MMA első regionális munkacsoportja. 2023 első nyegyedévében pedig további hat helyszínen – Debrecenben, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Veszprémben – folytatódott az MMA regionális építkezése. Miként értékeli ezt a folyamatot?

– Ha költői szeretnék lenni – jóllehet nem vagyok irodalmár –, akkor azt mondhatnám: álmaimban sem reménykedtem abban, hogy ilyen gyorsan létrejönnek a regionális központjaink. Nagyon hálás vagyok akadémikus társaimnak és az MMA Titkárságának, kiemelten Richly Gábor főtítkárnak ezért a hatékony munkáért! Hallatlan sikernek tartom, hogy százharmincnyé akadémikus önként vállalt feladatként kezdte el építeni alkotmányos köztestületünk határokon átvéelő vidéki hálózatát. Akadémiánk szempontjából ez egy óriási lépés, s egyben úgy érzem, hogy a nemzet felé is teljesítettük ezáltal egy kötelességünket.

– Miként fogadták ezeket a regionális munkacsoportokat helyben: a régiókban és regionális központokban?

– Az alakuló ülések és az azokról rendezett sajtótájékoztatók alkalmával találkoztam polgármesterekkel, megyei közgyűlési elnökökkel, a kulturális, a civil, sőt, a piaci élet vezetőivel is – megmondom őszintén, megható volt, hogy a helyi önkormányzatok, a megyei képviselők, a civil szervezetek milyen egyedülálló lehetőségként élték meg, hogy a Magyar Művészeti Akadémia éppen náluk kezd meg az adott régióban a tevékenységét. Mindenütt tárt kapukkal fogadtak bennünket – szellemi és konkrét értelemben egyaránt –, s kifejezték egyöntetű szándékukat, hogy mindenben támogatnak bennünket. E nyitottságukra válaszul rendre elmondtam, milyen fontos az ő segítségük számunkra ott, helyben, hiszen kizárólag Budapestről, akár a székházunkból, a Pesti Vigadóból, akár a Bajza utcai irodaházból nagyon nehéz meglátni a vidék rejtőzködő kulturális értékeit, bármennyire is próbáljuk egyetlen központból megteremteni

az élő, eleven kapcsolatot a tőlünk távol élő és alkotó művészekkel.

A munkacsoportok megalakulása óta eltelt hónapok megmutatták: a hét munkacsoport révén hét, különböző ékszerrel tettünk szert. Más-más egyéniségek vezetik e munkacsoportokat, ezért mindegyik közösségnek más és más a karaktere, s a munkatervük is egyedi.

Szert tettünk még egy fontos partneri kapcsolatra: a regionális együttműködésben talált új formára és tartalomra a két alkotmányos köztestület, az MTA és az MMA kapcsolata. A magyar tudománynak és a magyar kultúrának kötelessége együttműködni a nemzet érdekében. Márpedig regionális szinten ez az együttműködés létrejött, amely kapcsolatnak csak az egyik, s talán nem is a legfontosabb eleme, hogy öt városban az MTA helyi székházában működhet az MMA regionális munkacsoportja. Ez igazi tartalmi együttműködés, közös rendezvényekkel, ami ékes bizonyíték arra, hogy a tudomány és a kultúra kéz a kézben járhat, s együtt sikeres lehet.

– Mit várnak leginkább a városok, a megyék, a régiók, az ottani civil szervezetek vagy kulturális vezetők az MMA-tól?

– Egyértelmű feladatunk a régiókban is a kortárs magyar művészet feletti örökös. Tőlünk azt várják, hogy folyamatos szellemi municiót tudjunk biztosítani az adott régióban. A másik, gyakran megfogalmazott elvárás pedig a közösségépítés. Ez egyfajta társadalmassítási folyamat, tehát Akadémiánknak a helyi kortárs művészeti folyamatokat kell támogatnia, az alkotások körét gazdagítania. Ehhez arra az összművészeti szemléletre van szükség, ami a klasszikus makoveczy örökség a Magyar Művészeti Akadémia történetében, s ami a regionális munkacsoportokban megvalósul – ugyanis minden tagozat képviselteti magát minden régióban. S ebben a széles látókörű építkezésben nagy szerep jut az akadémikus munkacsoporti tagok mellett a teljes köztestületi tagságunknak és a számunkra szintén kiemelten fontos, egyre gyarapodó létszámú ösztöndíjas közösségünknek is.

– Alelnökként 2023-ban is nagy figyelmet szentelt a művészeti felsőoktatással kiépített akadémiai kapcsolatok ápolásának; az MMA szempontjából mit tart e téren a legfontosabbnak?

– Az oktatás dinamikus rendszer: folyton alakul, változik. Az egyik modellváltó egyetem vezetőjeként: a Magyar Táncművészeti Egyetem kuratóriumának elnökeként gyakran beszélek a felsőoktatási modellváltás fontosságáról. Az új rendszer ugyanis – meggyőződésem szerint – kellő szabadságot biztosít az egyetemeknek. Az MMA feladata, hogy segítse a művészeti felsőoktatást ezen új keretek között is: akadémikusaink jelen vannak az egyetemeinken, a különböző művészeti területeken, s megadják a szükséges szakmai támogatást. Akadémiánk működésének egyik alapja a tagozatok szabadsága. Így természetesen minden tagozat maga döntheti el, hogy miként és milyen mértékben kíván részt venni a felsőfokú művészeti oktatásban. De biztos vagyok benne, hogy az együttműködés, a tudás átadása egyszerre érdekünk és becsületbeli kötelességünk is. Az MMA-nak a jövő művészgenerációinak a képzésében irányítóként kell működnie és minőségbiztosítási lehetőséget is kell kínálnia. A mi ajánlatunk: a folyamatos szakmai fejlődés támogatása – amivel a felsőoktatási intézmények a saját belátásuk szerint élhetnek.

Gózon Ákos

Új kezdet

Interjú Rátóti Zoltánnal, az MMA alelnökével

■ Rátóti Zoltán, az MMA alelnöke a 2023-as évet értékelte, megemlítve annak legemlékezetesebb eseményeit, legégetőbb feladatait, kihívásait. Mivel alelnöki székét csak az év vége felé, november 5-én foglalta el, röviden beszámolt terveiről is. Interjúból kiderül, mi mindenben látja a jövőbeni sikerek zálogát, mely területeken szorul haladéktalan fejlesztésre az intézménycsalád, és azt is megemlíti, miben számíthatunk a közeljövőben változásokra a hozzá tartozó területeken.

– *Nagy vonalakban hogyan értékeli a 2023-as évet?*

– Először is óriási dolognak tartom, hogy ebben az évben ilyen nagymértékű tagbővítésre volt lehetőségünk, amelynek keretében a nemzet művészei is tagokká válhattak. Ezzel számszerűen is közelebb kerültünk ahhoz, hogy a Magyar Tudományos Akadémiával egyenrangú intézménnyé váljunk, és hasonló szintű képviselőt láthassunk el a művészet terén, mint amilyet az MTA lát el a tudomány területén. Ez egy olyan nagy esemény volt, ami önmagán túlmutatóan is igen komoly előkészületeket igényelt mindenki, így az elnökség részéről is, ebből fakadóan ez és a tisztújítás az MMA egész évre – értelemszerűen – komoly hatással volt. Emlékezetes maradhat még 2023 a regionális hálózatunk kialakításáról is, ami alapvetően Kiss János alelnök úr felségterülete, de szerencsére nekem is volt alkalmam néhány régióközpontot meglátogatni az év során, így ott lehettem némelyik együttműködési megállapodás megkötésekor. Ezen látogatásokkor megtekinthettük az – akkor még csak leendő – irodáink épületeit, berendezkedését is, illetve megismerkedhettünk az ott dolgozókkal. Ezek rendkívül hasznos találkozások voltak. Személy szerint pedig annak külön örülök, hogy a hozzám igazán közel álló Pesti Vigadó, az Akadémia székháza tekintetében egy új kezdetet hirdethetett meg

az elnökség. Ennek már az indulása is nagyon biztató volt, ami szép perspektívát, vonzó távlatokat tár elénk az intézmény jövőjét illetően. Ami külön szerencsés helyzetet teremt, hogy mindez épp egybeesik a Vigadó felújításának tízéves évfordulójával. Székházunk frissen kinevezett igazgatója, Nagy Zsombor december eleje óta tölti be tisztségét, és szerencsére nyitott az újításokra, így közösen kezdtünk el megfogalmazni terveket immáron a következő, 2024-es évre vonatkozóan is.

– *Mennyire lettek különválasztva, szétosztva a feladatok, területek a két alelnök között?*

– Turi Attila elnök úr már akkor megfogalmazta azt az igényét, hogy dedikált feladatokkal, felelőségekkel rendelkező alelnökökkel szeretne együtt dolgozni, amikor még csak elnökjelölt volt. Annak a szándékának is már idejekorán hangot adott, hogy nem az adminisztráció alá rendelt, láthatatlan emberekre van szüksége az alelnöki posztokon, hanem sokkal láthatóbb, egyértelműben pozicionált alelnökökre, ezért a feladatokat gyakorló művészek kezébe szeretné adni a területet, akik bírnak valódi szervezési és irányítói képességekkel. Saját meglátásom szerint is inkább erősíti az elnökséget a tiszta, átlátható feladat- és felelősségelosztás a szereplők között, hisz sokkal hatékonyabb lehet az MMA működése, ha nem mindent a Titkárságtól és kizárólag a főtitkártól kell elvárnia az alelnöknek. A Művészeti Akadémiáról lévén szó, mindenképp kívánatos és praktikus is egyben művészek kezébe adni ezt a lehetőséget, és nem csak az adminisztráció automatizmusaitól remélni mindig a feladatok megoldását, végrehajtását. Elnök úr elképzelése ott is egybecseng a mienkkel, hogy „arcot kell teremteni” az alelnököknek is, tehát minél gyakrabban, határozottabban megjelentetni őket a nyilvánosság előtt, hogy ne csak az alelnököt ismerjék az emberek a továbbiakban. Ezt a dedikált feladatok egyértelmű kommunikációjával, illetve a közszereplések egészséges arányú elosztásával lehet megvalósítani. Ennek még az is célja, hogy valamennyire tehermentesítsük az alelnököt a reprezentációs és protokolleseményeken, így érdemben több lehetőséget teremtve az MMA lehető legmagasabb szintű képviselőjére az ország számos pontján, akár egyszerre is.

– *Mik voltak a legfontosabb elképzelései, tervei alelnöki jelölésekor, amik terén mindenképp változásokat szeretett volna elérni?*

– Bizonyos területeken sokkal professzionálisabb szintre szerettem volna, szeretném emelni az intézmény működését, működtetését. Előfordult korábban, hogy itt-ott némi nemtörődomséggel, hanyagsággal, elkényelmesedéssel találkoztam. Hogy egy példát említek: színes szigetelőszalaggal volt a színpadra vezető fellépőkortlát összetekerve egy állami ünnepségen, amolyan házilagosan barkácsolt stílusban, ami nyilvánvalóan méltatlan a rendezvényhez, az MMA-hoz és a Pesti Vigadóhoz is. Ezt csak szemléltetésként említem, de ebből is jól látszik, hogy az ilyesmi nem pénz, hanem vezetői attitűd kérdése. Ezen mindenképp szeretnék változtatni, határozott előrelépést elérni. Fontos, hogy sokkal jobban odafigyeljünk az apróságokra is és az Akadémia megjelenésére minden területen. Ezenkívül a már említett témákban,

az alelnökök aktívabb szerepvállalásában, a felelőségi területek letisztázásában, a láthatóság megteremtésében szeretnék határozott javulást látni, illetve a székházunk, a Pesti Vigadó sokkal komolyabb szintre való pozicionálásában. Ezek egyértelműen a kiemelt céljaim közé sorolhatók.

– Miben lesz más a Magyar Művészeti Akadémia 2024-ben, mint 2023-ban volt?

– Az MMA társadalmi beágyazódását szeretnénk határozottan elősegíteni. Az Akadémiával kapcsolatos információkat sokkal hatékonyabban kell eljuttatnunk az emberekhez. Ehhez meg kell szólítanunk akár már a középiskolás diákokat is. Belátható, hogy ennek hosszabb távon lesz csak igazán érzékelhető eredménye, de ahhoz, hogy ez megtörténhessen, most el kell kezdenünk rajta dolgozni. Már a jelöltségemkor sokat beszéltem róla, el kell érniünk, hogy valahogy be tudjuk csalogatni az ifjúságot az intézményeinkbe, épületeinkbe, rendezvényeinkre. Hatalmas jelentősége és szerepe van a művészeti világunkban az MMA ösztöndíjprogramjának, ami továbbra is támogatandó, de én annak örülnék igazán, ha azokhoz is tudnánk szólani, akik majd csak a jövőben lesznek vagy lehetnek egyszer ösztöndíjasok. Ezzel kapcsolatban is komoly terveink vannak kialakulóban különböző együttműködések keretében. Kapcsolatban vagyunk oktatási intézményekkel, szak kollégiumokkal. A jövő a művészetben is a fiataloké, így sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk rájuk a továbbiakban.

Bakonyi Péter

„Az Akadémiának akkor van esélye a művészeti élet jelenének és jövőjének alakítására, ha átgondolt, életszerű szakmai javaslatokkal áll elő”

Interjú dr. Richly Gáborral, a Magyar Művészeti Akadémia főtítkárával

■ – Jelentős mérföldkőhöz érkezett 2023 tavaszán a Magyar Művészeti Akadémia, amelynek tagsága a májusi közgyűlést követően hatvankilenc fővel bővült. Milyen előzményei voltak e jelentős változásnak? Miben látja a bővülés jelentőségét?

– A Magyar Művészeti Akadémia megalapítása óta természetes törekvés, hogy az intézményesülés során minél több szempontból felzárkózzon a patinás, közel kétszáz éve működő másik alkotmányos köztestülethez, a Magyar Tudományos Akadémiához. E célunkhoz az akadémikusok számát tekintve több lépcsőben sikerült eljutni, a létszám-bővülés utolsó fázisára idén került sor. A kívülálló számára első hallásra talán soknak tűnhet a háromszázhatvanöt tudós-akadémikus mellé felsorakozó immár háromszázhatvanöt művész-akadémikus, de ha belegondolunk, hányféle kritériumnak és feladatnak kell megfelelnie a köztestületnek, érthetővé válik e létszám. Meglehetősen sok művészeti ágban és tevékenységnek kell személyes képviselőt biztosítani az akadémikusok körében – tagozataink mindegyike számos művészeti területet ölel fel. Másrészt nem hagyható figyelmen kívül a területi vonatkozás sem: Magyarország tájegységein kívül az egész Kárpát-medence magyarlakta területeit e válogatott művészközösségnek le kell fednie. Jogos elvárás továbbá, hogy a legjelentősebb életművet létrehozó alkotók akadémikussá válhassanak, ezt kívánta elősegíteni a jogalkotó azáltal, hogy az idei évtől kezdve a Nemzet Művészei különleges eljárásban csatlakozhatnak akadémiánkhoz. Tavasszal ez az új lehetőség tizenkilenc kiválósággal gazdagította a köztestületet.

Ugyanakkor az ilyen léptékű, monumentális életművek sok esetben idősebb korra bontakoznak ki, a magas átlagéletkor viszont nehezíti az Akadémiára háruló közfeladatok ellátását. Ezt a dilemmát segített enyhíteni, hogy a tavaszi létszámbővülés ötven új levelező tag felvételét is lehetővé tette, így számos középgenerációs művész és művészetelméleti szakember csatlakozhatott. A feladatok mennyiségére nézve beszédes adatok, hogy az év során hatvankét tagozati, huszonnégy munkacsoport, tizenöt bizottsági ülésen több száz határozatot hoztak akadémikusaink és köztestületi képviselőink, emellett több ezer támogatási kérelmet véleményeztek, több mint ezer ösztöndíj pályázatot rangsoroltak, mindemellett több mint harminc művészeti testületbe delegálva segítették a szakmai döntéshozatalt.

– 2022 decembere és 2023 márciusa között megalakult az MMA hét regionális munkacsoportja. Erről mind Vashegyi György, az MMA korábbi elnöke, mind Kiss János, a regionális bővítést koordináló alelnök is több ízben beszámolt. Főtitkárként mely munkacsoport feladatokat lát leginkább esszenciálisnak, sürgetőnek az MMA kulturális és egyben „mecenási” szerepvállalása kapcsán?

– Az Akadémia elkötelezett a fővároson kívüli művészeti élet támogatása iránt. Ennek a támogatásnak a helyi kezdeményezésekre építő, a vidéki és határon túli művészeti élet aktoraival együtt gondolkodó, közös célokat megfogalmazó tevékenységként kell „kovásszá” válnia. Igen biztató, hogy rögtön az első évben száznolcvannolc akadémikus és további százharminc köztestületi tag csatlakozott a hét regionális munkacsoporthoz, amelyek néhány hónap alatt több mint nyolcvan művészeti programot szerveztek, illetve támogattak. A továbblépés kulcsa a helyi együttműködések megerősítése, kiszélesítése, újabb partnerek megnyerése. Az Akadémia „mecenási szerepét” elsősorban abban látjuk, hogy e közösen kidolgozott célokhoz részfinanszírozást is lehessen biztosítani, amire fokozatosan növelt összeget szánunk. A határ közelében levő regionális központjaink – Győr, Miskolc, Debrecen, Szeged és Pécs – az országhatáron átnyúló együttműködések is ösztönzik, amit a jövő év elejétől azzal kívánunk segíteni, hogy lehetővé tesszük a magyarországi adószámmal és székhellyel nem rendelkező magyar művészeti egyesületek támogatását. Terveink szerint ezt az új hálózatot néhány éven belül a Székelyföldön létrejövő nyolcadik munkacsoport fogja teljessé tenni.

– Ha már érintettük a regionális és határon túli építkezést, akkor tekintsünk rá az MMA nemzetközi jelenlétére is! Mely külföldi programokat emelné ki, amelyek szakmai körökben jegyzett platformokon „láthatóbbá” tették idén az Akadémiához kapcsolódó művészeket?

– Számomra a legemlékezetesebb a 2023 szeptemberében megrendezett Venice Glass Weeken megvalósuló bemutatkozás volt – már csak azért is, mert különleges közösségi élményt adott: egy zsúfolásig megtelt busszal érkezünk Velencébe az Építészeti Biennálé és a nemzetközi üveghét alkalmából. Akadémiánk egyik kiemelt támogatója volt a Bohus-Lugossy Alapítvány által szervezett Glass Art NOW! című magyar üvegművészeti seregszemlének. Egyrészt olyan kitűnő művészek alkotásait mutattuk be a több száz éves Ateneo Veneto lenyűgöző épületében, akik szorosan kötődnek az Akadémiához: öt akadémikus mellett bemutatkozott négy művészeti ösztöndíjasunk, valamint egy köztestületi tagunk és az MMA Iparművészeti

Tagozatának egyik díjazottja is. A helyszínen angol nyelvű szakmai napot tartottunk, ahol Turi Attila elnök úr tartalmas köszöntője után magam adhattam betekintést a köztestület és az intézménycsalád működésébe, majd a kiállító művészek közül néhányan a kortárs magyar üvegművészetre fókuszáló kerekasztal-beszélgetésen vettek részt. Emellett még két másik impozáns helyszínen is lehetett a magyar üvegművészet remekeivel találkozni. A Palazzo Loredan HUB kiállítóterében, ahol az igen erős nemzetközi mezőnyben Magyarországot képviselte a legtöbb zsűrizett mű, illetve a Külgazdasági és Külügyminisztérium szervezésében megvalósuló vándorkiállítás keretében, a Scoletta dei Tiraoro e Battioro-ban.

– Az MMA hároméves művészeti ösztöndíjprogramjára idén is több mint tízszeres volt a túljelentkezés. Ön szerint miben rejlik a program töretlen sikere?

– Az anyagi támogatáson túl a program egyik hívószava a közösségteremtés. Korunk atomizálódó társadalmában, a művészi útkeresés nehézségei között különleges előnyt jelent, hogy ösztöndíjasaink egymással, szekcióvezetőikkel és a programhoz kapcsolódó akadémikusokkal is megvitatják szakmai dilemmáikat, elképzeléseiket.

A 2018-as indulás óta eltelt idő indokoltá tette egyfajta alumni-program kidolgozását. Ennek egyik eleme, hogy a végzett ösztöndíjasok még öt évig pályázhatnak eredményeik bemutatása érdekében: például könyvkiadásra, kiállításra vagy koncertszervezésre, ki-ki művészeti ágának megfelelően. Ezentúl a volt ösztöndíjasok külföldi és vidéki bemutatkozásainak elősegítését is feladatunknak tekintjük. Összel például szerencsém volt személyesen kiszállítani és megnyitni nyolc jelenlegi és korábbi keramikus ösztöndíjasunk csoportos tárlatát Ljubljánban, *Közös nyelv* címmel.

Különösen fontosnak tartom, hogy az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete (MMA MMKI) immár minden szekció végzős ösztöndíjasainak alkotásait bemutató, összművészeti kiállítást és programsorozatot indított el a Pesti Vigadóban *Essentia Artis* néven, hagyományteremtő céllal.

– Milyen lényegi lépések történtek az évben – a gazdasági nehézségek ellenére – a fejlesztések érdekében az MMA-intézménycsaládon belül?

– Az energiaárak elszabadulása miatt hozott takarékosági intézkedések és a többajánlatos beszerzések, közbeszerzések általánossá tétele által elért megtakarítások biztosították, hogy az állami költségvetési lehetőségek beszűkülése, valamint a jelentős infláció ellenére az Akadémia továbbra is teljesíteni tudta valamennyi jogszabályi kötelezettségét – sőt, a nyílt pályázatokra, tagozati programkeretekre, díjakra és ösztöndíjakra a korábbinál nagyobb forrásokat tudott fordítani. Komoly eredmény, hogy kormányzati többletforrás nélkül is fedezetet találtunk az országos regionális hálózat kiépítésére és működtetésére, valamint saját erőből tudtuk megelőlegezni a Magyar Építészeti Központ és Múzeum első tervezési szakaszát, ami biztosította a projekt-előkészítés folyamatosságát. Az év során elkészült a Műcsarnok felújításának első szakasza, és sikeresen lezárult a teljes rekonstrukció tervezési előkészítése. A Magyar Építészeti Központ és Múzeum tervpályázatának sikeres lebonyolítása szintén kiemelt figyelmet igényelt.

– A novemberi tisztújító közgyűlés keretében megújult az MMA elnöksége, Turi Attila Kossuth- és Ybl-díjas építész, az

MMA korábbi alelnöke vezeti a köztestületet. Az elnökséggel szoros együttműködésben milyen stratégiai irányokat és célokat lát igazán fontosnak az elkövetkező egy-két esztendőre nézve, és milyen lépések megtételét tervezik ennek érdekében?

– Elnök úrral félszáz olyan feladatot és célt azonosítottunk be, ahol szükséges lenne ebben a ciklusban előrelépést elérni köztestületi és intézményi szinten egyaránt. Számos kérdést az elnökség mellett a művészeti tagozatokkal is célszerű megvitatni. Mondanom sem kell, hogy ennyi feladatnak egyszerre nem lehet nekiállni, rangsorolni szükséges a teendőket. Az elmélyült eszmecserekre lehetőséget adó informális elnökségi ülések mellett be kívánjuk vezetni az informális tagozatvezetői egyeztetések gyakorlatát, valamint nem halasztható tovább az akadémikusi „klubélet” elindítása sem az irodaházunk impozáns, de egyelőre kihasználatlan helyiségeiben. Mindez a közös gondolkodás olyan fórumait teremtheti meg, amit jelenleg sokan hiányolnak – a stratégiaalkotásnak ebből kellene kiindulnia.

Stratégiai feladatnak tekintem a konkrét szakmai kérdések kidolgozására alakuló eseti bizottságok, tagozaton belüli munkacsoportok hatékonyabbá tételét, hiszen az Akadémiának akkor van esélye a művészeti élet jelenének és jövőjének alakítására, ha átgondolt, életszerű szakmai javaslatokkal áll elő. Közfeladataink számosságából és az akadémikusi átlagéletkorból következik, hogy a nem akadémikus köztestületi tagok körének színvonalas bővítésére, munkába való bevonására az eddignél nagyobb figyelmet kell fordítani. A tagozataink és intézményeink közötti szinergia sem érte még el a kívánatos szintet, ráadásul most már a regionális munkacsoportjainkat is be kéne vonni a közös tervezésbe, projektekbe. Gondolok itt a művészeti vonatkozású emlékevekre, a jeles napokra, a bilaterális kulturális évadokra, mint ahogy gyakorlattá kellene tenni a Budapesten létrejövő és bemutatott programjaink vidéki, határon túli adaptálását – és viszont. Ebben a Titkárság legfeljebb koordináló, technikai lebonyolító szerepet vállalhat, a kezdeményezéseknek a köztestülettől és az intézményektől szükséges érkeznie.

Ami az egyes intézményeinket illeti, a székházunkban megrendezett programokat láthatóbbá kell tenni, az épület összművészeti befogadó funkcióját tovább kell finomítani: erre kapott felhatalmazást a Pesti Vigadó Kft. idén kiválasztott új ügyvezetője, Nagy Zsombor. Az MMA Kiadó vezetésére szintén pályázatot írunk ki, itt a hatékonyabb könyvterjesztés és a költségvetés racionalizálása kíván nagyobb figyelmet. A szakmai döntéshozatalt a portréfilmbizottság mellett felállítandó könyves szerkesztőbizottsággal tervezzük megerősíteni. Az MMA MMKI kutatási profiljának kialakítását az idén létrejött Tudományos Tanácsadó Testület fogja segíteni, Maróth Miklós professzor vezetésével. A Múcsarnok remélt teljes felújítása azzal jár, hogy az építkezés idejére más helyszínen kell majd biztosítani a működést. A Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ számára az új épületegyüttes felépítésével párhuzamosan a kiállítások megtervezése, a gyűjtemények további digitalizálása és kutathatóvá tétele is komoly kihívást jelent.

Szathmáry Melinda

Tagozatvezetői éértékelők

■ Hagyományteremtő kezdeményezésként az MMA Kommunikációs Főosztálya a 2023-as év éértékelésére videós interjúra kérte fel valamennyi tagozat vezetőjét, akik készséggel álltak a kamerák elé. Összesen négy televíziós stúdióbeszélgetés készült, amelyekben a tagozatokat vezető akadémikusok áttekintést adtak az év számukra legjelentősebb eseményeiről. Az alábbiakban rövid kivonatot olvashatnak az éértékelő videókból, a teljes beszélgetések az összefoglalók alatti QR-kódok használatával, egy telefonos kattintással érhetők el.

Nagy Viktor, a Színházművészeti Tagozat vezetője

A tagozatvezető szerint színes és eredményes évet tudhatnak maguk mögött. Az volt az eredeti célkitűzésük, hogy foglalkozzanak a jelen szakmai kihívásaival, amik egyaránt megjelennek a színház, a tánc és az opera világában. Ennek érdekében négy konferenciát szerveztek 2023-ban, amelyek igen gyakorlatias megközelítéssel próbáltak ezen sokoldalú és állandóan mozgásban, változásban levő művészeti és szakmai területnek a problémafelvetéseire válaszokat találni. Az elsón az olyan – kissé talán háttérben lévő – szakágak problémáival foglalkoztak, mint a jelmez- és díszletgyártás. A második konferenciájuk a kortárs magyar dráma helyzetét vizsgálta. Nagy Viktor szerint ez a terület sajnos komoly nehézségek korát éli, ugyanis számos magyar színházból elkezdtek kikopni a kortárs magyar drámák, pedig ezeknek korábban a legnagyobb színházakban is hatalmas közönsége volt. A harmadik rendezvényen a vidéki operajátszás jelenlegi helyzetét tárták fel. Arra világítottak rá, hogy a korábban virágzó operatagozatok szinte teljes mértékben eltűntek, jelentéktelenné váltak.

Meglátásuk szerint a jelenkor színházi világa ennek a tagozati életnek sajnos egyáltalán nem kedvez. Arra kerestek megoldásokat, hogyan lehet a jövőben ezt a tendenciát valahogy megfordítani. A decemberi konferenciájuk pedig a színészi életpályamodell kérdéskörével foglalkozott, ami szintén rendkívül fontos téma a jelenben, és az lesz a jövőben is. Ezek természetesen nem lezárt ügyek, így a továbbiakban is foglalkozni kell majd velük, de az eszmecsere végre elindult róluk.

Buglya Sándor, a Film- és Fotóművészeti Tagozat vezetője

Elsőként azt emelte ki, hogy végre utolsó fázisába jutott a tagozat saját honlapjának előkészítése, aminek része egy virtuális kiállítóteret lesz. Szintén az elsőek közé kívánczik a novemberben megnyitott kiállításuk, *Generációk* címmel, amelynek keretében tizenhét alkotó ösztöndíjasuk művei kerültek a nagy nyilvánosság elé a Pesti Vigadóban. Kiemelte még a fotós enciklopédiával kapcsolatos idejű munkájukat. Ezt a könyvet évek óta közösen készítik elő és szerkesztik a Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetrel. Háromszáz fotós kerül majd bele a műbe. Fontos látni, hogy a tagozatok sokszor igen szoros összefüggésben állnak egymással. Sokat beszélgettek róla – természetesen a színházművészeti tagozatos kollégákkal is –, hogy nagyon megváltozott a média világa, ami nagyban hat a hozzájuk tartozó művészeti ágakra, hiszen korábban volt olyan év, amikor akár nyolcvan tévéjáték is készült egy évben, most pedig – legjobb esetben is – csak elvétve egy-kettő. Ez nemcsak filmes szakmai probléma, hanem az összes színészt, rendezőt is érinti, érintheti, így a Színházművészeti Tagozatot is. Buglya Sándor szerint ezek a témák is rendre előjöttek a szakmai egyeztetéseiken. 2023-ban arra a következtetésre jutottak más tagozatokkal egyetértésben, hogy a médiának a szerepét újra kell értékelniük, és létfontosságú tárgyalásokat folytatni a jelentősebb médiumok képviselőivel a művészet későbbi felelős, érdemi és méltó közvetítéséről.

Solymosi-Tari Emőke, a Művészetelméleti Tagozat vezetője

Tagozatvezető asszony szerint mind az MMA, mind a tagozatuk rendkívül gazdag évet tudhat maga mögött. Az Akadémia életében nagy előrelépés a regionális munkacsoportok létrehozása, valamint az MTA-val való együttműködési megállapodás megkötése. Kiemelten fontosnak tartja még, hogy 2023-ban elkezdődött a művészettel nevelési hálózatépítés. A tagozat létszáma, az MMA-hoz hasonlóan, érdemben bővült: hat új levelező tagjuk lett, így már huszonöt fős az Akadémia legfiatalabb, 2014-ben nyolc akadémikus részvételével megalakult tagozata. 2015 óta összesen huszonegy konferenciájuk volt, 2023-ban pedig társrendezői voltak egy nemzetközi művészetpedagógiai konferenciának. A nagyszabású tanácskozáson több mint kétszázan vettek részt, tizennyolcan külföldről jöttek. Öt szekcióban, összesen közel száz magyar nyelvű és huszonöt angol nyelvű előadást lehetett meghallgatni, illetve poszterbemutatókon, workshopokon,

kerekasztal-beszélgetéseken és művészeti programokon részt venni. A határon túli magyar művészettel foglalkozó, több éve futó konferencia-sorozatuk keretében 2023-ban megrendezték a Grendel Lajos-konferenciát. A *Keddi kaleidoszkóp* című pódiumbeszélgetés-sorozatukban is több nagy sikerű művészettörténeti, illetve zenei tárgyú estre került sor. Újdonságnak számít idén a tagozatban, hogy már nemcsak a művészetpedagógiai elismerő okleveleket adták át ünnepélyes keretek között, hanem az életútdíjakat is. A művészetpedagógiai díjazottak kiválasztásába bevonták a regionális elnököket is, akik javaslatokat tettek a régiójukban tevékenykedő kiváló szakemberek elismerésére. Hagyományteremtő céllal idén ünnepelték meg először a kerek születésnapos akadémikusaikat. A nagyszámú közönség előtt lezajlott köszöntés keretében nemcsak tartalmas laudációk hangzottak el, hanem minden ünnepelt művészetelméleti szakember kutatási területéhez kapcsolódóan egy-egy művészeti produkció is. Sikeres konferenciákról, szép ünnepekről, valamint egy újabb gazdag programú szakmai tanulmányútról lesz emlékezetes számukra a 2023-as év.

Kékedi László, a Népművészeti Tagozat vezetője

A Magyar Művészeti Akadémia az a köztestület, amely megteremti az intézményes keretet a népművészet képviselőit a magas művészeti ág sorában – mondta el Kékedi László. Ha a 2023-as évről kellene szobrot faragni, akkor az egy nagy közösséget ábrázolna, ugyanis rendkívül erős a kapocs e viszonylag kis létszámú tagozat tagjai között. Az erős összetartozás-érzés egyik eredménye, hogy tagozati szervezésben vagy közvetlen, hangsúlyos akadémiai részvétellel harminckilenc rendezvényt sikerült létrehozniuk. Örömet fejezte ki, amiért a harmincegy tagozati ösztöndíjas között magas a fiatalok

Solymosi-Tari Emőke,
Buglya Sándor

Vári Fábián László,
Kékedi László

aránya, akik „csodákra képesek”, például korábban már kihaltak vélt szakmákat keltenek új életre. 2023-ban is sikerült a tagozatnak azt a filozófiát képviselnie, amely szerint a népművészet nem múzeumi művészeti ág, hanem kifejezetten a mindennapi használat számára alkotnak – ezt bizonyították a gazdag kiállítások is az év során.

Vári Fábián László, az Irodalmi Tagozat vezetője

A kortárs magyar irodalom számára hatalmas lehetőség jelent, hogy az Irodalmi Tagozat munkája révén ott

meg. A beszélgetés során megemlékezett a háborús helyzetben élő és alkotó kárpátaljai magyar művészekről, akik a nehéz körülmények között is töretlen alkotóenergiájukról tettek tanúbizonyságot.

Salamin Ferenc, az Építőművészeti Tagozat vezetője

Az Építőművészeti Tagozat számára 2023-ban a korábban már megkezdett programok folytatása és a sikeres új rendezvények létrehozása egyaránt fontos feladatot jelentett. Salamin Ferenc tagozatvezető az újdonságok közül kiemelte többek között Rudolf Mihály *Lélekjelenlét* című kiállítását, Bodonyi Csaba kamaratárlatát Miskolcon vagy a köztestületi tagok pécsi bemutatkozását. A hagyományos, ugyanakkor megújuló programok sorában hangsúlyozta a fiatal építészek számára kiírt januári ötletpályázatot, amelynek fókuszában 2023-ban egy képzőművészetre kitekintő feladat: Lantos Ferenc életművét bemutató múzeum megtervezése állt. Elmondta továbbá, hogy az építész szakma örömmel fogadja az úgynevezett háromszelvényes törvény nyújtotta lehetőséget, vagyis hogy a képző- és iparművészet hangsúlyosabban jelenjen meg az építészetben mint integráló művészeti ágban. Kiemelte még, hogy a tagozat az MMA Kiadóval három fontos

Stefanovits Péter,
Salamin Ferenc

építészeti tematikájú könyvsorozatot jelentet meg: az alkotói életművekre, az építészgenerációkra, illetve a kiemelkedő épületekre koncentráló köteteket. Felhívta még a figyelmet a tagozat által megítélt ösztöndíjak fontosságára.

Stefanovits Péter, a Képzőművészeti Tagozat vezetője

A Képzőművészeti Tagozat számára 2023-ban az egyik legfontosabb eseményt az immár kilencedik alkalommal megrendezett tagozati kiállítás jelentette, amelyen két életútdíjas, két tagozati díjas és négy ösztöndíjas művész alkotásai-iból nyújtottak áttekintést a

Pesti Vigadóban – mondta el Stefanovits Péter tagozatvezető. Kiemelte, hogy a tagozat immár visszatérően lehetőséget ad a hetvenedik életévüket betöltött művészek számára a Pesti Vigadóban a bemutatkozásra, ezek sorában kiemelte Szemadám György *Quodlibet* című kiállítását. Tagozatként részt vettek hosszabb előkészítést igénylő, összetettebb tárlatok megvalósításában is, mint amilyen 2023-ban a nagyváradi püspöki palotában a *Meditációs objektumok* című, Hamvas Béla születésének százhuszonötödik évfordulójára emlékező kiállítás volt. A konferenciák közül kiemelte a december eleji szolnoki tanácskozást, amelyet a Tisza-parti város művésztelepével közösen szerveztek, s azt az örök kérdést vetette fel, hogy mi a művészet, milyen funkciói lehetnek az alkotásoknak a XXI. században.

Sára Ernő, az Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozat vezetője

Sára Ernő a tagozat hat új akadémikussal való bővülését említette elsőként a 2023-as év legemlékezetesebb történései közül. Fontosnak vélte, hogy új tagok megválasztása esetében mindig törekedjenek a művészeti ágak és műfajok közötti egyensúly kialakítására, megtartására. E téren sikerült érdemben előrelépni 2023-ban. A kiállításai közül kiemelte a nyolcvannégy résztvevővel megvalósult *Staféta* kiállítást, aminek lényege és megnevezésének oka is egyben, hogy a kiállító akadémikusok műfaji korlátozás nélkül, személyesen hívtak meg, zömében fiatalabb művészeket. Ezt követően a bukaresti Liszt Intézet kérésére megszerveztek egy grafikai kiállítást, ami kifejezetten a tagozat akadémikusainak plakátjaira és illusztrációira fókuszált. A tagozatvezető rámutatott, hogy a korábbi évekhez hasonlóan most is szembesülniük kellett azzal az évtizedes gyakorlattal, miszerint számos magyar fiatal tehetséges tervezőművész – hívásra – külföldre szerződik, ott talál érvényesülési lehetőségeket, így a képzés és annak költségei ugyan itthon képződnek, de az alkotásaik során létrejövő „hozzáadott értéket” más országok stúdiói, tervező műtermei, cégei kamatoztatják. Ez a tagozatvezető szerint igencsak

elgondolkoztató jelenség. Sára Ernő szónokolta, hogy az MMA regionális nyitása és jelenléte nagyban hozzájárult az ország területén és a határ menti régiókban élő és alkotó kollégák jobb megismeréséhez, valamint a tagozatok közötti kapcsolatteremtéshez is.

Tóth Péter, a Zeneművészeti Tagozat vezetője

Tóth Péter kiemelte, hogy az évvel kapcsolatban elsősorban a tisztújításra, az új elnökség és az elnök megválasztására emlékszik majd vissza a közvélemény. A tagozatuknak volt két kiemelkedő programja, ami emlékezetes maradhat a 2023-as év vonatkozásában: az egyik Szecsódi Ferenc hegedűművész kezdeményezése, a *Magyar Hegedű Ünnepe*, ami két és fél napos rendezvény volt az MMA székházában, a Pesti Vigadóban, amelynek keretében fiatal tehetségek mutatkozhattak be, illetve a legkiválóbb magyar hangszerészek legjobb hangszereit is megismerhették a látogatók. A rendezvényen nagyszerű hangversenyek és kamarakonzertek is gazdagították a programot. A másik kiemelt programjuk pedig a *Magyar Dal Napja* volt, amit ugyan nem ők találtak ki, de a tagozat tartja életben, ráadásul a magyar kortárs komolyzene terén. A kerek születésnapos hangversenyét most is megszervezték, ami ismét egy rendkívül szép, színes, szívet melengető esemény volt. Tóth Péter mindezek mellett megemlítette, hogy sikerült új pianínót vásárolni a Makovecz utcai akadémiai szalonba, aminek örömeire kisebb ünnepséget is szerveztek több, neves fellépővel.

A tagozatvezetőkkel készült beszélgetések vágtalanul megtekinthetők a Youtube tartalmegosztó oldalon „Minden, ami művészet – Évértékelő beszélgetések az MMA tagozatvezetőivel” címmel.

Tóth Péter,
Sára Ernő

Kiemelt eseményeink voltak

REKORDSZÁMÚ TAGGAL BŐVÜLT A KÖZTESTÜLET

■ A Magyar Művészeti Akadémia 2023. május 24-én tartotta közgyűlését a köztestület székházában, a Pesti Vigadóban, ahol rekordszámú, ötven új levelező tagot választott meg, illetve húsz Nemzet Művésze címet viselő művész – különleges eljárásban történő – rendes taggá választásáról is döntött. Ezenkívül levelező tagok kaptak rendes tagi státuszt. A tagbővítéssel az MMA elérte a Magyar Tudományos Akadémia 365 fős akadémikus létszámát.

Az MMA nevében Vashegyi György elnök június 13-án adta át a köztestületi díjakat, valamint az új levelező és rendes tagok okleveleit. Vashegyi György az ünnepségen elmondta, hogy bár az akadémia rendes és levelező tagságának elnyerése elnevezése szerint nem díj, de valójában komoly elismerés, lényegében az alkotói életút eddigi fontos állomásainak egy minősített, különleges elismerése.

A Magyar Művészeti Akadémia 2023-ban megválasztott, Nemzet Művésze címet viselő új tagjai

Bodor Ádám író
Budai Ilona népdalénekes
Kardos Sándor operatőr, rendező, fotográfus
Kévés György építész
Koltai Lajos operatőr
Korniss Péter fotóművész
Kovács Miklós képfestő mester
Lakner László festő- és grafikusművész
Novák Ferenc koreográfus, rendező
Pérelí Zsuzsa textilművész, keramikus, restaurátor
Perényi Miklós gordonkaművész
Ránki Dezső zongoraművész
Rófus Ferenc animációsfilm-rendező
Sándor György előadóművész
Sánta Ferenc hegedűművész
Szakonyi Károly író, drámaíró, dramaturg
Timár Sándor koreográfus, rendező
Vadász György építőművész
Vásáry Tamás zongoraművész

Sebő Ferenc előadóművész, népzene kutató, a nemzet művésze korábban levelező tag volt, most ő is rendes tag lett.

A Magyar Művészeti Akadémia 2023-ban újonnan megválasztott levelező tagjai

Ádám Gyula fotóművész
Bazsinka József tubaművész
Boldoczki Gábor trombitaművész
Csiszár Imre színházi rendező
Csontó Lajos képzőművész
Eckhardt Mária zenetörténész
Erdélyi János filmrendező
Eszik Alajos grafikusművész

Esztergályos Cecília színművész
Fábián Éva népi énektanár
Fazekas Lajos fazekasmester
Felsmann Tamás tervezőgrafikus
Ferenczfy-Kovács Attila építész mérnök
Gálhidy Péter szobrász
Gosztonyi Zoltán faragóművész
Gróh Gáspár irodalomtörténész
Gutowski Robert építész
Harangozó Imre néprajzkutató
Herczeg Ágnes dr. tájépítész
Hirtling István színművész
Horesnyi Balázs díszlettervező
Jánosi Zoltán irodalomtörténész
Kabay Barna filmrendező
Káel Csaba filmrendező
Kalló Zsolt hegedűművész
Keller András hegedűművész
Kolozsi Tibor szobrász
Kovács János karmester
Kovács László fazekasmester
L. Simon László író
Lencsés Lajos zenész
Lux Ádám színművész
Nagy Koppány Zsolt író
Pávai István népzene kutató
Pázmándi Antal keramikumművész
Prokopp Mária művészettörténész
Rostoka László grafikusművész
Sántha Attila költő
Sinkó István festőművész
Sipos Enikő textilrestaurátor
Smetana Ágnes üvegművész
Szalay Tihamér építész
Szarvas Péter építész
Szegő György építész
Szilágyi Varga Zoltán rajzfilmrendező
Szotyory László festőművész
Várbíró Judit karvezető, énektanár
Viszlai József építész
Zalán Tibor költő
Zalavári József formatervező

DÍJÁTADÓ ÜNNEPSÉGEK

A Nemzet Művésze díj

Lantos István, Sajdik Ferenc és Selmeczi György az elismertek között

■ 2023-ban három művész nyerte el a legrangosabb hazai művészeti elismerésnek számító Nemzet Művésze díjat, amelyet a díjazottak november 3-án vehettek át Vashegyi Györgytől, a Magyar Művészeti Akadémia elnökétől a köztestület székházában, a Pesti Vigadóban. A Nemzet Művésze díj Bizottság Lantos István zongoraművész, orgonaművész, zenepedagógus, az MMA rendes tagja; Sajdik Ferenc grafikusművész, karikaturista és Selmeczi György zeneszerző, zongoraművész, karmester munkásságát ismerte el a kitüntetéssel.

Vashegyi György, az MMA leköszönő elnöke köszöntőjében visszatekintett a díj születésének időszakára, céljára. „Akadémiánk éppen tíz évvel ezelőtt azért kezdeményezte e díj megalapítását a Magyar Országgyűlésben, hogy létrehozza a magyar művészet és kultúra legrangosabb társaságát kimagasló teljesítményt nyújtó művészei számára a színházművészet, az irodalom, a zeneművészet, a képzőművészet, a filmművészet, az építőművészet, a táncművészet, az iparművészet, a fotóművészet, a népművészet, valamint a cirkuszművészet terén” – emlékeztetett az elnök.

Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter a köszöntőjében elmondta: „Azért nagyszerű ünnep a Nemzet Művésze díjátadó, mert az élet kiemelkedő fordulópontjain az embernek kapaszkodókra van szüksége. Van, amikor a *Biblia* bölcsességéhez fordulunk segítségért; van, aki a politikától vár eligazítást nagy válságok, átalakulások idején; mások a tudomány válaszára építenek ilyenkor, s nem kevesen a művészetek felé fordulnak nagy kataklizmák alkalmával. A művészet olyan szemléletet, értelmezési keretet ad, amely segítségével – ha nem is racionálisan, de – elrendezhetőnek érezzük a világ dolgait, nagy kérdéseit.

A magyar kultúra erejét az adja, hogy e négyes értelmezési rendszer mindegyikére épít. Ezt követően Vashegyi György elnök Csák János miniszter jelenlétében átadta a Nemzet Művésze díjakat.

Lantos István zongoraművész, orgonaművész, zenepedagógus laudációja

■ „Ha az embernek a visszatekintés a pályájára lelki nyugalmat ad – nos, az a siker” – vallotta egy életútinterjúban Lantos István. A neves zongoraművésznek, a rendkívüli improvizációs tudású orgonaművésznek, az odaadó művészetpedagógusnak és intézményvezetőnek bőven megadatott mire visszatekintenie.

A zene szeretetét a családjából hozta magával: szülei amatőr zenészekként egészen korán bevonták őt is a polgári családok elmaradhatatlan házi muzsikálásába. Hamar lehetővé tették számára, hogy az öreg zongorán kipróbálhassa kivételes zenei érzékét. A Bosnyák téri templomban pedig már négyévesen orgonálhatott – igaz, a pedálokat a kántor kezelte még helyette, s a hívek nem is sejtették, hogy egy kisgyerek játékában gyönyörködnek.

A Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában tanult, majd felvételt nyert a Zeneakadémiára, ahol zongora és orgona szakon diplomázott. Később a Zeneakadémia helyettesítő tanára, majd rendes tanára, illetve tanszékvezetője lett. 1986 őszétől három évig vendégtanárként tanított Japánban. 1994-től 1997-ig a Zeneakadémia rektora volt, később a zongora tanszék és a mesterképző tanfolyam vezetőjének nevezték ki.

Lantos István elismert zongoravirtuóz és kamarazeneész, valamint egyedülálló improvizációs készséggel rendelkező orgonaművész. Előadóművészi pályája már a zeneakadémiai évek alatt elkezdődött. A Filharmónia szólistájaként számos zongora- és orgonakoncerttel szerepelt Magyarországon és külföldön. Bayreuthban, a Nemzetközi Ifjúsági Találkozón először Bartók III. zongoraversenyével aratott átütő sikert. Koncertezett az Állami Hangversenyzenekarral, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarával, a Magyar Posta Szimfonikus Zenekarával, a MÁV Szimfonikus Zenekarral és a Filharmóniai Társaság Zenekarával Európa számos országában.

kiemelt

eseményeink
voltak

Gyakran meghívott zsűritag nemzetközi zongora- és organaversenyeken. Koncertjeivel rendszeres visszatérő vendég Európában, az Egyesült Államokban és Japánban is. A hetvenes években feltűnt előadóművész-nemzedék egyik legsokoldalúbb egyénisége. A zongorajáték Liszt Ferenc által megteremtett, Bartók Béla és Dohnányi Ernő által közvetített gondolatának megfellebbezhetetlenül hiteles továbbvivője, a legnemesebb előadói hagyományok őrzője. A hangszínerzékeny zongorázás kimeríthetetlen eszközkészletű nagymestere – ezt kiváló lemezfelvételein és itthoni, valamint külföldi koncertjein egyaránt megcsodálhatjuk.

A Zeneakadémia professzora vérbeli zenepedagógus, aki a tanítást tartja legfontosabb élethivatásának. A növendégeit komplex tudás birtokában oktatja szeretettel évtizedek óta Magyarországon és külföldön egyaránt. A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, aki az egyéni érvényesülés, a hivatkozás iránt közömbös zenészként egyedülálló tehetségével és emberként szerény nagyságával hagy maradandó nyomot hazánk kultúrájában.

Kivételes zenei rátermettsége mellett izlése, elkötelezettsége, felelősségérzete és emberi tartása is a zeneművészek etalonjává teszi.

Sajdik Ferenc grafikusművész, karikaturista laudációja

■ „Muris szakma: visszajáról kell nézni a világot” – így vall hivatásáról, a karikaturista pályáról

Sajdik Ferenc grafikusművész. Ám akik ismerik a rajzait, az ő ceruzája nyomán híressé lett mesehősöket vagy zsbongó városképeinek névtelen karaktereit, azok pontosan tudják: Sajdik Ferenc nem egyszerűen csak szemlél, hanem teremt is világokat. Sajat, jellegzetesen „sajdikos” univerzumokat.

Mesefigurái éppúgy, mint híres művészportré-sorozatának szereplői minden mozdulatukkal, arcvonásukkal beszélnek: történeteket, anekdotákat mondanak el. Város- és tájbrázolásai pedig a múlt század mágikus realista iskolájának legkiválóbb folytatásai, XXI. századi kiteljesítői.

Az idén kilencvenhárom éves, alkotóereje teljében lévő mester iparrajziskolában tanult, nyomdásznak készült. 1949-től litográfusként dolgozott, majd a *Rádió- és Televízióújság* tördelője és rajzolója lett. Nem sokára közölni kezdte karikatúráit a *Ludas Matyi* vicclap, amely hamarosan belső munkatársai sorába is felvette. Harminc éven át hétről hétre ontotta a szellemes rajzokat. Több mint háromszáz könyvhöz – különösen ifjúsági és tankönyvekhez – készített illusztrációkat, képei több nemzedéknek a szívéhez nőttek.

1990 után – bár még jelentek meg karikatúrái magazinokban és napilapokban – mindinkább a rajzfilm került munkássága homlokterébe. Híresek és máig igen népszerűek rajzfilmsorozatai, *A nagy ho-hohorgász* és a *Pom Pom meséi*. Csukás István íróval, költővel, a néhai nemzetművészeivel ketten együtt tökéletes szerzőpárost alkottak. Hogy miért? Erről így vallott egyszer: „Ő is azt írt, amit akart, én is azt rajzoltam, amit akartam.” Halhatatlan rajzfilmfigurákat teremtettek közösen: Gombóc Artúr, Radírpók, Festéktüsszentő Hapci Benő, Óriástüdejű Levégőfújó, Bátor Tintanyúl – s még hosszan sorolhatnánk.

Legyen szó gyermek- és ifjúsági kötetekről, pénzügyi vagy éppen egészségügyi témákról, Sajdik Ferenc grafikáinak stílusa kompakt módon illeszkedik minden műfajhoz. A komoly könyveket közelebb varázsolja a mindennapokhoz, a humorosakat még szórakoztatóbbá, egyben filozofikusabbá teszik a rajzai.

Karikatúráinak, mesekönyveinek, filmjeinek összetéveszthetetlen ismertetőjegyet ad a rajzi könnyedség, a fesztelenség és a következetes stílus tisztaság. Vonalai érzékenyek és kerekdedek, szeretnivalóan tarka színfoltokat adók. Figurái képesek számtalan alakot ölteni, az emberi lényből az állatiba, növényibe, tárgyiba oda- és visszaváltozni. Rajzairól a jó kedély és az örök emberség sugárzik.

Bázelben beválasztották a világ egyik legnagyobb karikatúramúzeumában kiállított alkotók sorába.

Aki végigjárja a Vác belvárosában, a Pannónia-házban látható állandó életmű-kiállítását, az Sajdik Ferenc képei révén mesevilágbeli, történelmi, irodalomtörténeti és bölcséleti utazáson vehet részt – köszönhetően a játékos humor nagymestere kifogyhatatlan, teremtő fantáziájának.

Hitvallása szerint: „Én nem a valóság, hanem a képzelet után alkotok. Ez valahogy belülről jön, mert igazából ösztönösen rajzoló vagyok. De végül is a rajzolás a ceruzára kell hagyni, én csak mozgatom azt.”

Selmeczi György zeneszerző, zongoraművész, karmester laudációja

■ „Nem hiszem, hogy az a jó, ha az ember kizárólag a jövőnek és az örökkévalóságnak komponál” – vallja a zeneszerzészéről, a művész és kora kapcsolatáról Selmeczi György. Meggyőződése: ahogyan egyetlen alkotó, úgy a zeneszerző sem lehet elefántcsonttornyra foglya. Ezért szeret beszélni, beszélgetni, mesélni, tanítani, disputálni a muzsikáról. S talán ez ösztönzi arra, hogy minden tudásával és energiájával, fáradságot nem mormerve benne éljen a művészeti élet sűrűjében.

Kolozsváron született; a gazdag kultúrájú város nemcsak szülőhelyeként, hanem az ottani Állami Magyar Operában eltöltött három alkotó évtizede révén is meghatározó élményt jelentett a művész számára.

Zenei tanulmányait ötéves korában kezdte, később felsőfokú képzésben vett részt a bukaresti zeneművészeti főiskolán. Ezt követően Budapesten folytatta tanulmányait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán, és Párizsban is dolgozott. A kolozsvári Állami Magyar Színház karmestereként és zeneszerzőjeként már számos rádió- és televíziófelvételt készített. Majd Miskolcra költözött, ahol a Zeneakadémia tanárképző intézetében tanított, ugyanakkor megalakította és vezette a Miskolci Új Zenei Műhelyt, ezt követően pedig a Miskolci Nemzeti Színház zeneigazgatója lett.

Szereti, ha egyszerre több színházban, társulatban, intézményben is dolgozhat. Várszínház, József Attila Színház, Mérték Egyesület, Vetületek Kortárs Opera Fórum, Camerata Transsylvania kamarazenekar, Budapesti Kamaraopera, Auris Társulat, Millenáris Park, Magyar Állami Operaház – megannyi fontos állomás az életében, ahol kovásza lehetett új zenei kezdeményezéseknek. Zeneszerzőként zenekari és vokális műveket, valamint a klasszikus kamarazene mellett számos

színpadi és filmzenét komponált. Fél száz magyar nagyjátékfilm zeneszerzője, olyan moziké, mint az *Ajándék ez a nap*; *Megáll az idő*; *Idő van*; *Angi Vera*; *Szerencsés Dániel*; *Szirmok, virágok, koszorúk*; *A részleg*. Több operát és musicalt is szerzett, operákat és operafilmeket rendezett. Ugyanakkor a modern zenei hangzás mellett – Bartók és Kodály nyomán – gyakran merít a népzene, kiemelten az erdélyi népi kultúra élményanyagából. Közel áll zeneszerzői gondolkodásához az ünnepek világa, legyen szó szakrális zenéről, adventi misztikus történetről vagy éppen farsangi felfordulásról.

Magyarországon kívül Európa számos országában hangversenyezik karmesterként, zongoraművészként és zeneszerzőként. Hangfelvételek sora fűződik a nevéhez, televíziós népszerűsítő sorozatot is készített az operáról, s tévés interjúsorozatot kortárs zenészekkel. Számos operát vezényelt szerte az országban.

Rendkívül sokoldalú művész, aki a zenei élet több ágában is otthonos és tevékeny. Fáradhatatlan, sokszínű és kiemelkedő alakja a magyar zenei életnek.

„Igyekszem derűs és vidám lenni, amikor csak lehetséges” – mondta egy interjúban. S e derűjét kultúrateremtő és kultúráközvetítő elhivatottságával együtt kész mindenkor a zene szolgálatába állítani.

A rendezvény moderátora Juhász Judit, az MMA szóvivője volt. Az eseményen közreműködött Boros Mihály zongoraművész, az MMA művészeti ösztöndíjasa.

Köztestületi díjazottak

■ Átadták az MMA köztestületi díjait és az akadémiai okleveleket

„Magyarország csak a minőség igényével élhet és maradhat fenn” (Márai Sándor)

A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) nevében Vashegyi György elnök 2023. június 13-án az MMA székházában, a Pesti Vigadóban ünnepélyes keretek között átadta a köztestületi díjakat, illetve az új levelező és rendes tagoknak – köztük most első alkalommal a Nemzet Művésze címet viselő alkotóknak – az oklevelüket. Az oklevelek átvételére azt követően került sor, hogy az MMA közgyűlése május 24-én a köztestületi díjak adományozásáról és az új tagok felvételéről is döntött.

Vashegyi György, az MMA elnöke köszöntőbeszédében a Magyar Művészeti Akadémia küldetésére emlékeztetve felidézte Márai Sándor gondolatát, miszerint: „Magyarország csak a minőség igényével élhet és maradhat

fenn az új Európában; nincs módunk középszerűnek lenni.” Az elnök hangsúlyozta, hogy az akadémia életében évről évre kiemelt jelentőséggel bír a köztestület díjainak átadása. Az öt, különféle díjat mostanáig a közgyűlés keretében vehették át a magyar szellemi élet azon jeles képviselői, akik kiemelkedő munkásságuk, életművük révén maradandót alkottak a művészet, a művészetelmélet vagy a művészetszervezés területén, s emellett odaadó, bátor és áldozatos tevékenységükkel hozzájárultak a magyar művészet közkinccsá tételéhez és a magyar kultúrában rejlő értékek tartós megőrzéséhez.

A köztestületi díjazottak 2023-ban

A Magyar Művészeti Akadémia Életműdíjában Szurcsik János Munkácsy Mihály-díjas festőművész részesült példáulértékű életműve elismeréséül. Szurcsik János művészi útja személyes karakteréből és a választott elődök példájából építkezik. Festészete kapcsolódott a Munkácsy Mihálytól eredő realista hagyományhoz, a nagybányai megújult realizmushoz, a főiskolai mesterek képviselte posztnagybányai, posztimpreszionista lírai festészethez, ugyanakkor kapcsolódik a korai szociális töltésű avantgárdhoz, a konstruktív, kubisztikus expresszionizmushoz is, amelynek révén Szurcsik János maga is megújítóává válhatott a számára ugyancsak példaadó alföldi festői tradíciónak.

A Magyar Művészeti Akadémia Nagydíját Berlász Melinda Széchenyi-díjas zenetörténész, a zenetudományok kandidátusa, az MMA Művészetelméleti Tagozatának tagja kapta 2021-ben megjelent rendkívüli jelentőségű, a XX. századi magyar zenetörténet kutatásában új távlatokat nyitó zenetudományi munkájáért, Lajtha László írásainak kritikai összkiadásáért. Berlász Melinda pályája során a XX. századi magyar zenetörténet területén folytatott hiánypótló kutatásokat, valamint az emigrációba kényszerült, és emiatt kevésbé ismert hazai zeneszerzők, illetve előadóművészek életművét kutatta és ismertette meg a nagyközönséggel.

A Magyar Művészeti Akadémia Aranyérmét Horváth Jenő polgármester, a füzéri vár analógiákon és hagyományokon alapuló, komplex kortárs képző- és iparművészeti programjának kidolgozója és megrendelője az építészet-műemlékvédelem, valamint a képző- és iparművészet érdekében végzett állhatatos, kitartó munkájáért vehette át. A kiépített alsóvár, az alsóbástya, a rekonstruált palotaszárny és várkapolna 2016-ban nyílt meg a látogatók előtt, s a település önkormányzata még abban az évben Pro Architectura díjat kapott. A polgármester úr arról is tájékoztatott mindenkit, hogy a köztestület tagjainak és kísérőiknek örökös díjmentes belépést biztosítanak Füzér várába.

A Magyar Művészeti Akadémia Művészeti Írói Díjában részesült dr. Domokos Mária zenetörténész, népzene-kutató, néprajzkutató, egyetemi tanár. Dr. Domokos Mária munkássága a magyar népzene és a magyar zenetörténet kérdéseinek, forrásainak felkutatására, valamint az ezekkel kapcsolatos összehasonlító vizsgálatokra irányul. Teljes kutatói életművén átível a magyar népzene kritikai összkiadása, *A magyar népzene tára*-sorozat munkáiban való részvétele. Több kötetnek főmunkatársa, illetve szerkesztője volt.

A Magyar Művészeti Akadémia Kováts Flórián Emlékérmében részesült Hollós László rendező, szerkesztő, producer a művészek és a közélet szereplőinek széles körben való megismertetéséért, a valódi értékek közvetítéséért. Ismeretterjesztő filmek sora fűződik Hollós László nevéhez. *Szerelmes földrajz* címmel indított sorozata – amelynek nemcsak forgatókönyvírója és szerkesztője, hanem riporterként szereplője is – az utóbbi bő évtizedben megújította a portréfilm műfaját, s az ismeretterjesztésen túl élvezetes és nemes szellemi élményforrássá tette azt. Hollós László filmjeinek sikerült megmutatniuk a művészen, a közéleti szereplőben a természeti környezetébe gyökerezett embert.

Akadémikusi oklevélátadó

■ A Pesti Vigadóban rendezett ünnepség részeként került sor az akadémikusi oklevelek átadására is. A Nemzet Művésze címet viselő alkotók most első alkalommal kaptak meghívást az akadémikusok sorába, közülük húszan különleges eljárásban váltak az MMA rendes tagjává. Az eddigi levelező tagokból megválasztott rendes tagok, illetve a köztestület ötven új levelező tagja ugyancsak június 13-án vehette át akadémikusi oklevelét Vashegyi György elnöktől. Az elnök elmondta, hogy bár az akadémiai rendes és levelező tagság nem díj, mégis komoly elismerés: lényegében az alkotói életút eddigi fontos állomásainak minősített, különleges elismerése.

A díjak és az oklevelek átadása alkalmából Káel Norbert zongoraművész, korábbi MMA-ösztöndíjas játékát élvezhette a közönség. Az esemény házigazdája Juhász Judit, az MMA szóvivője volt.

Tagozati díjak

■ A Magyar Művészeti Akadémia tagozatai 2023-ban is díjazták a magyar szellemi élet kiemelkedő egyéniségeit, akik a művészet, a művészetelmélet, a művészet-szervezés és a művészetigazgatás terén egyedülálló életművet mutatnak fel. Az MMA tagozatai minden évben két-két személynek ítélik oda díjaikat, amelyek egyike hagyományosan külföldi művészek és szakemberek pályáját, alkotásait ismeri el.

Szeptember 11-én a köztestület székházában, a Pesti Vigadóban rendezett ünnepségen Juhász Judit, az MMA

szóvivője elmondta, hogy a díjak a méltatás mellett abban is segítik a művészeket és művészetelméleti szakembereket, hogy alkotómunkájukkal tovább gazdagítsák a magyar szellemi életet, és hozzájáruljanak művészeti életünk értékeinek feltáráshoz, népszerűsítéséhez. A tagozati díjak egyúttal lehetőséget biztosítanak a díjazottak számára az MMA köztestületi tagságára.

Vashegyi György, az MMA elnöke köszöntőjében kiemelte: a Magyar Művészeti Akadémia alapfeladatai közé tartozik, hogy figyeljen a teljes magyar kultúra horizontjára, szellemi műveltségünk múltjára, jelenére és jövőjére, s e tagozati díjátadó esemény mintegy sűrítetten reprezentálja ezt a küldetést. Minden tagozati díj esetében elmondható, hogy az elismerésben részesülő művészek és művészetelméleti szakemberek legalább egyike határainkon túl vagy diaszpórában élve alkot. A díjak elnevezése pedig tiszteletadás és emlékállítás az előttünk járóknak, nevezetesen Cs. Szabó Lászlónak, Erdélyi Zsuzsannának, Illyés Gyulának, Szőnyi Erzsébetnek és Szóts Istvánnak. Hozzátette továbbá, hogy a művészeknek megadatott a széles látóhatár, figyelmük egyszerre több dimenzióra irányul. Más a mérlegük, más prioritások szerint választanak, döntenek életük különböző szakaszaiban, mint a művészet világán kívül élők. Néha e választások kevésbé érthetők egy külső szemlélő számára, s a döntés helyességét csak az életmű maradandó érvényessége igazolja vissza, esetleg akár évtizedekkel később. A Magyar Művészeti Akadémia küldetése, hogy az általános zajból, amely közéletileg, kulturálisan körülvesz minket, már a jelenben kiszűrje azokat a hangokat, és megtalálja azokat az életműveket, amelyek akár jól láthatóan, hallhatóan, akár csendesebben értékeket hordoznak a jelen és a jövő számára – fogalmazott az elnök.

A Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozatának díjában részesült Farkas Gábor építész és Murádin Katalin építész.

Dr. Farkas Gábor a kecskeméti építészeti műhely jelentős mestere. Következésképpen képviseli és inspirálja a régió építészeti hagyományainak tiszteletén, kreatív folytatásán alapuló településalkotó kultúrát, amelynek országos ismertséget szerzett. Hat település főépítészeként szolgált, műhelyteremtő és oktatói tevékenysége révén fiatal építésznemzedékek pályáját formálta.

Dr. Murádin Katalin építész, a Kolozsvári Műszaki Egyetem építészeti karának nyugalmazott professzora. Negyed évszázados pedagógiai munkássága mellett számos középületet, templomot, parókiát, ravatalozót, kápolnát, templomi berendezést, bútort tervezett. A magyar anyanyelvű építészkutatás erdélyi művelője, az 1990 utáni kolozsvári építészeti oktatás újraindításában vállalt munkája egyedi és meghatározó. Több kötet szerzője, aktív szakmai közéleti tevékenységet végez.

A Magyar Művészeti Akadémia Film- és Fotóművészeti Tagozatának Szóts István-díjában részesült Kurucz Sándor operatőr és Kosmály Gábor (Gabriel Kosmaly) fotóművész. Kurucz Sándor operatőr a Felvidékről indult, s az anyaországban kiteljesedett életművének minden alkotásában

a teremtett világ tiszteletét fogalmazza meg. Képecskéiből – mert így becézi szeretettel film- vagy fényképfelvételeit – őserő sugárzik.

Munkásságát számos díjjal ismerték már el, ám alázata – amellyel minden erejét, tehetségét a nagyobb cél, az értékes film megszületésére összpontosítja – példaértékű. Akár a Gulágot járt asszonyok, akár bicebóca gyerekek, doni veteránok, szelíd apácák vagy a nagy mester, Szóts István került a gépe elé, nemcsak az arcot látta, hanem a teljes embert.

Kosmály Gábor (Gabriel Kosmály) fotóművész a több mint másfél évtizede működő Lévai Fotográfiai Napok nemzetközi fesztivál és konferencia társalapítójaként szívügyének tekinti a magyar fotóművészet nemzetközi népszerűsítését. A kortárs magyar fényképészet élvonalán belül akadémiásainkat is szép számmal mutatta már be. Tanít, műhelykonferenciákat szervez és vezet, lektorál, nemzetközi zsűriekben vesz részt. Alkotásai jeles nemzetközi gyűjteményekben szerepelnek.

A Magyar Művészeti Akadémia Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozatának díjában részesült Csavarga Rózsa belsőépítész és Nagy Judit gobelinművész.

Csavarga Rózsa belsőépítész az 1990-es években nagy léptékű középületi munkák által új, rendszerelvű tervezési szemléletet fejlesztett ki. Kifejezőmódját az ezredfordulót követően a minimál design – némileg ellentétes törekvéseket képviselő – elvével ötvözte. A kidolgozott-ság ipari háttere és a művészi igényesség megteremtése egyszerre célja munkásságának, amely a középületektől a családi házakig terjed, és széles megbízói kört ölel fel.

Nagy Judit gobelinművész a szó legszorosabb értelmében vett iparművészként teljes eddigi életművével bizonyítja e műfaj fontosságát és életképességét. Kezdetben zoomorf formákat szőtt francia gobelinteknikával. Majd elkészítette első konceptuális alkotását, amelyben a szövést egy teljes egész életmód szintjére emelte. A textilművészet kiemelkedő hazai díjainak birtokosa. Számos munkája szerepel középületekben és magángyűjteményekben.

A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának Illyés Gyula-díjában Egyed Emese költő, irodalomtörténész és Fecske Csaba költő, publicista részesült.

Egyed Emese erdélyi költő, irodalomtörténész. Költészete különlegesen tiszta hang a magyar lírában. Versei tömör „kór- és kortörténetek”, nem hangosak, de határozottak, mély érzelmmel teli, aggódó látletelek világnakról. Irodalom- és színház-történeti, gyermekeknek szóló, illetve prózakötetei is népszerűek.

Fecske Csaba költő, publicista, a magyar szellemi és társadalmi élet egyik kiemelkedő alakja. Életmű-válogatását tartalmazó *Kiűzetés* című kötetének többretegű, sokféle élmény- és kifejezésformát szintetizáló lírai tartalma révén vált a kortárs irodalom figyelemre méltó alkotójává. Vallja, hogy a művészet az egyetlen erkölcsileg igazolható védekezés a létezéssel szemben.

A Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának díjában részesült Nagy Anna színművész és Kiss Török Ildikó színművész.

Nagy Anna színművésznak kivételes tudása van az emberi lélekről, ennek köszönhetően az általa életre keltett alakok mélysége megrendítő. Ez az őstudás e törékeny, szép, a szakmáról mindent tudó művészen szokatlan szerénységgel és alázattal párosul. Felejthetetlen nagyjátékfilm- és tévéfilmszerepek, csodálatos színházi alakítások, hangjátékok, hangoskönyvek sora kíséri egész pályáját.

Kiss Török Ildikó színművész, előadóművész, a Nagyvárad Állami Színház tagja, a partiumi és erdélyi magyar színjátszás kiemelkedő alakja. Pályafutása során drámai szerepek hosszú sorát játszotta el. Önálló pódiumműsoraival, kultúraszervező tevékenységével évtizedek óta szolgálja a Kárpát-medencei magyar színjátszás és kultúra fennmaradásának ügyét.

A Magyar Művészeti Akadémia Képzőművészeti Tagozatának díjában részesült feLugossy László képzőművész és Szentpétery Ádám képzőművész.

feLugossy László képzőművész a kortárs magyar képzőművészetet a hangköltészet, az irodalom, a képi ábrázolás és a performance-művészet eszközeivel úttörőként újította meg. Totális művészeti szabadságfelfogása a szentendrei Vajda Lajos Stúdió képzőművészeti csoport vezéregyéniségévé tette. Festészeti képalkotása sajátosan ötvözi a reduktív ábrázolást a mély filozófiai tartalommal.

Szentpétery Ádám képzőművész a sík felületen elérhető plasztikus térbeli mozzanat megalkotását tűzte ki művészi céljául. Egyedi képi, szerkezeti programjának betetőzéséről adott számot öt évvel ezelőtti nagyszombati és pozsonyi kiállításán. Életműve közép-európai kulturális kontextusban a legjellegzetesebb festői jelenségek közé sorolható.

A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozatának Cs. Szabó László-díjában részesült Cebula Anna művészettörténész és Pécsi Rita neveléskutató.

Cebula Anna művészettörténész a Szombathelyi Képtárba került kortárs textilművek több ezres nagyságrendű gyűjteményének muzeológusi rendszerezését végzi és irányítja. A lódzi Központi Textilmúzeum által rendezett triennálék nemzetközi bizottságának magyar főkurátora volt. Mintegy száz saját koncepciójú kiállítást rendezett, és számos publikációja jelent meg. Főrendezője és házigazdája a Szombathelyi Textilbiennáléknak és Textiltriennáléknak.

Pécsi Rita neveléskutató, művészetpedagógus az organikus pedagógia hazai meghonosítója. A köznevelés kérdéseinek tanácsadójaként számos szakterületnek tagja, iskolaalapító és intézményvezető pedagógus, szakkönyvsorozatok, tankönyvek és tantervek szerzője, folyóirat-szerkesztő, a Bárdos Lajos nevet viselő első kórus karnagya. Nevelési ars poeticája szerint életének fő célja az emberi élet növekedésének, kiteljesedésének szolgálata.

A Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozatának Erdélyi Zsuzsanna-díjában részesült Gazda Klára muzeológus és Szabó Zoltán muzeológus.

Gazda Klára muzeológus, néprajzkutató 1968-ban megjelent első néprajzi témájú publikációjának közététele óta az erdélyi néprajztudomány meghatározó alakja. Egyetemi tanárként hiteles, szerény személyiséggel nemzedékek hivatásának és szemléletének formálója. Közel negyedszázadon át gyarapította és tudományos igénnyel dolgozta fel a Székely Nemzeti Múzeum néprajzi gyűjteményét. Kutatásai az egyetemes paraszti kultúrára irányulnak – úgy von le örök érvényű következtetéseket, hogy az egészből kiemel, és alaposan elemez egy-egy fontos részterületet.

Szabó Zoltán muzeológus, népzeneész, tanár négy évtizede kiemelkedő egyénisége a magyar néprajzkutatásnak és a népművészeti mozgalomnak. Széles körű ismeretanyagot mondhat magáénak a dudazene, a tárgyi néprajz és a kortárs népi iparművészet területén. Kiterjedt kapcsolati hálójá révén kivételes rálátása van a mai népművészet világára. Kiváló az ismeretterjesztői, előadói, zenepedagógusi, népzeneész-előadóművészi, kiállításrendezői és kulturális szervezői érzéke egyaránt.

A Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozatának Szőnyi Erzsébet-díjában részesült Nádor Magda énekművész és Jandó Jenő zongoraművész.

Nádor Magda énekművész az élet szeretetét ragyogtatja fel az emberi hang és a zene által. Rossz légzéssel és beteg hanggal fordulnak hozzá színészek és énekesek – s ő funkcionális tréninggel, hangterápiával segíti vissza mindnyájukat a színpadra. Előbb a berlini, majd súlyos betegségből felgyógyulva a dessauai operaszínpad csillaga lett. De a szerepléseknek búcsút intett, s a zenei képzés felé fordult a pályája.

Jandó Jenő zongoraművész briliáns hangszeres tudása sokoldalú felkészültséggel párosult. Hangfelvételeinek száma és minősége szinte egyedülálló. Lemezre vette sok más mellett Bartók Béla összes zongoraművét, Haydn, Mozart és Beethoven valamennyi zongoraszonátáját. Világhírnévre tett szert a klasszikus zeneirodalom egyik legkiválóbb előadójaként. Maradandót alkotott pedagógiai munkásságával is. Hallgatói nagy szeretettel és rajongással vettek részt rendszeres mesterkurzusain a világ számos pontján. A díjat Jandó Jenő özvegye, Takács Tamara operaénekes vette át.

A díjakat az MMA kilenc tagozatának vezetői, illetve képviselői adták át. Az ünnepség alkalmából Ránki Fülöp zongoraművész, az MMA ösztöndíjasa Liszt Ferenc *Dante olvasása nyomán* című fantasia quasi szonátáját adta elő.

A Magyar Művészeti Akadémia Elismerő Oklevelei

■ Művészetoktatói elismeréseket adott át december 4-én a Magyar Művészeti Akadémia. A köztestület 2016 óta adományoz Elismerő Oklevelet a művészetoktatásban kimagasló teljesítményt elért pedagógusok, művésztanárok, művészetpedagógiai kutatók, közösségek, intézmények részére; az elismerésből évente legfeljebb öt adományozható. Az oklevelek adományozásáról az MMA Oktatási, Képzési és Tudományos Bizottsága véleményének előzetes megismerését követően az elnökség dönt. Az MMA Elismerő Oklevelét 2023-ban prof. dr. Kárpáti Andrea, Papp Kornélia, dr. Mercs István, Szombauer István és a kultúrAktív Egyesület kapta. A díjakat Turi Attila, az MMA elnöke és Balázs Mihály, az MMA Oktatási, Képzési és Tudományos Bizottságának elnöke adta át az elnökség és a bizottság tagjainak jelenlétében.

Turi Attila beszédében megköszönte a díjazottak munkáját, valamint kiemelte, hogy a művészetekkel való találkozásnak minden életkorban személyiség-, tehát közvetve és hosszú távon társadalomfejlesztő hatása is van. Ezért tartja kiemelten fontosnak a művészetoktatást és annak elismerését az MMA.

A Magyar Művészeti Akadémia Elismerő Oklevelét adományozott művészetpedagógiai kutató kategóriában prof. dr. Kárpáti Andrea művészetpedagógiai és neveléstudományi kutató, művészettörténész, a Budapesti Corvinus Egyetem Marketing- és Kommunikáció-tudományi Intézetének és Kommunikáció- és Média-tudomány Tanszékének egyetemi tanára, a Vizuális Kultúra Kutatócsoport vezetője részére az esztétikai neveléssel kapcsolatos művészetpedagógiai kutatásban több évtizeden át végzett következetes és elhivatott tudományos és oktatói tevékenysége elismeréseként.

Pedagógus kategóriában a Magyar Művészeti Akadémia Elismerő Oklevelét adományozott Papp Kornélia óvodapedagógus, a Szentendrei Óvónők Néphagyományt Éltető Közösségének alapítója részére a népművészet területén több évtizeden át művészeti nevelést megvalósító, néphagyományt éltető óvodapedagógusi hivatása, valamint szakembereket alkotó-közösséggé kovácsoló tevékenysége elismeréseként.

A Magyar Művészeti Akadémia Elismerő Oklevelet adományozott szintén pedagógus kategóriában dr. Mercs István, a nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium tanára, tudományos kutató részére a magyar nyelv és irodalom, valamint a történelem területén végzett állhatatos és elhivatott középiskolai tanári tevékenységének elismeréseként.

Szintén pedagógus kategóriában kapta a Magyar Művészeti Akadémia Elismerő Oklevelét Szombauer István, az Óbudai Waldorf Iskola gyógypedagógusa, osztálytanító, a Waldorf-pedagógia területén az általános iskolások körében több mint húsz éven át végzett elhivatott pedagógusi és művészettel nevelési tevékenységének elismeréseként.

A Magyar Művészeti Akadémia Elismerő Oklevelet adományozott közösség kategóriában az építészeket, tájépítészeket, designereket, pedagógusokat, óvodapedagógusokat, kulturális menedzsereket, művésztörténészeket és vizuális művészeket összefogó kultúr Aktív Egyesületnek az építészet, tájépítészet, design és vizuális művészetek területén a fiatalok körében érzékenyítést szolgáló és az épített környezet iránti felelősségvállalást célzó tevékenysége elismeréseként. Az Elismerő Oklevelet Guba Anna, az egyesület alelnöke és Csehné Berényi Beáta, az egyesület titkára vette át.

Az MMA Zeneművészeti Tagozatának Elismerő Oklevelei és Életút díjai

■ A Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata zenepedagógiai munkássága elismeréseképpen oklevelet adományozott Csizmadia Angelika csembalóművésznek, Fejes Antal csellótanárnak, művészpédagógusnak, Kaczmarczyk Adrienne zenetörténésznek, Sapszon Borbála karnagynak és Vavrincez Veronika zenei könyvtárosnak. A Makovecz utcai Akadémiai Szalonban október 18-án tartott ünnepségen elismerésben részesült továbbá Ádám Károly gordonkaművész és Lőte Enikő zongoraművész, akik Életút díjat vehettek át.

Dobozy Borbála csembalóművész, az MMA rendes tagja Csizmadia Angelikáról szóló méltatását Ruff Béla, a Zeneművészeti Tagozat titkára olvasta fel. A laudációból kiderült, hogy a felvidéki születésű Csizmadia Angelika tudásszomja olthatatlan: Horváth Anikó csembalóosztályában szerezte meg diplomáját a Zeneakadémián, majd a brünni Masaryk Egyetem Filozófiai Fakultásának Régi Zenei Tanszékére is felvételt nyert, ahol a historikus előadói gyakorlattal ismerkedett meg Shalev Ad-El vezetésével. A kitüntetett 1994 óta

a szentendrei Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészeti Iskola zongora- és csembalótanára. 2014-ben Pro Clavicembalo díjat kapott a csembaló népszerűsítéséért és magas színvonalú oktatásáért. 2017-ben a kollégák szavazatának köszönhetően Csizmadia Angelika vehette át a Vujicsics Tihamér Zeneiskola alapítójáról elnevezett Oltai Adrienne-díjat.

Szecsódi Ferenc hegedűművész, az MMA rendes tagja Fejes Antal személyében egy olyan iskolateremtő művésztanárt köszöntött, aki immár hat évtizede jelen van Békés vármegye zenei életében. Fejes Antal csellótanár 1942-ben született Békéscsabán, zenei tanulmányait a híres Békés-Tarhosi Első Magyar Állami Énekiskolában kezdte. Főiskolai tanulmányait Szegeden végezte, majd a békéscsabai zeneiskolában helyezkedett el. A megyei vezetés hamar felfigyelt az ambiciózus ifjú tanárra: 1965-ben, huszonhárom éves korában kinevezték a békési zeneiskola igazgatójának, s ezt a pozíciót negyvenegy éven át viselte. 1960 óta játszik a Békéscsabai (ma Békés Megyei) Szimfonikus Zenekarban szólamvezetőként. Évtizedeken át szervezője és művészeti vezetője volt a Békés-Tarhosi Zenei Napoknak.

Szőnyiné Szerző Katalin zenetörténész, az MMA rendes tagja laudációjában elmondta: a Magyar Művészeti Akadémia pedagógiai kitüntetettjei között elsőként kap megérdemelt közfigyelmet az idén hatvanéves bölcsész-muzikológus, Kaczmarczyk Adrienne, aki zongoratanárként, az antik nyelvek oktatójaként, zenetörténet-tanárként, huszonkét megvédett diplomadolgozat konzulenseként, a magyar zenepedagógia tudós képviselőjeként számos növendéket vezetett el a tudás forrásához. Boronkay Antal elismerő szavait idézve, a díjazott méltó gazdája lett a nagy elődök örökségének: az eddig mintegy ezer Liszt-mű közreadásával büszkélkedő Liszt-összkiadás több mint egynegyede – húsz kötet – köthető Kaczmarczyk Adrienne munkásságához.

Vashegyi György, az MMA elnöke elismerő oklevelet adott át Sapszon Borbálának, akiről elmondta: karnagyként és zenepedagógusként nagyapja és édesapja nyomdokain jár. 2003 óta oktat éneket és szolfézst a Sapszon Ferenc által alapított Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolában. Világszínvonalú kórusokat vezényel, és felnőtteknek is tart képzéseket, előadásokat, többek között az óvodai készségfejlesztő zenei játékokról a Zeneakadémián. 2018-tól a Kokas Klára Szakmai Kollégium tagja. Sapszon Borbála 2016-tól vezeti a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Laudate gyermekkarát, amellyel rendszeresen énekelnek egyházzenei és világi koncerteken. Pedagógiai és szakmai munkájáért idén az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Katolikus Iskolai Főhatósága (EKIF) a Szent Gellért-díj arany fokozatában részesítette.

Szőnyiné Szerző Katalin laudációjában elmondta: a kilencvenéves Vavrincez Veronika sok évtizedes szakmai munkássága kiterjedt a zenei könyvtári munkafolyamatok mindegyikére. Közéleti munkássága részeként 1970-ben alapítója és 1986 óta vezetőségi tagja volt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete zenei szekciójának, valamint 1973 óta máig is aktív tagja az International Association of Music Libraries (IAML) Magyar

Nemzeti Bizottságának. 1994-es nyugállományba vonulása óta is folyamatosan dolgozik: tevékenyen részt vett a győri Richter-archívum létrehozásában, Richter Antal és Richter János hagyatékának rendezésében, feltárásában, monografikus összefoglalásában.

Az Életút díjjal kitüntetett Ádám Károly gordonkaművészt, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának nyugalmazott főiskolai tanárát Onczay Csaba gordonkaművész, az MMA rendes tagja méltatta. A nyolcvannégy éves díjazott szakközépiskolai és főiskolai tanárként nemzedékeket nevelt föl ötvenéves pályafutása során. Gordonkaversenyek visszatérő zsűritagja (Starker János Országos Szakközépiskolai Gordonkaverseny, Kecskemét; David Popper Nemzetközi Csellóverseny, Várpalota; Kisvárdai Regionális Csellóverseny), 1975–1980 között a debreceni MÁV Filharmonikus Zenekar szólamvezetője, 1974–1986 között az Országos Filharmónia szólamvezetője volt. 2015-ben Magyar Érdemrend lovagkeresztje polgári tagozat kitüntetésben részesült a szóló gordonkaművek magas művészi igényű interpretációján túl a vonós kamarazenét is népszerűsítő művészi pályája, valamint a felsőfokú zenei képzésben végzett példás oktatói munkája elismeréseként.

Löte Enikő idén másodszor nyerte el az Életút díjat – derült ki Dobozy Borbála laudációjából. Közel ötven éven át tartó, sikeres pedagógiai tevékenysége 1970-ben kezdődött a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában, majd 1987-től a Zeneakadémián folytatódott. Löte Enikő jelenleg is aktívan részt vesz a Zeneakadémia Doktori Iskolájának munkájában, és rendszeresen vállal opponensi bírálatokat. Játékát virtuóz technikai felkészültség és mély líraiság jellemzi.

Az MMA Színházművészeti Tagozatának Elismerő Oklevelei

■ A Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának november 8-án rendezett ünnepségén Nagy Viktor Jászai Mari-díjas rendező, érdemes művész, a tagozat vezetője látta el a háznagyi teendőket. Mint elmondta, az elismerő okleveleket szakmai konzensus alapján ítélték oda a díjazottaknak.

Id. Nagy Zoltán gyakorlat- és próbavezető balettmester laudációját Pártay Lilla, Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas táncművész, koreográfus, érdemes és kiváló művész, az MMA rendes tagja, a díjazott egykori osztálytársa olvasta fel.

A méltatás szerint id. Nagy Zoltán Liszt Ferenc-díjas, a Magyar Érdemrend tisztikeresztjével és lovagkeresztjével kitüntetett érdemes művész Kárpátalján született, és 1963-ban lett a Magyar Állami Operaház tagja. Tanított a Táncművészeti Főiskolán, majd 1982–1990 között a Bécsi Állami Operaház vezető balettmestere volt. Munkája során olyan kiválóságokkal dolgozott együtt, mint Joyce Cuoco, Sylvie Guillem, Rudolf Nurejev. Szerepei közül kiemelkedik Spartacus, a *Seherezáde* ifjú mórja, *A bahcsiszeráji szökőkút* Girej kánja, Bartók táncjátékának Mandarinja, a *Polovec táncok* harcosa. A bécsi évek után id. Nagy Zoltán visszatért a Magyar Állami Operaházba gyakorlat- és próbavezető balettmesterként. E minőségében az intézmény legfontosabb darabjait tartotta kézben.

Kiemelkedő jelentőségű feladatai közé tartozott, hogy a Nemzetközi Jégtáncszövetség meghívására sok éven keresztül a szervezet kurzusvezetőjeként dolgozott. Id. Nagy Zoltán évekig volt a Sallay-Regöczy jégtáncospár koreográfusa is. Balettmesterként többek között Madridban is vendégeskedett.

Ezt követően Nagy Viktor személyes szavakkal méltatta Tóth János Liszt Ferenc- és Bartók-Pásztory-díjas operaénekest, akit még főiskolásként ismert meg, amikor Leoncavallo *Bajazzók* című operájához válogatott szereplőket. Az előadás annyira jól sikerült, hogy mindkettejük pályájának lendületet adott. Tóth János ezután fontos szerepek hosszú sorában csillogtatta meg egyformán magas szintű színészi és énekesi képességeit.

Tordai Hajnal Jászai Mari-díjas jelmeztervező, érdemes és kiváló művész, az MMA rendes tagja Turnai Tímea méltatásában elmondta: bár a muzeológus életútját tizenkilenc könyv, valamint több száz tárlat és rendezvény fémjelzi, munkásságát ez idáig semmilyen díjjal nem ismerték el. A mostani elismerés ezt a hiányt hivatott pótolni.

Jurónics Tamás Kossuth-díjas táncművész, koreográfus, érdemes művész, az MMA rendes tagja nem tudott jelen lenni az ünnepségen. Vajda Júlia Liszt Ferenc-díjas operaénekesről írt laudációját Juhász Judit, az MMA szövegírója olvasta fel. Vajda Júlia a vidéki operajátszás, ezen belül a Szegedi Nemzeti Színház egyik legsokoldalúbb és legnépszerűbb művésznője, örökös tagja, aki a színpadi szerepeit kiváló színészi képességekkel, számos szakmai elismerést aratva kelti életre. Repertoárja elképesztően széles, csodálatos hangszíne tudatos, biztos énektechnikával párosul.

Operaszerepei mellett az oratóriumoktól az operettszubbrettig hiteles alakításokat nyújt. Olyan kiváló művészek voltak a legkedvesebb partnerei, mint például Gregor József, Gyimesi Kálmán, Juhász József, Rost Andrea vagy Berkes János. A hosszú évek alatt mindvégig a szegedi közönség kedvenceként, az operatársulat meghatározó művészeként, társulatformáló tagjaként működött. A Magyar Állami Operaház számtalan alkalommal hívta vendégként produkcióiba. A magyar operajátszás kultúrájának külföldi megismertetésében az évek folyamán kiemelten képviselte a szegedi színházat.

Vajda Júlia az idén száznegyven éves Szegedi Nemzeti Színház történetének negyvennégy évében kiemelkedő, karakteres módon formálta a város kulturális életét.

Az operajátszás több évtizedes szolgálata, művészi maximalizmusa és alázata okán méltán érdemelte ki a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozatának szakmai kitüntetését.

Az ünnepségen Gounod *Rómeó és Júlia* című operájából Júlia keringőjét Kapi Zsuzsanna adta elő, zongorán kísértéte Nagy Márta.

Az MMA Művészetelméleti Tagozatának Elismerő Oklevelei és Életút díja

■ A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata november 30-án adta át 2023. évi művészetpedagógiai Elismerő Okleveleit az MMA irodaházában. „Nemcsak mindennapos testnevelés kell, hanem mindennapos katarzis is” – idézte Freund Tamás agykutatónak, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) elnökének szavait Solymosi-Tari Emőke zenetörténész, az MMA Művészetelméleti Tagozatának vezetője a díjátadón. Mint emlékeztetett rá, a művészetpedagógia, a művészettel való személyiség- és közösségfejlesztés segítése a Magyar Művészeti Akadémia egyik legfontosabb feladata.

A 2023/2024. évi Életút díjat Pörös Géza televíziós műsorkészítőnek, filmszakírónak, valamint Simó Enikő textilművésznek ítelték oda, aki sajnos nem tudott személyesen részt venni a díjátadón, amelyet idén először ünnepélyes keretek között tartottak meg.

A Művészetelméleti Tagozat tagjai 2016 óta minden évben kifejezik elismerésüket a művészetpedagógia legkiválóbb szakemberei iránt, akiket az akadémikusok írásbeli javaslatai alapján, szavazás útján választanak ki. A tagozat most először kérte fel a regionális munkacsoportok elnökeit, hogy a körzetükből javasoljanak kiemelkedő művészettel nevelési szakembereket.

Az MMA Művészetelméleti Tagozata az általa adományozható elismerő okleveleket a 2023. évben az alábbi nyolc pedagógusnak ítélte meg: Borbély Károly festőművész, mesteroktató, Eckhardt Gábor zongoraművész-tanár, Garami Gréta művészettörténész, művészetpedagógus, Holb Ibolya táncpedagógus, koreográfus, Keppel Gyula középiskolai magyartanár, Ollé Krisztina középiskolai magyar nyelv és irodalom, illetve történelem szakos tanár, Ötvös Nagy Ferenc ötvös iparművész, Pázmány Karolina Ágnes rajz- és művészettörténet-tanár, főiskolai oktató.

A díjazottak mindannyian gyakorló pedagógusok, akik nap mint nap átadják tudásukat és a művészet szeretetét tanítványaiknak.

Az MMA Irodalmi Tagozatának Elismerő Oklevelei

■ A Magyar Művészeti Akadémia december 11-én tartott *Élőfolyóirat*-estjén Ambrus Lajos *Mezei szorgalom* című esszékötete részesült az év legjobb könyvét elismerő díjban. Könyv nívódíjat kapott Gyórrffy Ákos *A csend körei* című kispróza-kötete, Hogy György *Félreértések és félremagyarázások* című esszékötete, Majoros Sándor *Rézeleje* című regénye és Pollágh Péter *Régi voltam* című verseskötete.

Vári Fábrián László író, költő az irodalmi tagozat vezetője köszöntőjében örömet fejezte ki, hogy az MMA irodaházában, színművészek és zenészek közreműködésével újból megrendezhetik a díjátadót, amelyet hagyományteremtő szándékkal alapítottak.

Ambrus Lajos *Mezei szorgalom* című könyvének műfajával kapcsolatban a szerzőt laudáló Száraz Miklós György elmondta, hogy a kötet egyszerre esszé, történelem, kultúrhistoria, gasztronómia és mezőgazdaság. „Ez mind együtt – hangsúlyozta. – Színesen, élvezetesen, gyönyörű magyar nyelven, okosan, tömören, csak néha-néha a lovak közé vetve a gyeplőt, vagyis nekiszabadulva a témának, de az olvasó azt is élvezzi, vagy észre sem veszi.” Az olvasmány lényegi eleme a szőlő, a mocsári tölgy és a viza, egy középkori jargaló vitéz, egy elfeledett festő, a bakator, a maszlag, a granárium, vagyis az éléstár, az éléskamra. „És mindenekelőtt a kert – emelte ki Száraz Miklós György. – A lugas. A méhes. Megpersze a háború. Ami újra és újra felprédálja a kertet. Elvadítja azt, ami egyszer már kulturált, vagyis művelt volt. A háború és a béktelenség. Az össze nem tartás.”

Tóth László költő Hogy György *Félreértések és félremagyarázások* című esszékötete kapcsán úgy fogalmazott: a szerző „nemcsak a kortárs szlovákiai magyar irodalom egyik kiemelkedő, noha a mai napig árnyékban levő alakja, hanem szélesebb összefüggésben is nemzedékének egyik legsokoldalúbban képzett, eredeti hangú és látásmódú, összmagyar viszonylatban is elismerést igénylő alkotója”.

A Majoros Sándor *Rézeleje* című regényét méltató Mezey Katalin hangsúlyozta: istenhit és babona, család és viszály, kocma és templom, szeretet és kegyetlenség, barátság és árulás, szenvedés és játékosság, zene és csönd hatja át a szerzőtől megszokott szarkazmussal ábrázolt főhősök sorsát. „A szereplők misztikus különös-séggel és egyszersmind földhözragadt egyszerűséggel

élik egyszeri és megismételhetetlen életüket, botladoznak a szerelem útvesztőiben, a politika mindenkori ármányai közepette, otthoni és messzi kalandok részesei” – mondta el Mezey Katalin.

Ács Margit kritikus ekképpen fogalmazott Pollágh Péter *Régi voltam* című verseskötetéről szólva: „Érzékeny megfigyelő, kínosan kritikus szellem, aki különösen a kisszerűséggel szemben engesztelhetetlen. Van valami kamaszos vonás erkölcsi tisztaságvágyában, csalódott dühében, filmhősökkel való azonosulásában, ám a felnőtt realitásérzéke az ítéletet is, a keserűséget is iróniával színezi át. Távolságot tart önmagától is. Beáldozza magát. Ez a személyesség is Pollágh Péter egyedi vonása, amelyet magasrendű játékosággal emel ki a magánsíralmak tengeréből.”

Ugyancsak Száraz Miklós György méltatta Györffy Ákos *A csend körei* című kispróza-kötetét, amelynek hőse a helyét nehezen lelő, szemlélődő, elgondolkodó, állandóan emlékező ember.

Az ünnepség műsorvezetője Takács Bence előadóművész volt. Közreműködött Kisfaludy Zsófia és Savanyu Gergely színművész, Vámosi-Nagy Zsuzsa fuvolaművész és Csáki András gitárművész.

Postumus honoris causa elismerés

■ A Magyar Művészeti Akadémia közgyűlése október 5-én postumus honoris causa címet adományozott Bartha Dénes zenetörténész, egyetemi tanárnak, Farkasdy Zoltán Ybl- és Kossuth-díjas építész, építészeti írónak és Kodolányi János Kossuth-díjas próza- és drámaíró, eszéista, szociográfus, irodalomsszervezőnek.

Az elismeréseket december 13-án adta át Turi Attila elnök a köztestület Makovecz Imre utcai szalonjában. Az esemény háznagya Juhász Judit szóvivő volt.

Turi Attila köszöntőjében elmondta, hogy az adventi várakozás jegyében, a téli napfordulóhoz egyre közeledve, három olyan kiváló alkotó előtt tiszteleg a Magyar Művészeti Akadémia, akiknek életműve mindenkor magában hordozza a művészetben rejlő megsza- badító erőt. Az MMA a mindennapok kihívásaira felelő művészi válaszok megszületésének elősegítése mellett nagy hangsúlyt helyez a hagyomány iránti tiszteletre is. Alapszabálya szerint postumus honoris causa címet adományozhat azon személyeknek, akik életük során kimagasló művészi tevékenységet folytattak, a köztestület megalakulása előtt vagy azt követően – tagjelöltként – megválasztásuk előtt elhunytak, és nem voltak az MMA társadalmi szervezet tagjai.

Az egyes tagozatok, a hozzájuk beérkező javaslatokat megismerve, idén is egy-egy személyt terjeszthettek az elnökség elé. Az elnökség a címadományozással kapcsolatosan beérkező tagozati javaslatok együttes vizsgálatát követően javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, ahol titkos szavazással hoztak döntést a címadományozásról.

Bartha Dénes nevében a zenetörténész unokája, Kolonits Klára Kossuth-díjas operaénekes; Farkasdy Zoltán nevében az építész fia, Farkasdy Zoltán; Kodolányi János nevében az író unokája, Kodolányi János és Kodolányi Gyula Kossuth-díjas író, költő, műfordító, az MMA rendes tagja, a postumus honoris causa címmel elismert író unokaöccse vette át az oklevelet.

A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA REGIONÁLIS MUNKACSOPORTJAI

■ A Magyar Művészeti Akadémia 2022 őszi közgyűlése regionális munkacsoportok létrehozásáról döntött azért, hogy a köztestület a hazai és a határon túli magyarlakta területeken tovább erősítse a művészeti-kulturális életben aktív jelenlétét, segítse a helyi szintű kapcsolatépítést. Ilyen munkacsoportok kezdtek meg működésüket Debrecenben, Győrben, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Veszprémben.

A regionális munkacsoport feladata, hogy figyelemmel kísérje, támogassa, segítse környezetében az egyéni és közösségi művészeti és művészetelméleti aktivitást, a helyi alkotómunkát, kulturális értéktéremtést, ezzel is hozzájárulva a helyi művészeti munka fejlesztéséhez, színvonalának emeléséhez. Emellett közvetítse az érdeklődők felé az MMA köztestületi tevékenységét.

A munkacsoportok az alapszabály szerint művészeti és művészetelméleti programokat szerveznek, helyi kezdeményezésekben vállalnak részt, segítenek bemutatni a helyi művészeti élet eredményeit, és ezt szélesebb körben teszik hozzáférhetővé. A munkacsoport helyi fórumot teremt művészeti kérdések megvitatására azért, hogy a művészek, művészetelméleti szakemberek és a közönség között személyes kapcsolat alakuljon ki vagy mélyüljön el.

A regionális munkacsoportoknak akadémikus és nem akadémikus köztestületi tagjai lehetnek, akik önkéntesen és térítésmentes végzik munkájukat. Előírás, hogy egy-egy régió munkacsoportjában a Magyar Művészeti Akadémia minden tagozatából legyenek képviselők. Egy személy akár két város munkacsoportjában is szerepet vállalhat.

Debreceni Regionális Munkacsoport

■ 2023. március 9-én tartotta meg alakuló ülését az MTA Debreceni Akadémiai Bizottságának székházában. Az ülést követő sajtótájékoztatót az MMA szakmai partnereinek képviseletében megtisztelte jelenlétével dr. Rác István, az MTA DAB Klub elnöke és Serfőzőné Bencsik Margit, a Civilek a Fiatalokért Egyesület – Hajdú-Bihar Vármegyei Civil Közösségi Szolgáltató Központ elnöke. A DAB-székházban a regionális iroda május 10-én került kialakításra.

A munkacsoportban alakuláskor huszonkét, 2023. december 31-én huszonnégy akadémikus, alakuláskor tizennyolc, 2023 végén húsz köztestületi tag dolgozott, elnöke Vetró Mihály akadémikus, a köztestületi tagok képviselője dr. Váradi Judit. A munkacsoport három alkalommal ülésezett: március 9-én, május 8-án és szeptember 18-án.

A munkacsoport kiemelt feladatának tartja a régióban tevékenykedő MMA-ösztöndíjasok bemutatását. Ennek érdekében programsorozatot indított, két alkalommal, összesen négy, népművészeti területen

tevékenykedő ösztöndíjas részvételével a nádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium közösségi színterében. November 23-án Rác Erika ötvös-aramműves, a népművészet ifjú mestere és Bárdosi Ildikó népdalénekes, a népművészet ifjú mestere, december 7-én pedig Antal Imola takács, a népművészet ifjú mestere és ifj. Vajda László díszműkovács népi iparművész mutatkozott be, az előadásokat követő szakmai konzultációt Vetró Mihály vezette.

A *Mesélő építészet – Debrecen trilógia* című filmsorozat nyilvános bemutatójára a DAB-székházban került sor, 2023. december 2-án. A vetítés után lehetőség nyílt szakmai beszélgetésre a film készítőivel: Rác Zoltán építésszel, Ráckevei Anna akadémikussal és Góré Tiborral, a filmek operatőrével is.

A *betlehemezés és a debreceni betlehemes találkozó jövője* című szakmai konferencia saját szervezésű programként, együttműködésben a Motolla Egyesülettel valósult meg 2023. december 9-én, a debreceni Vojtina Bábszínház pódiumtermében. A szakmai tanácskozáson a bő három évtizedes múltra visszatekintő Nemzetközi Betlehemes Találkozó, valamint a betlehemezés élő szokáshagyományának jövőbeli lehetőségeiről értekeztek. A tanácskozás előadói voltak: dr. Tömörny Márta DLA dramaturg és Szász Zsolt bábművész, rendező, a Nemzetközi Betlehemes Találkozó társalapítói, valamint dr. Magyarai Márta főmuzeológus, a Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóságának vármegyei referense, Vetró Mihály akadémikus, a munkacsoport elnöke, Pápay Viktória néprajzkutató, Kolozsvári István, a Népművészeti Egyesületek Szövetségének elnöke és Gyöngy Péter, a Motolla Egyesület elnöke, a Nemzeti Művelődési Intézet Makoldi Sándor Központjának vezetője.

Az MMA MMKI támogatta azt a kutatást, aminek az eredményeiből írta meg dr. Váradi Judit, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának egyetemi tanára, a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagja *A művészeti nevelés helyzete és szerepe a 21. században* című művészetelméleti és művészetpedagógiai szakkönyvet. A kötet kiadásához az NKA mellett az MTA DAB is hozzájárult. A zenés könyvbemutató rendezvényen 2023. december 13-án a szerző mellett közreműködött Pető Áron gondokaművész, a kötetet Radócz József Miklós trombitaművész, zenetanár mutatta be.

A munkacsoport támogatott programjai

A munkacsoport támogatásával 2023-ban tizennégy

program valósult meg. Egyebek mellett képzőművészeti, népművészeti és összművészeti gyermek- és felnőtt alkotótáborok, mesterségbemutató program-sorozat, népi kézműves-fesztivál, filmfesztivál valósultak meg Szolnokon, Debrecenben és Nádudvaron, továbbá a határon túli Székelyhídon. Bemutatták a *Szabolcs-Szatmár-Bereg megye modern építésze 1970–2020* című kötetet, támogatták a *Mesélő építészet – Debrecen trilógia* című filmsorozat első részének forgatását.

Győri Regionális Munkacsoport

■ A munkacsoport 2022. december 15-én alakult meg az MMA első regionális munkacsoportjaként, vezetőjéül Hefter László Pannonhalmán alkotó üvegművész, az MMA rendes tagját választották meg. A köztestületi tagok képviselője Velekei László. Megalakuláskor huszonöt akadémikus fejezte ki részvételi szándékát, december 31-én huszonkilenc akadémikus volt tagja a munkacsoportnak. Alakuláskor tizenkét, év végén húsz nem akadémikus köztestületi tag volt aktív. A munkacsoportnak három munkacsoportos ülése volt, 2022. december 15-én, 2023. szeptember 12-én és november 23-án.

A munkacsoport fő törekvése 2023-ban az volt, hogy a munkacsoportos tagok jobban megismerhessék egymást, de kiemelt szerepet kapott, hogy a kultúrafigyaszto, művészeteket kedvelő, régióban élő személyekhez is eljusson a munkacsoport híre, valamint az általuk is látogatható programok főbb információi. Fontos cél továbbá, hogy kapcsolatot alakítsanak ki azokkal a helyi közösségekkel, akik szívvel-lélekkel tesznek valamiért, és akiknek a hite erős abban, amit képviselnek.

Hartyándi Jenő köztestületi tag segítségével – aki ezeket a programokat vezette és dokumentálta – havi rendszerességgel tartottak beszélgetőesteket, melyek során minden alkalommal egy akadémikus és egy köztestületi tag mesélte el élete legfontosabb történéseit, mérföldköveit. A beszélgetések megtekinthetők a Mediawave oldalán. Dr. Jakab Csaba köztestületi tag előadást tartott *„Az ÉP-ÍT-ÉS szent szolgálat / Költő vagyok – mit érdekelne engem a költészet maga?”* (József Attila: *Ars poetica*) témában. A Keresztény Értelmiségi Szövetségé közvetlen, interaktív galérialátogatáson vehettek részt a Hefter Üvegalériában, aminek a tervek szerint 2024-ben lesz folytatása.

A munkacsoport támogatott programjai

Hét programot tudott támogatni a Győri Regionális Munkacsoport: Dimény Luca fotóművész és Molnár Zsuzsa üvegművész *Üvegtársak* című kiállítását három, felvidéki helyszínen. A kiállításon a látogatók olyan képekkel és kisplasztikákkal találkozhattak, melyek által az alkotók mellett, hogy érzékletesen mutatták be az őket foglalkoztató témákat, ízelítőt is adtak az üveg különböző megmunkálási módjaiból.

Az *Atelier* a Felvidék és a magyarországi régió képzőművészeti lapja szakmai programjának kiemelt célja volt, hogy a nemzetközi kitekintést is biztosítsa. A Camerata Pro Musica alapítványi kamarazenekart a szombathelyi Savaria Szimfonikus Zenekar tagjai alapították az 1995–96-os zenei évadban. A zenekar abból a célból jött létre, hogy minél szélesebb körben népszerűsítse, minél több embernek mutassa be a klasszikus zeneművészetet. Emellett kiemelten fontos célkitűzése a magyar zene népszerűsítése országszerte és külföldön egyaránt.

Tolnay Imre köztisztviselői tag négy helyszínen zajló (Budapest, Pannonhalma, Győr, Tihany) képzőművészeti kiállításának megrendezéséhez, valamint a szakmai katalógus létrehozásához kapott támogatást. Az éveket átfogó kiállításához készült színes, kétnyelvű katalógushoz Szeifert Judit művészettörténész írt tanulmányt.

Bede-Fazekas Csaba önéletrajzi albuma Kossuth-díjas operaénekes kilencvenedik születésnapja előtt tiszteleg. Az ünnepi alkalomra készülő könyv azt az emberi és művészi életutat mutatja be, ami egyedülálló Magyarországon.

A *Ravazdi parasztszalom*-sorozat keretében megrendezett „Pünkösdi improvizációk” minifesztiválon koncertet, színházi előadást, kiállítást, közösségi eseményt támogatott a munkacsoport, amelyen a nézők közvetlen kapcsolatba kerülhettek a jelen lévő művészekkel.

Kecskeméti Regionális Munkacsoport

■ 2023. február 21-én alakult meg a munkacsoport huszonnégy akadémikus taggal. Elnökké Cseke Péter színművészt, rendezőt, a Kecskeméti Katona József Nemzeti

Színház igazgatóját, az MMA rendes tagját választották. Köztisztviselői képviselők: Barta Dóra és dr. Farkas Gábor. 2023. december 31-én huszonnyolc akadémikus és tizenkilenc köztisztviselői tagja volt a csoportnak.

Összesen négy ülést tartott a munkacsoport. Két alkalommal nem a munkacsoport székhelyén, ezek közül egy alkalommal pedig Kecskeméten kívül. November 10-én, a kecskeméti Katona József Könyvtárban tartott üléshez egész napos munkacsoportos bemutatkozás is csatlakozott. Sor került Füzi László kultúrtörténeti előadására, Szoboszlay Eszter és dr. Varga Zoltán MMA MMKI-ösztöndíjasok bemutatkozására, Tóth Péter Lóránt versvándor izgalmas irodalomszínházi előadására és *Élő folyóirat*-estre is.

2023. október 12-én Lakitelken a Hungarikum Ligetben tartott kihelyezett ülést a munkacsoport. Itt Lezsák Sándor elnök úr, az MMA rendes tagja meghívására részletesen megismerték a Liget filozófiáját, történetét, fejlődését, különleges helyszíneit és 21. századi infrastrukturáját. A közösen töltött nap lehetőséget adott a tagok számára egymás jobb megismerésére.

Október 25-én a nemzeti ünnephez kapcsolódóan filmvetítést szervezett a munkacsoport a kecskeméti Otthon Moziban középiskolás diákoknak. Orosz István *A dublőr* és Vándorfi László *Déva vár '56* című filmjeit nézték meg a fiatalok. Orosz István saját kecskeméti élményeivel fűszerezett rendhagyó történelemórát tartott a diákoknak az 56-os forradalomról.

November 21-én a munkacsoport székhelyének előadótermében a Lakiteleki Népfőiskola és az IKON – Ifjú Konzervatívok a Nemzetért Egyesület együttműködésével a Lakiteleki Népfőiskola szervezésében megvalósuló homokhátsági tanyakutatás eredményeit tartalmazó *Tanyakollégium III.* című kötetet mutatták be a szerzők, Rigó Róbert és Demeter Péter.

A munkacsoport támogatott programjai

A munkacsoport támogatásával kilenc program valósult meg 2023-ban. A *Forrás* folyóirat pódiumestjeinek támogatása mellett bemutatták Orosz István *Apakönyv* című kötetét, a Leskowsky Hangszergyűjteményben Barabás Márton akadémikus zongoracégtáblákból álló gyűjteményének digitalizálása történt. Vidák István akadémikus és Nagy Mari gyűjteményéből a bolgár–magyar barátság napjához kapcsolódva nemzetközi kiállítást és előadást tartottak. Támogatták a szolnoki *Képzőművészet ünnepe* programsorozatot, a Kecskeméti Képzőművészek Közössége téli kiállítását, a régió amatőr színjátszóklubjainak szóló szakmai workshopot.

A Katona József Múzeum szervezésében átfogó konferencián mutatták be a Kecskeméti Művésztelep történetét és az ott helyet kapó különböző művészeti ágakat. *Szövetbe öltött hagyomány* címmel viselettörténeti kamarakiállítást rendeztek a Kárpát-medence válogatott népviseleteiből és népi ihletésű alkalmi öltözékeiből. *Új utak a néprajzi muzeológiában* címmel retrospektív konferenciát rendeztek bútorfestési mesterségbemutatóval egybekötve.

Miskolci Regionális Munkacsoport

■ 2023. február 15-én megalakult a Magyar Művészeti Akadémia észak-magyarországi, valamint felvidéki, kárpátaljai és erdélyi területekkel is kapcsolatot tartó miskolci munkacsoportja, melynek vezetőjévé Bodonyi Csaba építész, az MMA rendes tagját választották. A munkacsoport köztestületi képviselője Vass Tibor. Alakuláskor huszonhat, 2023. december 31-én harmincegy akadémikus tag volt. A köztestületi tagok száma az alakuláskor tizenöt, év végén huszonhárom fő. A munkacsoport négyszer ülésezett 2023-ban.

A tervezett bemutatkozó – minden tagozatot érintő – regionális nagyrendezvény és kiállítás helyett hasonló tartalmú kiadvány előkészítését célozták meg, mely akadémikusonként, illetve köztestületi tagonként kétoldalas megjelenéssel készült el, egyelőre elektronikusan. A kiadványt szeretnék bővíteni a passzív tagtársak újbóli megkeresésével, valamint a régióhoz kötődő ösztöndíjasok megkeresésével.

Lokalitás és globalitás a művészetben és az építészetben – A helyi szellemi műhelyek és közösségek szerepe címmel rendezett kétnapos tudományünnepi konferenciát a munkacsoport az MTA-MAB Épített Környezeti Szakbizottságával (elnöke Rudolf Mihály) együtt. A konferencián a valamikori helyi művészeti műhelyek történetéről és a mai helyi civil közösségek szerepe és jelentősége mellett az építésztörténet egy-egy korának lokalitásáról és az európaiságról volt szó.

A Makovecz-féle Nomád Nemzedék Háza újjáépítésének elindítása Bodonyi Csaba regionális elnök személyes ráhatásával, valamint Rudolf Mihály és Zelnik József akadémikusok közvetlen közreműködésével. „A felégetett egykori jurtaépület bár fából volt, szimbolikusan mégis alapkőnek tekinthető, mégpedig a Makovecz-univerzum első, közösség által létrehozott alapkövének, ami a későbbiekben mindazt inspirálta, ami a Nomád Nemzedék Háza körül történt. Az építőtáborokat, a Vándoriskolát, a Kós Károly Egyesülést, az *Országépítő* című folyóiratot, és a Magyar Művészeti Akadémiát is. Nem véletlen, hogy a jurtaépület létrehozásánál ugyanaz a két ember volt főszereplő, mint a Művészeti Akadémiánál: Makovecz Imre és Zelnik József. Épp ezért az MMA helyi csoportjának létrejötte is Tokajhoz köthető. Reméljük, hogy ez a ház szellemiségében a megújulás szentélye, a kárpát-medencei kultúrában- és hagyományban-gondolkodás és cselekvés szellemi erőforrása lehet.” (Bodonyi Csaba)

A munkacsoport támogatott programjai

A munkacsoport támogatásával hét program valósult meg 2023-ban. A fentiekben említett tokaji Nomád Nemzedék Háza újjáépítésének elindítása mellett Fedemesen palóc viselet- és babakiállítás, Debrődön az MMA MMKI ösztöndíjasainak két turnusban zajló nyári szabadegyetemét, a Tompa Piknik rendezvényeit szintén két alkalommal, Hernádkakon és Miskolcon támogatták.

A programok mellett a kétnyelvű, *Üzenet* című, irodalmi és képzőművészeti kötetet, valamint a *Lélekjelenlét* című kiállítás katalógusának nyomdai előkészítését is szponzorálta a munkacsoport.

Pécsi Regionális Munkacsoport

■ A Pécsi Regionális Munkacsoport 2023. március 21-én alakult, megválasztott elnöke Dévényi Sándor akadémikus. A munkacsoport regionális titkára Somogyi Renáta. A nem akadémikus köztestületi tagok munkacsoporti képviselője Vas Bence. Az akadémikus tagok száma alakuláskor tizenöt fő, 2023. december 31-én tizenhat fő. A köztestületi tagok száma alakuláskor tizenhat fő, év végén tizennégy fő. Öt alkalommal találkoztak a munkacsoport tagjai; egy alakuló és két határozatképes munkacsoportos ülés valósult meg, ezenkívül két informális találkozót szerveztek.

Az alakuló ülést követő második munkacsoportos ülésen konzultáció után határozat született a regionális munkacsoport 2023. évi szakmai programtervének kiegészítéséről, valamint a 2024. évi munkatervéhez beérkezett szakmai programjavaslatokról és az azokra javasolt összegekről. A munkacsoportos ülés külső helyszínen folytatódott, mely során a munkacsoport részt vett egy a 2023. évi munkatervben támogatott program, a *XXVII. Európai Bordalfesztivál* megnyitóján Villányban.

A következő munkacsoportos ülésen a pécsi Kodály Központban Turi Attila, az MMA újonnan megválasztott elnöke köszöntötte a munkacsoportot, és tájékoztatást adott az elnöki terveiről. Az ülésen a munkacsoport köszöntötte a megjelent Richly Gábor főtítkárt és Andrásfalvy Bertalan akadémikust. Az ülés keretein belül a munkacsoport a pécsi Zsolnay Kulturális Negyedbe látogatott, majd a Nemzeti Filharmonikus Zenekar és a Nemzeti Énekkar koncertjén vett részt.

A munkacsoport támogatott programjai

A regionális munkacsoport hét programot támogatott az év során. A Pécsi Harmadik Színház *Mesék a varázsbőröndből* – „Nézd a szemem, fogd a kezem!” című előadásának létrehozását. A XXVII. Európai Bordalfesztivál keretén belül megrendezett I. Bordalnok versenyt, ahol a tizennyolc és harminc év közötti énekes tehetségek felfedezését, szakmai támogatását, a borkultúra értékeinek gyarapítását tűzte ki célul a szervező. Támogatták még a III. Kodály népdalmaraton, ahol a zsűri elnökének Eredics Gábor akademikust kérte fel a szervező, Kertész Attila Liszt-díjas karnagy, a munkacsoport köztestületi tagja.

A 8. Berekai Éva országos népiékszer-pályázatot és konferenciát, melynek szervezésében részt vett Gosztonyi Zoltán akadémikus és Decsi-Kiss Mária, a munkacsoport köztestületi tagja. A Színes város konferenciát, ahol az előadók között szerepelt Dévényi Sándor akadémikus, Zilahi Péter építész, köztestületi tag is.

A MATE Kaposvári Campus Rippl-Rónai Művészeti Intézetében bemutatott *Látható hangzás – Vizuális zene a magyar kortárs művészetben* című szakkiadvány kiadását és könyvbemutató szervezését is támogatta a munkacsoport. A szerző Gyenes Zsolt köztestületi tag.

A Potenton Alapítvány hangversenyeit Somogy, Tolna és Baranya vármegye területén. A programsorozat Vas Bence, a munkacsoport köztestületi tagja szervezte. Bazsinka József Liszt Ferenc-díjas tubaművész, az MMA levelező tagja és tanítványaiak vettek részt.

Szegedi Regionális Munkacsoport

■ Az MMA Szegedi Regionális Munkacsoportjának a 2023. február 28-i alakuló ülésén huszonnyolc akadémikus tagja, illetve tizenhét köztestületi tagja volt, akik Vesmás Péter akademikust, Ybl-díjas építész választották meg regionális elnöknek, a köztestületi tagok pedig Gyüdi Sándor Liszt Ferenc-díjas karmestert, a Szegedi Szimfonikus Zenekar igazgatóját választották munkacsoport képviselőnek. 2023. december 31-én a munkacsoport akadémikus tagjainak száma harminc fő, a nem akadémikus, köztestületi tagok száma pedig tizenhat fő.

Az alakuló ülést követően még háromszor tartottak jelenléti ülést. Június 23-án és szeptember 8-án Szegeden tartotta a munkacsoport az ülését, november 17-én, Makón kihelyezett ülést szerveztek, tekintettel a város egyedülálló, Makovecz Imre nevéhez kötődő építészeti örökségére. A tanácskozáson Csernyus Lőrinc, Ybl-díjas építész, a munkacsoport akadémikus tagja bemutatta a mestere által tervezett makói épületeket. A nap további részében ezek közül többet meg is láto-gattak a munkacsoport tagjai, este pedig megtekintették a Héttorony Fesztivál makói eseményét, a Fitos Dezső Társulat *Taven Baxtale!* című táncjátékát. A rendezvény egyben tisztelgés volt az MMA alapítója és örökös tiszteleti elnöke emléke előtt.

A munkacsoport saját szervezésű programja volt a *Madách – 200: Az ember tragédiája a művészetekben*

című összművészeti esemény. Dr. habil Máté Zsuzsanna, köztestületi tag, a Madách Irodalmi Társaság tagja kezdeményezésére tudományos emlékülést szerveztek a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karának oktatói, jeles Madách-kutatók, melynek keretében könyvbemutató is zajlott, és lehetőséget teremtettek a kiváló szegedi grafikusművész, Kass János *Az ember tragédiája*-illusztrációsorozatának egynapos kiállítására is, tárlatvezetéssel. A rendezvény célja a madáchi szellemiség éltetése, annak bemutatása, hogyan jelenik meg, miként él tovább a különböző művészeti ágakban és a szépirodalomban *Az ember tragédiája*.

A III. Dél-Alföldi Ütőhangszeres Szakmai Nap és Konferencia programjában mutatta be a közönségnek az MMA MMKI két ütőhangszerművész ösztöndíjasa kutatási programját: Mucsi Gergő az ütőhangszerek történetével, Szíves Márton pedig a játéktechnikai paradigmaváltással foglalkozik. A rendezvényt Nátyi Róbert köztestületi tag nyitotta meg. A gálakoncerten elhangzott az MMA Zeneművészeti Tagozata elnöke, Tóth Péter ütőhangszeres kompozíciója, a *Zsoldosszerenád*, másorra került az MMA rendes tagja, Dubrovay László *Három tétel trombitára és ütőhangszerekre* című kompozíciója.

Közös könyvbemutatóval köszöntötte a Magyar Tudomány Ünnepe Szegeden az MTA és az MMA regionális szervezete, Vesmás Péter regionális elnök kezdeményezésére. Kollár Árpád, délvidéki származású, Szegeden élő József Attila-díjas író, műfordító kötete, a *Szuperhősök a klinikán* a tudomány és a művészet különleges találkozása. A szegedi klinika gyermekintenzív osztályán játszódó történet a mindennapi gyógyító munkát mutatja be a mese eszközeivel.

Sulyok Miklós és Bán András *A Miskolci Építész Műhely* című könyvének bemutatója, amelynek moderátora a munkacsoport elnöke, Vesmás Péter Ybl-díjas építész volt. A Szegedi SZC Vedres István Technikum, a jövő építész technikusait és építészeit képző szakgimnázium adott otthont a beszélgetésnek.

A munkacsoport saját szervezésű programjaként, a Trianon Kutató Intézet Közhasznú Alapítvány közreműködésével mutatták be az MTA SZAB Székházban azt a tanulmánykötetet, amelyet a Szegedi Tudományegyetem egykori tanáráról, a hatvan éve elhunyt Sík

Sándorról készült írásokból szerkesztett Miklós Péter történész, egyetemi tanár. A könyv szerzői között a szerkesztő mellett ott van a korábbi MMA-ösztöndíjas Bene Zoltán és Máté Zsuzsanna egyetemi tanár, aki a szegedi munkacsoport köztestületi tagja is.

A munkacsoport támogatott programjai

2023-ban tíz program létrejöttét segítették a Dél-Alföld és a Bánság területének hét településén, ebből három rendezvényt a határainkon túl, Magyarokanizsán és Temesváron tartottak. Ezek között első volt az *ÉLET=RAJZ '70* címmel Eszik Alajos akadémikus kiállítása, majd támogatták a Csongrádi és a Mezőberényi Művésztelep zárókiállítását.

Szintén a támogatottak között volt a Kardos Pál Alapítvány Nemzetközi Karnagy Kurzusa.

A *temesvári papnevelde építészeti története* könyvbemutatót Szegeden és Temesváron, Németh László: *Petőfi Mezőberényben* – a Békéscsabai Jókai Színház és a Színitanház produkciójának előadását Szentesen dotálták. Az MMA-t Szenes István, Ybl Miklós-díjas belsőépítész, az Ipar- és Tervezőművészeti Tagozat korábbi tagozatvezetője képviselte, aki a szentesi Petőfi Szálló és Vigadó, valamint a Tóth József Színház felújításakor az épület belső megújítását tervezte. Az év végi támogatott események: Kókay Krisztina grafikus, textilművész kiállítása Magyarokanizsán, Dobozy Borbála csemlóművész koncertje Szegeden és Magyarokanizsán, valamint a *18. Mézespálinka népzenei nagykoncert* Petrás Mária közreműködésével. Az adventi programhoz hozzátartozott egy kerámiakiállítás is Petrás Mária és lánya, Alina munkáiból.

Veszprémi Regionális Munkacsoport

■ Alakuló ülését 2023. február 22-én tartotta. A regionális munkacsoport területileg a Duna vonalától nyugatra, a Székesfehérvár–Veszprém–Zalaegerszeg tengely mentén átnyúlik a mai Szlovénia magyarlakta területéig. A munkacsoport az MMA minden művészeti tagozatát képviseli. Az akadémikus tagok száma alakuláskor huszonhat fő, 2023. december 31-én huszonkilenc fő, a nem akadémikus köztestületi tagok száma alakuláskor tizennégy fő, év végén tizennyolc fő.

A munkacsoport három alkalommal ülésezett 2023-ban. A munkacsoport saját szervezésben tartotta meg *Minden, ami művészet* című bemutató konferenciáját 2023. szeptember 23–24-én, a munkacsoport irodájának is helyet adó MTA VEABT székházban. A konferencián összesen huszonhat különféle előadás, kiállítás, filmvetítés volt. A rendezvény célja volt, hogy a munkacsoport minden tagozata bemutatkozzon, a tagok jobban megismerjék egymást, valamint a szervezők szerettek volna fórumot biztosítani a művészek, valamint a művészek és a nagyközönség közötti kommunikációra.

A munkacsoport népművészeti és képzőművészeti tagozat öt művészenek (Bordácsné Kishonti Erika, Cz. Tóth Hajnalka, Cakó Ferenc, Somogyi Győző, Szmrecsányi-Veszely Beáta) Gopcsa Katalin művészettörténész által rendezett kiállítását Dvorszky Hedvig nyitotta meg. A Szent Mihály főszekesegyház felújított

orgonáját Virágh András orgonaművész mutatta be egy minihangversennyel. Dr. Keserü Katalin művészettörténész tartott emlékeztető előadást Gulácsy Lajos művészetéről. Mezey Katalin szerkesztésében az irodalmi tagozat tagjai (dr. Bakonyi István, Iancu Laura, dr. Kovács István, Mezey Katalin, Száraz Miklós György) olvasták fel saját műveik egy részét, másik részét pedig Oberfrank Pál színművész. Cakó Ferenc rendkívül látványos homokanimációja, majd Szalay Péter bevezető szavai után *A teljesség felé* című filmet nézhetette meg a közönség. A napot Szmrecsányi-Veszely Beáta zárta, aki a lovardájukhoz tartozó művészeti galériát mutatta be.

Másnap Turi Attila, az MMA alelnöke Makovecz Imre organikus építészetét követve ismertetett településképi mintákat (Devecser vörösiszap-katasztrófa utáni újjáépítése, Budakalász városképe). Jankovics Tibor építés szintén az organikus építészetet képviselve két Balaton-felvidéki és egy erdélyi épületet mutatott be részletesen. Ezt követően a Dobozy Borbála csemlóművészről készült portréfilm részletét követően vele beszélgetés következett. Sára Ernő tervezőgrafikus azt mutatta be, miként lehetett megmenteni egy különös módon elhanyagolt Balaton-felvidéki barokk házat. Végezetül az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottságának három tagja tartott előadást. Dr. Garaczi Imre Hamvas Béláról, dr. Várszegi Tibor a színházművészet hermeneutikájáról, dr. Pósfay Mihály *A nanovilág esztétikája* címmel különféle közetek nanométereit is fotózni képes mikroszkóppal készült, látványos fotóit mutatta be.

Saját szervezésű programon, a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából az MMA Kiadó *Pars pro toto* című könyvsorozatát mutatták be Veszprémben a kiadó munkatársai.

A munkacsoport további saját szervezésű programjai 2023-ban: MMA Filmklub helyi értékű filmek, akadémikus portréfilmek bemutatásával. A Magyar Tudomány Ünnepe 2023. évi veszprémi megnyitójának megvalósítása a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottságával közösen. *Veszprémi várfalak, erődítmények a középkorban és a kora újkorban* – Szoboszlay Gergely régész előadása.

A munkacsoport támogatott programjai

Az MMA Veszprémi Regionális Munkacsoportjától 2023-ban két program kapott támogatást. A Ló és Művészet Kutatóműhely nemzetközi művésztelep program és kiállítás. 2023. július 9–21. Helyszín: Lovarda Galéria és Szérűskert, támogatott partner: Kassai Lovasíjász Iskola Szmrecsányi Törzs SE.

Műemlék templomok – műemlék orgonák a Balaton-felvidéken címmel öt település római katolikus templomának felújított orgonáit mutatta be és szólaltatta meg Virágh András Liszt-díjas orgonaművész, érdemes művész, valamint meghívott zenész és énekes társai, Badacsonytomaj, Hegymagas Kisapáti, Nemesgulács és Tapolca katolikus plébániáinak templomaiban.

A MAGYAR ÉPÍTÉSZETI KÖZPONT ÉS MÚZEUM NEMZETKÖZI TERVPÁLYÁZATA

■ A Magyar Művészeti Akadémia 2023. június 29-i részvételi határidővel hirdette meg kétszakaszos, meghívásos, a részvételi szakaszban bármely – a referenciakövetelményeknek megfelelő – hazai és külföldi építésziroda számára nyitott, a pályázati szakaszban kétfordulós építészeti tervpályázatát a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) új épületegyüttesének tervezésére. A helyszín a budapesti Városligeti fasor 9–13. A pályázat díjazására bruttó 45 millió forint állt rendelkezésre.

A MÉM MDK 2017-ben jött létre az MMA fenntartásában. Az MMA feladata az intézmény új, állandó otthonának létrehozása az egykori BM Központi Kórház területén, a felújított és ma már az intézmény kiállítóhelyként használt Walter Rózsi-villa szomszédságában.

A tervpályázat fő feladata az új főépület megtervezése volt, a meglévő, egykori Grünwald- és Herczel-szanzatóriumok integrálásával. A korábbi, eredménytelenül zárult tervpályázatot követően az előkészítő bizottság újratervezte az intézmény, a majdani Magyar Építészeti Központ és Múzeum tervezési programját és a pályázati

eljárást is. Ennek eredménye egy kétszakaszos, kétfordulós tervpályázat lett. A kiíró szerint a racionalizált építészeti program olyan kompakt, világszínvonalú építészeti beruházást tesz lehetővé, amely szem előtt tartja a fenntarthatóság és a működtethetőség követelményeit is.

A tervpályázat két szakaszból állt: a részvételi szakaszból és a pályázati szakaszból, amely közösségi értékhatárt meghaladó értékű, meghívásos, kétfordulós tervpályázat. Az első, részvételi szakaszban a jelentkező alkalmasságát a tervpályázat honlapjáról letölthető nyilatkozatokkal igazolta, megjelölte a referenciáit, és benyújtotta a szükséges dokumentumokat. A kiírók a jelentkező szakmai alkalmasságáról vagy alkalmatlanságáról döntöttek, valamint – keretszám nélkül – kiválasztották azokat az alkalmas pályázókat, akiket meghívtak a pályázati szakasz első fordulójában való részvételre. A hatályos jogszabályok alapján a tervpályázat részvételi szakaszában a kiírók közvetlenül is felkértek jelentkezőket. A részvételi szakasz nem titkos és nyitott: a közvetlenül felkért jelentkezőkön kívül valamennyi érdekelt részvételi jelentkezést nyújthatott be. Az eljárás első szakaszában a kiírók nem kérhettek, a jelentkezők pedig nem nyújthattak be pályaművet.

A közvetlenül felkért jelentkezők listája: Balázs Mihály Építész Műterme Kft.; Bodonyi Csaba; Finta és Társai Építész Stúdió Kft.; Hadas Építész Mérnöki Művészeti Kft.; M-Teampannon Építész és Mérnöki Iroda Kft.; NAPUR Architect Kft.; „PARALEL” Építész Iroda Kft.; Pásztor Péter; Sáros és Társa Építésziroda Bt.; Tér és Forma Szeged Építéstervező Kft.; Vadász és Társai Építőművész Kft.

A kétfordulós pályázati szakasz 2023. őszén zajlott, az eredményhirdetés 2023. december 11-én történt.

A pályázati szakaszba bejutott pályázók

1. DVM Group Korlátolt Felelősségű Társaság
2. PLANT-ATELIER PETERKIS Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
3. Deichler Jakab Építész Stúdió Korlátolt Felelősségű Társaság – FEJÉRDY és BARTÓK Építészeti Korlátolt Felelősségű Társaság
4. M-TEAMPANNON Építésmérnöki Korlátolt Felelősségű Társaság
5. Tér és Forma Szeged Építéstervező Korlátolt Felelősségű Társaság – BIVAK stúdió Korlátolt Felelősségű Társaság
6. NAPUR ARCHITECT Építészeti Iroda Korlátolt Felelősségű Társaság
7. „PARALEL” Építész Iroda Korlátolt Felelősségű Társaság – ALFATERV-2000 Építőipari, Tervező és Fővállalkozó Korlátolt Felelősségű Társaság
8. Minusplus Generáltervező Korlátolt Felelősségű Társaság
9. ARCHI.DOC Építésziroda Korlátolt Felelősségű Társaság
10. SÁROS és Társa Építésziroda Betéti Társaság – AFK-ARCH Korlátolt Felelősségű Társaság
11. Vikár és Lukács Építész Stúdió Korlátolt Felelősségű Társaság
12. PÉTERFFY + DÖRY Architects Korlátolt Felelősségű Társaság

13. Karácsony Tamás – Szabó Péter
14. Klobusovszki Építészet Korlátolt Felelősségű Társaság
15. P8 MŰHELY Korlátolt Felelősségű Társaság
16. LAB5 Építésziroda Korlátolt Felelősségű Társaság
17. ARCHI-KON Építészeti Tervező-Szervező Korlátolt Felelősségű Társaság
18. Balázs Anna – Balázs Tibor – Karlovecz Ádám – Molnár Zsanett – Nagy Júlia – Novák-Mester Petra – Suri Bálint
19. Gipsz-Lak Építésziroda Korlátolt Felelősségű Társaság – Ónodi Szabó Lajos
20. HADAS ÉPÍTÉS Mérnöki Művészeti Korlátolt Felelősségű Társaság
21. BÁNÁTI + HARTVIG Építész Iroda Korlátolt Felelősségű Társaság
22. BACHMAN & BACHMANN ÉPÍTÉS IRODA KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG – AU.ROOM ÉPÍTÉS MŰHELY Korlátolt Felelősségű Társaság
23. CAN Architects Studio Építész Iroda Korlátolt Felelősségű Társaság
24. VADÁSZ és TÁRSAI Építőművész Korlátolt Felelősségű Társaság
25. „3h építésziroda” Építészeti, Kutató, Fejlesztő és Tervező Korlátolt Felelősségű Társaság
26. Studio Seilern Architects Limited
27. DMB Műterem Korlátolt Felelősségű Társaság
28. Paulinyi & Partners Zártkörűen Működő Részvénytársaság
29. Value 4 Real Projektmenedzsment és Mérnöki Korlátolt Felelősségű Társaság
30. 4D Építész Stúdió Korlátolt Felelősségű Társaság
31. CÉH Tervező, Beruházó és Fejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
32. ARCH-STUDIO Tervező, Szervező, Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
33. Robert Gutowski Architects Korlátolt Felelősségű Társaság
34. AVANT-GARDE ÉPÍTÉS STÚDIÓ Korlátolt Felelősségű Társaság
35. KVADRUM Építész Kft. – Pásztor Péter
36. MONOSTUDIO Építész Korlátolt Felelősségű Társaság
37. Bodonyi Csaba
38. BORD Építész Stúdió Korlátolt Felelősségű Társaság
39. EKHO ÉPÍTÉS MŰTEREM Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság

A pályázati szakasz második fordulójába az első forduló követően, a bírálóbizottság döntése alapján, a dokumentációban meghatározott értékelési szempontok alapján tizenkét pályázó került felkérésre további pályamunka benyújtására. A bírálóbizottság a második forduló során beérkezett pályaműveket a dokumentációban meghatározott szempontok alapján értékelte, és az érvényes pályamunkát benyújtó pályázók között díjakat osztott ki, illetve pályamunkákat vásárolt meg. A többi pályaművet a bírálóbizottság nem rangsorolta, de a zárójelentésben valamennyi, második fordulóban

pályamunka benyújtására felkért pályázót megnevezte. Azon pályázók, akik érvényes pályamunkája a második fordulóban díjazásban vagy megvételen nem részesült, költségtérítésre voltak jogosultak.

A követelményeknek megfelelően huszonnyolc iroda nyújtott be pályamunkát, s belőlük alakult ki az a rangos nemzetközi mezőny, amelynek tagjai a titkos fordulóban két-két tablón összegezték elképzeléseiket. A Bírálóbizottság ebből választotta ki azt a tizenkét pályázót, akik a második fordulóban részletesen is kidolgozhatták a tervet.

A Magyar Építészeti Központ és Múzeum tervpályázatának ünnepélyes eredményhirdetése az MMA székházában, a Pesti Vigadó Makovecz-termében zajlott, 2023. december 11-én. A győztes a Tér és Forma Szeged Építéstervező KFT. – BIVAK Studio Kft. közös pályázata lett.

A díjakat Turi Attila építész, a Bírálóbizottság elnöke, az MMA elnöke és Lánszki Regő országos főépítész, építészeti államtitkár, a Bírálóbizottság társelnöke adta át, dr. Almássy Kornél, a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ igazgatója, valamint Richly Gábor, az MMA főtítkára jelenlétében.

„Az a centrum, ami most már elérhető közelségbe került, elképzeléseink szerint nem csupán kiállítóhely lesz, hanem rendezvényter is, amely egyszerre szolgálja majd ki az érdeklődő nagyközönség igényeit és biztosít találkozóhelyet, szellemi központot a szakma számára. A rendszerváltás előtti évtizedeknek sok hiányossága van még itt velünk, s ez a kialakítandó centrum lehetőséget nyújt rá, hogy a magyar, illetve magyarországi építészet korszerűen, és főleg élményszerűen bemutatva alaposabban, mélyebben váljon szerves részévé az általános műveltségnek annál, mint ahogy ezt napjainkban tapasztaljuk” – hangsúlyozta Turi Attila MMA-elnök, a Bírálóbizottság elnöke. „Szeretném, ha ez az építészeti centrum olyan találkozóhelye lenne hivatásunknak, ahol a felek meghallgatják egymást, ahol az érvelő, érdekes viták mellett valódi párbeszéd zajlik, de amely a konszenzusnak, a közös gondolatokra való ráismerésnek, a közös célok megfogalmazásának is helyszíne” – tette hozzá.

„Az új Építészeti Központ és Múzeum olyan kulturális tér lesz, amely egyszerre szól a múlttól, jelenről és jövőről” – szögezte le Lánszki Regő, az Építési és Közlekedési Minisztérium építészeti államtitkára. „Az épület lehetőséget fog adni arra, hogy megtaláljuk azt a kortárs, a nemzetközi irányzatokra reagáló, de mégis egyedi stílust és eszközrendszert, amely ki tud fejezni minket, s ami nemcsak a művészeknek, de honfitársaink millióinak is mond valamit rólunk, magyarokról – miközben segíti a művész egyedi hangjának megtalálását és alkotói szabadságát.”

A tervpályázaton egy első, egy második, valamint két harmadik helyezettet díjaztak; emellett ketten kiemelt megvételen, hatan pedig megvételen részesültek.

A díjazottak és megvételt nyertek listája

- a bruttó 10 000 000 HUF díjazással járó első díjat a Tér és Forma Szeged Építéstervező KFT. – BIVAK Studio Kft. (közös pályázat) kapta;
- a bruttó 7 000 000 HUF díjazással járó második díjat a MONOSTUDIO Építész Kft. kapta;

- a bruttó 5 - 5 000 000 HUF díjazással járó harmadik díjat a Deichler Jakab Építész Stúdió Korlátolt Felelősségű Társaság – FEJÉRDY és BARTÓK Építészeti Kft. (közös pályázók), valamint az ARCHI-KON Építészeti Tervező-Szervező Kft. kapta;
- 3 000 000 HUF értékű kiemelt megvételen részesült a Klobusovszki Építészeti Kft., valamint a NAPUR ARCHITECT Építészeti Iroda Kft. pályamunkája
- 2 000 000 HUF értékű megvétellel ismerte el a Bírálóbizottság az alábbi pályázók munkáját: Vikár és Lukács Építész Stúdió Kft., Karácsony Tamás DLA – Szabó Péter (közös pályázók), BÁNÁTI + HARTVIG Építész Iroda Kft., hét fő természetes személy konzorciuma (Untitled_02 tervezői csapat): Balázs Anna, Balázs Tibor, Karlovecz Ádám, Molnár Zsanett, Nagy Júlia, Novák-Mester Petra, Suri Bálint (közös pályázók), BACHMAN & BACHMANN ÉPÍTÉSZIRODA Kft. – AU.ROOM ÉPÍTÉSZ MŰHELY Kft. – Medvegy Gabriella (közös pályázók), valamint ARCH-STUDIO Tervező, Szervező, Szolgáltató Kft.

Az első helyezést elért tervpályamű méltatása

A Magyar Művészeti Akadémia Titkársága által a Magyar Építészeti Központ és Múzeum tervezésére kiírt nemzetközi tervpályázaton első helyezést ért el: a 16. sorszámú Tér és Forma Szeged Építéstervező Kft. – BIVAK Studio Kft. (közös pályázók) pályázata, melyet a bírálóbizottság az alábbiakban méltatott.

A Bírálóbizottság által első díjjal elismert pályamű már a tervpályázat első fordulójában kitűnt megoldásaival, majd a második fordulóra sikeresen fejlesztette ezeket tovább, a Bizottság észrevételeit figyelembe véve. A pályaterv egyrészt tiszteletteljesen viselkedik környezettel, a két szanatóriumépülettel és a Walter Rózsi-villával. Tömegével, pozicionálásával méltó viszonyrendszert alakít ki, de hagyja létezni a meglévő teret és épületeket. Másrészt olyan erőteljes építészeti gesztussal dolgozik, amely szimbólumává válhat a magyar építészetnek és múzeumának, mind országunkon belül, mind nemzetközi téren. A pajtaformát idéző főépület strukturált burkolata az előző századforduló historizáló és szecessziós majolika cseréptetőit idézi. Ez bizonyíték arra, hogy lehetséges a tradíciókból építkezve kortárs építészeti létrehozni, a múltban gyökerezve a jelen és a jövő kérdéseire keresni választ. Ugyanakkor a Bírálóbizottság a továbbtervezési ajánlásában felhívja a figyelmet a lüsztermázás kerámia anyag épületfizikai, tartóssági vizsgálatára, esetleges alternatív lehetőségek vizsgálatára, olyan megoldás kidolgozására, mely befogadja az időt, nemes patinával hirdeti történetiségét, szellemi folytonosságát.

A tervezett épület külső kapcsolatai, belső téri megoldásai jól működő tereket és jól fejleszthető gondolati alapot kínálnak a jövő intézményének kialakításához. Az épület az ókori agorák mintájára egyszerre szentély és piac: azaz a múzeumi munka és a társadalmi találkozások tere tud lenni. Ez olyan nyitott tervezői szemléltre utal, amely ígéretes alap a továbbtervezés partneri kapcsolatához. Hasonlóan pozitív jelként értékelte a Bizottság a tervezőknek a terv bemutatásába, fejlesztésébe fektetett munkáját, a bemutatott tablók minőségét. Fontos kiemelni, hogy a terv átgondolt üzemeltetési

konceptiója részletes javaslatokat tartalmaz az aktív/passzív megoldásokra.

A Bírálóbizottság az izgalmas és karakteres koncepció, a kiírás felvetéseire adott egységesen meggyőző és előremutató tervezői válaszok, illetve a pályamű munkarészeinek kimagasló minősége miatt a művet I. díjban részesíti, és továbbtervezésre javasolja.

A bírálóbizottság

Elnöke Turi Attila építész, az MMA elnöke, társelnöke Lánszki Regő országos főépítész, az Építési és Közlekedési Minisztérium építészeti államtitkára volt. A bizottság tagjai voltak: Tima Zoltán építész, az MMA rendes tagja; Salamin Ferenc építész, az MMA rendes tagja, az MMA Építőművészeti Tagozatának vezetője; Szegő György építész, a Műcsarnok Nonprofit Kft. szakmai igazgatója, az MMA levelező tagja; Szabó Levente DLA építész, a BMGE Építész-mérnöki Kar tanszékvezetője, a MÉSZ delegáltja; Sólyom Benedek építész, Erzsébetváros főépítésze; dr. Almássy Kornél, a MÉM MDK igazgatója, BME Építőmérnöki Kar, egyetemi docens; Jankovics Norbert művészettörténész; Vasáros Zsolt DLA építész, BME Építész-mérnöki Kar, tanszékvezető, a MÉK delegáltja; Dévényi Sándor építész, az MMA rendes tagja, a nemzet művésze.

NEMZETKÖZI KITEKINTÉS

Együttműködési megállapodás megújítása

■ Február 8-án megújította 2022 áprilisában kötött együttműködési megállapodását a Magyar Művészeti Akadémia és a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) a magyar kulturális diplomáciai programok támogatásáról. Az új, határozatlan idejű megállapodást az akadémia részéről dr. Richly Gábor főtítkárr, a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről Lengyel Miklós képzésekért, ösztöndíjprogramokért és tudománydiplomáért felelős helyettes államtitkárr látta el kézjeggyével a minisztérium épületében. A KKM és az MMA megújított megállapodásának célja változatlanul az, hogy elősegítse a két intézmény együttműködését a magyar művészet kimagasló értékeinek külföldi bemutatása, népszerűsítése, a magyar kortárs művészet nemzetközi jelenlétének erősítése terén.

Dévényi Sándor-kiállítás Kolozsváron

■ Dévényi Sándor Kossuth- és Ybl Miklós-díjas építész, a nemzet művésze, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja egyéni kiállítása nyílt meg 2023. március 8-án a kolozsvári Művészeti Múzeumban. Dévényi Sándor a pécsi organikusok körének meghatározó alakja, valamint a Kós Károly Egyesülés alapító tagja. A tárlat – amelynek kurátora Dénes Eszter – március 26-ig volt látogatható a Bánffy-palotában.

Akadémikusok találkozója Ferenc pápával

■ 2023 áprilisában Ferenc pápa háromnapos apostoli látogatáson vett részt Budapesten. A Magyar Művészeti Akadémia akadémikusai két helyszínen is részesei voltak a találkozónak.

Ifj. Sapszon Ferenc karnagy, az MMA rendes tagja a záró szentmise zenei felelőse volt. Az esemény április 30-án volt a Kossuth téren, amelyet kivetítőkön át a környező utcákban lehetett követni, emellett televíziós, illetve rádiós élő közvetítés keretében is be lehetett a szertartásba kapcsolódni.

A szentmisén többek közt énekelt Maczkó Mária népdalénekes, aki 2022-től az MMA Népművészeti Tagozata nem akadémikus köztestületi tagja.

A Szentatya hazánkba tett látogatásának programjain Vashegyi György, az MMA elnöke is részt vett, április 30-án a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Karán szervezett találkozóra kapott meghívást, melyen Ferenc pápa az egyetemi és kulturális élet képviselőivel, magas rangú vezetőivel találkozott.

Grendel-est Pozsonyban

■ A pozsonyi Liszt Intézetben Grendel Lajosra, a Magyar Művészeti Akadémia néhai tagjára emlékeztek születésének 75., halálának 5. évfordulója alkalmából. A rendezvény keretében mutatták be az MMA Kiadó Grendel Lajos – Összegyűjtött elbeszélések című kötetét. A nagyszámú érdeklődő előtt zajlott esten részt vett az író özvegye, Grendel Ágota és fia, Grendel Gábor, a szlovák parlament alelnöke. Az eseményen részt vett Pécsi Györgyi irodalomtörténész, az MMA rendes tagja, az MMA Kiadó ügyvezetője.

„Sic erat in fatis”

■ Jovián György festőművész, az MMA rendes tagja alkotásaiból nyílt egyéni időszaki kiállítás május 13-án a nagyváradi Római Katolikus Barokk Püspöki Palota második emeletén, a Patachich Látogatóközpontban, A 31. Festum Varadinum keretében létrejött tárlatot a Nagyváradi Római Katolikus Püspökség szervezte, partnerségben Magyarország Kolozsvári Főkonzultusával és a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával. A tárlatot szeptemberig lehetett látogatni.

A magyar kerámia Japánban

■ Szólamok kerámiában: Kortárs magyar kerámiaművészet (1965–2022) (Voices in Ceramics: Contemporary Hungarian Ceramic Art [1965–2022]) címmel, július 2-ig volt látható a kortárs magyar kerámiát bemutató

kiállítás Gifu tartomány Tadzsimi városában, a Museum of Modern Ceramic Artban.

A kiállítás koncepcióját a budapesti Iparművészeti Múzeum (IMM) Kerámia- és üveggyűjteményének muzeológusa, Novák Piroska jegyezte. A három tematikus egységben apró műalkotások, Japán előtt tisztelgő kerámiák és a Magyar Művészeti Akadémia kerámikus tagjai mutatkoztak be. A Tisztelgés Japán előtt című egységen a kiválasztott alkotások konkrét utalásokat tettek a japán kultúrára, ugyanakkor a többi szekcióban is feltűnt a japán kultúra termékenyítő hatása, például az origami, a kalligráfia, a kimonók textilmintái, a hullámmotívumok, a természet szeretete és tisztelete, a fatüzelésű és a raku égetési technikák.

A kiállításon közel hatvan művész, köztük a Magyar Művészeti Akadémia tagjainak alkotásai is szerepeltek: Ambrus Éva, Geszler Mária, Jakobovits Márta, Németh János, P. Benkő Ilona és Schrammel Imre művei a kiállítás Mesterek szekciójában voltak láthatók. Továbbá számos olyan alkotó is szerepel a tárlaton, akik sikerrel képviselték Magyarországot a Gifu tartományban 1986 óta megrendezésre kerülő, világhírű minói nemzetközi kerámia-seregszemlén (International Ceramics Festival Mino, Japan), többek között Babos Pálma, Csirke Orsolya, Fekete László, Geszler Mária, Jakobovits Márta, Nagy Márta és Takács Zoltán.

Akadémiai támogatás a magyar kulturális exporthoz

■ A Hagyományok Háza adott otthont a Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) és a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) hagyományos nyári kulturális diplomáciai értekezletének 2023. július 6-án. Az értekezlet első panelbeszélgetésében részt vett dr. Richly Gábor, az MMA főtitkára is.

Dr. Richly Gábor külföldi kulturális intézetigazgatóként korábban úgy tapasztalta, hogy a közönség azt a magyar produkciót értékeli igazán, amelyben megjelenik valami a helyi kultúrából. Így a néző, hallgató, látogató sokkal inkább a sajátjának érezheti az alkotást. A külföldi és magyar művészek együttműködéséből pedig olyan emberi és szakmai kapcsolatok szülehetnek, amelyek magukban hordozzák a folytatás lehetőségét.

Az MMA főtitkára mind a KIM, mind a KKM felé megerősítette a magyar kulturális diplomáciai programok támogatásáról szóló, háromoldalú együttműködési

megállapodás jelentőségét, majd az elmúlt év eredményeiről elmondta: a kulturális intézetekkel és külképviseletekkel több mint ötven közös projektet valósítottak meg ötvenmillió forint akadémiai támogatással. „Közös programjaink tervezése során kiváló kortárs művészek közül válogathatunk, háromszázötven akadémikusunk, közel ezer köztestületi tagunk, hatszáz ösztöndíjasunk és alumnusunk van, és az MMA további művészek bemutatására is nyitott, amennyiben közös célokat tudunk megfogalmazni.”

Dr. Richly Gábor úgy látja, a siker kulcsa, hogy a magyar külképviselet elkötelezett helyi szakmai partnerre találjon: „Amikor fesztiválra hívnak meg magyar produkciót, akkor eleve biztosított a közönségszervezés és a reklám. Ha külföldi kiadó lefordíttat egy magyar művet, és a szerzőnek bemutatkozási lehetőséget szeretne biztosítani a helyi médiában, nem kérdés, hogy érdemes segíteni a megvalósulást. Kulturális évadokhoz, kiemelt kulturális megjelenésekhez, a magyar kultúra hete rendezvénysorozathoz is szívesen kapcsolódunk, az összművészeti megjelenéseket különösen szívesen támogatjuk.”

Kulturális trendek a 32. Bálványosi Nyári Szabadegyetemen

■ A rendezvényen a legújabb kulturális trendekről beszélgetett L. Simon László, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója Richly Gáborral, az MMA főtítkárával és Hoppál Péter miniszteri biztossal július 19-én Tusványoson, a nyári szabadegyetemen.

Richly Gábor erdélyi látogatása során három helyszínen – Kolozsváron, Sepsiszentgyörgyön, Csíkszeredában – találkozott erdélyi akadémikusokkal, köztestületi tagokkal és ösztöndíjasokkal, hogy felmérje: miként látják az MMA eszközrendszerét, reális jelenlétét a térségben, illetve milyen lehetőség és igény mutatkozik az MMA regionális központjának megalapítására Erdélyben. Az MMA főtítkára részt vett a Bálványosi Nyári Szabadegyetem *Kulturális trendek* című panelbeszélgetésén L. Simon Lászlóval, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatójával, az MMA levelező tagjával és Hoppál Péter miniszteri biztossal, valamint találkozott a magyar kulturális élet szereplőivel.

A kulturális trendek nem magyar specifikumok, hanem nemzetközi, európai vagy globális összefüggésekbe illeszkednek, és elválaszthatatlanok az aktuális gazdasági, társadalmi, technológiai folyamatoktól – szögezte le Richly Gábor a beszélgetés elején. Milyen reális célokat érdemes kitűzni válaszul? „Az atomizáló társadalommal szemben lehet és kell akár szélmalomharcnak tűnő utóvédharcot is folytatni, még ha a világban zajló folyamatokat nem is tudjuk visszafordítani” – állapította meg az MMA főtítkára. – „Hiszünk a valós jelenlét: a személyes kapcsolatok, a közösségteremtő események és a művészettel való elmélyült, testközelű találkozások erejében, mert ezek az élmények és tapasztalások az igazán meghatározóak életünkben. S ha ez így van, akkor az MMA-nak akár a pillanatnyi trenddel szemben is ennek megfelelően kell meghatároznia törekvéseit, céljait.” A főtítkár kifejtette: az MMA feladata az, hogy a kortárs magyar

művészeti élet széles spektrumát lefedje, támogassa és képviselje – tiszteltben tartva, hogy nem mindenről gondolkodunk egyformán.

Nemzetközi alkotótábor Felvidéken

■ Első alkalommal szervezett művészeti ösztöndíjasok bevonásával nemzetközi alkotótábort az MMA Miskolci Regionális Munkacsoportja a Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetrel és a Rovás Alkotócsoporttal közösen.

A nagy érdeklődésre való tekintettel az *Értjük egymást* címmel szervezett tábor két turnusban valósult meg: az első augusztus 6-án zárult, a második pedig augusztus 14–20. között volt. Az MMA művészeti ösztöndíjasok szabad alkotótevékenység keretében, előadások formájában, vagy műhelybeszélgetésen oszthatták meg a gondolataikat a képző- és iparművészet, építőművészet, irodalom, zene vagy a művészetek más területeit illetően. A közel negyven fő részvételével zajló táborok délutáni és esti programjait az MMA művészeti ösztöndíjasok által felajánlott programok képezték, amelyeket beszélgetések, prezentációk és fellépések színesítettek.

Finnországban koncertezett a Cantica Aeterna Énekegyüttes

■ Finnországba látogatott a Cantica Aeterna 2023. augusztus 15–18. között. Az énekegyüttes fellépett a Pyhä Maria katolikus templomban és a Helsinki Ünnepi Hét nyitóeseményén. Zenei workshopjának a Liszt Intézet Helsinki adott otthont a Művészetek Éjszakáján (Taitaiden Yö), koncertjein a finn Juvenalia énekegyüttes és Tabajdi Ádám MMA-ösztöndíjas, Junior Prima díjas orgonaművész is szerepelt.

Örök dallamok, melyek megszólalásukkal az emberi hang dicséretét zengik – így jellemzi repertoárját a Cantica Aeterna Énekegyüttes, amelynek tagjai Ballabás Aliz szoprán, Balogh Eszter és Nagy Bernadett mezzoszoprán, alt, Mészáros Péter MMA-ösztöndíjas tenor és Najbauer Lóránt basszus énekművészek. Finnországi fellépésük alkalmából csatlakozott a formációhoz Tabajdi Ádám MMA-ösztöndíjas orgonaművész is, aki nem sokkal az események előtt a Helsinki Nyári Orgonafesztiválon muzsikált.

Velencei Üveghét

■ A Velencei Üveghét programjai között szerepelt az MMA szakmai napja 2023. szeptember 11-én az Ateneo Veneto Aula Magna kiállítóterében, ahol Antonella Magaraggia, az Ateneo Veneto elnökhelyettese és Turi Attila, az MMA alelnöke köszöntöjték dr. Richly Gábor, az MMA főtítkárának előadása követte.

A hallgatóság megismerkedett az MMA intézménycsaládjával, szerteágazó tevékenységével, nemzetközi kapcsolatépítési törekvéseivel és eredményeivel. Szakmai kerekasztal-beszélgetésen a kortárs üvegművészet aktuális kérdéseiről esett szó Lukácsi László üvegszobrász, az MMA rendes tagja és az MMA három ösztöndíjas kiállító művésze: Koós Daniella, Sipos Balázs és Telegdi Balázs részvételével. A beszélgetést Szilágyi B. András művészettörténész, a Bohus-Lugossy Alapítvány szakmai vezetője, a *Glass Art NOW!* kiállítás

kurátora moderálta, részt vett rajta Hefter László üvegművész, az MMA rendes tagja is.

A *The Venice Glass Week* nemzetközi zsűrijének felkérésére a Bohus-Lugossy Alapítvány képviselte a kortárs magyar üvegművészetet a 2023-as üvegművészeti seregszemlén. A rendezvény látogatói két kiállítási helyszínen is találkozhattak a magyar üvegművészet remekeivel szeptember 2. és 15. között. A *The HUB* (Palazzo Loredan) a velencei üvegművészeti fesztivál központi kiállítási és rendezvényhelyszíne volt, ahol öt magyar üvegművész – Gáspár György, Kóródi Zsuzsanna, Lukácsi László, az MMA rendes tagja, Varga Dóra és Sipos Balázs – alkotásai voltak láthatók. Az Ateneo Veneto Aula Magna kiállítótere viszont most először fogadott be üvegművészeti kiállítást: az MMA szakmai és anyagi támogatásával megvalósuló *Glass Art NOW!* című csoportos tárlatot, amely a magyar üveg „ezer évét” a legújabb kortárs törekvésekkel párba állítva ismertette meg a közönséggel.

Meditációs objektumok

■ Különleges tárlat házigazdája volt 2023. szeptember 23-tól az esztendő végéig a nagyváradi római katolikus püspöki palota. A Magyar Művészeti Akadémia *Meditációs objektumok* címmel a főpásztori rezidencia második emeleti kiállítótermében rendezte meg Hamvas Béla-émlékiállítását a filozófus-író születésének 125. évfordulója alkalmából.

A tárlat kurátora, Ujvárossy László grafikusművész, az MMA rendes tagja felhívására harmincegy képzőművész, a művészeti akadémia húsz tagja és tizenegy erdélyi magyar alkotó készítette el Hamvas Béla-reflexióját.

Bucharest Graphic Days

■ A Liszt Intézet – Magyar Kulturális Központ Bukarest kiállítótermében megnyílt az MMA grafikusművészeinek csoportos kiállítása a 2. Bucharest Graphic Days keretében. Sára Ernő, az MMA Ipar- és Tervezőművészeti Tagozatának vezetője reprezentatív válogatást állított össze a nemzetközi szinten is ismert és elismerésnek örvendő tizenegy magyar grafikusművész munkáiból.

A kiállító művészek: Antal Pál, Árendás József, Bakos István, Baráth Ferenc, Felsmann Tamás, Hauser Beáta, Keresztes Dóra, Kulinyi István, Orosz István, Sára Ernő és Szunyogh András voltak.

Omnis rerum memoria

■ Jovián György festőművész, az MMA rendes tagja alkotásaiból nyílt egyéni időszaki kiállítás november 15-én a kolozsvári Bánffy-palota földszinti termeiben. A Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusa és a Művészeti Múzeum által szervezett tárlat a szilágysomlyói születésű művész első önálló kiállítása volt a múzeumban.

A Bánffy-palota földszinti termeiben berendezett tárlat megnyitóján Lucian Nastasa-Kovács múzeumigazgató köszöntötte a közönséget, és az 1982-ben Budapestre települt festőművész nagyváradi és bukaresti éveit idézte fel.

Suttogó föld

■ A Magyar Művészeti Akadémia és az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet szervezésében a háború miatt elmaradó Jeruzsálemi Biennálé szolidaritási kiállítása nyílt meg december 7-én a Néprajzi Múzeumban. Az egy hónapon át nyitva tartó tárlaton harmincnégy művész – húsz izraeli és tizennyolc magyar alkotó – munkáját tekinthette meg a közönség.

A 2023. október 7-én kitört palesztin–izraeli háború miatt a 6. Jeruzsálemi Biennálé *Iron Flock – Vasnyáj* című rendezvénye nem nyílhathatott meg a tervezett, novemberi időpontban. A harmincöt helyszínre szervezett nemzetközi képzőművészeti seregszemlét előreláthatólag 2024 tavaszára halasztották. A biennálé egy részét a közreműködő művészek és kurátorok saját hazájában mutatták be ideiglenesen, így a kiállítás olyan nagy művészeti központokban volt látható, mint New York, London, Róma, Torino, Los Angeles, Buenos Aires és Budapest. A budapesti kiállítást a Magyar Művészeti Akadémia szervezte az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet közreműködésével.

A Budapesten megvalósuló szolidaritási kiállítás a biennálé tárlatainak egyikét, a *Nof-Nof-Nof – Tájékp a kortárs izraeli festészetben* című kiállítást látta vendégül a Néprajzi Múzeum első emeleti kiállítótermében. A három izraeli és két magyar kurátor – Nechemia Boaz, Ofer Kahana, Victor Ryabchin, iski Kocsis Tibor és Avi Roth – által összeállított, *Suttogó föld* című tárlat az eredeti, húsz izraeli művész alkotásait felvonultató kiállítást tizennyolc magyar művész műveivel egészítette ki, együtt mutatva be a tájábrázolás hagyományos és alternatív, kortárs értelmezéseit a plein-air festéstől a szimbolikus kifejezőmódotokig, valamint a természetművészet határáig.

Turi Attila, a Magyar Művészeti Akadémia elnökének szavai szerint az akadémia partnereivel együtt kötelességének érezte, hogy Budapesten teremtsen meg az izraeli-magyar művészek számára a bemutatkozási lehetőséget.

Intézmények, programok

Pesti Vigadó

■ A Pesti Vigadó a hazai társasági élet egyik központja megnyitása óta. A Magyar Művészeti Akadémia székházaként elsősorban az MMA programjainak otthona, helyszínéül szolgál ünnepi eseményeinek, többek között a tavaszi és őszi közgyűlésnek vagy a köztisztület megalakulásának évfordulója alkalmából évente megrendezett Nemzet Művésze díjátadónak.

Rendezvényközpont jellegéből fakadóan külső partneri programokat is befogad, kulturális centrumként – a szabad kapacitások korlátain belül – helyet ad művészeti-kulturális eseményeknek. Mint a nemzet egyik díszterme, kiemelt események színtere: 2023-ban a köztársasági elnök díszvacsorát adott két Nobel-díjas magyar tudós, Karikó Katalin és Krausz Ferenc tiszteletére, valamint részt vett a Magyar Építészeti Napja díjátadó ünnepségén a Pesti Vigadóban. Számos kiemelkedő rendezvényt megtisztelt jelenlétével a kultúráért és innovációért felelős miniszter is, többek között állami elismeréseket adott át az 1848–49-es forradalom és szabadságharc emléknapja alkalmából. A Pesti Vigadó nemzeti protokollrendezvények, a Magyar Művészeti Akadémia arculatához illeszkedő konferenciák, előadások, kiállítások, hangversenyek, illetve külső kulturális események helyszíne.

A 2022. évi teljesítménye alapján 2023-ban a szakma és a nagyközönség a Pesti Vigadónak ítélte a Best of Budapest & Hungary díjat „Best Conference and Event Locations” (Legjobb konferencia- és rendezvényhelyszínek) kategóriában. Ezzel ötödik alkalommal részesült a legrangosabb hazai díjban az MMA székháza, amely továbbra is gazdag programkínálattal várja az érdeklődőket.

Az MMA és intézményeinek kiállításai

- Tiszta forrásból – Az Őrségi Fazekasság múltja, jelene és jövője
- Essentia Artis – Az MMA művészeti ösztöndíjasainak kiállítása és programsorozata
- Szemadám – Szemadám György tárlata
- Látványtér – 15 év – A Magyar Látvány-, Díszlet- és Jelmeztervező Művészek Társaságának (MALÁT) kiállítása
- Meditációs hely – Diénes Attila szobrászművész kiállítása
- Lélekjelenlét – Rudolf Mihály építész és útítársai
- Az MMA Képzőművészeti Tagozatának díjazottjai IX. – Kiállítás a Magyar Művészeti Akadémia Képzőművészeti Tagozat díjazottjainak munkáiból
- Staféta – Magyar Művészeti Akadémia Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozatának kiállítása
- Sosemvolt Budapest – Tervek, álmok, víziók a főváros építészeteinek 150 évéből
- Generációk – Fotókiállítás az MMA-ösztöndíjasok alkotásaiból
- Madách – Prága – A Prágai Quadriennálé a felvonulástól az önálló téralkotás művészetéig 1967–2023
- Bánffy Miklós és Kós Károly világa

A megnyitókat követően kísérőrendezvények (kerekasztal-beszélgetések, tematikus napok, alkotói és kurátori tárlatvezetések, finisszázások) várták az érdeklődőket. Szemadám György tárlatához kapcsolódva az Emberkert című tragikomédia ősbemutatójára, az Essentia Artis kiállítás keretében pedig négy tematikus napra („Tiszta forrásból” – ünnepi koncertek, divatbemutató, workshop; „Őrizni, használni, teremteni” – filmvetítés, táncszínház, kerekasztal-beszélgetés; „Közösség ereje” – ünnepi koncertek, gyerekprogram, kerekasztal-beszélgetések; „Kultúra és Innováció” – ünnepi koncertek, filmvetítés, táncos workshop) is sor került.

Az MMA koncertjei, gálái

- Kovács László – Zsigmond Vilmos díjátadó
- Tavaszi Irodalmi Gála
- Magyar Hegedű Ünnepe
- Ifjú versenygyőztesek hangversenye

- Magyar Dal Napja
- Máthé Tibor 80.
- MMKI Ösztöndíjas találkozók
- Tölts világgosságot szívünkbe, Uram!
- Grendel Lajos
- Szabadság, szerelem
- Őszi Irodalmi Gála
- MMA MMKI és MMA OKTB Művészetpedagógiai találkozók
- Madách 200
- Nemzet Művésze díjátadó
- Ünnepi koncert – Kerek születésnapos akadémikusok tiszteletére
- Akadémikusok köszöntése
- Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ díjátadó

Az MMA művészeti-kulturális sorozatai

Mozi a Vigadóban

- Olasz Ferenc fotográfus, filmrendező
- Benkő Imre fotográfus
- Haris László fotográfus
- Ternovszky Béla rajzfilmrendező
- Megemlékezés 1956-ról
- A nomádok fél évszázada

Az MMA által támogatott Pastorale sorozat

- *A mozdulatok költészete* – Főszerepben: a Magyar Táncművészeti Egyetem
- *Mester és tanítványai* – Főszerepben: Várdai István gondonkaművész
- *A 150 éve született Szergej Rahmanyinov* – Főszerepben: Farkas Gábor zongoraművész
- *János vitéz* – A 150 éve született Kacsóh Pongrác daljátéka

Akadémikusok köszöntései

- Piros Ildikó színművész
- Blaskó Péter színművész

Az MMA és intézményei konferenciái, emléknapijai

- #mentés_másként 2023, avagy Analóg művészetből digitális örökséget!
- Itt és Mihály-emléknapi
- Farkasdy Zoltán és Jánossy György építészek születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett konferencia
- Kozma Lajos Iparművészeti Konferencia
- Tudomány és Művészet konferencia

Akadémikusok székfoglalói

- Sándor György író-előadóművész, humorista
- Harangozó Imre néprajzkutató
- Nagy Koppány Zsolt író, műfordító, szerkesztő
- Sipos Enikő textilrestaurátor
- Szilágyi Varga Zoltán rajzfilmrendező, grafikusművész
- Ádám Gyula fotóművész
- Káel Csaba filmrendező
- Zalavári József formatervező, szobrász
- Sinkó István képzőművész, művészeti író

- Szotyory László festőművész
- Szalay Tihamér építész
- Viszlai József építész
- L. Simon László író, költő, szerkesztő
- Csiszár Imre színházi rendező
- Lencsés Lajos zenész, oboaművész
- Ránki Dezső zongoraművész
- Jánosi Zoltán irodalomtörténész
- Pávai István népzene kutató

Az MMA könyvbemutatói

- Magyar Művészet lapbemutató
- az MMA Kiadó könyvbemutatója
- „Szenzhatározó” könyvbemutató

Az MMA 2023 őszén pályázatot írt ki a székházát működtető és üzemeltető Pesti Vigadó Nkft. ügyvezetői posztjára, amelynek eredménye értelmében 2023. december 1-től Nagy Zsombor irányítja a Pesti Vigadó Nkft-t.

Az MMA székháza az orosz–ukrán háború következtében, a fokozott mértékű közüzemi áremelkedés miatt csökkentett nyitvatartással működött a 2023. esztendőben. A szokásos zárvatartási napokon túl (január 1., március 15., nagypéntek és húsvéthétfő, május 1., pünkösdhétfő, nyári karbantartás, augusztus 20., október 23., november 1., december 24–26.) 2022. december 19-től 2023. február 11-ig, július 5-től augusztus 31-ig, valamint minden hétfőn és kedden zárva tartott. Egyéb napokon pedig a látogatók által megszokott 10 és 19 óra helyett csak 10 és 17 óra között volt nyitva az épület, így a házban megvalósuló tárlatok is ebben az időintervallumban voltak megtekinthetők. Ennek értelmében a Pesti Vigadó a 2023. esztendő 365 napjából 168 napon egyáltalán nem fogadott vendégeket, s a többin is csupán hét órában.

Folytatódott a Pesti Vigadó Nkft. szervezésében a Szó • Szín • Játék-sorozat, amelynek célja, hogy a fővárosban és határon túl működő színházak és színtársulatok sikeres, népszerű előadásai, valamint kísérleti és ritkán látható darabok is bemutatkozhatnak, megismerhetővé váljanak. A 2019 márciusától a Veszprémi Petőfi Színház igazgatójának Oberfrank Pálnak, az MMA rendes tagjának és a Vidéki Színházigazgatók Egyesülete elnökének művészeti vezetése mellett megvalósuló előadások 2023-ban már mindig vasárnap, 17:30-as kezdéssel voltak láthatóak a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán. A sorozat részeként tavasszal a Gyulai Várszínház két előadása mutatkozott be: márciusban A. P. Csehov – Kiss Csaba: *De mi lett a nővel?* című férfimeséje, áprilisban Darvasi László: *Karáczy zárkája* című zenés monodrámája került színpadra. Az őszi évadban Oláh János *Kenyérpusztítók* című darabja után Háy János: *Elem*, Mészáros Tibor: *Magda*, a Szabó darabja, majd a Kaláka együttes Adventi koncertje következett. A rendezvény vasárnapra történő áthelyezése sikeresnek tekinthető, hiszen egyre több előadásra kelt el előzetesen az összes jegy.

Szintén a Pesti Vigadó Nkft. szervezésében valósult meg a X. Nyitott Ház május 6-án, amikor az épület valamennyi kiállítása (Látványtér – 15 év, Pesti Vigadó Idővonal) és az aznapi programok térítésmentesen voltak látogathatóak. A jubileumi Nyitott Házon az

érdeklődők bekapcsolódhattak Nagy Zoltánné Dajka Julianna népi szövő, népi és kismesterségek oktatója gyermek kézműves-foglalkozásába, valamint a Budapest Főváros Bartók Táncegyüttes magyar tánczáiba. A nap folyamán filmvetítés is volt: Dargay Attila *Szaffi*, valamint Ternovszky Béla *Macskafogó* című alkotása. Nagy sikert aratott az első alkalommal megrendezett Dizájnvásár és kiállítás, amelyen több mint húsz kézműves kiállító, valamint megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő személyeket képviselő szervezet mutatta be a szívvel-lélekkel készült, egyedi kézműves ékszerét, táskáját, kerámiáját, textil- vagy lakásdekorációs termékét. Egész nap folyamatosan indultak épülettörténeti séták, amelyekhez ezúttal meglepetés-minikoncertek is társultak a Rácz Aladár Zeneiskola növendékeinek közreműködésével (Harmónia Csellóegyüttes, Harmónia Kamaragyüttes, Dolce Consort Budapest Furu-lyaeagyüttes). Szintén nyitástól várta a kísérletező kedvű közönséget a látássérültek társadalmi rehabilitációját elősegítő Kézszelvény Alapítvány Tapintható kiállítása, amelyen látássérült tárlatvezetők segítettek a fedett szemű látogatókat a tapintásos megismerésben.

A Pesti Vigadó 2023-ban is csatlakozott az Idegenvezetők Világnapjához, a Műtárgyak Éjszakájához, a Kulturális Örökség Napjaihoz és a Turizmus Világnapjához. A 2021 őszén elindított Ringató foglalkozásokra hétvégekre került sor, ahogyan a nagy sikerű épülettörténeti sétákra is. Tematikus épülettörténeti séták zajlottak *Farsangra hangolódás* címmel februárban, majd *Petőfitől a Redoutig* címmel március 15-e alkalmából. Áprilisban *Irodalmi kalandozásra* hívta a közönséget Juhász Anna, májusban a *Napszentület* a Vigardában című programhoz kapcsolódottak sokan. A városeyesítés évfordulója alkalmából Tittel Kinga kalauzolta az érdeklődőket, decemberben pedig Lackfi János *Versek, titkok, hangulatok* sétája zárta az évet. A Budapest Design Week keretében élményfestésre is sor került a Pontozott Világ közreműködésével márciusban, a *Tavaszcseré* workshopban. Beton lakásdekoráció- és ékszerkészítő workshop volt a Betonka közreműködésével októberben, a hónap végi Művészet, Bor, Vigadó rendezvényen Balla Géza borai mellett ismerhették meg az érdeklődők a Pesti Vigadó tárlatait. Sorra valósultak meg az évben a tárlatokhoz illeszkedő élménypedagógia programok (Teljes élet – meditáció, Jóga és meditáció), az adventi időszakot a „Made by Hella” közreműködésével rendezett exkluzív karácsonyfadísz-készítő workshop is jelezte.

Vigadó Art néven művészeti tábor várta az általános iskolás, alsó tagozatos gyerekeket júliusban: a Pesti Vigadó káprázatos világának bebarangolása után a résztvevők megismerték a *Látványtér – 15* év című kiállítást és a színházi olimpia fogalmát, bepillanthattak az *Ifjú versenyzőket koncertjének* próbájára, majd saját kedvenc hangszereiket mutatták be egymásnak. Ki-próbálták a karkötőkészítést és az agyagozást is, végül létrehozták saját dobozszínházukat. A képzőművészet, a zeneművészet és a színházművészet titkaiba bevezető egyhetes program a szülőknél szánt minikiállításal zárult az előző évhez hasonlóan.

Az elmúlt időszak tapasztalatai alapján módosult és bővült a Pesti Vigadó által nyújtott szolgáltatások

köre. Az azonosító kóddal ellátott, névre szóló, virtuális Pesti Vigadó Klubkártya térítésmentesen igényelhető személyesen a Vigadó Pontban vagy online a vigado.jegy.hu oldalon. A Klubkártya birtokosa kedvezményre jogosult a Pesti Vigadó saját szervezésű programjain. A kedvezmény kiterjed a Vigadó Pontban forgalmazott könyvekre, ajándéktárgyakra, köztük az MMA Kiadó köteteire, és az MMA intézménycsaládjába tartozó Múcsarnok, valamint a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ egyes jegyeire, kiadványaira, programjaira is. A Vigadó Pontban kapható könyvek sikeréhez hozzátartozik, hogy az értékesítési tapasztalatok alapján az MMA Kiadó folyamatosan frissítette, bővítette köteteinek listáját. Újdonság továbbá, hogy a Pesti Vigadó saját szervezésű eseményein bevezetésre került az OTP Szép kártyával történő online vásárlás.

A 2023. évben havonta megjelenő programfüzet hírt adott a Pesti Vigadóban megvalósuló, nyilvános kulturális-művészeti eseményekről, a tájékozódást segítette továbbá az épületben elhelyezett programplakátok és havi kiállításajánlók, screenek, valamint a honlapon, a social mediában, illetve a külsős online és rádiós hirdetési felületeken (fidelio mikrosite, papageno.hu, ujmuveszet.hu, artmagazin.hu, kulturpart.hu, koncert.hu, port.hu; Trend FM, Klasszik rádió) megjelenő ajánlók. A szerződött felületek az MMA kommunikációs munkatársaival való előzetes egyeztetést követően kerültek kiválasztásra a lehetséges párhuzamosságok mellőzésével, a mind több felületen való megjelenés biztosításával. Az év során a Pesti Vigadó hivatalos Facebook oldala elérte a 100 000-es követői létszámot, így azon kevés hazai kulturális, művészeti intézmény közé tartozik, amely kiugróan magas közösségimédia-jelenléttel bír. Ez azért is fontos, mert a nézői visszajelzések arról tanúskodnak, hogy a Pesti Vigadó hírlevele mellett a Facebook-oldala az a felület, amelyről leginkább értesülnek a látogatók az épületben megvalósuló eseményekről.

Az utánpótlás helyzetéről szóltak az adások tavasszal, a 2021 őszén elindított *Kultúrszöveget – Művészet az éterben!* című podcast 2. évadában (színház: Udvaros Dorottya – Koltai-Nagy Balázs, képzőművészet: Szurcsik József – Benyovszky-Szűcs Domonkos, zeneművészet: Novák Péter – Sárközi Edina, táncművészet: Velekei László – Farkas Máté), míg ősszel a művészeti háttérszakmák (operatőr és forgatókönyvíró: Koltai Lajos – Köbli Norbert, ügyelő és zenekari altiszt: Gábor Katalin – Kacsenyák István) kerültek rivaldafénybe.

A Pesti Vigadóban megvalósuló rendezvények sokszínűségét jelzi, hogy a kulturális, művészeti programok mellett a kormányzati, közéleti és üzleti szervezetek is előszeretettel választották az MMA székházát nyilvános és zártkörű programjaik megtartására. Annak ellenére, hogy az épület a 2023. esztendő közel felében zárva tartott, 70 000 néző jelenlétében több mint 450 rendezvény valósult meg falai között. Az év során megnyílt 12 kiállítás, lezajlott 86, a kiállításokhoz kapcsolódó kísérőrendezvény, 100 művészeti-kulturális program, 48 protokollár és üzleti, továbbá 205 turisztikai esemény.

Műcsarnok

■ A Műcsarnok alapfeladata a magyar és a nemzetközi jelenkori képzőművészet, valamint iparművészet, fotóművészet, építészet és médiaművészet értékeinek bemutatása, kiállítások és művészeti események hazai és külföldi rendezése, szakmai kiadványok megjelentetése, a vizuális kultúra terjesztése. A nemzetközi kortárs művészet magyarországi, illetve a magyar kortárs művészet külföldi bemutatása érdekében feladata a szakmai kapcsolatok kiépítése és fenntartása, együttműködési lehetőségek megteremtése, a magyar művészek nemzetközi megjelenésének és integrálódásának elősegítése és támogatása, a magyar művészet jelenlétének biztosítása nemzetközi nagyrendezvényeken. Az intézmény tárlataihoz kapcsolódóan rendszeres bemutatkozási lehetőséget nyújt a társművészetek neves képviselőinek. Számos rendezvényével, különleges tárlatvezetéseivel, színházi és zenés programjaival, tudományos konferenciáival a kulturális élet meghatározó központja.

„A Műcsarnok háromféle szellemi mozgásvektor metszéspontja. Ezek közül az első, legfontosabb a közönség és a művész randevúja. A második, nem kevésbé kiemelt funkció a művész-művész találkozóhely biztosítása – beleértve az alkotók megismerkedését egymás műveivel és azok művésztársak által megfogalmazott spontán visszhangjával. A harmadik feladat a szakmai igényű kritikai párbeszéd generálása, amit erős kommunikációs munkával segítünk. A személyes megbeszéléseken, szűkebb körben rendkívül pozitív, értő visszajelzéseket kaptunk.” (Részlet Szegő György katalógus-bevezetőjéből, Hét év – 150 kiállítás | 125 éves a Műcsarnok)

2023-ban a Műcsarnok kiállításait 78 269 látogató tekintette meg személyesen, kiállításainkról készült virtuális sétáinkat 3330 fő nézte meg elektronikus eszközének képernyőjén.

Kiállításaihoz katalógus vagy kísérő-kiadvány készült, amelyek az adott tárlat megnyitójára jelentek meg. A kiállításokat a hagyományos csatornák mellett egyre inkább online népszerűsítik. A mindennapokban jelen lévő „okoseszközök” alkalmazásain keresztül több tízezer érdeklődő kapott napi tájékoztatót, ajánlót a Műcsarnok kiállításairól, programjairól. Számos együttműködési megállapodást kötött a Műcsarnok

partner intézményekkel, helyi önkormányzatokkal, nonprofit egyesületekkel, melyek alapján kölcsönös kedvezményeket vagy kedvezményes jegyvásárlásra jogosító együttműködéseket ajánlott annak érdekében, hogy minél szélesebb körben érje el a közönséget a személyes látogatásra lehetőséget adó időszakban.

A Műcsarnok rendezésében 2023-ban húsz tárlat valósult meg. Az intézmény minden kiállításához katalógust, illetve a rövidebb ideig nyitva tartó kiállítások esetén nagyalakú, ingyenes tárlatkísérő kiadványt publikált, amelyek az adott kiállítás megnyitójára jelentek meg. Az év során összesen kilenc katalógus és nyolc tárlatkísérő kiadvány jelent meg.

A Műcsarnok 2023. évi programjában is hangsúllyal jelentek meg a hazai alkotók: összesen 251 művészt mutatott be. Az egyéni és csoportos kiállításokon a Magyar Művészeti Akadémia számos tagja szerepelt.

2022-ről átívelő kiállítások

- Molnár Sándor: Festőjoga
- Wagner Nándor 100 | A bölcselet szobrása
- Napló. Kőnig Frigyes kiállítása
- Mireille Vautier | A csendtől a lélegzetig
- Nagy Judit: Személyes átváltozások
- Stációk | Lovas Ilona emlékkiállítása

2023. évi kiállítások

- ETERNAL YORICK – LIFE BOOK CSABA ANTAL
- Velúr | Katona Szabó Erzsébet kiállítása
- Súlypontok | Yengibarian Mamikon: Átváltozások
- Súlypontok | Gálhidy Péter: Keresztbe tettem
- Súlypontok | Farkas-Pap Éva: A disztópia megszelídítése
- Súlypontok | Polgár Botond: A forma a test határa
- Súlypontok | Majoros Áron Zsolt: Kontempláció
- Súlypontok | Menasági Péter: Melankólia
- Jan Saudek provokatív világa | a Budapest FotóFesztivál nyitókiállítása
- LélekFormák | II. Népművészeti Nemzeti Szalon 2023
- Napkezek | Ujvárossy László kiállítása
- Abszurd királyság – Az iskolakerülő művészet parodisztikus világa

- ALEA IACTA EST? Fábíán Zoltán kiállítása
- Szőnyei György: Négyzetek
- Teremtés | Válogatás Jakovits József New Yorkban készült képeiből
- REIGL JUDIT 100 | REIGL JUDIT ÉS A MÁSODIK PÁRIZSI ISKOLA
- A kéz és a test emlékezete | Gémes Péter fotófestésze
- Körkérdés | Gábor Áron kiállítása
- Françoise GILOT: Felszálló Főnix
- Keletelt sorsok: magyar építészek Ázsiában

2023-ban újra élő eseményeket terveztek a kiállításaihoz. Minden kiállításuk elérhető volt virtuális séta formájában. A korábbi gyakorlatot folytatva kibővített virtuális sétákat is biztosítottak, melyekkel nemcsak a tárlatok hangulatát kívánták bemutatni, hanem száz százalékban bejárhatóvá is tették azokat.

Nemzeti Szalon 2023

Az MMA 2014-ben Nemzeti Szalon néven új kiállítás-sorozatot indított, mellyel az a célja, hogy időről időre megbízható körképet nyújtson a vizuális művészetek különböző területein született főbb teljesítményekről. A több mint százhusz éve a budapesti Hősök terén működő patinás, a nagyközönség által kedvelt intézmény

minden tavasszal egy-egy szalonnal kapcsolódik a főváros szezonkezdő fesztiváljához. A klasszikus párizsi szalonkiállításoktól eltérően a budapesti Nemzeti Szalon nem követi a beadás-zsűrizés hajdani gyakorlatát, a bemutatott anyagot felkért kurátorok, egy-egy szakterület szakértői állítják össze szaktudásuk és sok évtizedes tapasztalatuk alapján. Az ötéves ciklusban egymást követő szalonok az építőművészet, a képzőművészet, a média- és fotóművészet, a tervező- és iparművészet, valamint a népművészet átfogó bemutatására vállalkoznak.

A LélekFormák | II. Népművészeti Nemzeti Szalon tárlaton néphagyományunk egységét mutatták be, a tárgyalkotó mesterek munkásságával együtt azt a szellemi és lelki világot, indítást, melyből a kézbe simuló tárgyaink kisarjadnak. Láttatták, hogyan öltenek testet, lesznek tárgyá a lélekformák. Az erős gyökerekből táplálkozó, növekedő, napjainkban is kivirágzó magyar művészetet és azt a szerves gondolkodásmódot, mely az alkotás örömein keresztül túlélni segít. Az elmúlt évszázadok takarékos anyaghasználatából, kimért mozdulataiból, újrahasznosításából kiindulva példát mutatni a jövőnek: így is lehet. Vagy talán: így érdemes.

A kiállítás arra is vállalkozott, hogy bemutassa azokat az alkotókat, akik a néphagyományhoz nyúlva hoztak létre a társművészetekben kiemelkedő alkotásokat.

A népi kézműves tárgyak mellett fotókat és filmeket használtak, hogy a látogató még jobban megismerje a magyar lélek megjelenési formáinak ebben a műfajban rejlő kiemelkedő értékeit.

A magyar lélek zenében megnyilvánuló formáit a kiállítás egészében folyamatosan szóló népzenei felvételek jelenítették meg.

Kiállítási egységek: Örökítés | Gyöngyvel leveledzik | Harminchárom | Pergő képek – válogatás magyar néprajzi filmekből | A világ tudatosítása – fotókiállítás

A kiállítás hivatalos honlapja: <https://nepmuveszet2.nemzeti-szalon.hu/>

MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet

■ A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet (MMA MMKI) 2015. február 1-jével kezdődő működése óta a művészet elméleti összefüggéseinek tudományos igényű kutatása, továbbá a kiterjedt partnerhálózat segítségével célirányos kutatások megszervezése mellett számos szakmai konferenciát, kerekasztal-beszélgetést és könyvbemutatót szervez a művészetek iránt érdeklődő közönségnek, de emellett feladatai közé tartozik a nagy sikerű MMA Művészeti Ösztöndíjprogram szakmai lebonyolítása is.

Az ösztöndíjprogramhoz kapcsolódóan a végzett ösztöndíjasok számára folytatódott az ösztöndíjas eredmények népszerűsítési programja, ugyanakkor a kutatóintézet első ízben szervezett nemzetközi alkotótábor az MMA művészeti ösztöndíjasok bevonásával, illetve 2023-tól évente megrendezi az *Essentia Artis* elnevezésű összművészeti seregszemlét, amely az előző évben végzett MMA-ösztöndíjas művészek munkáit állítja fókuszba, és minden művészeti ágra kiterjed.

A kutatási témák a művészet szerepére és a kortárs valóságra, művészi reflexiókra koncentrálnak, kutatásokon túl egyes alkotói életművek kutatására, a magyar kulturális intézmények által kevésbé kutatott, úgynevezett hiánypótló kutatások projekt jellegű megszervezésére és lebonyolítására, egyes összegző jellegű, lexikális munkára vonatkoztak. Az intézet jelentős kutatói hálózattal működik, a hét főállású kutató munkatárson kívül több mint száz megbízott kutatóval és több tucat kutatóhellyel, partnerintézménnyel áll munkakapcsolatban. Kiadóként is működik, évről évre számos tanulmánykötetet jelentet meg, ingyenesen letölthető, elektronikus formában, de indokolt esetben nyomtatva is.

A kutatóintézet által szervezett rendezvények repertoárjába tartoznak a nemzetközi hírű művészek által tartott workshopok, társintézményekkel közös szervezésben megvalósult hazai és nemzetközi konferenciák és műhelybeszélgetések.

Az intézet ezen túlmenően ellátja a Magyar Művészet folyóirat szerkesztőbizottságának titkársági feladatait is, és segítséget nyújt a Makovecz Emlékközpont működéséhez.

Kutatás és kutatásszervezés

Az MMA MMKI alapfeladatának ellátását 2023-ban hét fő állományban lévő kutatóval kezdte meg, ugyanakkor több mint száz főre gyarapította a külsős (megbízási szerződéssel rendelkező) kutatók és munkatársak létszámát. Az állományban lévő kutatók állandó szakmai irányítói, szervezői és előadói voltak a kutatóintézet társszervezésében megvalósult konferenciáinak, a Hild-villában és az egyéb külső helyszínen megvalósult rendezvényeknek, és részt vettek az új kutatási projektek beindításában, azok koordinálásában. A munkatársak az előző évekhez hasonlóan 2023-ban is közreműködtek művészeti és tudományos heti- és havilapok, periodikák munkáiban is (pl. *Országút*, *Valóság*, *Kultúratudományi Szemle*, *Magyar Művészet*, *Napút*).

A rendkívül szerteágazó tudományos kutatási projektek közül kiemelkedik a magyar fotóművészetet háromszáz alkotói életpálya segítségével áttekintő, lexikális igényű kötet, a határon túli színházi műhelyeket bemutató kötet, a poétika és politika témájú kutatócsoport és konferencia megszervezése, amelyről szintén nagyívű kötet készül, továbbá a hazai filmművészet tematikus feldolgozása és a filmfesztiválok vizsgálata, egyes méltatlanul kevés figyelmet kapott alkotói életmű vagy annak egy-egy részterületének feltárása, a virtuális valóság szerepének vizsgálata a művészetek körében, a művészeti és művészettel nevelés jó gyakorlatainak feltárása, a művészeti nevelés, az utánpótlásképzés kortárs problémájának kutatása.

Szakmai rendezvények – konferenciák, kerekasztal-beszélgetések, rendezvényesorozatok

A kutatóintézet egyre bővülő rendezvénypalettája társszervezésben megvalósuló konferenciákat, újdonságként nemzetközileg elismert művészek által tartott workshopokat, tudományt népszerűsítő programsorozatokat, könyvbemutatókat, kerekasztal-beszélgetéseket, szakmai műhelybeszélgetéseket tartalmaz, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak voltak:

■ A 2023. évi rendezvények sorát február 2-án a P'ART-FOGÓ – Az ösztöndíjas művészek bemutatkozó estje

- című beszélgetéssorozat nyitotta meg, amelynek keretében a kutatóintézet lehetőséget biztosít az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram ösztöndíjasainak bemutatkozására. Elsőként Rabóczky Judit, Vidák Anna és Ulrich Sára voltak Doboviczki Attila beszélgetőpartnerei.
- 2023. február 16-án zajlott a P'ARTFOGÓ beszélgetéssorozat második része. Csáji László Koppány, az MMA MMKI igazgatója Várnagy Andreával, Sajtos Gáborral és Komáromi Mártonnal beszélgetett.
 - 2023. március 1-jén zajlott le az *Essentia Artis* kiállítás- és programsorozat megnyitója az MMA székházában, a Pesti Vigadóban. Az *Essentia Artis* Magyar Művészeti Akadémia Művészeti Ösztöndíjprogram 2019–2022. évi ösztöndíjas évfolyamának záró kiállítása volt. Az összművészeti kiállítás és programsorozat első ízben 2023 márciusában került megrendezésre, és közel egy hónapon át várta az érdeklődőket.
 - 2023. március 12-én Szepsiben (Szlovákiában) *Honfoglalás és művészet* címmel az ELKH és a Budapesti Történeti Múzeum részéről Sudár Balázs, míg az MMA MMKI részéről Csáji László Koppány szervezésében, nagy közönségérdeklődés mellett megvalósult rendezvény szakmai előadásaiban a művészetek szerepét elemezték a honfoglaló magyarok körében, majd pedig kerekasztal-beszélgetésen; ezen előadóként a szervezőkön kívül részt vett Harangi Flórián régész és Zay Orsolya régész is.
 - 2023. március 23-án szervezték meg a P'ARTFOGÓ harmadik alkalmát, ahol a Hild-villa vendégei Bátor Anna Daniela, Újhelyi Annamária Kinga és Feledi János voltak, Szalay Tamás moderálásával.
 - 2023. április 26-tól 28-ig a Debreceni Egyetem, a Debreceni Csokonai Színház és az MMA MMKI közösen szerveztek tánctudományi és táncantropológiai témájú szakmai konferenciát a Debreceni Csokonai Színházban.
 - 2023. április 25-én zajlott a *Filmfesztiválkörkép* című, az MMKI gondozásában megjelent kötet bemutatója, mely a hazai filmfesztiválok 2011–2020 közötti helyzetéről nyújt áttekintést az olvasóknak. A bemutató kerekasztal-beszélgetésén részt vett Kollarik Tamás filmes szakember, a könyv szerkesztője és szerzője, valamint Mikulás Ferenc, a Kecskeméti Animációs Filmfesztivál igazgatója; Lovass Tibor, a Savaria Filmfesztivál igazgatója, a könyv társszerkesztője; valamint Takó Sándor, az MMA művészeti ösztöndíjasa, a beszélgetés moderátora.
 - A *Honfoglalás és művészet* címmel, 2023. március 12-én megkezdett sorozat következő, a felvidéki magyar és történelemtanároknak akkreditált képzést is nyújtó alkalma a kassai MaJel Központban volt, a Rovás Alkotócsoport műhelyben; az ELKH és az MMA MMKI részéről az előadók és szervezők a honfoglaláskori énekmondásról és epikus költészetéről beszéltek.
 - 2023. május 11-én a Savaria Filmszemle keretében a médiatudatosság és tudatos médiahasználat témájában a filmszemle keretében az NMHH-val közösen rendezett konferenciát az intézet az ELTE Savaria Egyetemi Központjában, Szombathelyen.
 - 2023. május 22-én Xie Fei berlini Arany Medve-díjas filmrendező magyarországi látogatása alkalmából az MMA MMKI filmvetítést szervezett. A résztvevők a rendező *Fekete paripa* című játékfilmjét tekinthették meg. A vetítés után műhelybeszélgetésen a rendező partnerei Kollarik Tamás filmes szakember, Takó Sándor, az MMA művészeti ösztöndíjasa, valamint Váradi Viktória, a rendező tanítványa, a Károli Gáspár Református Egyetem Kínai Tanszékének adjunktusa voltak.
 - 2023. június 13-án mutatták be Fehér Anikó *Népzenei füveskönyv* című kötetét, melyről a szerzővel Lovász Irén néprajzkutató, egyetemi docens és Kosuth-díjas érdemes művész, Gubinecz Ákos népi ének előadóművész, népzene-tanár, valamint Bolya Anna Mária néprajzkutató, az MMA MMKI kutatója beszélgetett.
 - 2023. június 23-án az MMA MMKI – az NMHH-val közösen – bekapcsolódott a kecskeméti animációs filmfesztivál (KAFF) programjába egy médiaszociológiai és művészetelméleti konferenciánap szervezésével.
 - 2023. június 22-én Gilah Yelin Hirsch Los Angeles-i art professor emerita, multidiszciplináris művész bemutatkozó estjén vehettek részt az érdeklődők. A programon a művésznő két filmjét (*Kozmográfia*, *Reading the Landscape*) folyamatosan vetítették, emellett pedig egy kerekasztal-beszélgetésre is sor került Domokos Johanna, a Bielefeldi Egyetem valamint a Károli Gáspár Református Egyetem tanára, Avi Roth festőművész, fotográfus és Csáji László Koppány, az MMA MMKI igazgatója részvételével. Az estét a Duola koncertje zárta.
 - 2023. június 26-án ült össze első ízben az MMA MMKI újonnan összehívott Tudományos tanácsadó Testülete Maróth Miklós elnökletével, a Hild-villában. A testület tagjai: Farkas Ádám, Fülöp József, Kroó Norbert, Solymosi-Tari Emőke, Sulyok Miklós, továbbá az MMA mindenkori elnöke és főtájkára.
 - 2023. augusztus 27. és 31. között került sor a *Folk/Vernacular Architecture: From the Traditions to the Future* című nemzetközi konferenciára, amely az MMA MMKI, az MTA Veszprémi Területi Bizottsága, valamint a Szimmetria Alapítvány közös szervezésében valósult meg Veszprémben, a Veszprém-Balaton Európa Kulturális Fővárosa projekt támogatásával. A konferencia megnyitóját a Walter Rózsi-villában tartották. A harmincöt előadót (köztük Csáji László Koppányt, Wesselényi-Garay Andort és több MMA-ösztöndíjast) felvonultató konferencia fókuszában a népi és vernakuláris építészet múltja, jelene és jövője állt; a környezettudatosságtól a műemlékvédelemig sokféle szempontból tárta fel e témát, és egy angol nyelvű tematikus folyóirat-számban publikálta az előadások négyoldalas összefoglalóit. A komoly sajtóvisszhangot keltett és a nemzetközi szakmában is kitűnő fogadtatásra talált konferencia programja két szakmai kirándulást is tartalmazott: 2023. augusztus 29-én a Balaton-felvidék épített örökségét ismerhették meg az érdeklődők, míg 2023. augusztus 31-én a szentendrei Skanzenben tehettek látogatást.

- 2023. szeptember 6-án Bátor István MMA-ösztöndíjas orgonaművész és a Baraccano Zenekar karnagya, illetve művészeti vezetője tartottak bemutatkozó esztet Huszár Lajos Erkel-díjas zeneszerző, akadémikus moderálásával. A beszélgetés folyamán az érdeklődők megismerhették a zenekar, illetve a zenekarnak otthont adó bolognai színház történetét, művészeti koncepcióját, valamint az általuk az elmúlt években lebonyolított művészeti népszerűsítő projekteket.
- 2023. szeptember 13-án Hoffmann Miklós, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem egyetemi tanára, az MTA doktora volt a Hild-villa vendége. Kreativitás és számítógép című előadásában a mesterséges intelligencia kreatív felhasználási módjait, a számítógépes alkotás történetét ismertette. Az előadást kerekasztal-beszélgetés követte Bólya Anna Máriával, az MMA MMKI tudományos főmunkatársával és Csáji László Koppánnal, az MMA MMKI igazgatójával, ahol főképp az MI használatának etikai kérdései, illetve a művészetfelfogásra és -értékelésre gyakorolt hatásai kerültek elő.
- A kutatóintézet 2023-ban is csatlakozott a Kulturális Örökség Napjaihoz, melynek keretében az érdeklődők 2023. szeptember 16-án Wesselényi-Garay Andor idegenvezetésével tekinthették meg a Hild-villát.
- 2023. szeptember 20-án Gazda József erdélyi író életút- és könyvbemutató estjén vehettek részt az érdeklődők. A Hild-villa vendégével Csáji László Koppány beszélgetett életének legfontosabb személyes és szakmai állomásairól, valamint az ezekhez kapcsolódó kötetekről.
- 2023. szeptember 29-én az intézmény ismételt csatlakozott a Kutatók Éjszakája programsorozathoz, és az ideji tematika a művészettel nevelés célkitűzéséhez illeszkedett. A nap folyamán minden korosztály megtalálhatta a számára érdekes eseményt. Reggeltől kora délutánig az iskolások vehettek részt papírszínházi előadáson, filmszakmai pályaorientációs beszélgetésen, tervezhettek képregényhőst a mesterséges intelligencia segítségével, illetve a szinkronizálás kulisszatitkaiba is bepillantást nyerhettek Csöre Gábor vezetésével. Az este folyamán pedig az *Akartok-e játszani?* című, zenés-verses színházi játékot, illetve a Misztrál együttes koncertjét tekinthették meg az érdeklődők az MMA-ösztöndíjasainak közreműködésével.
- 2023. október 9-én Dénes Eszter a Walter Rózsi-villában *Múzeumánia, avagy kultúra made in China* címmel tartotta meg *Építészeti a nemzetközi sajtó tükrében* előadás-sorozatának első alkalmát, ahol az utóbbi évtizedek kínai múzeumépítési lázának kulturális és politikai kontextusát, valamint építészeti vonatkozásait ismertette.
- 2023. október 16-án zajlott le a Pesti Vigadó Makovec-teremben az I. Művészetpedagógiai találkozó a Műhely a Művészettel Nevelésért szervezésében, ahol a résztvevők a Művészettel és Művészeti Nevelés Hálózata megalakulásának fontos kérdéseit, feladatait tárgyalhatták meg. A rendezvényen előadtak Kósa Klára, Landgráf Katalin, Farkas Ádám, Solymosi-Tari Emőke és Tóth Péter akadémikusok.
- 2023. október 19-én a Hild-villa adott otthont a Symposium Társaság XXVII. Országos Symposium Találkozójának. A rendezvényen a Kárpát-medencei művésztelepek vezetői, illetve neves művészei oszthatták meg tapasztalataikat, jó gyakorlataikat és tudásukat egymással.
- 2023. október 24-én este a *Szeretlek, Faust!* című film vetítésén vehettek részt az érdeklődők. A vetítést beszélgetés követte Pozsgai Zsolttal, az alkotás forgatókönyvírójával és rendezőjével, valamint Kautzky Armand színművésszel és Lux Ádám akadémikussal, a film főszereplőivel. A beszélgetést Mispál Attila, az MMA tagja moderálta.
- 2023. október 26–27-én az MMA MMKI is bekapcsolódott az IEEE világszervezet a veszprémi Pannon Egyetemen, a virtuális valóság és a művészetek témájában szervezett konferenciájának szervezésébe, amelyben többek között az MMKI ilyen témához kapcsolódó projektjeit is elemezték.
- 2023. október 27-én a Hild-villában mutatták be a *Nemes Levente* című kötetet, melyben az erdélyi színművész életének fontosabb állomásait követhetik végig az olvasók a vele készült beszélgetés, illetve számos fotó segítségével. A kötetéről Kovács Őrs, az MMA MMKI tudományos munkatársa, Nemes Levente, illetve Nagy B. Sándor, a kötet szerzője beszélgettek.
- 2023. november 7-én a Fülöp-szigeteki Maria Macrose Pascual szobrászművész és kulturális antropológus angol nyelvű bemutatkozó estjén vehettek részt a látogatók. A művésznő interaktív előadás formájában mutatta be a Fülöp-szigetek kultúrtörténetét, saját kulturális antropológiai kutatását, illetve alkotótechnikáját.
- 2023. november 14-én a Walter Rózsi-villa adott otthont az első *WARchitecture* építészeti vitaestnek. A beszélgetéssorozat első alkalmával Wesselényi-Garay Andor, az MMA MMKI tudományos főmunkatársának vendégei Erhardt Gábor és Smiló Dávid építészek voltak, akik Nikos A. Salingaros *Az egyre csak épülő disztópia* című írása mentén osztották meg eltérő nézeteiket a modern építészetéről. Ez egyben – kísérleti jelleggel – az építészeti szakírói képzés kezdete is volt: a jelentkező fiatal szakemberek az előadás és az azt követő beszélgetés alapján egy-egy írásművel kezdik meg munkájukat.
- 2023. november 20-án az MTA pécsi székházában tartották meg a *Poétika és politika* című konferenciát, mely az MMA MMKI, az MTA Pécsi Területi Bizottsága, valamint a PTE KPVK Filozófia Doktori Iskolája közös szervezéseként jött létre. A konferencián neves szakemberek mellett előadtak az intézet kutatói is: Bólya Anna Mária, Csáji László Koppány, Falusi Márton, Kovács Őrs Levente, Wesselényi-Garay Andor, illetve Windhager Ákos.
- 2023. november 22–23-án a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából a *Tudomány és művészet találkozása* című, előadás-sorozattal egybekötött kerekasztal-beszélgetések zajlottak az MTA Könyvtár és Információs Központban, valamint a Pesti Vigadóban. Az egyes tematikus blokkokban több előadás hangzott el, amit beszélgetések követtek. A négy téma az

alábbi volt: a mesterséges intelligencia és művészet problematikája; van-e művészet elmélet nélkül és fordítva; a népi építészet és modern építészet kapcsolata, valamint a művészet szerepe a honfoglaló magyarok körében.

- 2023. december 4-én Dénes Eszter *Építészet a nemzetközi sajtó tükrében* című sorozatának második témája a *Szociális lakásépítés a Baleár-szigeteken* volt. Az előadásnak ismét a Walter Rózsi-villa adott otthont.
- 2023. december 7-én nyílt meg a Jeruzsálemi Biennálé szolidaritási kiállítása, a *Suttogó föld – A táj alternatívái a magyar és izraeli kortárs képzőművészetben*. A Néprajzi Múzeumban 2024. január 7-ig látogatható tárlatban 20 izraeli és 18 magyar művész munkáját tekinthette meg a közönség. A megnyitón homokanimációval közreműködött Cakó Ferenc MMA-tag, valamint zenélt Krulik Eszter hegedűművész, az MMA művészeti ösztöndíjasa, és Aradiné Agárdi Eszter cselóművész. Köszöntőbeszédet mondott az MMA elnöke, Turi Attila, szavait Richly Gábor, a Magyar Művészeti Akadémia főtájkára tolmácsolta, továbbá Yacov Hadas-Handelsman, Izrael állam magyarországi nagykövete, Sztáray Péter András, a Külgazdasági és Külügyminisztérium biztonságpolitikáért és energiabiztonságért felelős államtitkára, Kemecci Lajos, a Néprajzi Múzeum főigazgatója, Csáji László Koppány, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet igazgatója, Ram Ozeri, a Jeruzsálemi Biennálé alapítója és igazgatója; a kiállítást Csaba Gábor, a Kulturális és Innovációs Minisztérium kulturális diplomáciáért felelős helyettes államtitkára nyitotta meg. A hanukai gyertyát Isaac Stell, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközösség (EMIH) rabbija gyújtotta meg.
- A 2023-as évben is folytatódott a *Tesztoszteronépítészet* című beszélgetéssorozat, melynek keretében idén Wesselényi-Garay Andor öt, különböző időpontban öt építész (Ekler Dezső, Vincze László, Sugár Péter, Skardelli György, valamint Czigány Dezső) látott vendégül a Hild-villában. Az érdeklődők az adásokat 2023. május 5-én, 2023. június 8-án, 2023. október 5-én, 2023. december 21-én, és 2023. december 28-án tekinthették meg felvételről.

Művészeti Ösztöndíjprogram

Az MMA MMKI kiemelt feladatai közé tartozik az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram szakmai lebonyolítása. A 2018-ban indult projektet 2023-ban hatodik alkalommal hirdette meg a Magyar Művészeti Akadémia.

A 2023–2026. évi MMA Művészeti Ösztöndíjprogram pályázati időszak

A pályázat töretlen sikernek örvend a művészek körében, hiszen a kilenc művészeti szekció – építőművészet, film- és fotóművészet, iparművészet és tervezőművészet, irodalom, képzőművészet, művészetelmélet, népművészet, színházművészet, zeneművészet – között mindenki megtalálhatja a saját területét. Ez az alkotói szabadságra irányuló törekvés az egész országban egyedülállóan biztosítja a magas színvonalú művészi és művészetelméleti tevékenységek anyagi feltételeinek megteremtését. Emellett szakmai partneri szerepet is biztosít az arra érdemes ösztöndíjat nyert művészek, művészetelméleti szakemberek pályakezdéséhez, pályájuk kiteljesedéséhez, kiemelkedő alkotások, előadások, kutatások és tanulmányok létrehozásához. A nyertesek (száz fő) három évre szóló, havi bruttó 200 000 forint összegű művészeti ösztöndíjra lesznek jogosultak. Jelentkezni 2023. február 13-tól lehetett, a pályázatok leadásának határideje pedig 2023. március 27. volt. Minden olyan magyarországi adóazonosító jellel rendelkező természetes személy pályázhatott, aki a támogatási időszak kezdetéig (2022. szeptember 1.) már betöltötte 18. életévét, de még nem töltötte be 50. életévét. A pályázat benyújtásának nem feltétele művészeti, művészetelméleti végzettség, szakképzettség. A pályázati támogatási időszak kezdete 2023. szeptember 1., a támogatási időszak vége 2026. augusztus 31.

A 2023. évi Művészeti Ösztöndíjprogram nyertesei

2023-ban közel tizenháromszoros túljelentkezés mellett 1264 pályázatot adtak be a művészek, akik az MMA 2023–2026. évi Művészeti Ösztöndíjprogramjára március 27-ig jelentkeztek.

A támogatásra érdemes munkákat az MMA elnöke által felkért akadémikusok külső szakértők

bevonásával megalakuló kilenc előzetes bírálóbizottság (előzsűri) véleményezte és rangsorolta, a döntőbizottság elé terjesztve a 180 legértékesebb pályázatot. A tisztagú döntőbizottságot az MMA elnöke és az általa felkért bírálóbizottsági tagok alkották: Vashegyi György (a bizottság elnöke), Buglya Sándor, Olsvay Endre, Rátkai Erzsébet, Salamin Ferenc, Sára Ernő, Solymosi-Tari Emőke, Szerényi Béla, Szurcsik József, Vári FABIÁN László.

A beadott pályázatok tekintetében a tavalyi évhez képest minden szekciónál növekedést lehet megfigyelni. A legnépszerűbb művészeti ágának – a 2022-es évhez hasonlóan – a képzőművészet bizonyult, emellett második a film- és fotóművészet; míg az előbbire 263, addig az utóbbira 179 pályázatot adtak be a 18–50 év közötti jelentkezők. A képzőművészet kategóriában 15, a film- és fotóművészet kategóriában 14, az építőművészet kategóriában kilenc, a művészetelmélet kategóriában kilenc, a színházművészet kategóriában kilenc, az irodalom kategóriában 10, a népművészet kategóriában 10, az ipar- és tervezőművészet kategóriában 11, és a zeneművészet kategóriában 13 főnek ítélte oda a három évre szóló ösztöndíjat a döntőbizottság.

Az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram 2020–2023. évi évfolyamának záróünnepsége a Hild-villában

2023. szeptember 5-én megrendezésre került a Magyar Művészeti Akadémia 2020–2023. évi Művészeti Ösztöndíjprogramjának záróünnepsége a Hild-villában. Az eseményen részt vett Kiss János, az MMA elnöke, Richly Gábor, az MMA főtitkára, Csáji László Koppány, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet megbízott igazgatója, az ösztöndíjas szekciók vezetői, az MMA akadémikusai és a száz búcsúzó ösztöndíjas.

Az ünnepélyt Kalafszky Adriána énekművész, a Purcell Kórus és Orfeo Zenekar koncertjeinek szólistája, Balogh Vera fuvalaművész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem barokkfuvola-tanára és Flach Antal Nívó- és Pro Museo díjas csembalóművész-tanár közös zenei produkciója nyitotta meg. A közönség Joseph

Bodin de Boismortier francia barokk zeneszerző *A tavasz* című kantatájából hallhatott egy részletet.

A jelenlévőket Csáji László Koppány, az MMA MMKI megbízott igazgatója köszöntötte, aki a végzett ösztöndíjasok további lehetőségeiről tájékoztatta a megjelenteket. Kiemelte, hogy az MMA és a kutatóintézet közös célja az ösztöndíjprogram folyamatos fejlesztése, hogy a támogatottak ne csupán anyagi elismerésben részesüljenek, hanem a közösségépítés révén értékes kapcsolatokkal gazdagodjanak, fontos szakmai lehetőségek nyíljanak meg előttük, és ez a kapcsolat az ösztöndíjas évek lejártá után is fennmaradjon. Kiss János, az MMA alelnöke köszöntőjében hangsúlyozta, hogy a frissen végzett évfolyamnak egy kihívásokkal teli, embert próbáló időszakban kellett megkezdnie az ösztöndíjas munkát. Köszönetet mondott a mentoroknak, ugyanakkor utalt arra is, hogy az ösztöndíjas évek mind a mentoráltak, mind pedig a mentorok számára egyedülálló tanulási, fejlődési lehetőséget biztosítanak. Richly Gábor, az MMA főtitkára pedig beszédében szintén hangsúlyozta az ösztöndíjprogram közösségépítő és esélyteremtő célkitűzéseit. Elmondta, hogy az MMA nemcsak a támogatott évek alatt, hanem a későbbiekben is igyekszik minden téren segíteni egykori ösztöndíjasait mind a belföldi, mind pedig a külföldi lehetőségek tekintetében. A végzett évfolyam nevében Mechler Anna karvezető, Patronus Arts-díjas szövegíró, a zeneművészet szekció ösztöndíjosa búcsúzott. Köszönetet mondott azért, hogy az elmúlt években olyan elmélyült, termékeny alkotómunkát végezhetett, amire az ösztöndíjprogram nélkül nem lett volna alkalma. Ezt követően egyik pályamunkájából, a *Levedi lánc*a című ifjúsági kötetből olvasott fel egy részletet. Az ünnepséget egy népzenei produkció zárta, amelynek keretében a jelenlévők többek közt bukovinai verbunkot és nagysajói lakodalmi csárdást hallhattak Mihó Attila Junior Prima díjas primás, a Népművészet Ifjú Mestere, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára és Vizeli Máté, Junior Prima díjas hegedűművész, népzeneész és zeneszerző, a Tóth Aladár Zeneiskola és a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola tanára előadásában, Tóth Máté bőgőkíséretével. A zenei összeállítások a két ösztöndíjas kutatómunkájához kapcsolódtak.

A 2023–2026. évi ösztöndíjas évfolyam nyitóünnepsége

A 2023–2026. évi Magyar Művészeti Akadémia (MMA) Művészeti Ösztöndíjprogram ünnepélyes megnyitóját szeptember 13-án tartották meg az MMA székháza, a Pesti Vigadó dísztermében.

A száz nyertes pályázó és a jelen lévő akadémikusok előtt beszédet mondott Vashegyi György, az MMA elnöke és Csáji László Koppány, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet igazgatója. Az elnök visszaemlékezett az ösztöndíjprogram elindításának előzményeire, előkészítésére, amelyet egyik legizgalmasabb, legösszetettebb elnöki feladatának tart számon. Kiemelte, hogy az ösztöndíjprogram megalapításával egy gyökeresen új és nagy léptékű lehetőség nyílt meg a fiatal és középgenerációs művészek életében. Csáji László Koppány hangsúlyozta, hogy a műhelybeszélgetéseken, szekciótalálkozókön és alkotótáborokon kívül a kutatóintézet olyan programok szervezésével is igyekszik támogatni az ösztöndíjasok szakmai fejlődését, amelyeken nemzetközi szinten elismert művészekkel és szakemberekkel ismerkedhetnek meg. Az ösztöndíjas évek lejártát követő lehetőségek között említette az *Essentia Artis*-rendezvénysorozatot, valamint az Ösztöndíjas Eredmények Népszerűsítési Programját, melynek keretében a végzést követő öt éven keresztül nyújt az intézmény finansziális és szakmai segítséget a korábbi ösztöndíjasoknak.

A találkozót Szokody Anikó zongoraművész és Szentpáli Roland tubaművész, zeneszerző közös produkciója nyitotta meg, amelynek során Szentpáli Roland *Carmen-fantázia* című darabját adták elő. Ez idő alatt az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram ösztöndíjasainak alkotásaiból készült válogatást tekinthettek meg a résztvevők diaporámán. A rendezvényen közreműködött Juhász Zoltán népzeneész, az MMA tagja és Juhász Réka népdalénekes, művészeti ösztöndíjas, akiknek közös előadásában visai népzene, valamint egy bukovinai Mária-ének csendült fel. A megnyitó műsorát Kisfaludy Zsófia színésznő versmondása zárta, amelyben Marcsák Gergely kárpátaljai író, költő *Ketten egy öreg házban* és *Ároklét* című verset adta elő.

Az előadások után az ösztöndíjasok részt vettek az I. Rendhagyó Ösztöndíjas Találkozón, ahol a bemutatkozás keretében megismerhették szekcióvezetőiket, szekciótársaikat.

Essentia Artis

Az MMA MMKI 2023 tavaszán első alkalommal hívta életre és szervezte meg az *Essentia Artis* elnevezésű összművészeti kiállítást és programsorozatot, amely a MMA 2022-ben végzett művészeti ösztöndíjasait és munkásságukat hivatott bemutatni. E kortárs művészeti seregszemlén hetven művész, hetven ingyenes programmal és egy nagyszabású kiállítással várta a művészetek iránt érdeklődőket a Pesti Vigadóban, az MMA székházában. A „*Tiszta forrásból*” az „*Őrizni, használni, teremteni*”, a „*A közösség ereje*” és a „*Kultúra és innováció*” című tematikus napoknak a Sinkovits Imre Kamaraszínpad, a Makovecz Terem, a Déli Terem és a Díszterem, valamint a hatodik emeleti kiállítóterek adtak otthont.

Filmbemutatókra, szerzői nagykoncertekre és számtalan más izgalmas bemutatkozásra nyílt lehetőség a művészeti ösztöndíjasok számára az óriási közönségsikerrel járó rendezvényen.

A 2023. március 2. és április 2. között zajló *Essentia Artis* kiállítás és programsorozat látogatottsági statisztikája:

- Szervezett programok száma: 70 db
- A programokban résztvevő művészek száma: több mint 200 fő
- Kiállításmegnyitón résztvevők száma: 506 fő
- A sajtótájékoztatón résztvevők száma: 41 fő
- A kiállításra jegyet váltók száma: 3511
- A programokra regisztrált és azokon megjelent látogatók száma: 3373

A rendezvénynek az MMA MMKI fennállása óta példátlanul nagy és rendkívül pozitív sajtóvisszhangja volt.

Nyári alkotótábor az MMA művészeti ösztöndíjasok bevonásával

2023-ban első alkalommal szervezett nemzetközi alkotótábort az MMA művészeti ösztöndíjasok bevonásával az MMA Északkelet-Magyarországi Regionális Központja, az MMA MMKI-val és a Rovás Alkotócsoporthal közösen, Debrődön (Szlovákiában). Az „Értjük egymást” címmel szervezett tábor két turnusban valósult meg: az első turnus 2023. július 31. és 2023. augusztus 6. között, a második pedig 2023. augusztus 14. és 2023. augusztus 20. között zajlott. A kezdeményezés azzal a céllal jött létre, hogy az MMA-ösztöndíjasok külföldi (szlovákiai, lengyel, cseh és ukrán) művészekkel és különböző művészeti ágak képviselőivel is megismerkedjenek, közösen gondolkodjanak, alkossanak. Az alkotótáborba meghívást kapott az MMA néhány akadémikusa is, akik előadáson, műhelybeszélgetésen oszthatják meg gondolataikat.

Könyvtár

Az MMA MMKI szervezeti egysége, a Digitalizációs Központ és Szakkönyvtár 2023. január 1-től az MMA Titkárságának keretei közé került át. Az MMA MMKI székhelyén, a Hild-villában azonban továbbra is folytatódott a komplex könyvtári szolgáltatás, a Digitalizációs Központ és Szakkönyvtárral együttműködve. A saját kiadványokkal, továbbá az MMA MMKI-nak adományozott könyvekkel, folyóiratokkal is gyarapított, 2023 végére 2366 darabra bővült állomány kívülállóknak számára is nyitott. A könyvtár támogatja és kiszolgálja az intézet kutatási céljait, feladatait, az intézetben dolgozó és szerződéses kutatók, az MMA Művészeti Ösztöndíjprogramban résztvevők, és a Magyar Művészeti Akadémia tagjainak munkáját.

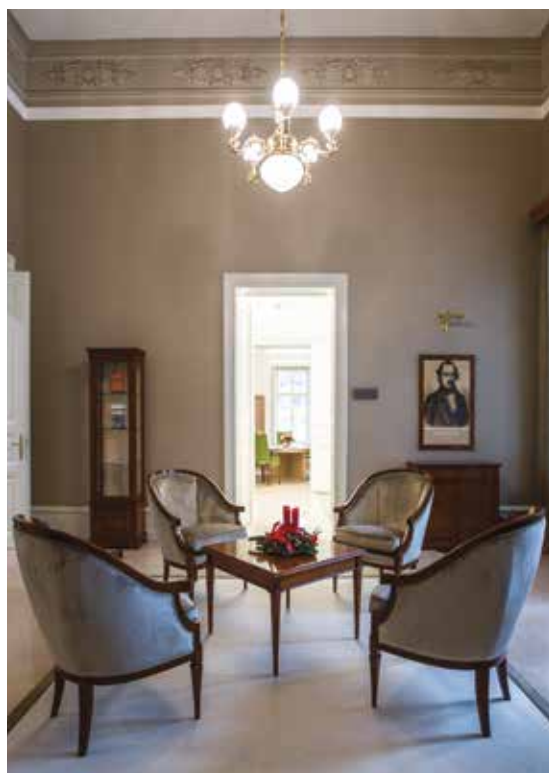
2023-ban a könyvtárban megvalósult a tanulásra, kutatásra, valamint művészeti és kulturális életre (többek közt a művészetpedagógiai programok, találkozók szervezésére) lehetőséget biztosító, kulturált közösségi tér kialakítása.

Téma	db
Általános művek	121
Filozófia, pszichológia	101
Vallás	29
Társadalomtudomány	260
Természettudomány	5
Alkalmazott tudomány	53
Művészet és művészetelmélet	1362
Nyelv és irodalom	276
Földrajz, életrajz, történelem	63
Szépirodalom	96
Összesen	2366

Makovecz Központ és Archívum

Egyúttal kialakult a Hild-villa saját könyvtári rak-tári rendje is. A teljes állomány bibliográfiai (MARC szabvány használata a Huntékában, tárgyszavazás, ETO-használat) szinten feldolgozásra került, minden könyvtári dokumentum vonalkódot kapott. Az elérhető külföldi és magyar adatbázisok száma kilenc, amelyek köre – az MTA KIK kapcsolódásával – 31-gyel bővült. Az adatbázisokat a VPN bekapcsolásával a kutatók otthonról is elérhetik.

A könyvtári együttműködés az MMA intézménycsalád tagjai (MMAT, MÉM MDK, Műcsarnok, MMA Kiadó) mellett kiterjed a külsős partnerekre is, mint az MTA Könyvtár és Információs Központ, a Liszt Ferenc Zeneakadémia Könyvtára, az Országos Széchényi Könyvtár, a BTK Zenetudományi Intézet Szakkönyvtára, a MOME Szakkönyvtára, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtára.

A Makovecz Központ és Archívum elődleges feladata Makovecz Imre életművének, hagyatékának folyamatos feldolgozása és bemutatása, továbbá életművéhez kapcsolódó szakmai programok és rendezvények koordinálása, szervezése. A Makovecz Központ és Archívum tevékenységét megalakulása óta a Makovecz Imre Alapítvány koordinálja, amelyhez 2017 óta az MMA MMKI szakmai és bizonyos anyagi támogatással járul hozzá. A Makovecz Imre Alapítvány létrejöttkor megfogalmazott célok elérése érdekében 2023-ban is törekedett olyan változatos kulturális programokat, kiállításokat és egyéb projekteket lebonyolítani, melyek a lehető legtöbb emberhez eljuttatják Makovecz Imre szellemi hagyatékát és szellemiségét. Ennek okán – folytatva a korábbi évek hagyományait – számos szakmai kezdeményezés és rendezvény valósult meg tematikus programsorozatok formájában.

Kiadványok

A kutatóintézet elektronikus formában kiadott, legújabb kiadványai:

- Marczin István: *Művésztelepek a Kárpát-medencében (Empirikus kutatás)* című művészetszociológiai monográfiája

- Fehér Anikó: *Népzenei füveskönyv*
- *Folk/Vernacular Architecture: From the Traditions to the Future* (Szerk. Nagy Dénes)
- *Művészet, média, marketing – A 2022-es Savaria Film-szemle konferenciakötete* (Szerk. dr. Kollarik Tamás)

A kutatóintézet 2023-ban megjelent, nyomtatott formában kiadott saját kiadványai:

- *Filmfesztiválkörkép – A magyar filmfesztiválok működése és lehetőségei 2011–2020 között* (Szerk. dr. Kollarik Tamás)
- *Magyar animációs alkotók II.* (Szerk. dr. Kollarik Tamás)
- *Művészet, média, marketing – A 2022-es Savaria Film-szemle konferenciakötete* (Szerk. dr. Kollarik Tamás)
- Fehér Anikó: *Népzenei füveskönyv*
- *Folk/Vernacular Architecture: From the Traditions to the Future* (Szerk. Nagy Dénes)

Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ

A Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) az Európában elsők között, 1872-ben megalakult intézményes magyar műemlékvédelmi szervek jogutódjaként, és az 1968-ban alapított Magyar Építészeti Múzeum integ-

rációjával 2017-ben létrejött, komplex tudományos intézmény. A MÉM MDK műemlékvédelmi kutatóhelyként és a magyar építészetet átfogóan bemutató múzeumként működik Budapesten, Jász utcai telephellyel, és 2023-tól már két kiállítóhellyel.

A MÉM MDK alapfeladatai keretében működteti szakgyűjteményeit, amelyek a teljes Kárpát-medencét lefedő gyűjtőkörükkel és több százezer tételes szakanyagukkal a történelmi Magyarország területén zajló műemléki és építészettörténeti kutatások, valamint helyreállítások legfontosabb forrásai.

Az intézményben folyamatosan zajlik a gyűjteményi anyagok tudományos feldolgozása, digitalizálása és a kutatószolgálat működtetése. 2023-ban az intézmény több mint ezer kutatót fogadott személyesen. A részben muzeális értékű állomány digitalizálását a Múzeumi Osztály és a Műemlékvédelmi Dokumentációs Osztály a Digitalizációs Osztály munkatársainak a bevonásával végzi. A Műemlékvédelmi Dokumentációs Osztály gyűjteményeit tekintve, 2023-ban több mint tízezer dokumentum digitalizálására került sor, a Múzeumi Osztályon 3027 műtárgyat digitalizáltak, és 825 tárgyfotó készült.

A gyűjteményfeldolgozás mellett a gyűjtemények gyarapítása is folyamatos feladat. A MÉM MDK év elején vásárolta meg Kaesz Gyula belsőépítész mintegy hatvan tárgyát kitevő bútorregyüttesét, de 2023-ban a Múzeumi Osztály gyűjteményébe került Molnár Farkas bútor-, dokumentum-, és irathagyatéka, az Ybl-díjas Nagy Tamás makettekből, tervekből és egyéb dokumentumokból álló hagyatéka, valamint Tomay Tamás és Perczel Anna hagyatéka, F. Kovács Attila és Magyar Péter archívumai, de mára a gyűjtemény részét képezi a Salgo Trust két világháború közötti, Bauhaus-kiadványokat is tartalmazó dokumentum-ajándéka is. A Műemlékvédelmi Dokumentációs Osztály gyűjteményei 2023-ban mintegy tizenhatezer, műemlékekkel kapcsolatos tétellel (kutatási dokumentációk, helyreállítási tervek, fotók, iratok, könyvek) gazdagodtak.

2023 talán egyik legjobban várt eseménye a Magyar Művészeti Akadémia Titkársága által a MÉM MDK leendő székházára kiírt tervpályázata volt. A pályázatra harminckilenc pályázó nyújtott be érvényes tervanyagot. A MÉM MDK leendő otthonán a döntés értelmében a Tér és Forma Szeged Építéstervező Kft. – BIVAK Studio Kft. közös pályázatának tervezői dolgozhatnak majd.

A MÉM MDK immár hagyománynak tekinthető módon idén is egy nagy kiállítással mutatkozott be a Pesti Vigadóban, ezúttal a százötven éves fővárost ünnepelve: 2023. november 15-én nyílt meg a *Sosemvolt Budapest – Tervek, álmok, víziók a főváros építészetének 150 évéből* című kiállítás, amely több mint százhetven tervet, rajzot, dokumentumot sorakoztatott fel a MÉM MDK gyűjteményéből, egy soha meg nem valósult főváros emlékeiként. A 2024. februárig látogatható tárlathoz számtalan szakmai program és kuratori tárlatvezetés kapcsolódott. Szubjektív tárlatvezetést tartott többek között Perényi Lóránt építészeti stratégiáért felelős helyettes államtitkár, Erő Zoltán, Budapest főépítésze, Budapesttel foglalkozó történészek és újságírók, valamint a MÉM MDK munkatársai is.

Az *Idők–Fotók–Történetek* című tárlat a Műemlékvédelmi Dokumentációs Osztály Fotótárából válogatott ismert és kevésbé ismert budapesti fotókat és helyszíneket. A Városháza parkban, szabadtéren installált kiállítás nemcsak a jubiláló főváros arculatváltozásait mutatta be, hanem a fotótári gyűjtemény építészeti és városképi fotóinak, többek között Petrik Albert, Szöllősy Kálmán vagy Seidner Zoltán művészi igényű fotográfiáinak a bemutatásával a Fotótár eddig kevésbé ismert szegmensét is fókuszba helyezte. A kiállítás a *Budapest 150* rendezvénysorozat részeként, a Budapest Brand Nonprofit Zrt.-vel együttműködésben valósult meg. A tárlat év végén, némiképp átalakítva, német nyelvű kísérszövegekkel Bécsben, a Collegium Hungaricumban „*Egy modern metropolisz születése*” címmel is bemutatkozott, a szakmai tárlatvezetések már 2024 év elejére csúsztak át.

Az intézménycsaládon belül, a Múcsarnokkal fennálló jó kapcsolat eredményeként 2023 év végén nyílt meg a „*Keletelt sorsok: magyar építészek Ázsiában*” című kiállításunk. A tárlat a MÉM MDK gyűjteményeiben őrzött építészanyagok mellett kortárs alkotók (többek között Csete György, Csernyus Lőrinc, Pálffy György, Sánta Gábor) felé is nyitott, bemutatva a „Keleten” élő vagy dolgozó építészeink munkásságát.

Budapesten kívül Veszprémben egy, a Várhegy építészettörténetét fókuszba helyező kiállítással (*Nézz fel a várra!*) szerepelt az intézmény, amely az Európa Kulturális Fővárosa 2023 eseménysorozat keretében újonnan átadott rendezvényközpont első tárlata.

A MÉM MDK első állandó kiállítóhelye, a Walter Rózsi-villa 2023-ban már egyéves fennállását ünnepelte, hamar kedvelt rendezvényhelyszínné vált. Nemcsak az MMA és tagozatainak, valamint a MÉM MDK saját programjainak adott otthont, hanem számtalan szakmai eseményt, így például a 36. OTDK Művészeti és Művészettudományi Szekció előadásait, könyvbemutatókat (*Stahlrevolution!*, *A Lechnerék*, *Hauszmann Alajos naplója*), konferenciákat tartottak a falai között. A Klebelsberg Központ által kiírt *Lázár Ervin Programhoz* 2023-ban csatlakozott a villa, ennek keretén belül múzeumpedagógiai foglalkozások során ismerkedhettek meg a fiatalabbak a 30-as évek építészetével. Tovább futottak a villa kedvelt programjai is: A *Mama, nézd*-programsorozatra a kisbabákkal érkezőket várták, havonta egy szombat délelőtt a családoké volt a villa, míg minden hónap utolsó vasárnapján kurátori tárlatvezetésre és villaismereti bemutatóra került sor.

A Walter Rózsi-villa mellett egy új, pop-up jellegű kiállítóhelyet is felavatott a MÉM MDK az egykori BM Kórház területén. A „*Műhelytér*” első kiállítása a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Designkurátor képzésében részt vevő hallgatókkal együttműködve valósult meg, „*Ismeretlen IPARTERV – Egy tervezővállalat hőskora 1948–1970*” címmel. A tárlat, amellyel, hogy bemutatta a II. világháború utáni modern építészeti egyik legjelentősebb szakmai műhelyének, az Ipari Épülettervező Vállalatnak, az IPARTERV-nek a tevékenységét, a hagyományos építészettörténeti megközelítéstől részben elszakadva, a társadalmi-kulturális összefüggésekre is rávilágított.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium által létrehozott Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával, a zágrábi Művészettörténeti Intézettel együttműködésben, 2022-ben indult a „*Horvát–magyar építészeti kapcsolatok: a szakmai tudásmegosztás csatornái, 1900–1945*” című kutatási projekt. Ennek eredményeit 2023-ban egy pop-up kiállítás keretében először a zágrábi Liszt Intézetben, majd a MÉM MDK „*Műhelytér*” kiállítóhelyén is megismerte a nagyközönség.

Szintén tavaly indult az intézmény *Magyar Építész Nők* című kutatási projektje, amely hozzátéve húszöt építész életművére fókuszál. 2023-ban a Budapesti Design Hét keretében rendezett minikonferencia a munkaközi eredményekre világított rá nyolc, rövid előadás segítségével.

A korábban megkezdett kutatási projektek (Fejér megyei klasszicista templomok, Csepel-Kertváros két világháború közti építésze) 2023-ban is tovább futottak az adatok összegzésével, további forráskutatással. A Tokaj-hegylajai Tállyán, a készülő nagytopográfia részeként elkezdődött az egykor, illetve jelenleg létező felekezetek – izraelita, katolikus, református, evangélikus – temetőinek részletes feldolgozása. Mindezek mellett a Kutatási Osztály munkatársai több, kimagasló értékű műemlék kutatását végezték el. A *bélapátfalvi ciszterci monostor* újabb helyreállítási munkáját megelőző, illetve ahhoz kapcsolódó helyszíni kutatások és felmérések egész évben zajlottak, szoros együttműködésben a régészeti feltárást végző egri Dobó István Vármúzeummal. A középkori eredetű *andocsi kegytemplom* és a hozzá csatlakozó barokk kori hajdani ferences kolostor Kül-ső-Somogy egyik legnevezetesebb műemléke, egyházi kultuszhelye. Az épületegyüttes több mint hatszáz oldalt kitevő építéstörténeti tudományos dokumentációját és értékleltárát intézményünk Kutatási Osztályának két munkatársa készítette el a plébánia felkérésére. A MÉM MDK munkatársai ezek mellett több kisebb-nagyobb helyszíni kutatásba, geodéziai felmérésbe kapcsolódtak be, így többek között elkészítették a feltehetően középkori castellum maradványaira épült ösküi basalak és a keszthelyi kiskastély (Veszprémi Érsekség megbízása) tudományos kutatását, de jelen voltak Körmenten (Batthyány-Strattman-kastély), Vértesszentkereszten (bencés apátság romjai) és Tatán (Esterházy-kastély) is. Veszprémben, a *Veszprém-Balaton 2023, Európa Kulturális Fővárosa*-programsorozat keretében megújuló Szent György-kápolna és a székesegyház kapcsán ásatási konzulensi feladatokat láttak el, míg a nagypréposti palota és a püspöki alkalmazottak háza esetében kivitelezés közbeni megfigyelést végeztek. A Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár vezetésével, a MÉM MDK kutatóinak a részvételével zajló, *Veszprém megye templomainak adatbázisa* című, OTKA K 134806. számú pályázat 2023-ban idejének háromnegyedéhez érkezett. A kutatás célja a veszprémi római katolikus egyházmegye templomainak korábban nem látott mélységű, építéstörténeti-történeti szempontú tudományos feldolgozása és az alapvetően egy online adatbázis létrehozását jelenti.

Az MMA Kiadóval közös, *Barokk freskófestészet Magyarországon* című sorozat harmadik, Győr-Moson-Sopron és Vas megye barokk freskóemlékeit bemutató kötete még 2022. év végén jelent meg. A kötet ünnepélyes bemutatójára 2023. január 17-én a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának díszteremében került sor. A komoly szakmai érdeklődés mellett lezajlott bemutatót részt vett dr. Richly Gábor, a Magyar Művészeti Akadémia főtítkára és dr. habil. Birher Nándor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karának dékánja is.

A *Veszprém város építészeti topográfiája* című, hiánypótló kötet Veszprém Megyei Jogú Város támogatásával, az MMA Kiadó kiadásában látott napvilágot. A kötet 2023-ban előbb Veszprémben, az MTA Veszprémi Területi Bizottságának székházában, majd ezt követően Budapesten, egy szakmai kerekasztal-beszélgetés keretében is bemutatkozott a Walter Rózsi-villában.

Veszprém épített örökségének egy szűkebb szeletét, a város templomainak építéstörténetét ismereti az a tematikus kiadvány – *Veszprém város templomai* –, amely a Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár és a MÉM MDK közös OTKA-pályázatának a keretében valósult meg.

A tudásátadás 2023-ban is nagy hangsúlyt kapott a MÉM MDK-ban. Az építészeti, művészettörténeti, régészeti szakképzést nyújtó egyetemekről egész évben érkeztek egyetemi csoportok, hallgatók, gyakornokok. Emellett az intézmény munkatársai 2023-ban is vállaltak előadóként oktatási tevékenységet a szakmai képzést nyújtó egyetemeken (BME, ELTE, Pázmány, Károli, Metropolitan). A MÉM MDK kollégái rendszeresen publikáltak szakfolyóiratokban (*Műemlékvédelem, Magyar Építőművészet*), online szakportálokon (*Építészfórum*), de tematikus lapszámok szerkesztését is elvállalták (*Enigma*, 113. szám). Kutatási eredményeiket hazai és külföldi konferenciákon (Veszprémben, Sümegen, Kolozsváron, Bécsben, Londonban, Zürichben, Varsóban) ismertették.

Az országos kulturális rendezvényeken (*Múzeumok Éjszakája, Kulturális Örökség Napjai*) a MÉM MDK 2023-ban nagy sikerű raktársétákkal és kuratori tartatvezetésekkel vett részt.

Szakmai rendezvények – kiállítások, konferenciák

- 2023. január 17.: *Barokk freskófestészet III., Győr-Moson-Sopron és Vas megye*. Könyvbemutató a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának dísztermében.
- 2023. február 22.: *Veszprém város építészeti topográfiája*. Könyvbemutató az MTA Veszprémi Területi Bizottságának székházában.
- 2023. március 20–21.: Barry Bergdoll (New York-i Columbia Egyetem Meyer Schapiro Építészettörténet Professzora) előadásai a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Középülettervezési Tanszékén és a Walter Rózsi-villában, a MÉM MDK meghívására.

- 2023. március 28.: Veszprém város építészeti topográfiája. Könyvbemutató a Walter Rózsi-villában.
- 2023. április 21.–2023. szeptember 10.: Következetesség formában és szellemben – Czizler Győző építőművészete. Kiállítás a Collegium Pazmaneumban (1090 Bécs, Boltzmannngasse 14.) Együttműködő partner: Budapest Főváros Levéltára.
- 2023. június 8.–2023. október 31.: Ismeretlen IPARTERV - Egy tervezővállalat hőskora 1948–1970. Kiállítás a Műhelytérben. Együttműködő partner: Moholy-Nagy Művészeti Egyetem.
- 2023. június 24.: Múzeumok Éjszakája, Walter Rózsi-villa.
- 2023. június 30.–2023. július 30.: Idők-Fotók-Történetek. Kiállítás a Városháza parkban. Együttműködő partner: Budapest Brand Nonprofit Zrt.
- 2023. szeptember 16.: Kulturális Örökség Napjai. Raktárséták a MÉM MDK Jász utcai telephelyén.
- 2023. szeptember 20.–2023. október 2.: Horvát–magyar építészeti kapcsolatok: a szakmai tudásmegosztás csatornái, 1900–1945. Kiállítás a zágrábi Liszt Intézetben. Együttműködő partner: Institut za povijest umjetnosti (Művészettörténeti Intézet, Zágráb).
- 2023. szeptember 22.–2028. ősz: Nézz fel a varra! Kiállítás a Művészetek Háza rendezvényközpontban (8200 Veszprém, Deák Ferenc utca 13.). Együttműködő partner: Művészetek Háza, Veszprém.
- 2023. október 12.: Magyar Építész Nők 2024 – Kutatási körkép. Konferencia a Walter Rózsi-villában.
- 2023. október 5.–2023. október 29.: Horvát–magyar építészeti kapcsolatok: a szakmai tudásmegosztás csatornái, 1900–1945. Kiállítás a Műhelytérben. Együttműködő partner: Institut za povijest umjetnosti (Művészettörténeti Intézet, Zágráb).
- 2023. november 4.: Múzeumok Őszi Fesztiválja. Raktárséták a MÉM MDK Jász utcai telephelyén.
- 2023. november 8.–2023. november 11.: A MÉM MDK építészeti fotógyűjteménye a londoni Royal Institute of British Architects fotófesztiválján.
- 2023. november 16.–2024. február 27.: Sosemvolt Budapest – Tervek, álmok, víziók a főváros építészetének 150 évéből. Kiállítás a Pesti Vigadóban.
- 2023. november 17.–2024. január 10.: Egy modern metropolisz születése. Képek Budapest első évtizedeiből. Kiállítás a bécsi Collegium Hungaricumban (1020 Bécs, Hollandstr. 4.).
- 2023. december 15.–2024. február 11.: Keletelt sorsok: magyar építészek Ázsiában. Kiállítás a Mücsarnokban.

Művészeti dokumentáció

Akadémikusportrék – MMA-portréfilmek a köztelevízió műsorán

2023-ban is folytatódott a Magyar Művészeti Akadémia portrészorozata a köztelevízióban. A nézők hetente olyan akadémikus és más művészek, művészetelméleti szakemberek életútjába, gondolkodásába nyerhettek bepillantást, akik jelentősen befolyásolták, alakították a magyar művészeti életet. Az MMA megbízásából készülő ötvenkét perces portréfilmek továbbra is az MS, valamint a Duna World csatornákon voltak láthatóak, néhány portréfilmet a helyi televíziók is műsorra tűztek. Az egyes portréfilmeket az első adás után a köztelevízió további nyolc ismétléssel sugározza.

A pandémiás években (2020, 2021 és részben 2022) a tervezettnél jóval kevesebb portréfilm elkészítésére volt lehetőség, míg a 2023-as év a 2020 előtti szinthez való visszazárkózás jegyében telt, mely folyamat terveink szerint 2024-ben tovább folytatódik. Az év során összesen harminchat korábban és tizenhat előző évben készült portréfilm került adásba. Ezek aktualitását például az akadémikus kerek születésnapjához, aktuális eseményéhez, kiállításához igazítottuk. (Haris László, Oravecz Imre, Benkő Imre, Kóka Rozália, Dubrovay László, Párkai István, Olasz Ferenc, Ternovszky Béla, Kókay Krisztina, Mezey Katalin, Szilágyi István, Grendel Lajos, Sipos László, Molnár Edit, Dávid Katalin, Wehner Tibor, Hefter László, Király László, Bede-Fazekas Csaba)

A bemutatott akadémikusportrék

■ *M, ... csak az ének*

In memoriam Szabados György
Rendező-forgatókönyvíró: Medgyesi Gabriella, operatőr: Sibalin György
Szabados György egyszerre volt előadó, zeneszerző, közösségek megteremtője és működtetője, gondolkodó, művészet-, zene- és sorsfilozófus, költő és eszszéista. A róla készült alkotást nevezhetnénk költői filmnek is, de nem a fogalom lírai tartalma, hanem annak szabadsága, gondolatépítkezési folyamata értelmében.

(MMA 2019, 54'42")

■ *Amit én látok a világból*

Portréfilm Pap Ferenc operatőrről

Rendező: Fekete Ibolya, operatőr: Pap Dénes
A tizenkétgyerekes parasztcsalád legkisebb fiának életútja a tanáról vezetett a Filmművészeti Főiskola operatőr szakára. Pályája indulása egybeesett a magyar dokumentumfilm, majd dokumentarista játékfilm irányzat, a Budapesti Iskola indulásával, ő pedig máig meghatározó szereplője a jelentős alkotói csapatnak.

(MMA 2022, 54'43")

■ *Az élet pártján vagyunk*

Portréfilm Albert Gábor íróról

Rendező-operatőr: Tóth Péter Pál, operatőr: Szabó József

Albert Gábor az MMA néhai tagja, József Attila- és Arany János-díjas író. A róla készült film egy őszinte és következetes értelmiségi portréja, aki műveivel, köztük az 1983-as *Emelt fővel* című szociográfiával és 1986-os felszólalásával az Írószövetségben a rendszerváltás egyik szellemi előkészítője volt.

(MMA 2014, 51'38")

■ *„Kétszeresen imádkozik, aki énekel”*

Portréfilm Sebestyén Márta népdalénekesről

Rendező, beszélgetőtárs, forgatókönyvíró: Sztanó Hédi, operatőr: Dénes Zoltán

Sebestyén Mártának lételeme az éneklés, nem véletlen, hogy a magyar népzene nagykövete lett szerte a világon. Különleges adottsága nemcsak jellegzetes énekhangja, hanem az egyedülállóan éles zenei memória, amivel mindenhez viszonyul.

(MMA 2022, 51'55")

■ *A csillagok állása*

Portréfilm Csernyus Lőrinc építészről

Rendező-operatőr: Dénes Zoltán

Csernyus Lőrinc Ybl Miklós-díjas építész munkásságának, természeti hasonlaltal élve legerősebb ága a magyar építő-hagyomány és az organikus építészeti állandóan megújuló művelése. Makovecz Imre tanítványaként saját képére formálva viszi tovább mestere építészeti és szellemi örökségét.

(MMA 2022, 52'08")

■ *Portréfilm Székely László díszlettervezőről*

Rendező, szerkesztő-riporter: Petrovics Eszter, operatőr: Kőrösi András, Bagi Ákos, Sibalin György

A portréfilmből kiderül az akadémikus művészi alapállása, miszerint a díszlettervezés úgynevezett Gesamtkunst, azaz összművészeti alkotói létforma. Ebben benne van a szobrászat, festészet, építészet; a díszlettervező helyett a pontosabb kifejezés inkább a tértervező alkotó ember, aki a színpadi teret fölhasználja a dráma megvalósítására.

(MMA 2014, 51')

■ *Léptékváltás*

Portréfilm Haris László fotóművészről

Rendező: Gulyás Gyula, operatőr: Pápai Gergely, Gulyás Gyula

Haris László Balogh Rudolf-díjas fotóművész, a

Magyar Művészeti Akadémia tagja. A róla szóló portré előzetesében először az alkotói gyökereiről vall, arról, hogyan került már hétévesen a fotókészítés közelébe. Magára úgy tekint, mint a technikai paraméterekre nagy súlyt helyező alkotó. Felfogása szerint a fotózásban a legizgalmasabb a léptékváltás bekövetkezése: amennyiben a valóság akár egészen parányi részlete válik teljes egészé.
(MMA 2013)

■ *A rög gyermeke*

Portréfilm Oravecz Imre költőről
Szerkesztő-rendező: Vizi Mária, operatőr: Szepesi Gábor
A film a narrációként elhangzó versek és prózarészletek segítségével rajzolja meg a Szajláról indult, a nagyvilágot bejárta, majd szülőfalujában újra otthonra talált költő, író lírai szépségű portréját, egyúttal szociografikus pontosságú képet fest a faluról is.
(MMA 2018, 51'39")

■ *Szürke fények*

Portréfilm Benkő Imre fotográfusról
Rendező: Pacskovszky József, operatőr: Gózon Francisco
Benkő Imre fotográfus alkotásai, az első portréktól az ózdi vasgyár széthullását vagy a Sziget Fesztivált megörökítő sorozatait át a világ számos táján készített egyedi képekig mindig ember és környezete viszonyát vizsgálják – szociológiai pontossággal és pszichológiai érzékenységgel.
(MMA 2017, 51'54")

■ *Találkozás Koltai Lajos rendező-operatőrrel*

Rendező: Balogh Zsolt, operatőr: Novák Emil
A portréfilm az embert, a társat, a családapát, az egyetemi tanárt, a filmkészítőt, Oscar-jelölt és Oscar-díjas magyar filmek alkotótársát és a filmrendezőt mutatja be. Koltai Lajos atmoszférateremtő képessége egyedülálló, amit főleg operatőrként ért el egyéni látásmódjával, kifinomult világítástechnikájával. Érzékeny megfigyelő, tudatos művész, akit méltán neveznek világszerte a „fény mágusának”.
(MMA 2022, 56'00")

■ *Nincs előbb a mesénél*

Portréfilm Kóka Rozália népművészeiről
Rendező-operatőr: Tóth Péter Pál
Kóka Rozália mesemondó, népdal- és népmesegyűjtő, népdalénekes, néprajzkutató, a magyar néphagyomány jeles képviselője, a bukovinai magyarok hűségese támogatója beszél életéről, kötődéseiről.
(MMA 2016, 52'37")

■ *Zenei portré Dubrovay Lászlóról*

Rendező: Kisfaludy András, operatőr: Balog Gábor, Varjasi Tibor
Alkotói munkásságában meghatározó szerepe van a tehetséges szólistáknak, akik újabb darabok megírására inspirálják. Zeneszerzői megújulását 1971-es kölni tanulmányaitól datálja, melyek alapjaiban

változtatták meg a hangok világáról alkotott nézeteit. Ekkor rugaszkodik el a hagyományos tizenkét hangra építő komponálástól és fordul a hangok belső tulajdonságai felé.
(MMA 2014, 50')

■ *„...hogyan hasznára lehessek”*

Portréfilm Andrásfalvy Bertalan néprajzkutatóról
Rendező: Csorba Judit, operatőr: Dénes Zoltán
A film egy sokoldalú, a magyarság sorsa, népművészeti kincseinek összegyűjtése, megőrzése és kutatása iránt az ötvenes évek óta mélyen elkötelezett, ugyanakkor a velünk élő népcsoportok életét is jól ismerő tudós és tanár kivételes személyiségét mutatja be.
(MMA 2018, 53')

■ *Az én zeném... – úton Kelemen Lászlóval*

Portréfilm Kelemen László népzeneészről
Rendező, beszélgetőtárs, forgatókönyvíró: Sztanó Hédi, operatőr: Dénes Zoltán, Szabó Károly
Kelemen László Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, népzeneész, az erdélyi és a magyarországi táncmuzikálom kiemelkedő alakja.
(MMA 2022, 52'07")

■ *Szami*

Portréfilm Eperjes Károly színművészeiről
Rendező: Pajer Róbert, operatőr: Csukás Sándor
Lehetett volna akár labdarúgó vagy pap, és élete egy szakaszában még a politika is megkísérettette, de – szerencsénkre – színész lett... Hit és szenvedély – talán ez a két szó adja vissza leginkább azt, ami szinte minden élethelyzetben, klasszikus és mai szerepeket – embereket! – emlékezetesen megformáló színházi és filmszínészi alakításaiban egyaránt sugárzik belőle.
(MMA 2022, 53'47")

■ *Portréfilm Párkai István karmesterről*

Rendező: Petrovics Eszter, operatőr: Sibalin György
A portréfilm Párkai István több mint hat évtizedes karnagy és tanári munkássága legfontosabb állomásait idézi fel pályatársak, tanítványok és barátok segítségével. A 2023 márciusában elhunyt, Nemzet Művésze címmel kitüntetett Kossuth-díjas és Liszt Ferenc-díjas karmesterre emlékezőnk a 2015-ben készült portréfilmmel.
(MMA 2015, 52'08")

■ *A művéség megszállottja*

Portréfilm Filep Sándor festőművészeiről
Rendező: Tóth Tamás, operatőr: Vajda Péter
Filep Sándor alkotásaiban lenyűgöző a végtelen pontossága, a valóság leképezésének bravúros módja, figuráinak mitikus találkozásai, az üde játékosság, amivel gyakran díszíti a kompozíciót.
(MMA 2022, 52'00")

■ *Varázspálca*

Portréfilm Medveczky Ádám karmesterről
Rendező: Szobolits Béla, operatőr: Z. Surányi András
Medveczky Ádám 1974 óta a Magyar Állami Operaház

karmestere és a Zeneművészeti Egyetem tanára. Pályafutása során többek között hetven operát dirigált, és a világ számos országában szerepelt nagy sikerrel. (MMA 2015, 53'')

- **Két kereszt között**
Portréfilm Olasz Ferenc fotográfusról
Rendező: Mohi Sándor, operatőr: Nagy Ernő
Költői portré egy olyan művészről, aki a „lélek fényét” sugárzó képeivel, filmjeivel és könyveivel évtizedek óta rendíthetetlen hittel és erővel száll szembe a sötétség erőivel.
(MMA 2017, 52'')
- **Portréfilm Ternovszky Béla rajzfilmrendezőről**
Rendező: Medgyesi Gabriella, operatőr: Sibalin György, Fuchs Lehel
A portréfilm nemcsak a kiemelkedő szakmai és közönségsikereket arató szerzői rövid animációk (pl. *Modern edzésmódszerek*), sorozatok (pl. *Mézga család*) és egész estés animációs filmek (pl. *Macskafogó*) alkotójának a pályáját követi nyomon, hanem színes egyéniségét is bemutatja.
(MMA 2018, 54'02'')
- **Lélekvonalak**
Portréfilm Kóky Krisztina textilművészről
Rendező: Konecsny Emőke, operatőr: Kocsis Tibor
Kompozícióit szaggatott vonalakkól szervezi papíron, vásznon vagy selymen, egyetlen színt használva, a szürkét, s annak ezernyi árnyalatát. Alkotásaiban a rajz nem az ábrázolás és kifejezés eszköze, hanem a belső lelkiállapotról készült közvetlen jelentés.
(MMA 2021, 50'23'')
- **Fohász utoljára**
Portréfilm Mezey Katalin költőről
Rendező: B. Révész László, operatőr: Nádorfi Lajos, Somogyvári Rudolf
A költő, prózaíró, irodalomszervező Mezey Katalin élettörténete a szocialista rezsim kultúrpolitikája által gúzsba kötött tehetséges nemzedéktársai története is egyben.
(MMA 2014, 50'27'')
- **Készen kell rá lenni**
Portréfilm Huszti Péter színművészről
Rendező: Sára Júlia, operatőr: Seregi László
Huszti Péter a Madách Színház korszakos művészeként, csaknem száz tévé- és mozifilm főszereplőjeként, a Színház- és Filmművészeti Egyetem tanáraként és rektoraként egyaránt a magyar színház- és filmtörténet meghatározó alakja.
(MMA 2015, 52'06'')
- **Zárványidő**
Portréfilm Szilágyi István íróról
Rendező, forgatókönyvíró: Pacskovszky József, operatőr: Szepesi Gábor
A kortárs erdélyi magyar irodalomnak a hatvanas évektől publikáló képviselője 1975-ben írt *Kő hull*
- **apadó kútba** című regényének 1999-es, további öt kiadást megért hazai megjelenése után került be végérvényesen az anyaország irodalmi köztudatába.
(MMA 2014, 53'')
- **Egy perccel rövidebb a nappal**
Portréfilm Grendel Lajos íróról
Rendező: Vizi Mária, operatőr: Szepesi Gábor
Grendel Lajos az egyetemes modern magyar próza meghatározó írója. Az élete utolsó évében készült portréfilm teljes képet ad a Léva–Pozsony–Budapest háromszögben kiteljesedő író életművéről és a szülőföldhöz, hazához fűződő mély kapcsolatáról.
(MMA 2018, 47'')
- **Lemúriában nem múlik az idő**
Portréfilm Fekete J. József íróról
Rendező: Vizi Mária, operatőr: Szepesi Gábor
A Vajdaságban élő és alkotó, József Attila-díjas író portréját rajzolja meg a film. A művész munkásságában egyforma jelentőséggel vannak jelen publicisztikai írásai, kritikái és szépirodalmi alkotásai, szerkesztői és irodalomszervezői feladatai.
(MMA 2022, 50'10'')
- **In Memoriam Gyurkovics Tibor**
Rendező: Dobray György, operatőr: Dobray Máté
A vele készült interjúk, színre vitt darabjai és barátai visszaemlékezései nemcsak Gyurkovics szerteágazó irodalmi tevékenységét idézik föl, hanem egyedülállóan színes, legendás személyiségét is elének varázsolják.
(MMA 2017, 52'15'')
- **JELbeszéd**
Portréfilm Sára Ernő tervezőgrafikusról
Rendező: Keserű Judit, operatőr: Sibalin György
Bár fiatalon Svájc legnagyobb művészeti intézményének megbecsült munkatársa lehetett, mégis inkább hazatért, így a magyar tervezőgrafika világszerte ismert, kiemelkedő alkotójává vált.
(MMA 2017, 52'04'')
- **Játék az élettemmel... –In memoriam Lászlóffy Aladár**
Rendező: Nagy Anikó Mária, operatőr: Kötő Zsolt, Kőmíves István
Lászlóffy Aladár a közelmúlt erdélyi magyar irodalmának különleges és különös alakja, sokoldalú és sokarcú költő volt, akiről pályatársa, Szilágyi Domokos így írt: „Ha volt vezető egyénisége a – mondjuk így – első *Forrás*-nemzedéknek, az nyilván csak Lászlóffy lehetett. De félreértés ne essék, csak annyi volt a vezérekedés, hogy az ő hátán suhogott legtöbbet a bot.”
(MMA 2022, 51'30'')
- **Erdély remetéje**
Portréfilm Sipos László festőművészről
Rendező: Balogh Zsolt, operatőr: Molnár Ferenc
Sipos László erdélyi festőművész, grafikus mesél életéről és a művészet feladatáról, az emberekre tett hatásáról.
(MMA 2021, 50'09'')

- *„Elsősorban dokumentaristának vallom magam”*
 Portréfilm Molnár Edit fotóművészről
 Rendező: Gulyás Gyula, operatőr: Tóth Gergely, Tóth Péter Pál, Gulyás Gyula
 A felidézett történeteken keresztül a nézők nemcsak a lelki mélységeket is megörökíteni képes fotóművész munkamódszerébe, hanem a 60-as évek szellemi életébe is bepillantást nyerhetnek.
 (MMA 2015, 53’)
- *Történeteim*
 Portréfilm Vásáry Tamás zongoraművészről
 Rendező: Petrovics Eszter, operatőr: Sibalin György
 A portréfilm csekélyke lehetőséget ad egy ilyen kalandos, mind sikerekben, mind kudarcokban bővelkedő élet bemutatására. Küzdelmes és fájdalmas sors az övé, ám gyermeki tisztaságát, ártatlanságát mind a mai napig megőrizte, bár gyermekként sokkalta érettebben és érzékenyebben reagált a világra, mint kortársai, ahogy mondja „picibe zárt felnőtt voltam, később csak a ruha változott”.
 (MMA 2022, 56’05’)
- *Angyalok és őrangyalok*
 Portréfilm Dávid Katalin művészettörténészről
 Rendező, operatőr, vágó: Tóth Péter Pál
 A szakrális ikonográfia nemzetközileg is elismert kutatójának pályája a mélyen megélt, történelmünk legsúlyosabb korszakaiban is vállalt hit és a kivételes humanizmus példája is egyben.
 (MMA 2014, 52’)
- *A haza minden előtt*
 Portréfilm Melocco Miklós szobrászművészről
 Rendező-operatőr: Dala István
 A 20. századi magyar történelem drámai eseményei döntő módon meghatározták a kortárs magyar képzőművészet jeles alakja, Melocco Miklós mozgalmas és szenvedélyes életművének alakulását.
 (MMA 2015, 52’20’)
- *Szücs Bandi öröksége*
 Portréfilm Szücs Endre építésről
 Rendező-operatőr: Sára Balázs
 A közelmúltban elhunyt építész műemlékek helyreállítása, festett üvegablakok rekonstrukciója mellett a Balaton-felvidék szerelmeseiként a környék falvainak romos lakóházait, présházait újíttotta fel, illetve a helyi hagyományokat őrző új épületeket tervezett.
 (MMA 2018, 51’43’)
- *„Az okleveles néptanító”*
 Portréfilm Szabó Dénes karnagyról
 Rendező: Petrovics Eszter, operatőr: Sibalin György
 Művészi és pedagógusi tevékenysége Kodály Zoltán és Ádám Jenő öröksége nyomán nemzetközi hírű iskolát teremtett az énektanításban és a kóruséneklésben.
 (MMA 2017, 52’49’)
- *A kilátásaink beláthatatlanok*
 Portréfilm Wehner Tibor művészettörténészről
 Rendező: Kroó András, operatőr: Nádorfi Lajos
 A hazai művészettörténészek egyik legkiválóbbika, akinek a kortárs magyar szobrászat visszatérően érdeklődése fókuszában áll.
 (MMA 2022, 51’47’)
- *Belső fény*
 Portréfilm Hefter László üvegművészről
 Rendező, operatőr, vágó: Tóth Péter Pál
 A több mint ötven éve pályán lévő üvegművész egyszerre folytatója és megújítója a Róth Miksa munkásságával világszínvonalat elérő magyar üvegművészetnek.
 (MMA 2021, 52’58’)
- *A zene mindenké fölött*
 Portréfilm Frankl Péter zongoraművészről
 Rendező-szerkesztő: Kroó András, operatőr: Nádorfi Lajos
 A világhírű zongoraművész nemzetközi sikerekben gazdag pályáját bemutató portréfilm során egy vonzó és szerethető kép alakul ki a XX. század második felének és a XXI. század első két évtizedének egyik legismertebb és legszerényebb pianistájáról.
 (MMA 2022, 56’07’)
- *Álmában nevet*
 Portréfilm Mécs Károly színművészről
 Rendező: Sára Júlia, operatőr: Cseke György
 A romantikus és modern hősöket kiválóan megformáló színművész évtizedek óta a közönség kedvence is. Sikerekben gazdag életútját, derűs, rokonszenves egyéniségét mutatja be a portréfilm.
 (MMA 2014, 52’)
- *Élet-mozaikok*
 Portréfilm Fekete Györgyről
 Rendező: Borbás Tamás, operatőr: Csincsi Zoltán
 Fekete György különböző rendeltetésű középületek, református templomok belső tereinek, továbbá sok száz hazai és külföldi kiállításnak a tervezőjeként, de oktatóként, folyóirat-szerkesztőként és kultúrpolitikusként is évtizedeken át a magyar kultúra aktív résztvevője, 2011-es megalakulásától kezdve 2017-ig a Magyar Művészeti Akadémia elnöke volt.
 (MMA 2013–2017, 52’)
- *„Tisztelem a műveltséget...”*
 Portréfilm Devich János gordonkaművészről
 Rendező: Petrovics Eszter, operatőr: Sibalin György
 Gordonkaművészként a nemzetközi hírű Kodály Vonósnégyes tagja, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem méltán elismert és nagyra becsült tanár életéről, művészetéről vall.
 (MMA 2016, 52’)
- *„Két világban”*
 In memoriam Borbándi Gyula
 Rendező: Medgyesi Gabriella, operatőr: Sibalin György
 Borbándi Gyula (1919–2014) író, szerkesztő élete

- és életműve a népi írók, a magyar népi mozgalom és a magyar emigráció 1945 utáni története köré szerveződött.
(MMA 2022, 54'13")
- **Csak a föld a lábam alatt**
Portréfilm Schrammel Imre keramikusművészről
Rendező: Tóth Péter Pál, operatőr: Tóth Péter Pál, Hidvégi Aszter, Szabó József
A mindig új formai megoldásokkal és anyagfelhasználással kísérletező művész elévülhetetlen érdeme a magyar szimpóziummozgalom 1969-es megalakítása is. A róla szóló portréfilmekben többek között művészettelfogásáról vall.
(MMA 2014, 52')
 - **Arénák építése**
Portréfilm Skardelli György építésről
Rendező: Kovács László, operatőr: Rác Balázs, Kovács László
Talán nincs is más hazai építész, akinek házai annyi embert fogadnának be, mint az övéi. Budapesten a Hungária körút–Könyves Kálmán körút tengelyében egymás után sorakoznak az ország legnagyobb, legismertebb stadionjai.
(MMA 2023, 54'02")
 - **Imádom ezt a kicsi lyukat**
Portréfilm Király László költőről
Rendező: Gulyás Gyula, operatőr: Tóth Gergely, Dallos Csaba, Gulyás Gyula
A Kolozsváron élő kiváló költő, próza- és esszéíró első verseskötete, a *Vadásztánc* 1967-es megjelenése óta közel húsz verses- és több prózakötet szerzője, a román és az orosz költészet elhivatott műfordítója, 1969 óta pedig az *Utunk* (majd *Helikon*) című folyóirat munkatársa.
(MMA 2015, 52'35")
 - **Egy egyedí eset**
Portréfilm Szalai Györgyi filmrendezőről
Rendező: Fekete Ibolya, operatőr: Gózon Francisco, Pap Ferenc
A dokumentum-játékfilmes irányzatot megteremtő Budapesti Iskola kiemelkedő alakja, Dárday István alkotótársa a portréfilm főszereplője. Alakján keresztül a korszak filmes és társadalmi viszonyai is feltáruznak a néző előtt.
(MMA 2016, 52")
 - **Jutalomutazás Dárday István filmrendezővel**
Portréfilm Dárday István filmrendezőről
Rendező: Domokos János, operatőr: Dömötör Péter
A magyar társadalmi valóság iránti kivételes problémaérzékenységgel a 70-es, 80-as években Budapesti Iskola néven nemzetközileg is ismertté vált dokumentarista irányzat egyik meghatározó képviselője, a Társulás Stúdió alapítója.
(MMA 2017, 53')
 - **Mindenről, ami nélkül nincs építészet**
Portréfilm Dobó János építésze-ről
Rendező: Pilló Ákos, operatőr: Dormán Bertalan, Pilló Ákos
„Az építészet minden mozzanata etikai döntés is” – vallja Dobó János, aki nemcsak építészként, hanem tanárként, magánemberként is mindig az etikus magatartás, a felelősség és a minőség parancsát követi.
(MMA 2017, 53')
 - **Portréfilm Keserü Ilona festőművészről**
Rendező: Szederkényi Júlia
A XX. század második felének egyik legerőteljesebben megszólaló, legkövetkezetesebben felépített életművet hozta létre Magyarországon. Művészetéről már sokan leírták, hogy az asszonyi lét által vezérelt művészet.
(MMA 2020, 51'59")
 - **Izzás és méltóság**
Portréfilm Bede-Fazekas Csaba operaénekesről
Rendező: Nagy Katalin, operatőr: Horváth Adrienne
A vidéki művészsors könnyűnek igazán nem nevezhető évtizedeivel a háta mögött ma is olyan emberi tartást és szakmai színvonalat képvisel, amire színházat, zenekultúrát lehet építeni.
(MMA 2016, 51'32")
 - **„Az egész életem hegedű” – In memoriam Halmos Béla**
Rendező: Medgyesi Gabriella, operatőr: Cseke György, Pap Ádám
Zenészként, népzene gyűjtőként és -kutatóként, szervezőként és oktatóként egyaránt az 1970-es évektől kibontakozó táncművészeti mozgalom egyik megteremtője és haláláig fáradhatatlan motorja volt.
(MMA 2013, 53'20")

Magyar Művészeti Akadémia Kiadó Nonprofit Kft.

Az MMA Kiadó Nonprofit Kft. 2017. évi megalapításával az alapítói cél az volt, hogy a korábban az MMA Titkársága mint költségvetési szerv által ellátott egyes feladatok átvétele útján a feladatok hatékonyabb, eredményesebb ellátása átlátható, ugyanakkor rugalmas működést biztosító szervezeti keretek között teljesüljenek. A társaság szervezeti működési stratégiájának alapja a szakmai színvonal emelése, egyes produktumok költséghatékonyabb előállítására és jól szervezett kommunikációs tevékenység.

Az MMA Kiadó Kft. két fő feladata az MMA és tagintézményei megrendelésére a művészeti könyvek gyártása (teljes körű gondozása), kereskedelmi forgalmazása, valamint a videós szolgáltatás, amelynek hangsúlyos részét képezi az úgynevezett akadémiai oral historyk és portréfilmek gyártásának az organizálása és teljeskörű utógondozása.

Az MMA Kiadónak – az MMA alaptörvényben is rögzített – kötelezettsége az akadémikusok és más, kimagasló alkotók életművének a feldolgozása és közvetítése, valamint az Akadémia művészeti munkájának, programjainak a megismertetése. A Kiadó fő célja az értékmentés, értékörzés és értékközvetítés. E téren együttműködik az MMA tagozataival, az MMA Titkársággal, az MMA alintézményeivel (MÉM MDK, Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet) és jelentős országos intézményekkel (MTVA, Filmintézet, Petőfi Irodalmi Múzeum, OSZMI). A Kiadó programját az MMA intézményeinek konzultációjával, javaslataival alakítja ki, melyet az MMA elnöksége hagy jóvá.

A Kiadó rövid, egyéves, és könyvkiadás tekintetben középtávú, két-három éves programot tervez. Az egyéves terv a következő gyártási évet tartalmazza (a megvalósíthatóság csúsztatása miatt pótlással), a két- vagy többéves programját a hiánypótló értékmentés, értékörzés jegyében elsősorban a tagozatokkal, illetve az MMA alintézményeivel együttműködve alakítja ki. A Kiadó gyártott könyveinek csak töredékét képezik a készen kapott kéziratok, legnagyobb hányada a Kiadó megrendelésére készül. Tehát a passzív, kézirat-befogadó kiadóval szemben az aktív, progresszív stratégia valósul meg, a kéziratok elkészítésének folyamata is 85-90 százalékban a kiadói kapacitásokat terheli. Csak így jelenhettek és jelenhet-

nek meg olyan sorozatok, sorozatszerű kiadványtípusok, melyek az MMA értékmentő és értékorientáló célját teljesítik. Mint az Irodalmi Tagozat javaslatára, Ács Margit akadémikus sorozatszerkesztésében megjelent, közel harminc, irodalomtörténeti jelentőségű írói kismonográfia; a 2019-ben elindított, négykötetes Barokk freskófestészet Magyarországon című művészettörténeti alapkötet évenkénti kiadása (a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen és a MÉM MDK-val közös projekt); a fekete filmes könyvsorozat, az Iparművészet – Tervezőművészet könyvsorozat; a fotó- és képzőművészeti albumsorozat, a Pars pro toto sorozat (eredetileg az MMKI könyvsorozatának indult), a Mestermunkák és a Generációk című építőművészeti könyvsorozatok, illetve mások mellett az oktatási segédanyagként is funkcionáló Kreatív Képzőművészet. Ehhez járul még az országos, illetve egyetemes magyar művészeti élet jeles eseményeihez kapcsolódó, kimondottan komplex tevékenységünk, mikor album, tanulmánykötet, illetve In memoriam film is készült a Tamási Áron- vagy a Harag György- emlékévként alkalmából. A középtávú tervezést és megvalósíthatóságot az MMA intézményi háttérével biztosítja. Természetesen objektív okok miatt elcsúszhat a gyártási idő, s a következő évre prolongálódik a gyártás (portréfilmek esetében legtöbbször egészségügyi okok miatt), de sajnálatos, hogy a könyvek megrendelt kéziratok objektív okok híján is több esetben szenvednek jelentős késést.

A 2023-as évben két, a Kiadó működését alapvetően meghatározó változás is történt. Egyfelől, kísérleti és átmeneti jelleggel, a finanszírozás a filmek és könyvek előállításának mértékében, azokhoz kötötten érkezett, ami a működés racionalizálhatóságának vizsgálataként is felfogható. Ezzel párhuzamosan a Kiadó nyomdai megrendeléseit dinamikus közbeszerzési eljárással lettek megpályáztatva, ami a jól érzékelhető költséghatékonyaság mellett az átfutási idő jelentős növekedését és a nyomdai minőség egyenetlenebbé válását eredményezte. E két, rendszerszintű változtatás, valamint további nehézségek (szerzői elhalálozás, jogtulajdonosi ellátás, a munkavállalói létszám csökkentése stb.) ellenére a könyvkiadási volumen érdemben nem változott; a Kiadó a kialakult helyzet okozta anomáliákat folyamatos újratervezéssel, átszervezéssel korrigálta, így az előrejelezhetőnél jóval kisebb mértékben vetették vissza a Kiadó produktivitását – intézményünk összesen harminchárom címmel jelentkezett karácsonyig.

Az MMA könyvei tehát továbbra is erőteljesen észlelhetően és stabilan jelen vannak a magyarországi könyvkultúrában, könyveink megvásárolhatóak a legfontosabb budapesti boltokban, illetve az internetes könyvkereskedés portáljain. A terjesztés továbbfejlesztésének stratégiai jelentőségű eszköze lehet a regionális központokkal történő szorosabb és hatékonyabb együttműködés, ami a valamennyi fél részéről megnyilvánuló, konstruktív hozzáállás esetén a következő évek egyik sikertörténete lehet. Az MMA akadémiai portréfilmjeit heti rendszerességgel, ismétlésekkel sugározza a közszolgálati televízió.

AKADÉMIKUSPORTRÉK – PORTRÉFILMGYÁRTÁS

A könyvkiadás mellett a Kiadó másik alaptevékenysége az akadémiai oral history és portréfilmek gyártásának megszervezése és az elkészült filmek komplex utógondozása. A videós szerkesztőség, illetve a portréfilmek menedzsmentje a pandémia idején felhalmozódó restanciákat nem tudta maradéktalanul kiküszöbölni, de a 2020-as évet megelőző gyártási volumenre való visszazárkózás megkezdődött, a következő évben pedig folytatódni fog. Összehasonlításként: az utolsó, teljes pandémiamentes 2020-as évben negyvenhét portréfilm gyártását fejeztük be – 2023-ban összesen huszonhat film készült.

Ennek ellenére zökkenőmentesen tudtunk biztosítani portréfilmet az MTVA-val kötött szerződés értelmében heti sugárzásra – az MTVA szerkesztőségével egyetértésben az évekkorábban készült, már adásba került filmek részbeni, aktualitáshoz (évforduló, díjazás, születésnap, halálozás) kötött újravetítésével.

A portréfilmek alanyaira a tagozatok tesznek javaslatot, a tartalmi minőségi monitoringot az MMA filmszakértői, a technikai a Kiadó munkatársai biztosítják. Az elkészült filmek utógondozását képezi a strukturált és szakszerű archiválás, illetve az MTVA-nak sugárzásra való előkészítésük és átadásuk. A portréfilmek adminisztrációs munkáját jelentősen megterheli az archív filmrészletek felhasználói jogainak beszerzése.

Az MTV mellett minden érdemi megkeresésre biztosítunk vetítési lehetőséget (akadémiai portréfilmek vetítése a Vigadóban, kiállításokon, vidéki helyszíneken).

2023-ban gyártott, befejezett akadémiai portréfilmek

Jahoda Maja – iparművész
Lajta Gábor – festőművész
Ráckevei Anna – színművész
Rost Andrea – operaénekes
Skardelli György – építész
Frankl Péter – zongoraművész
Keleti Éva – fotóművész
Gulyás János (in memoriam) – rendező
Lovas Ilona (in memoriam) – textilművész
Sárközi Máttyás – író
Kocsár Balázs – karmester
Máthé Tibor – operatőr
Márkus Béla – irodalomtörténész
Szegő György – művészettörténész
Hefkó Mihály – belsőépítész
Vadász György – építész
Varga Mihály – képzőművész
Mihályi Gábor – koreográfus
Szócs Miklós TUI – képzőművész
Prutkai Péter – képzőművész
Sinkó László (in memoriam) – színművész
Szervátiusz Jenő (in memoriam) – szobrászművész
Szervátiusz Tibor (in memoriam) – szobrászművész
Szurcsik József – képzőművész
Bánffy Miklós (in memoriam) – író
Magyar László (in memoriam) – festőművész

KÖNYVKIADÁS

A könyvkiadói szerkesztőség a 2023-as évben sikeresen alkalmazkodott az adminisztratív és finanszírozási modellváltáshoz, valamint érdemi megtakarításokat eszközölt a működésében. A nyomdai közbeszerzés megindításával további költségsökkentést tudott realizálni, ugyanakkor a könyvek elkészülési idejében és a nyomdai kivitelezés minőségében – ahogyan az várható volt – érzékelhetőek egyenetlenségek. Könyveink tartalmi és formai szempontból is méltó módon reprezentálják a Magyar Művészeti Akadémiát, jelentősen hozzájárulva az MMA láthatóságához és láttatásához.

A 2023-as év kereskedelmi, illetve szakmai szempontból legsikeresebb könyvei: Szunyoghy András: *Vadállatok anatómiai rajzai*; William Shakespeare szonettjei (ford.: Fazekas Sándor); *Fehéringes közmagyar. Beszélgetések Kányádi Sándorral* (szerk.: Pécsi Györgyi); Gajdó Tamás: *Husztai Péter*; Zięba, Maciej: *Gond hátán gond. Katolikusnak lenni a sodródó Európában* (Pars pro toto sorozat, ford.: Szathmáry István); Guardini, Romano: *A műalkotás lényege* (Pars pro toto sorozat, ford.: Görföl Tibor); *Gara László emlékezete* (szerk.: A. Szabó Magda); Szilágyi István: *Távolodó jégtáblákon*.

Az év végén jelent meg, ám várhatóan 2024-ben jelentős olvasói és sajtóérdeklődést fog kiváltani Negyela László és Oszkó Ágnes *„Építs nekem hajlékot!” Szubjektív zsinagógatűrák a Kárpát-medencében* című kötete, illetve Albert Gábor levelezése és Cseres Tibor naplója.

MARKETING, KERESKEDELEM

Az MMA Kiadó a megalakulása utáni években megerősítette a szakmai és technikai hátteret, kialakította a munkastruktúrát és a munkafolyamatokat, a könyvkiadás területén igen nagy hangsúlyt fektetve a hagyományos és a webes marketingre, a kommunikációra és a könyvek kereskedelmi értékesítésére. A 2023-as üzleti évben a költségracionalizálást a szűkebben vett könyvszakmai szempontok védelme érdekében, kiadóvezetői döntés alapján az önálló, anyagi források bevonását igénylő marketingtevékenységet felfüggesztette, így a jelentős könyves rendezvényeken való megjelenés mellett csak a leghatékonyabbnak bizonyuló metróplakátokat és rádióspotokat vette igénybe. Hogy a kiadói tevékenység így is érvényesen jelen tudott lenni a magyar kulturális életben, azt az MMA Titkárság PR- és marketing osztályának konstruktív együttműködése eredményezte.

A terjesztésben és népszerűsítésben jellemzően felhajtó erővel bírt, amikor valamilyen esemény, évforduló, kiállítás apropójára esett a megjelenés. Kiemelkedő Szunyoghy András *Vadállatok anatómiai rajzai* című kiadványának sikere a FeHoVa rendezvényén, Lenzsér-Mezei Kata *Monstrancia* című könyvének aktualitása a budapesti pápalátogatás kapcsán, a Hefter László üvegművész 80. születésnapjára megjelent kismonográfia, a szintén 80. születésnapját ünneplő Olasz Ferenc fotográfus köszöntésére kiadott, reprezentatív album, illetve az úgyszintén nyolcvan éves Máthé Tibor operatőri pályafutását bemutató kötet.

2023 júniusára helyreállt az Ünnepi Könyvhét rendezvénynaplója. 2023-ban negyedik alkalommal vettünk részt saját standdal a Vörösmarty téren – várakozáson felüli jó eredménnyel. A kiadó legsikeresebb könyvei: Fazekas Sándor (ford.): *William Shakespeare szonettjei*; Szunyoghy András könyvei; Szilágyi István kötetei, a Pars pro toto sorozat új és korábbi kötetei (szinte kizárólag fiatal, egyetemista korosztály vásárolta). A 2023. szeptember 28. – október 1. között megrendezett 28. Nemzetközi Könyvvásáron Kiadónk idén második alkalommal önálló standdal vett részt. Különösen öröndetes, hogy a legnagyobb arányban fiatalok érdeklődtek a könyveink iránt, illetve, hogy a kötetek fogyását nem egy-egy sikerkönyv, hanem egy egyenletes eloszlású, széleskörű érdeklődés eredményezte.

A Kiadó az egyes könyvek számos bemutatója mellett két alkalommal, az Ünnepi Könyvhét, illetve a Karácsonyi Könyvvásár előtt tartott sajtóbemutatót az MMA székházában. A könyvbemutatók számossága ugyan költséghatékonysági megfontolásból valamelyest csökkent, számos könyvnek jutott önálló bemutatói lehetőség. Ezek közül kiemelkedik Fazekas Sándor *William Shakespeare szonettjei* című fordítás-kötete, amely a nagy érdeklődéssel kísért könyvheti dedikálás mellett debütált a Győri Könyvszalonnán, illetve országsszerte év végéig több mint húsz helyszínen. Itt különösen fontos kiemelni a szerzői proaktivitás és kapcsolati háló fontosságát. A Pars pro toto sorozat könyveinek bemutatóját is érzékelhető olvasói és sajtóérdeklődés övezte, miként a Huszti Péter személyes közreműködésével zajló, Vigadó-béli könyvbemutatót is, de fontos megemlékezni *A Lechnernek*, a *Hauszmann*

Alajos naplója, valamint a Bartha Dénes zenekritikáit közlő és tanulmánnyal értelmező könyv kerekasztal-beszélgéseinek sikeréről is.

A Titkársággal együttműködve, akadémiai részvétellel több határon túli könyvbemutatót is részt vett a Kiadó (Szlovákiában: Pozsonyban a Liszt Intézetben *Grendel Lajos összegyűjtött elbeszélései* című kötet, Kolozsváron a Szilágyi István: *Távolodó jégtáblákon* című kötet). A határokon túli könyvbemutatókon a könyv akadémikus szerkesztői és a kiadó irodalomtörténész vezetője vettek részt. Kolozsváron ismét sikerült megoldani, hogy a bemutató idején a helyszínen, illetve a Könyvhét alatt több városi helyszínen is árusítsák a könyveket.

A Kiadó valamennyi új könyvét – szerződés szerint – forgalmazza a két legnagyobb bolthálózat, a Libri és a Lira & Lant, könyveink többségét a kisebb bolthálózatok és egyes könyvesboltok. Sajnos a határon túli könyvforgalmazásra továbbra sem sikerült megoldást találni (Romániában csak a Tamási Áron-kötetekre), Szlovákiában, Szerbiában egyáltalán nem.

Tavaly márciusban megnyílt a Vigadó Látogatóközpontja, ahol – a kiadó webáruháza mellett – elérhető és megvásárolható a Kiadó teljes kiadványkészlete, a hagyományos bolti forgalmazásnál előnyösebb árképzéssel. A korábbi évek gyakorlatának megfelelően a Kiadó ismét megszervezte, hogy a honlapján a húsvéti időszakban a *Barokk freskófestészet Magyarországon* három kötete, decemberben pedig valamennyi könyv a folyamatosan élő 25 százalékon felül alkalmi kedvezménnyel volt megvásárolható – ennek is köszönhető, hogy a webes könyvértékesítés lassan, de fokozatosan bővül. Feltűnő, hogy a nagy méretű, színes albumok szinte a bolti forgalom volumenében fogynak a webáruházban, de az úgynevezett fekete filmes sorozat, a Pars pro toto, valamint az építészeti monográfiák is gyakori tételei a megrendeléseknek.

Kiadványok

Építőművészet

AZ ÉPÍTÉSZETI TÉR GENEZISE – HAJNÓCZI GYULA PÁLYÁJA ÉS ELMÉLETI MUNKÁSSÁGA

Dénes Eszter tanulmányával

Hajnóczy Gyula (1920–1996) Ybl- és Kossuth-díjas építész, teoretikus a 20. század magyar építészettörténetének jelentős, nemzetközileg elismert alkotója. Érdeklődésének középpontjában a térelmélet állt, melyet egész életében kutatott. Ennek eredményeként született meg *Vallum és intervallum* című tudományos munkája, melyben mintegy százötven szakkifejezést vezetett be a tudományos diskurzusba. A kötet végigköveti Hajnóczy Gyula életpályáját, és bemutatja generációkra ható, innovatív építészetelméleti szemléletét írásainak kíséretében, melyek máig aktuális gondolatokat tartalmaznak, és most először jelennek meg összegyűjtve. A kötet az MMA Építőművészeti Tagozat szakmai együttműködésével a *Generációk* építőművészeti sorozatban jelent meg.

Filmművészet

SZEKFÜ ANDRÁS: ÍGY FILMEZTÜNK 4.

A negyedik *Így filmeztünk*-kötet somája röviden: a 70-es és a 80-as évek, neoavantgárd és új érzékenység – tíz filmszakmai életútinterjú. Alfabetikus sorrendben: Enyedi Ildikó és Fekete

Ibolya filmrendezők; Forgács Péter médiaművész; Háy Ágnes animációs filmes; Jeles András film- és színházi rendező; Kardos Sándor operatőr-rendező; Müller Péter Sziámi filmrendező, költő, énekes; Rák József operatőr (saját szavával: cinematográf); Szirtes András független filmes, rendező; Tímár Péter filmrendező, trükkoperatőr.

VARGA ZOLTÁN: MAGYAR ANIMÁCIÓS RENDEZŐPORTRÉK

Hét alkotó munkássága az 1970-es évektől napjainkig

A Gyulai Líviusz, Cakó Ferenc, Orosz István, M Tóth Éva, Ulrich Gábor, Csáki László és Bucsi Réka animációs filmjeiben elmélyedő tanulmányok az egyéni stílust és tematikai érdeklődést éppúgy feltérképezik, mint az életművek kapcsolódását az animációs film itthoni és nemzetközi tradícióihoz, illetve a társművészetekhez. A bevezető tanulmány az animációs film és a szerzőiség, illetve a stíluskérdések – mindmáig keveset kutatott – összefüggéseit vizsgálja.

GELENCSÉR GÁBOR: ALÁTHATÓN TÚL

Máthé Tibor operatőr művészete A fekete-fehér kamaradramától a hársányan színes, sokféle helyszínt felsorakoztató látványfilmig ível Máthé Tibor egyedi szerzői filmjeinek stílusa. De ugyanez elmondható teljes életművéről, a legkülönbözőbb filmtípusoktól az

eltérő látás- és szemléletmódú rendezői együttműködésekig. Minden filmjében mást akart csinálni, s ezt kétségkívül sikerrel valósítja meg. Így aztán nem lett stílusa. Vagy éppen ez volna az? A sokféleség, a sokszínűség? Amelyet mégiscsak egyetlen fókuszba ránt össze e „multifokális” operatőr fénytana? A kinematomágia.

DÁRDAY ISTVÁN – SZALAI GYÖRGYI: MINDEN MÁSKÉPP VAN

Dárday István: Illúzió és bizonyosság
Szalai Györgyi: Személyes filmregény

A Színház- és Filmművészeti Főiskola rendező szakára 1963-ban jelentkezett egy fiú és egy lány: Dárday István és Szalai Györgyi. Mindketten 1940-ben születtek, de a korabeli magyar társadalom egymástól fényévekre lévő közegeből érkeztek. Mégis szinte azonnal egymásra találtak, és attól kezdve mind a mai napig elválaszthatatlan alkotótársak maradtak – azt követően is, hogy tizenöt év után élettársi kapcsolatuk megszakadt. Néhány, egyedül vagy másokkal készített film kivételével impozáns életművük tehát közös.

Fotóművészet

MÓSER ZOLTÁN: AMOR VITAE
Az impozáns, gyönyörű kiállítású album tematikus fejezeteken és több mint száz fotón keresztül kalauzolja végig az olvasót (aki így egyben néző is) Móser Zoltán páratlanul gazdag művészi életútján. Az ihletett és ihlető

képeken keresztül egy folyton kérdező, embert, természetet, időt és a transzcendenst szakadatlanul vallató alkotó portréja bontakozik ki. A szerző saját, sokszor személyes, vallomásos szövegei értelmezik, gazdagítják a fotók már önmagában is teljes értékű univerzumát.

**NAGY KÁROLY ZSOLT:
KUNKOVÁCS**

„Nekem a sors fényképezőgépet adott a kezembe...”

Kunkovács László Balogh Rudolf- és Kossuth-díjas fotográfus, a Nemzet Művésze. Munkásságának dokumentumértéke felbecsülhetetlen: az eltűnő magyar paraszti kultúra egyik utolsó szemtanújaként gyűjtötte – nem a tárgyakat, hanem – azokat a helyzeteket, szituációkat, amelyekben ez a kultúra megmutatkozik, s amelyekben a tárgyak életre kelnek. Jelen kötet a pálya minden korábnál mélyebb feltárásához az albumok és kiállítások jól ismert képei mellett a hatalmas életmű eddig ismeretlen darabjait hívja segítségül.

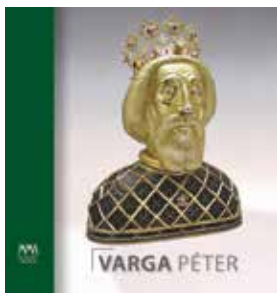
**FELEDY BALÁZS: CREDO –
OLASZ FERENC ÉLETMŰVE**

Olasz Ferenc fotográfus, filmrendező életműve kizárólag szakmai szempontú elemzésekkel nehezen közelíthető meg. Számára az álló- és mozgóképen rögzített valóság nemcsak az érzékeny önkifejezés eszköze, hanem az anyagi világon túli megtartás és megmaradás záloga is egyben. Feledy Balázs művészeti író ehhez az emelkedettséghez és mélységhez méltó érzékenységgel mutatja be az életpálya legfontosabb állomásait és veszi számba kiemelkedő alkotásait, miközben pályatársak, kritikusok, alkotók gondolatait idézi meg Olasz Ferenc portréjának megfestéséhez.

**Iparművészet
– Tervezőművészet**

**HORVÁTH HILDA:
VARGA PÉTER**

Varga Péter Ferenczy Noémi-díjas ötvösrestaurátor-művész. Három legfontosabb nemzeti ereklyénket szakértőként vagy restaurátorként vehette kézbe. 1988-ban és 1999-ben jelen volt a Szent Jobb szakértői vizsgálatánál. 2006-ban restaurálta a Győri Egyházmegyei Kincstárban lévő Szent László-hermát. 2007-től a Szent Korona Testület Tudományos Szakértői Bizottságának tagja, de már fiatalon részt vett a Korona szakértői vizsgálatában.

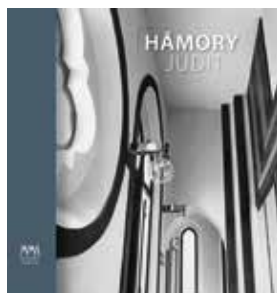
**LENZSÉR-MEZEI KATA:
MONSTRANCIA**

Lenzsér-Mezsei Kata építész, ötvösművész a 2021-ben Budapesten megtartott 52. Nemzetközi Eucharisztikus

Kongresszusra készítette el a kötetben bemutatásra kerülő különleges, egyedi monstranciát. A kongresszus jelképévé vált szakrális tárgyat az Oltáriszentség felmutatására tervezték az ünnepi körmeneteken és szentségimádásokon. A kötet gazdag képanyaggal illusztrálva tárja elénk a monstrancia születésének fázisait, miközben történeti-teológiai kitekintést nyújt az úrmutató szerepére, ősi funkcióira vonatkozóan.

**KEPPEL MÁRTON:
HÁMORY JUDIT**

Hámory Judit Ferenczy Noémi-díjas belsőépítész. Életművét az enteriőr fizikai és metafizikai tulajdonságainak kérdésfelvetései és az azokra adható válaszok határozták meg. Alkotópályája két részre osztható fel a megbízások jellege szerint. Az első korszak a 60-as évek elejétől a 70-es évek derekáig tartott, amikor legendás építészirodákban, a KÖZTI-ben, az IPARTERV-ben és a LAKÓTERV-ben dolgozott. A második korszak a 70-es évek végétől a rendszerváltozás és az ezredforduló időszakában bontakozott ki, amikor önálló belsőépítész tervezőművészként munkálkodott. Életművének elismeréseként a Magyar Művészeti Akadémia 2017-ben levelező tagjává választotta.

**KEPPEL MÁRTON:
HEFTER LÁSZLÓ**

Hefter László Ferenczy Noémi-díjas üvegművész a magyarországi sík-üvegművészet megújítója és az üvegrestaurálás tradíciójának elkötelezett

folytatója. Építészeti üveg munkáival az alkalmazott iparművészethez, kabinet üvegfestményeivel a képzőművészethez, restaurátori munkáival a művészettörténethez járult hozzá kiemelkedően. Szakmai tapasztalatát tanárként és galériavezetőként hivatásának tartja a következő generációk számára megőrizni és átörökíteni.

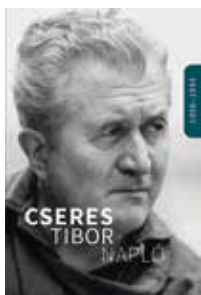
SCHRAMMEL IMRE:
SKETCHBOOK
Rajzok, vázlatok

A 2023-ban kilencvenéves örök újító művész úgy mutatja be válogatott rajzain és kommentárjain keresztül mesterségbeli látásmódjának fokozatos alakulását ifjúkori kezdő lépéseitől indítva a jövőbeli művészeknek, ahogy csak egy őszinte pedagógus és egykori mestereit megbecsülő művész képes. Ezzel a kötettel a Kiadó egy újabb, a szépséget megragadni vágyó alkotó beláthatatlan gazdagságú univerzumába avatja az olvasókat.

Irodalomtörténet

CSERES TIBOR:
NAPLÓ 1956–1993

A leginkább történelmi regényeiről ismert Cseres Tibor író 1987 és 1989 között a Magyar Írószövetség elnöke volt. Az 1956-os forradalomtól 1993-ig, haláláig kézzel írt naplójában rendszeresen rögzítette találkozásait, tárgyalásait, reflexióit, gondolatait. Az író feltehetően a naplót nem kiadásra, hanem személyes emlékeztetőnek szánta,

ennek ellenére az időszak, főként a rendszerváltás évtizedének értékes kordokumentuma. Cseres Tibor naplóját az író halála után harminc évvel leánya, Cseres Judit adja közre, Márkus Béla jegyzeteivel.

AZ ELVESZETT NEMZEDÉK
Albert Gábor válogatott levelezése
1952–2003
Szerkesztette: Mórocz Gábor

Albert Gábor (1929–2017) Kossuth-díjas író, esszéíró, szociográfus. Tanulmányait folytatva, korának társadalmi kérdéseire, a magyar sorskérdésekre kereste a választ. Nemzedékének történelmi élménye, az 1956-os forradalom számára is meghatározó jelentőségű. „E levélszövegekben annak az egész »elveszett nemzedéknek« a története is benne foglaltatik, amelynek voltak a súlyos hátrányokon, veszteségeken felülkerekedni tudó képviselői is” – írja bevezetőjében a leveleket közreadó Albert Zsuzsa, az író felesége. Albert Gábor bizonyosan közéjük sorolható.

TRANZILVANIZMUS
Eszmék, korok, változatok
Szerkesztette: Boka László

A 20. századi transzilvanizmuskonceptiók szellemi autonómiaformákként indultak bő száz esztendővel ezelőtt. E bonyolult eszmekör változatainak és értékrendszerének, előzményeinek és utóhatásainak átfogó spektrumát ha nem is áll módunkban teljeskörűen prezentálni, meggyőződésünk, hogy

kötetünk tanulmányai hézagpótló módon mutatnak rá a legfőbb, legjelentősebb tendenciákra. Az egyes szerzők – történészek, eszmetörténészek, irodalom- és sajtótörténészek, művészettörténészek és politikai pályát kipróbáló költők – akár egymással polemizálva fejtik ki véleményüket, összegzik az egyes alterületekről ma tudható ismereteket hosszabb-rövidebb írásaikban.

FEHÉRINGES KÖZMAGYAR
Beszélgetések Kányádi Sándorral
Szerkesztette: Pécsi Györgyi

Kányádi Sándor (1929–2018) Kossuth-díjas költő a közelmúlt erdélyi magyar irodalmának egyik legjelentősebb szereplője volt. Számára az élőbeszéd, a társalgás volt a legjellemzőbb és legkedveltebb megszólalási formája. Az itt közölt interjúkban több kérdés is vissza-visszatér, és bár hasonlóak a költő válaszai, a szövegek kontextusában mindig fölfedezhetünk jelentésgazdagodást – még ha csak árnyalatnyit is –, ezért a beszélgetéseket eredeti, teljes terjedelmükben közöljük.

GARA LÁSZLÓ EMLÉKEZETE
Szerkesztette: A. Szabó Magda

Az 1956-os magyar szabadságharc eltiprását követő év elején az *Homage des poètes français aux poètes hongrois* címmel megjelenő antológiában huszonnégy francia költő tiszteltett írásával magyar költőtársaik és a forradalmi magyar nép előtt. A Gara László szerkesztésében, a párizsi Seghers Kiadó által közreadott

egyedülálló kötet teljességében most jelenik meg először az eredeti francia mellett magyar nyelven is. Ugyanakkor jelen kötet nem pusztán az 1957-es kiadás kétnyelvű változata: Tüskés Anna tanulmánya és a korabeli cikkekből, levelekből A. Szabó Magda által összeállított szövegválogatás Gara Lászlónak, a magyar irodalom franciaországi „mindenesének” is emléket állít, a mellékletben pedig az eddig soha nem publikált eredeti kézirat néhány lapja mellett Cocteau két képe is megtalálható.

Képzőművészet

KOVÁCS PÉTER

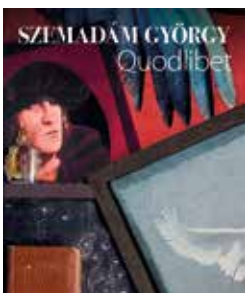
Szerkesztette és a bevezető tanulmányt írta: Wehner Tibor

„Az irányítás és irányultság nélküli spontán rajzolás gyerekkortól kezdve egyik fő és kedvelt tevékenységem volt, és ma is az. Az ifjúkorban fokozottan jelentkező szabadság és függetlenség utáni vágy határozott, elérendő céllá vált számomra, melyet a képzőművészeti »pályán« vélttem megvalósíthatónak.” (Kovács Péter)

A 2023-as Ünnepi Könyvhétre megjelenő, reprezentatív album Kovács Péter (1943–2019) Kossuth-díjas festőművész, grafikus, könyvillusztrátor életművét mutatja be közel kétszáz képben, Wehner Tibor tanulmányával.

FÁBIÁN LÁSZLÓ: SZEMADÁM GYÖRGY Quodlibet

Szemadám György önművelőként lépett színre a magyar festészetben – még az elmúlt század 70-es éveinek elején. Akarva-akaratlanul egyszerre szervezője is lett a formálódó magyar új avantgárdnak, amelynek eszmeiségét, gondolati frissességét máig őrzi jellegzetes festményeiben, assemblage-aiban vagy éppen műfajilag meghatározhatatlan műveiben. Jelen album az azonos címen megrendezett Vigadó-béli kiállítás anyagát mutatja be.

SZABÓ LILLA: BARTUSZ

Szabó Lilla Bartusz Györgyről írt könyve hiánypótló vállalkozás. Bemutat egy határon túli életművet a magyar olvasóknak, szakembereknek, kutatóknak, amely eddig csak elemeiben volt ismert hazánkban. Bartusz munkásságán keresztül Szlovákia és Magyarország soha nem összevetett művészettörténeti kapcsolatait is megismerhetjük. A kötetben részletes, elemző műleírásokat kap az olvasó, ami segít értelmezni az életmű szakaszait. A kiadvány hozzájárul nemcsak a művész, hanem a határon túl alkotó magyar ajkú művészek munkásságának megértéséhez is a neoavantgárd korában.

Művészetelmélet, művészetfilozófia

HORKAY HÖRCHER FERENC: ERŐ ÉS GYÖNGÉDSÉG

Képzőművészeti
és városfilozófiai esszék

Horkay Hörcher Ferenc könyve képekről és városokról szól. A képek – jobbára – kétdimenziós ábrázolások, a városok – szükségszerűen – háromdimenziós tárgyak. A városokat ábrázoló kétdimenziós képek: városképek. De mi köti össze a kötet esszéiben olvasható képleírásokat, „írott képeket” a városfilozófiai szövegekkel? A leírás „mestersége”. A válogatott tanulmányok tétje ugyanis az, hogy mi adható át ezekről a festményekről és a kiválasztott városokról a természetes nyelv közvetítésével, ráadásul írásban.

GUARDINI, ROMANO: A MŰALKOTÁS LÉNYEGE

Pars pro toto sorozat
Ford.: Görfői Tibor

A kötet Guardini műalkotásokkal, művészetrel és esztétikai kérdésekkel foglalkozó, különféle műfajokba sorolható (többek között levél vagy megnyitó beszéd formájában megszületett) írásainak gyűjteménye. A témáikban és formai jegyeikben is különböző szövegek átfogó képet adnak az életművet meghatározó törekvésről, vagyis a szépség vallási rangjának rehabilitálásáról.

ZIĘBA, MACIEJ: GOND HÁTÁN GOND

Pars pro toto sorozat
Ford.: Szathmáry István

A II. János Pál pápa szellemi örökségét íróként, filozófusként és közéleti szereplőként tudatosan továbbgondoló lengyel domonkos szerzetes és egykori fizikus tudományos igényességgel, publicisztikai szenvedéllyel és nem kevés

iróniával megírt kötetében a katolikus egyház előtt álló jelenkori kihívásokat veszi sorra.

**BALTHASAR, HANS URS VON:
A ZENE ESZMÉJÉNEK
KIBONTAKOZÁSA**

Pars pro toto sorozat

Ford.: Görfői Tibor

Hans Urs von Balthasar teológiai esztétika kidolgozására vállalkozott, és életművének jelentős részében a színház eszköztárának teológiai alkalmazására törekedett. A kötetben olvasható írások az isteni önfeltárás, vagyis a kinyilatkoztatás eredendő esztétikai mozzanataira hívják fel a figyelmet, és ezzel összefüggésben olyan vallási értelmezést dolgoznak ki a zenéről, amelyhez hasonlóval csak Balthasar protestáns párbeszédpartnere, Karl Barth tudott szolgálni a XX. században.

Művészettörténet

**NEGYELA LÁSZLÓ MÁRK –
OSZKÓ ÁGNES IVETT:
„ÉPÍTS NEKEM HAJLÉKOT!”**

Szubjektív zsinagógatúrák
a Kárpát-medencében

Közös kiadásban a MÉM MDK-val

Dr. Negyela László teológus, kulturális örökségvédelmi szakember és dr. Oszkó Ágnes Ivett művészettörténész úti albuma a Kárpát-medence zsinagógáinak felfedezésére hívja az olvasót. A kötetben szereplő mintegy félszáz épület földrajzi elhelyezkedés szerint, túrákba rendezve kerül bemutatásra, kilenc fejezetben.

A könyv így – a zsinagógaépítészetén túl – a történelmi Magyarország természeti kincseire is ráirányítja a figyelmet, miközben a kísérőszövegek művészettörténeti és kultúrtörténeti szempontból mutatják be a magyar zsidó közösségek sokszínű világát.

Szépirodalom

**CS. SZABÓ LÁSZLÓ:
ERDÉLYBEN / HAZA
ÉS NAGYVILÁG / KÉT PART**

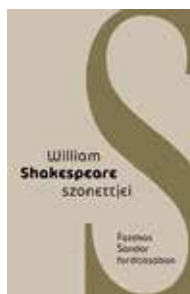
Életműsorozat

Az *Erdélyben* (1940) az akkor rádiótudósítóként is működő író hazatérése a második bécsi döntéssel Magyarországhoz visszacsatolt vidékre, a gyermekkor tájaira. Az első ízben 1942-ben publikált esszégyűjtemény, a *Haza és nagyvilág* a szerzői életmű egyik csúcspontja. Az írások fontos felismerése, hogy a történelem leghitelesebb tolmácsolója a „szintetizáló intuíció”. Az 1946-ban megjelent *Két part* minden gondolata a háború viszonylatában nyer érvényt. A harcok dúlta Budapesten játszódó szépirodalmi ostromnapló időlegesen ki-kiszakítja szerzőjét a szellemtörténeti és morális távlatok kémleléséből, és figyelmét a valóság legelemibb részleteire irányítja.

**WILLIAM SHAKESPEARE
SZONETTJEI**

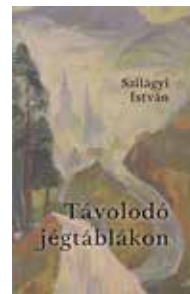
Fordította: Fazekas Sándor

A kötet Fazekas Sándor ambiciózus és irodalomtörténeti jelentőségű vállalkozása, amelyben William Shakespeare

mind a százötvennégy szonettjének új magyar fordítását nyújtja át az olvasónak. Könyvünk névuma az új átiratok szépirodalmi értékén túl a maradéktalan szövegűség, illetőleg az a jegyzetapparátus, amely értelmezi, kontextusba helyezi, történeti háttérrel világítja meg a több mint négyszáz éves művek keletkezését, jelentésrétegeit, irodalmi összefüggésrendszerét.

**SZILÁGYI ISTVÁN:
TÁVOLODÓ JÉGTÁBLÁKON**

Kevésbé ismert – ha egyáltalán az – Szilágyi István közírói, publicisztikai munkássága. Az a „termés”, amely csaknem fél évszázad alatt, az 1963-tól 2010-ig terjedő idő során halmozódott fel újságírói, szerkesztői műhelyében – a *Helikon*-ban. Az életműsorozat legújabb darabja a szerző válogatott publicisztikáit tartalmazza, amelyeknek egyik, ha nem legfőbb fókusza a „sokországos magyar irodalmi haza”.

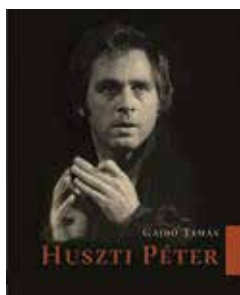
**GRENDÉL LAJOS:
ÖSSZEJÚJTOTT
ELBESZÉLÉSEK**

Jelen kötet Grendel Lajos novelláit, elbeszéléseit öleli fel – így az életében napvilágot látott novelláskötetei anyagán kívül, Függeléként, az azokból kimaradt, csupán folyóiratokban megjelent kisprózai opusait is: az 1970-es *A teniszlabdától* a 2018-as *Szűz Mária eligazítja Pirit* című elbeszéléseig. A kötetet szerkesztette, a szövegeket gondozta és az utószót írta Tóth László.

Színházművészet

GAJDÓ TAMÁS: HUSZTI PÉTER

Huszt Péter Kossuth-díjas és Nemzet Művésze címmel kitüntetett színházművész generációjának egyik legismertebb tagja. Gajdó Tamás színháztörténész monográfiája a sokszínű és sokrétű életpálya állomásain kalauzolja végig az olvasót színikritikákkal, Huszt Péter visszaemlékezéseivel, száznál is több, sokszor dokumentumértékű képpel, fotóval.

CANTUS VITAE

Tanulmányok Az ember tragédiájáról

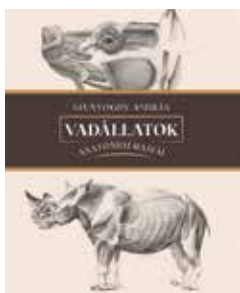
E válogatásban Nyilasy Balázs irodalomtörténész a Madách-dráma irodalomelméleti kritikáit foglalja össze, Kis Domokos Dániel színháztörténész elsősorban az 1926 és 1939 közötti rendezések képi világát mutatja be. Kelecsényi László filmtörténész elsődleges elemzési szempontja az, hogy a „könyvdráma” színpadi előadásaitól mennyiben tud a filmes adaptáció elszakadni, Windhager Ákos eszmétörténész monografikus tanulmánya pedig azt követi végig, hogy a Madách-dráma miként gazdagodott jelentéssel a zenei újrajrások révén.

Oktatási segédlet

SZUNYOGHY ANDRÁS: VADÁLLATOK ANATÓMIAI RAJZAI

Szunyoghy András albuma elengedhetetlen alpmű a természet sokszínűségére iránt érdeklődő, haladó rajztudású,

reménybeli rajzművészeknek. A kötet hatvan, zömében afrikai, kisebb részt európai, dél-amerikai és ausztrál vadállat csontozatát és izomzatát ismerteti, szükség esetén a szemléltető kézi rajzokon túl szöveges kommentárral.

Videó- szolgáltatás

EGYÉB VIDEÓSZOLGÁLTATÁS

A Kiadó a www.mma.hu és a www.mma-tv.hu honlapok videós tartalomszolgáltatója, a www.mma-tv.hu honlapot pedig teljeskörűen gondozza. Az MMA Titkárság megrendelésére a Kiadó videós stábjába, indokolt esetben külső szakember és/vagy stáb bevonásával rögzíti az MMA művészeti eseményeit, illetve videós riportokat, helyszíni tudósításokat készít. Az elkészült felvételek fölkerülnek az MMA honlapjaira, illetve a jól kiépített archíválórendszerben archiválásra kerülnek. Az egyéb MMA-hoz került, fölajánlott, vásárolt videófilmek utógondozását is a Kiadó látja el.

AZ MMA TITKÁRSÁGA MEGRENDELÉSÉRE KÉSZÜLT FONTOSABB VIDEÓS DOKUMENTÁCIÓK, RIPORTOK:

Irodalmi Gála, Keddi kaleidoszkóp, Élőfolyóirat, a Magyar Művészet lapbemutató és protcast felvétel. Székfoglalók, kiállítások, tagozati díjátadók, könyvbemutatók, könyvhét eseményeinek felvétele, szerkesztése és vágása. Egyedi események: Schrammel 90, Illyés kerítés-kiállítás rögzítése

és utógondozása. A Kiadó promóciós kisfilmjei a *Barokk freskófestészet* sorozathoz: Zirc, Pápa, Kőszeg, Szombathely, Sárvár. Az MMA Kiadó megrendelésére: *Szerelmes földrajz* sorozat – az MTVA-val együttműködésben Hollós László szerkesztésében.

MMA-VIDEÓK LÁTOGATOTTSÁGA 2023-BAN A YOUTUBE-CSATORNÁN

Az MMA YouTube-csatornájára 2023-ban 120 filmanyag került fel (portréfilmek ötperces előzetesei, a Kiadó saját gyártású és egyéb videói). A videós anyagok innen kerülnek át a www.mma-tv.hu honlapra, de a nézettség a YouTube-csatornán mérhető.

Az MMA Kiadó YouTube-csatorna látogatottsága (összesített, jellemző adatok): összes látogatás: 450 000; összes nézési idő: 44 500 óra (mivel a marketingköltség erősen zsugorodott, a YouTube-videók promócióját a kiadó nem tudta támogatni, a filmek látogatottsága mintegy 60 százalékkal visszaesett.) Legnépszerűbb földrajzi területek: Magyarország 69 százalék; Románia 11,3 százalék; Szlovákia 2 százalék; Németország 1,9 százalék; Szerbia 0,8 százalék; Egyesült Államok 0,8 százalék; Ausztria 0,6 százalék. A nézők életkora szerinti látogatás: 18–24 év: 8,2 százalék; 25–34 év: 12,4 százalék; 35–44 év: 17,3 százalék; 45–54 év: 23,1 százalék; 55–64 év: 17,2 százalék; 65+ 21,8 százalék. Nemek szerint: férfiak: 62,8 százalék; nők: 37,2 százalék. A 2023. december 31-ig feliratkozottak száma: 14 390 fő. A 2023. évi új feliratkozók száma: 1 083 (ez a 2022-es évi gyarapodáshoz képest 50 százalékkal kevesebb).

A 2023-as év elején az MTVA vezetésével történt tárgyalás eredményeként a jogszabad 52 perces (teljes) portréfilmeket a Kiadó feltöltötte a www.mma-tv.hu portálra. A filmek az MMA-TV oldalon, a menülistában a Portréfilmek menü alatt érhetőek el.

A Magyar Művészet 2023. évi lapszámai

A Magyar Művészet a Magyar Művészeti Akadémia negyedévenként, majd kéthavonta megjelenő művészeti-méleti orgánuma, amely valamennyi művészeti ág jelenségeivel, valamint a művészeti mező, a művészet és a társadalom viszonyrendszereivel szinkron és diakrón megközelítésben egyaránt foglalkozik. A tudományos világkép talaján áll, de – a művészettudománytól és a művészettörténettől az esszéig – tekintetbe veszi a művészetről való beszédmódok sokféleségét, kevésbé egzakt jellegét, relatív meghatározatlanságát és rögzíthetlenségét. Elismeri, hogy az esztétikai viszony feltárására, a műalkotások leírására, a hatásmechanizmusok vizsgálatára irányuló buzgalom maga is a művészi invenció ismérveit hordozza, tárgyát teljességgel sohasem merítheti ki.

A folyóirat szerkesztési gyakorlata egyetlen művészettudományi módszer mellett sem köteleződik el; teret enged a művészetről folyó diskurzusok felülvizsgálatának. A közlemények értekező stílusától ezért nem idegen a kísérletezés, a magyar művelődéstörténetben kitüntetett szerepet betöltő esszényelv.

A folyóirat első száma 2013. december 6-án jelent meg.

Lapadatok

A folyóirat megvásárolható a Lapker Zrt. áruhelyein, valamint előfizethető az MMA Kiadóban. • Ára számonként 1500 Ft • Nyomás: 2023/1–5. sz.: Pauker Nyomda, 2023/6. sz.: Pátria Nyomda Zrt. • ISSN 2064-3799

2023/XI. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM

Sümege István

„Földre sodorja a lombot a szél...”
Idő, individualitás és halál Marcus Aurelius Elmélkedéseiben

Szántó F. István

Négykezes I.

Tóth Csaba

Leonardo vagy Boltraffio?

Ertüngaalp Alpaslan

Őszinteség, hitelesség és közvetlenség –
három művészeti minőség metafizikája

Vadas József

A kárpittól a rongyszőnyegig – és azon túl
A szőnyegtervező Németh Éva

Egri Petra

A „szocialista jó ízlés” allegorikus de-
konstrukciója
Király Tamás 1989-es divatsétája a Bat-
thyány téren

Horváth Péter

Kertész kikezdehetetlen jelenléte
Identitás, nyelv, trauma
Tanulmányok Kertész Imréről

Temesvári István Péter

Mi járhatott a festegető Csontváry fejében?
Fodor Zoltán tanulmányai

Szász László

Quem dii odere
Kis magyar pedagógusirodalom-tör-
ténét

Babiczky Tibor

Gondolatok térdmagasságban

Füzi László

Két vonulat egy képzeletbeli hármaskö-
nyvből
Monostori Imre: Németh László életmű-
vének fogadtatása 1925–2020

Dobri Imre

„... a sport felől nézve történelmünkre”
N. Pál József – Novák Miklós: A magyar
sport története

Fülöp József

Estétika lépten-nyomon és keresztül-kasul
Estéticas das viagens

2023/XI. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM

Török Lajos

Játék a betűkkel
Petőfi Sándor: Nemzeti dal

Nyilasy Balázs

Két költő
Petőfi Sándor és Petri György

Dukkon Ágnes

Szabadság a hó alatt?
Újabb szempontok Jókai Mór regényé-
nek filológiai és történelmi hátteréhez I.

Máté Zsuzsanna

A Tragédia színre vitelei az összehasonlí-
tó művészettudomány tükrében

Pusztai Virág

Az ember tragédiája a mozgókép nyelvé-
n

Varga Emőke

Az ember tragédiája illusztrációiról

Szántó F. István

Négykezes II.

Martsa Piroska

Jankovics Marcell művészi útja Petőfitől
Madáchig

Karkó Ádám

Számomra az esztétika és a politika egy-
formán érdekes
Interjú Hörcher Ferencsel

Sturm László

Visszavett hagyomány
Gintli Tibor: Perújrafelvétel. Anekdoti-
kus elbeszélésmód és modernség a 20.
század első felének magyar prózájában

Pusztai Ilona

A kultúra fossziliái
Hornik Sándor: A szürnaturalizmus
archeológiája

Falusi Márton

Az esszé mint szellemtörténeti műfaj
Papp Endre: Cs. Szabó László

Gombor Lili

Ami az életrajz mögött van
Tverdota György: Gondoljátok meg, proletárok I.
Az ifjú József Attila

Fülöp József

Semleges vizeken, látóhatár mélyén: egy protoesztétikai kísérlet
Jakub Stejskal: Objects of Authority: A Postformalist Aesthetics

2023/XI. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

Gellérfi Gergő

„Lusta népség az, csak az árnyékot és a heverőjét szereti!” Az értelmiség helyzete Iuvenalis Rómájában

Havas-Kovács Dominika

Szerelem házasságon kívül
Andreas Capellanus traktátusának hatása Piccolomini szerelmi novellájára

Balázs Géza

Színházzszemiotikai korszakok és törekvések

Ungvári Judit

Honnan hová?
Globalitás vs. lokalitás, avagy: identitásrepresentációk a MITEM-en

Elek Tibor

Dél(kelet)-alföldi színházi sikertörténet
A Gyulai Várszínház hatvan éve

Miklós Péter

Az önreflexió alakzatai
Múltvezredévi hagyományok és XXI. századi tendenciák a Vásárhelyi Őszi Tárlatok világában

Sebestény Ferenc

A forma evolúciója és revolúciója

Csanádi-Bognár Szilvia

A Schroth-gyűjtemény és a modernség mint érték

Windhager Ákos

A komolyzene Petőfi-képe I.

Dukkon Ágnes

Szabadság a hó alatt?
Újabb szempontok Jókai Mór regényének filológiai és történelmi hátteréhez II.

Végh Attila

Dionüszosz-infúzió

Kovács István

„Nyolcszáz év köt össze bennünket”
Lőkös István: Zbogom, Zagrebie. Isten veled, Zággráb. Horvátországi emlékeim

Sturm László

Van remény
N. Pál József: „Ha reménytelen a Lehetetlen...”

Havas Gyöngyvér

A Városerdőtől a mai Városligetig
A Liget egykor

Józsa György Zoltán

Shakespeare az orosz konceptoszférában
Irodalom és tudományos gondolkodás
Ljudmila Mnich: Shakespeare a XX. század első felének orosz elméletében

Fülöp József

A filmhang és a néző
Martine Huvenne: The Audiovisual Chord. Embodied Listening in Film

2023/XI. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM

Gajdó Tamás

„Haladjatok, majd aztán pártolunk...”
A vándorszínészet és a közvélemény

Sümege György

Petőfi Sándor a képzőművészetben
Közelítések

Windhager Ákos

A komolyzene Petőfi-képe II.

Buda Attila

„hiszem a test feltámadását”
Élmény és befejezettség Nemes Nagy

Ágnes Ekhnáton című versének keletkezéstörténetében

Szenkovics Enikő

A transzkulturalitás iskolapéldája
A kolozsvári háromnyelvű Echinon című diáklap 1980/3., 4. és 5. száma

Horváth Péter

Keszi Imre antifasiszta holokausztregényének emlékezete
Az Elysium fogadtatástörténete az 50-es és a 60-as években

Szekfü András

„...különbem nem tudtuk volna filmre venni azokat”
A filmrendező Müller Péter (Sziámi) és az Ex-kódex (1983)

Tóth Csaba – Módy Luca

A Ginevra de' Benci portré titkai

Boros János

Adversus Haereses
Az első tudásszociológusok ítélték halálra Szókratészt
Demeter Tamás írásához

Mayer Erzsébet

Forma és személyiség
Gondolatok Vajda Lajos életműve kapcsán

Szász László

Sorsirodalom vagy/és szerepköltészet?
Morfondírozás Szöcs Géza munkásságáról és utókoráról

Veress Ferenc

Szobrászok társaságában
Szerdahelyi Márk – Borovi Dániel: Szobrok és szobrászok a 19. századi Magyarországon

Fülöp József

A filozófia esztétikai revíziója
Andrew Bowie: Aesthetic Dimensions of Modern Philosophy

2023/XI. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM

Nyilasy Balázs

Az elméleti ész megértési esélyei
Irodalmi teória, teoretizmus, „nagy elméleti bumm”

Gróh Gáspár

A magyar urbanitás poézise és poétikája

Gajdó Tamás

Magyar Salome

Csatári Bence

„Nincs túl sok ruhám, nincs egzisztenciám”
Az Első Emelet együttes rendszerkritikus dalszövegei és afférjai a pártállammal

Baldavári Eszter

A művészet mindenkié
Az utópista szocializmus törekvései és megvalósulásának kérdései a szecseszióban

Gyórfy Iván

A lírikus epilógja
Gyöngyössi Imre – Kabay Barna – Péntényi Katalin: *Száműzöttek* (1991)

Pál-Lukács Zsófia

Képretorikai alakzatok a művészetértelmezésekben és a kiüresedett transzcendencia

Buji Ferenc

A kulturális antropológia „kulturális forradalma”
Beszélgetés Ratkó Lujza néprajzkutatóval

LélekFormák

Képriport a II. Népművészeti Nemzeti Szalonról

Lajta Gábor

A festő útja

Haják Szabó Mária

Irodalmunk lélekvándora
Beszélgetés Tózsér Árpáddal

Gáspár Csaba László

Főszereplők elhalványodó vonásokkal
Vető Miklós: *Isten és ember. Filozófiai tanulmányok*

Pavlics Vendel

Óda a dokumentumfilmekhez
100 magyar dokumentumfilm (1936–2013)

Pusztai Ilona

Minden művészre ezer kontár jut
A Lechnerek. Források a család krónikájához

Sturm László

Száz év magány
Tóth László: *Hagyomány és identitás. Tanulmányok és esszék*

2023/XI. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM

Csejtei Dezső – Juhász Anikó

Művészet és természettudományok összefüggéséről Oswald Spengler főművében, A Nyugat alkonyában

Bókay Antal

Bioanalízis – a biológia pszichoanalitikus poétikája
Százötven éve született Ferenczi Sándor

Nagy Csilla

Viszonylagos távolság
Természettudomány és szöveg-szervezés Nemes Nagy Ágnes költészetében

Stumpf-Biró Balázs

Átalakuló világ
Minden fontosabb annál, ami mindennél fontosabb

Dede Franciska

Magyar írók otthonukban
Az Új Idők sorozata 1903–1913
Albert Gábor és Domokos Mátyás levelezése, 2001–2003

Kovács Adrienne

A feketekerámia ősi és új útjai

Csatári Bence

A XX. és a XXI. század Bánk bánja
Negyven éve mutatták be az *István, a királyt*

Ungvári Judit

Sokféleség és egység összhangzata
– egy színházi találkozó színei „...sárból, napsugárból összegyúrva” I.

Nagy Gábor PhD

Képkockák Baka Istvánról

Balogh Csaba

Hinni kultúránk életképességében
Beszélgetés Kulin Ferencsel

Rosonczy Ildikó

Történelem és magánélet egy erdélyi leveleskönyvben
Édes Imrém! Lelkem, Márikóm!
Gróf Mikó Imre és felesége, Rhédey Mária grófnő leveleskönyve 1848–1849-ből

Szántó F. István

Megbízható útikönyv
Lányi András: *Karátson Gábor*

Pusztai Virág

„Új rend, rend, end...”
Máté Zsuzsanna Madách 200 – Láthatóvá tett laptöredékeim *Az ember tragédiájából* című kiállítására

Akadémiai napló

2023

■ Január

9. A Magyar Művészeti Akadémia ismét közzétette felhívását nem akadémikus tagjaként való felvételre az MMA-ról szóló 2011. évi CIX. törvény alapján. Az kérhette nem akadémikus tagként való felvételét a köztestületbe, aki DLA-fokozattal, a köztestület alapszabályában meghatározott hazai művészeti szakmai elismeréssel vagy külföldi szakmai elismeréssel rendelkezik. A felvételi kérelmet kizárólag postai úton lehetett megküldeni 2023. január 9-től február 10-ig.

17. Barokk freskófestészet Magyarországon | könyvbemutató

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Művészettörténeti Tanszékének kutatócsoportja több éven át futó programban kutatta és dolgozta fel a magyarországi barokk freskófestészet emlékeit. A művészettörténeti jelentőségű kutatás eredményeit az MMA Kiadó és a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉMMDK) együttműködésében, az MMA Kiadó gondozásában, 2019 és 2023 között négy kötetben jelenteti meg. A most megjelent harmadik kötetet, ami Győr-Moson-Sopron és Vas megye emlékeit mutatja be, tarták a nagyközönség elé a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen.

19. Az MMA Kiadó és a Katona József Könyvtár könyvbemutatója Kecskeméten. Sümei György: *Tóth Menyhért – Levelek, vallomások* című könyvéről Sümei György, a kötet szerzője, Füzi László, a *Forrás* folyóirat

2023. 01. 17.
A Barokk
freskófestészet
Magyarországon
című sorozat
harmadik kötetének
bemutatója

2023. 01. 31.
A Pars pro toto
sorozat legújabb
köteteinek be-
mutatója a Pesti
Vigadóban

főszerkesztője és Pécsi Györgyi, az MMA Kiadó ügyvezetője, az MMA levelező tagja beszélgetett.

• A magyar kultúra napjához kapcsolódott Karátson Gábor író, festőművész, az MMA néhai tagja illusztrációiból nyílt kiállítás a Stuttgarter Magyar Kulturális Központ – Liszt Intézetben. A tárlaton a 2015-ben elhunyt művész Goethe *Faust* című művéhez készített illusztrációi voltak láthatók január 20. és február 24. között.

• Folytatódott az MMA regionális munkacsoportjainak megalakulása. Miskolcon tett látogatása során Richly Gábor főtítkárral részt vett a város zenekultúrájának megalapozója, a helyi zeneiskola első igazgatója, Lányi Ernő tiszteletére rendezett emlékhangversenyen. Az MTA Miskolci Akadémiai Bizottság székházában tartott koncert egyszerre kapcsolódott a művész 100. születésnapjához és a magyar kultúra napja alkalmából rendezett programokhoz.

21. A Nyíregyházi Cantemus Kórus ünnepi hangversenye a magyar kultúra napja alkalmából. Az eseményen köszöntőt mondott Hoppál Péter kultúráért felelős államtitkár, vezényelt többek között Szabó Dénes karnagy, az MMA rendes tagja, a Nemzet Művésze. Az esten fellépett: Bogányi Gergely zongoraművész, az MMA rendes tagja, Szarvas József színművész, az MMA rendes tagja és a Nyíregyházi Cantemus Kórus énekkarai.

31. A *Pars pro toto* sorozat legújabb köteteinek bemutatója. A Magyar Művészeti Akadémia, a Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet, valamint az MMA Kiadó a Pesti Vigadóban a sorozat legújabb, tavaly év végén megjelent két kötetét mutatta be (Boris Groys: *A művészet ereje*, Josef Pieper: *Szabad idő és kultusz*).

■ Február

8. Megújította tavaly áprilisban kötött együttműködési megállapodását a Magyar Művészeti Akadémia és a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) a magyar kulturális diplomáciai programok támogatásáról. Az új, határozatlan idejű megállapodást a Magyar Művészeti Akadémia részéről dr. Richly Gábor főtítkárral, a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről Lengyel Miklós képzésekért, ösztöndíjprogramokért és tudománydiplomáciáért felelős helyettes államtitkár látta el kézjegyével a minisztérium épületében.

9. A *Lantos Múzeum Pécs 2022* pályázat ünnepélyes eredményhirdetése

A Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Kara, Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata, valamint a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata által meghirdetett Lantos Múzeum Pécs 2022 építészeti pályázat ünnepélyes eredményhirdetése és a pályaműveket bemutató kiállítás megnyitója. Köszöntőt mondott: Péterffy Attila, Pécs polgármestere, prof. dr. Medvegy Gabriella, a PTE MIK dékánja és Turi Attila építész, az MMA alelnöke. A pályázat eredményét Dévényi Sándor építész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja, a bírálóbizottság elnöke ismertette. A pályaműveket bemutató kiállítás február 24-ig volt megtekinthető a Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Kar aulájában.

10. Kortárs koncertek a Kodály Kórusal címmel hangversenyzett a Kodály Kórus a Budapest Music Centerben, az esemény létrejöttét az MMA Zeneművészeti Tagozata támogatta.

Február 10. – március 26. Velúr – Katona Szabó Erzsébet kiállítása a Múcsarnokban

Katona Szabó Erzsébet textilművész, az MMA rendes tagja bőrdarabokból építi, szabja-varrja műveit, amelyek az ókori egyiptomi építészeti vizuális nyelvezetére rimelnek, kiállításán a bőr természete elevenedett meg.

Február 13. és március 27. között ismét lehetett pályázni a Magyar Művészeti Akadémia hároméves ösztöndíjprogramjára, amelynek szakmai lebonyolítója az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet (MMA MMKI). Az MMA hatodik alkalommal hirdette meg a művészeti és művészetelméleti alkotómunkát támogató ösztöndíjpályázatát, amelynek száz kedvezményezettje három évre szóló, havi bruttó 200 ezer forint összegű művészeti ösztöndíjban részesült.

15. A köztestület regionális munkacsoportjának képviselő-választó ülését követően megalakult a Magyar Művészeti Akadémia észak-magyarországi, valamint felvidéki, kárpátaljai és erdélyi területekkel is kapcsolatot tartó miskolci munkacsoportja, amelynek vezetőjévé Bodonyi Csaba építész, az MMA rendes tagját választották titkos szavazás útján.

16. Építészkлуб – Az MMA művészeti ösztöndíjasa-
inak bemutatkozása

Az MMA Építőművészeti Tagozatának évi első Építészkлуб estjén az óbudai Makovecz Szalonban az MMA művészeti ösztöndíjasai mutatkoztak be. Ungváry-Kiss Márta *A balatoni strandépítészeti múltja, jelene, jövője*, Váraljai Anna *Szeged rejtett építészete*, Nagy Márton *Régi-új – Kortárs reflexiók*, Borbás Péter *Fons Sacer – Mátraverebély-Szentkút Nemzeti Kegyhely fejlesztése* címmel tartottak előadást, az ezt követő beszélgetést Salamin Ferenc, az MMA Építőművészeti Tagozat vezetője moderálta.

17. Élfolyóirat – A magyar széppróza napja

A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata *Élfolyóirat*-estjén (IX. évfolyam, 1. szám) az MMA irodaházában a magyar széppróza napját (február 18. – Jókai Mór születésnapja) ünnepelték meg. Az esten Ferdinandy György, Kontra Ferenc, Mezey Katalin, az MMA rendes tagjai, valamint Bartha Gusztáv és Márai Sándor műveiből készült próza-összeállítások hangzottak el Húvösvölgyi Ildikó Kossuth-díjas színművész és Szabó András Madách- és Utassy-díjas előadóművész tolmácsolásában. Köszöntőt Vári Fábán László költő, a Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának vezetője mondott.

21. Kodály városa adott otthont az MMA harmadik regionális munkacsoportjának, ahol a köztestület képviselő-választó ülése után létrejött a Magyar Művészeti Akadémia kecskeméti regionális munkacsoportja is, amelynek vezetőjévé Cseke Péter színművész, rendező, a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház igazgatóját, az MMA rendes tagját választották meg.

22. Veszprém város építészeti topográfiája – könyvbemutató

A *Veszprém város építészeti topográfiája* egy reménybeli topográfiasorozat első kötete. A Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) Kutatási Osztályának művészettörténesei, régészei és építészei által írt mű Veszprém építészeti vizsgálatát publikálja. Köszöntőt mondott Richly Gábor, az MMA főtitkára, a kötetbemutató résztvevője volt Pécsi Györgyi, az MMA Kiadó ügyvezető igazgatója és Almássy Kornél, a MÉM MDK igazgatója.

• A köztestület regionális munkacsoportjának képviselő-választó ülését követően megalakult a Magyar Művészeti Akadémia negyedik, veszprémi regionális központja is, amely az MTA Területi Bizottságának székházában kapott helyet. A veszprémi munkacsoport vezetőjévé Oberfrank Pál Jászai Mari-díjas színművész, a Veszprémi Petőfi Színház igazgatóját, az MMA rendes tagját választották meg.

2023. 02. 09.
Velúr címmel Katona Szabó Erzsébet textilművész kiállítása nyílt meg a Múcsarnokban

2003. 02. 09.
A Lantos Múzeum Pécs 2022 építészeti pályázat ünnepélyes eredményhirdetése.

napló

23. Nagyváradtól a Kecskeméti Nemzeti Színházig – egy különleges életút

A Klebersberg Kastély februári programjában, az Irodalmi Szalon keretében Mohácsi Szilvia beszélgetett Cseke Péter színművésszel, színházigazgatóval, az MMA rendes tagjával.

Február 24. – április 2. Tiszta forrásból – Az őrségi fazekasság múltja, jelene és jövője

Az Őrségi Fazekasok Egyesülete kiállítása a Pesti Vigadóban, a vezető kurátor Albert Attila fazekasmeszter volt.

28. Szegeden a köztisztület képviselő-választó ülése után megalakult a szegedi regionális munkacsoport, amelynek vezetőjévé a Szegeden élő és dolgozó Vesmás Péter Ybl Miklós-díjas építész, az MMA rendes tagját választották meg.

2023. 02. 17.
A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata *Élőfolyóirat* estjén az MMA irodaházában a magyar széppróza napját ünnepelték

2023. 03. 08.
Születésnapján köszöntötték Piros Ildikó színművészt a Pesti Vigadóban

■ Március

Március 2. – április 2. *Essentia Artis* – Az MMA 2019–2022. évi művészeti ösztöndíjasainak zárókiállítása és programsorozata

A 2022-ben végzett MMA művészeti ösztöndíjasok kiállítása hetven művészeti programmal volt látható a Pesti Vigadóban. A programfelelős Csáji Koppány László, az MMA MMKI igazgatója volt.

3. Életének nyolcvanharmadik évében elhunyt Ambrus Éva Ferenczy Noémi-díjas keramikus, iparművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

Március 3. – április 30. Szemadám György tárlata a Vigadó Galériában

Az idén 75 éves Szemadám György festőművésznek, írónak, az MMA rendes tagjának a Pesti Vigadó földszinti termében rendezett kiállítása egyfajta számadás, az életút összegzése volt.

A kiállítás kurátora Kondor-Szilágyi Mária művészettörténész volt.

5. A. P. Csehov – Kiss Csaba: *De mi lett a nővel?*

A *Szó • Szín • Játék* sorozat 2023-as rendezvénye a Gyulai Várszínház A. P. Csehov – Kiss Csaba: *De mi lett a nővel?* című előadásával indult a Pesti Vigadó Sinkovits Imre Kamaraszínpadán.

8. Hetvenötödik születésnapja alkalmából köszöntötték Piros Ildikó színművészt, az MMA levelező tagját a Pesti Vigadóban. Az eseményen részt vett Vashegyi György, az MMA elnöke, dr. Richly Gábor, az MMA főtítkára, prof. dr. Vizi E. Szilveszter, az MMA Társadalmi Tanácsadó Testületének elnöke, Nagy Viktor, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője és Huszti Péter színművész, az MMA rendes tagja, a művész nő férje is.

8–26. Dévényi Sándor kiállítása Kolozsváron

Dévényi Sándor építész, a *Nemzet Művésze*, az MMA rendes tagjának kiállítása volt megtekinthető a Kolozsvári Művészeti Múzeumban. A kiállítást, amelynek támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt, Zakariás Attila építész, az MMA rendes tagja nyitotta meg, a kurátor Dénes Eszter volt.

9. Debrecenben is megalakult a Magyar Művészeti Akadémia munkacsoportja

A Magyar Művészeti Akadémia Debrecenben is létrehozta regionális központját, egyúttal megválasztották a munkacsoport elnökét és köztisztületi képviselőjét. A munkacsoport elnöki feladataira Vetrő Mihály népművész-tanár, az MMA Népművészeti Tagozatának levelező tagja kapott bizalmat.

10. Magyar Kincsek 3.

A Concerto Budapest hangversenyén a Pesti Vigadóban elhangzott Dubrovay László zeneszerző, a *Nemzet Művésze*, az MMA rendes tagjának zongoraversenye, az esten közreműködött Balázs János zongoraművész, az MMA levelező tagja is.

15. Kitüntetett kiválóságok köszöntése

Novák Katalin köztársasági elnök és férje, Veres István, Orbán Viktor miniszterelnök és felesége, Lévai Anikó, valamint Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke és felesége, Szutrély Katalin díszvacsorát adott a Kossuth-díjjal kitüntetett kiválóságok tiszteletére nemzeti ünnepünkön,

március 15-én az MMA székházában, a Pesti Vigadóban.

17. Életének kilencvenötödik évében elhunyt Párkai István, Kossuth- és Liszt-díjas kóruskarnagy, érdemes művész, a Nemzet Művésze, a Zeneakadémia karmester és karvezető tanszékének egykori tanszékvezető tanára, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

21. A Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ meghívására Magyarországra érkezett és zártkörű előadást tartott Barry Bergdoll a Walter Rózsi-villában.

A szakember Breuer Marcell munkásságának egyik legismertebb kutatója, a New York-i Museum of Modern Art volt kurátora.

23–29. 14. SZÍN-TÁR fesztivál

Ismét a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház adott otthont a SZÍN-TÁR fesztiválnak. A rendezők között Vidnyánszky Attila, az MMA rendes tagja előadását is bemutatták, a rendezvény támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt.

23. A nyolcvanéves Dubrovay László zeneszerzőt, a nemzet művészt, az MMA rendes tagját köszöntötték a Zeneakadémián. Közreműködött többek között Balázs János és a Budafoki Dohnányi Zenekar. Az ünnepi hangversenyen világsztárok közreműködésével szólalt meg négy lebilincselő, izgalmas, a világ színpadain gyakran játszott Dubrovay-alkotás.

24. Ágh István születésnapjára köszöntője és könyvbemutatója

Nyolcvanötödik születésnapján Ágh István költőt, író, a nemzet művészt, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagját új könyveinek bemutatójával köszöntötte a Nap Kiadó, a Kulturális és Innovációs Minisztérium, a Magyar Művészeti Akadémia, a Magyar Írószövetség képviselői, barátok, tisztelők és pályatársak a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

• *Olasz Ferenc 80* – filmvetítés és pódiumbeszélgetés

A *Mozi a Vigadóban – Akadémikusportrék* sorozatban az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozata nyolcvanadik születésnapja alkalmából köszöntötte Olasz Ferenc fotográfust, filmrendezőt, az MMA rendes tagját. Az eseményen levetítették a *Két kereszt között* című portréfilmet (rendező: Mohi Sándor, MMA 2017), valamint Olasz Ferenc *Magyar Te Deum* (1994) című alkotását. A filmek és a vetítést követő pódiumbeszélgetés segítségével az érdeklődők bepillantást nyerhettek művészi életpályájába. A beszélgetés moderátora Feledy Balázs művészeti író, művészetkritikus volt.

Március 24. – június 25. *Súlypontok – A megjelenítés határai a kortárs szobrászatban*

Immár hatodik alkalommal rendezték meg az „egy terem – egy művész – egy kurátor” típusú kiállítást a Műcsarnokban, a Magyar Művészeti Akadémia intézményében. Idén először a szobrászat lett a tárlat rendező elve. A kiállítást Verebes György festőművész, a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja nyitotta meg.

25. A *Pastorale* című családi előadás-sorozat *A mozdulatok költészete* című estjén a főszereplő a Magyar Táncművészeti Egyetem volt. A Pesti Vigadó dísztermében, a Szent István Filharmonikusok és a Magyar Művészeti Akadémia közös rendezésében

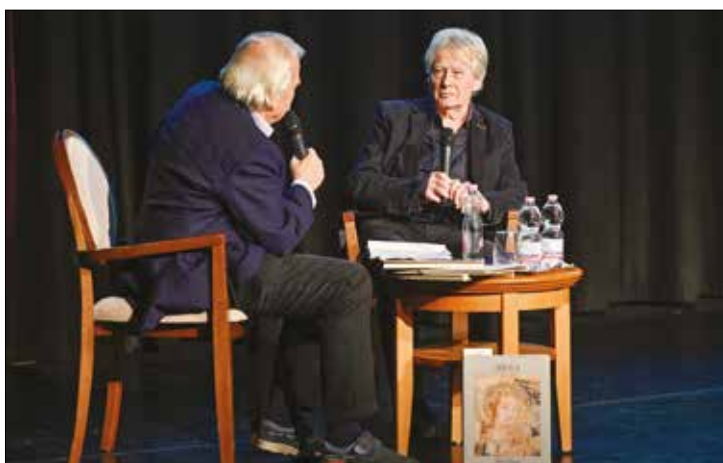
tartott program szerkesztő-műsorvezetője Solymosi-Tari Emőke zenetörténész, az MMA Művészetelméleti Tagozatának vezetője volt.

28. *Veszprém város építészeti topográfiája* – könyvbemutató és kerekasztal-beszélgetés

Az év elején jelent meg a *Veszprém város építészeti topográfiája* – egy reménybeli topográfiasorozat első kötete. A Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) Kutatási Osztályának művészettörténészei, régészei és építészei által írt mű Veszprém építészetének vizsgálatát publikálja. A veszprémi kötetbemutató után most a MÉM MDK kiállítóhelye, a Walter Rózsi-villa adott otthont a könyv bemutatójának és az azt követő beszélgetésnek.

29. *Ágh István 85 éves*

Az Eötvös Collegiumban rendezett *Hitel*-esten nyolcvanötödik születésnapján köszöntötték Ágh

2023. 03. 24.
Olasz Ferenc
fotográfus, film-
rendező köszöntése
nyolcvanadik
születésnapja
alkalmából a Pesti
Vigadóban

2023. 03. 02.
Megnyílt
Szemadám György
tárlata a Vigadó
Galériában

István költőt, író, a nemzet művészt, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagját. A rendezvény támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt. Közreműködött: Bakos István, Gy. Szabó András, Horváth László, Liptay Katalin, Márkus Béla irodalomtörténész, az MMA levelező tagja, Papp Endre és Szijártó István.

• Bemutatták Szunyoghy András grafikusművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja az MMA Kiadónál megjelent *Vadállatok anatómiai rajzai* című új albumát a Rajzstúdió Galériában.

■ Április

5. *Élőfolyóirat – Napútnyugta* – a *Napút* folyóirat rendhagyó estje

A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata *Élőfolyóirat*-estjén (IX. évfolyam, 2. szám) a *Napút* folyóirat mutatkozott be az MMA irodaházában. A rendhagyó esten elbúcsúztatták a folyóirat lapozható változatát. Közreműködött: Csáji László Koppány, Hegyi Botos Attila, Szondi György és Toót-Holló Tamás, a lap szerkesztői, valamint Erdélyi György előadóművész és Varga Tamás színművész. Köszöntőt Vári Fábrián László, a Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának vezetője mondott.

6. *Benkő Imre 80* – filmvetítés és pódiumbeszélgetés a Pesti Vigadóban

A *Mozi a Vigadóban – Akadémikusportrék*-sorozat keretében az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozata nyolcvanadik születésnapja alkalmából köszöntötte Benkő Imre fotográfust, érdemes és kiváló művészt, az MMA

2023. 04. 05.
Az MMA Irodalmi Tagozata *Élőfolyóirat* estjén a *Napút* folyóirat mutatkozott be az MMA irodaházában.

2023. 04. 14.
Megnyílt a *LÉLEKFORMÁK – II. Népművészeti Nemzeti Szalon* 2023

rendes tagját. Az eseményen levetítették a *Szürke fények* című portréfilmet, a vetítést pódiumbeszélgetés követte.

• A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenyén a nyolcvanadik születésnapját ünneplő zeneszerzőt, a nemzet művészt, Dubrovay Lászlót köszöntötték két kompozíciójának (*Ünnepi zene és Versenymű ütőhangszerekre zenekarra*) bemutatásával a Pesti Vigadóban.

13. A Zeneakadémia Koncertközpont szervezésében az Alma Mater Kórus előadással emlékezett Párkai István (1928–2023) karmesterre, az MMA néhai tagjára a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen.

14. Megemlékezés Illyés Gyula felújított sírelméknél A Nemzeti Örökség Intézete és a Magyar Művészeti Akadémia Illyés Gyula halálának negyvenedik évfordulója alkalmából megemlékezést tartott a Farkasréti temetőben, az író felújított sírelméknél. A sírelmék Farkas Ádám szobrászművész munkája, a felújítást a Nemzeti Örökség Intézete és a Magyar Művészeti Akadémia közösen támogatta, Richly Gábor, az MMA főtitkára köszöntőt mondott. Beszédet Mezey Katalin prózaíró, költő, az MMA rendes tagja mondott.

Április 15. – július 16. *LÉLEKFORMÁK – II. Népművészeti Nemzeti Szalon* 2023

A kiállítás a népi kézművesség valamennyi ágában azokra a kiemelkedő mesterekre, szellemi műhelyekre épült, amelyek meghatározók az adott területen. A főkurátor Vetró Mihály, kurátor Igyártó Gabriella, Kolozsvári István, Szerényi Béla, Rockenbauer Zoltán és Tulipán Zsuzsanna volt. Köszöntőt a megnyitón Richly Gábor, a Magyar Művészeti Akadémia főtitkára és Szegő György, a Múcsarnok művészeti igazgatója mondott, a kiállítást Berecz András ének- és mesemondó, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja nyitotta meg.

16. Galánfi András fadaragó népművész, az MMA rendes tagja *Mérni a mérhetlent* című estje emlékezés és tiszteletadás volt a holokauszt áldozatai előtt a Királyi utca egyik százhusz éves bérházának pincéjében.

20. Az áprilisi Építészklub előadói a *Lantos Múzeum Pécs 2022* építészeti pályázaton díjazásban részesült művek szerzői voltak. Az előadásokat követő beszélgetést Salamin Ferenc építész, az MMA Építőművészeti Tagozatának vezetője moderálta az MMA Akadémiai Szalonjában.

Április 20. – június 25. *Látványtér – 15 év* | kiállítás
A Magyar Látvány-, Díszlet- és Jelmeztervező Művészek Társaságának (MALÁT) kiállítása a Pesti Vigadóban, a Színházi Olimpia keretében valósult meg.

Április 21. – június 4. *Napkezek* címmel mutatták be Ujvárossy László grafikusművész, az MMA rendes tagja kiállítását a Mücsarnokban.

Április 21. – június 10. *Közösségünk ereje – Az élet fája* címmel volt látható Bereczky Csaba népi iparművész, a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja életmű-kiállítása a Balatoni Múzeumban. A rendezvényt az MMA Népművészeti Tagozata támogatta.

21. Balog Gábor és Lugossy István operatőrök mellett Buglya Sándor filmrendező, operatőr, az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozatának vezetője vehetett át Életműdíjat a Kovács László–Zsigmond Vilmos-operatőrversenyen a Pesti Vigadóban, az MMA székházában.

23. A Pesti Vigadó Szó • Szín • Játék elnevezésű sorozatának előadása Darvasi László: *Karády zárkája* című darabjának bemutatása volt, a zenés monodrámát a Gyulai Várszínház mutatta be.

24. Beszélgetés és könyvbemutató a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ szervezésében a Walter Rózsi-villában. *A Lechnerék* című könyvet az MMA Kiadó jelentette meg 2022-ben.

25. *Filmfesztiválkörkép – A magyar filmfesztiválok működése és lehetőségei 2011–2020 között*

A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet könyvbemutatóján a Hild-villában részt vett: Kollarik Tamás filmes szakember, a könyv szerző-szerkesztője, Mikulás Ferenc, a Kecskeméti Animációs Filmfesztivál igazgatója, Lovass Tibor, a Savaria Filmfesztivál igazgatója, a könyv társszerkesztője és Takó Sándor, az MMA művészeti ösztöndíjasa.

28. Kortársak a BMC-ben – *A Kodály Kórus hangversenye 2.*

Fölszállott a páva címmel tartották meg azt az estet, ami tisztelgés volt Kodály Zoltán előtt. A rendezvényt az MMA Zeneművészeti Tagozata támogatta.

30. Tokody Ilona operaénekest, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagját köszöntötték hetvenedik születésnapja alkalmából Mohorán, a Tolnay Klári Emlékházban. Köszöntőt mondott Juhász Judit, a Magyar Művészeti Akadémia szóvivője, a rendezvény fővédnöke, Miller Lajos operaénekes, az MMA rendes tagja, Nagy Viktor rendező, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője és Rátkai Erzsébet jelmeztervező, az MMA rendes tagja is.

• Ferenc pápa magyarországi látogatása során találkozott az egyetemi és kulturális élet képviselőivel, magas rangú vezetőivel. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Karán szervezett találkozón részt vett Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke is. A pápai

látogatás záró szentmiséjének zenei felelőse ifj. Sapszon Ferenc, a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, kar-nagy, az MMA rendes tagja volt.

napló

2023. 04. 19.
Megnyílt a *Látványtér – 15 év*, a Magyar Látvány-, Díszlet- és Jelmeztervező Művészek Társaságának kiállítása a Pesti Vigadóban a Színházi Olimpia keretében

■ Május

3. *Egy polgár abszurdisztánból* – emlékezés Grendel Lajosra Pozsonyban

A pozsonyi Liszt Ferenc Intézet, a Szlovákiai Magyar Írók Társasága és a dunaszerdahelyi Vámbéry Polgári Társulás emlékezése és könyvbemutatója Grendel Lajos (1948–2018) íróról, az MMA néhai tagja születésének hetvenötödik évfordulóján. Az esemény támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt. Pécsi Györgyi irodalomtörténész, az MMA Kiadó vezetője bemutatta Grendel Lajos *Összegyűjtött elbeszélések* című, az évfordulóra megjelentetett kötetét.

• A Magyar Művészeti Akadémia Haris László fotográfust, az MMA elnökségi tagját nyolcvanadik születésnapja alkalmából köszöntötte a Pesti Vigadóban.

8. Sáros László György építész, az MMA rendes tagja vendége a Makovecz Kávéházban az idén nyolcvanéves Bodonyi Csaba DLA-építész, az MMA rendes tagja volt.

9. A Madách 200 emlékévképcsán a Hegyvidéki Kulturális Szalonban tartottak beszélgetést *Az ember*

2023. 04. 06.
Az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozata nyolcvanadik születésnapja alkalmából köszöntötte Benkő Imre fotográfust a Pesti Vigadóban

2023. 05. 03.

Haris László
fotográfus, elnökségi tag
köszöntése nyolcvanadik
születésnapja alkalmából

2023. 05. 17.

Az MMA
Irodalmi Tago-
zatának Tavasz
Irodalmi
Gálája a Pesti
Vigadóban

2023. 05. 25.

Az MMA Film- és
Fotóművészeti
Tagozata nyolcvan-
adik születésnap-
ja alkalmából
a Pesti Vigadóban
köszöntötte
Ternovszky Béla
rajzfilmműrendezőt

tragédiájáról, Jankovics Marcell 2011-ben bemutatott animációs filmjéről és Szinetár Miklós 1969-ben rendezett tévéfilmjéről. A beszélgetés résztvevői: Huszti Péter színművész, rendező, a nemzet művésze, az MMA rendes tagja és Orosz István, a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, grafikusművész, animációsfilm-rendező, író, az MMA rendes tagja volt.

10. A Pesti Vigadóban mutatták be a *Magyar Művészet*, a Magyar Művészeti Akadémia kéthavonta megjelenő művészetelméleti orgánumának 2023. évi 1., 2. és 3. lapszámát.

10–12. A Savaria Filmakadémia Egyesület a tizedik, jubileumi Savaria Filmszemlét rendezte meg Szombathelyen. A fesztivált idén is támogatta a Magyar Művészeti Akadémia, a zsűri munkájában részt vett András Ferenc filmrendező, az MMA rendes tagja és Kucsera Tamás Gergely egyetemi tanár, művészeti szakíró, filozófus, esztétorténész, az MMA levelező tagja.

Május 12. – június 25. *Meditációs hely* címmel mutatták be Diénes Attila szobrászművész kiállítását a Magyar Művészeti Akadémia Képzőművészeti Tagozata szervezésében a Pesti Vigadóban.

13. Jovián György festőművész, az MMA rendes tagja alkotásaiból nyílt egyéni időszak kiállítás a nagyváradi Római Katolikus Barokk Püspöki Palota második emeletén, a Patachich Látogatóközpontban, a *31. Festum Varadinum* keretében a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával.

13. *Pastorale 2023/3. – 150 éve született Szergej Rahmanyinov* – Főszerepben: Farkas Gábor zongoraművész.

Családi előadás-sorozat a Pesti Vigadó dísztermében, a Szent István Filharmonikusok és a Magyar Művészeti Akadémia közös rendezésében. Szerkesztő-műsorvezető: Solymosi-Tari Emőke zenetörténész, az MMA Művészetelméleti tagozatának vezetője volt.

16. Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusa szervezésében, Nagyváradon nyílt meg Dévényi Sándor építész, a nemzet művésze, az MMA rendes tagja, a pécsi organikusok körének meghatározó alakja, a Kós Károly Egyesülés alapító tagjának kiállítása.

17. A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának *Tavaszi Irodalmi Gáláján* vers- és próza-összeállítások hangzottak el neves művészek előadásában a Pesti Vigadóban.

Ágh István költő, író, Kiss Benedek költő, Kontra Ferenc költő, író, műfordító, Mezey Katalin költő, műfordító, Oravecz Imre költő, író, műfordító, az MMA rendes tagjai, Grendel Lajos író, az MMA néhai tagja, Páskándi Géza író, költő, az MMA posztumusz tiszteleti tagja, valamint Csengey Dénes író műveiből készült új vers- és próza-összeállítások voltak hallhatók az esten Barta Ágnes, Kisfaludy Zsófia, Lukács Sándor, Oberfrank Pál és Újhelyi Kinga színművész előadásában.

18. Jankovics Marcell-emlékfalat avattak az NKA székházánál. Az idén harmincéves Nemzeti Kulturális Alap a *Fehérlófia* című film főhősének művészi megfésztésével kívánta kifejezni tiszteletét és nagyrabecsülését Jankovics Marcell egykori NKA-elnök, az MMA néhai tiszteletbeli elnöke munkássága előtt.

19. Kortársak a BMC-ben – A *Kodály Kórus hangversenye 3.*

Estet rendeztek *ZeneKöltők – A líra ünnepe* Petőfi Sándor 200 éves jubileuma tiszteletére címmel az MMA Zeneművészeti Tagozata támogatásával.

23. Kókay 80 – A teremtés művészete címmel nyílt meg Esztergom Megyei Jogú Város Önkormányzata, valamint az Esztergomi Művészek Céhe szervezésében Kókay Krisztina grafikus, textilművész, az MMA rendes tagja életmű-kiállítása a Szent Adalbert Rendezvényközpontban.

25. Erdélyi Zsuzsanna emlékművének avató ünnepsége

Az Immaculata Alapítvány és a Magyar Művészeti Akadémia szoboravató ünnepségén Borbás Márton szobrászművész Erdélyi Zsuzsanna néprajzkutatót, az MMA néhai tagját ábrázoló alkotását adták át a Városligetben. A rendezvény házigazdája Juhász Judit, az MMA szónívője volt, köszöntőt Dobozy Borbála csembalóművész, az MMA rendes tagja mondott. A rendezvényen részt vett Richly Gábor, az MMA főtítkára, közreműködött Petrás Mária népdalénekes, az MMA rendes tagja.

• Az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozata nyolcvanadik születésnapja alkalmából a Pesti Vigadóban filmvetítéssel köszöntötte Ternovszky Béla rajzfilmrendezőt, az MMA tagját. A vetítést követő beszélgetésen részt vett Orosz István filmrendező, grafikus, az MMA tagja.

30. Kilencvenkettedik életévében elhunyt Paolo Portughesi olasz építész, történész, teoretikus, a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagja.

■ Június

1. Bartha Dénes, a zenekritikus – könyvbemutató beszélgetés

A könyvbemutató beszélgetés az MMA Kiadó és a FSZEK Zenei Gyűjtemény közös rendezvénye volt, résztvevői Solymosi-Tari Emőke zenetörténész, az MMA Művészetelméleti tagozatának vezetője és Scholz Anna, a könyv összeállítója és fordítója voltak.

3. III. Kányádi Sándor versmondó és versillusztrációs verseny

A Kányádi Sándor költő, az MMA néhai tagja eszmei hagyatékának megőrzésére alapított rendezvény a Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Karának támogatásával, a *Művészetek és nyelvek találkozása* című pályázat keretében valósult meg. A programon előadást tartott Pécsi Györgyi irodalomtörténész, az MMA rendes tagja is.

6. Prutkay Péter képzőművész emlékkiállítása

A Trianon Kutatóintézet Közhasznú Alapítvány és a Boda Gallery of Art szervezésében nyílt meg Prutkay Péter (1947–2022) képzőművész, az MMA néhai tagja munkásságára emlékező kamaratárlat. A megemlékezés támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt, a rendezvény a Magyar Belsőépítész Közhasznú Egyesület szervezésében és lebonyolításával valósult meg.

A megjelenteket Stefanovits Péter képzőművész, az MMA Képzőművészeti Tagozatának vezetője köszöntötte.

8. Az egykori BM Kórház 6. számú épületének földszintjén kialakított pop-up jellegű kiállítóteret adott tere a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Designkurátor képzésében részt vevő hallgatók *Ismeretlen IPARTERV – Egy tervezővállalat hőskora 1948–1970* című kiállításának, amely a MÉM MDK és a MOME együttműködésében valósult meg a Walter Rózsi-villában.

• Az MMA Akadémiai Szakkönyvtár *ONline Akadémikus* című rendezvénysorozata beszélgetésén a Pesti Vigadóban *Ereimben az idő* címmel Vári Fábán László költővel, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetőjével Csete Örs etnográfus, életút-kutató beszélgetett.

• A Magyar Művészeti Akadémia Titkársága építészeti tervpályázatot hirdetett a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ új épületegyüttesének tervezésére.

8–11. Ünnepi Könyvhét az MMA Kiadóval.

2023. 06. 21.
Ifjú versenygyőz-
tesek hangversenye
a Pesti Vigadó
színpadán

2023. 06. 06.
Prutkay Péter
képzőművész
emlékkiállítás

2023. 06. 12.
A Trianoni Szemle
folyóirat bemutat-
kozása az MMA
Irodalmi Tagozatának
Élőfolyóirat estjén az
MMA irodaházában

Már ötödik alkalommal volt jelen önálló standdal a magyar könyv ünnepén a Magyar Művészeti Akadémia kiadója, amely tizenkét könyvújdonságot is bemutatott a 94. Ünnepi Könyvhéten, ahol dedikálásokkal is várta az érdeklődőket a Vörösmarty téren.

9. Életének nyolcvanadik évében elhunyt Szűcs Endre Ybl Miklós-díjas építész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

10., 11. *Pastorale 2023/4. – János vitéz – A 150 éve született Kacsóh Pongrác daljátéka*

A *Pastorale* családi előadás-sorozat negyedik előadását mutatták be a Pesti Vigadóban, a Szent István Filharmonikusok és a Magyar Művészeti Akadémia közös rendezésében. A szerkesztő-műsorvezető Solymosi-Tari Emőke zenetörténész, az MMA Művészetelméleti tagozatának vezetője volt.

12. XVIII. Magyar Táncfesztivál – MMA Nap

Június 12. és 16. között rendezte a Győri Balett a 10. Színházi Olimpia keretében a XVIII. Magyar Táncfesztivált. A fesztivál igazgatója Kiss János balettművész, az MMA alelnöke, a rendezvény támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt. Az MMA Napon a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjprogramjának, azon belül a Színházművészeti Tagozat 2020–23-as évfolyamának eredményeit mutatták be.

• A *Trianoni Szemle* folyóirat bemutatkozása és a 2023. évi két dupla számának bemutatója. A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának *Élőfolyóirat estjén* az MMA irodaházában köszöntőt mondott Vári Fábiana László költő, író, a tagozat vezetője.

13. A Magyar Művészeti Akadémia nevében Vashegyi György elnök köztestületi díjakat, valamint az új levelező és rendes tagoknak okleveleket adott át, köztük első alkalommal a Nemzet Művésze címet viselő alkotóknak a Pesti Vigadóban. Az oklevelek átvételére azt követően került sor, hogy az MMA közgyűlése 2023. május 24-én a köztestületi díjak adományozásáról és az új tagok felvételéről is döntött.

14. A Pesti Vigadó adott otthont annak a sajtótájékoztatónak, amelyen a szervezők beszámoltak a huszadik alkalommal megrendezendő „Muzsikál az erdő” – *Mátrai Művészeti Napok* rendezvénytársaságról. A július 1-jétől 9-éig kilenc helyszínen megvalósuló összművészeti programokon a köztestület több akadémikusa is közreműködött – jelentette be Richly Gábor, az MMA főtájkára.

14–16. A *művészet ereje – kifejezés, alkotás, gyógyítás, kognitív és érzelmi fejlesztés* címmel tartottak konferenciát a Magyar Képzőművészeti Egyetem és a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata szervezésében, együttműködve az Eötvös Loránd Tudományegyetem karaival. Helyszíne a Magyar Képzőművészeti Egyetem és a Pesti Vigadó, az MMA székháza volt. A tanácskozást Szentmártoni János, a Kulturális és Innovációs Minisztérium művészetért és közösségi művelődésért felelős helyettes államtitkára köszöntötte, és Solymosi-Tari Emőke az MMA Művészetelméleti Tagozatának vezetője nyitotta meg.

17–18. A Magyar Hegedű Ünnepe

Kortárs vonóshangszer-kiállítás zenei programokkal a Pesti Vigadóban. Szervező a Magyar Művészeti

Akadémia Zeneművészeti Tagozata, szakmai felelőse Szecsődi Ferenc hegedűművész, az MMA rendes tagja volt.

18. Marton Éva 80 | gálakoncert

Egykori és jelenlegi növendékei, valamint a Marton Éva Nemzetközi Énekverseny díjazottjainak fellépésével köszöntötték születésnapja alkalmából Marton Éva operaénekest, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagját, a XX. század legnagyobb magyar szopránját a Magyar Állami Operaházban.

20. Kihirdették a 2023. évi MMA Művészeti Ösztöndíjprogram nyerteseinek névsorát. A tíztagú döntőbizottságot az MMA elnöke és az általa felkért bírálóbizottsági tagok alkották: Vashegyi György (a bizottság elnöke), Buglya Sándor, Olsvay Endre, Rátkai Erzsébet, Salamin Ferenc, Sára Ernő, Solymosi-Tari Emőke, Szerényi Béla, Szurcsik József, Vári Fábíán László. A pályázati támogatási időszak kezdete 2023. szeptember 1., a támogatási időszak vége 2026. augusztus 31.

21. Ifjú versenyzőztések hangversenye

Fiatal hangszeres művészek szimfonikus zenekar élén mutatkoztak be közönség előtt a Pesti Vigadó színpadán. Az esemény szervezője a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata volt.

21–25. 16. Kecskeméti Animációs Filmfesztivál

A kétévente megtartott Kecskeméti Animációs Filmfesztivál versenyprogramján harminckét ország négyszázhusz alkotása szerepelt. A rendezvény kiemelt támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt. A házigazda Kecskemétfilm alkotását, a *Toldit*, Jankovics Marcell utolsó művét versenyen kívül vetítették, a magyar filmek zsűrijében helyet kapott Cakó Ferenc animációsfilm-rendező, az MMA rendes tagja is.

22. 1975.VI.5. REMAKE – kiállítás

A Kecskeméti Kortárs Művészeti Műhelyek – Nemzetközi Kerámia Stúdió szervezésében nyílt meg a nyolcvanéves Haris László fotóművész, az MMA elnökségi tagja 1975.VI.5. REMAKE című kiállítása, amit Orosz István grafikusművész, az MMA rendes tagja nyitott meg, támogatója a Magyar Művészeti Akadémia volt.

23. *ALEA IACTA EST?* címmel nyílt meg Fábíán Zoltán festőművész kiállítása a Műcsarnokban. A látlat kurátora Szemadám György festőművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja volt.

27. A Hild-villában tartotta alakuló ülését a Tudományos Tanácsadó Testület. Az ülésen részt vett Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke, Richly Gábor, az MMA főtítkára, Csáji László Koppány az MMA MMKI igazgatója mint házigazda mellett Maróth Miklós, a Tudományos Tanácsadó Testület elnöke, továbbá a testület tagjaiként Solymosi-Tari Emőke zenetörténész, az MMA rendes tagja, Farkas Ádám szobrászművész, az MMA Oktatási, Képzési és Tudományos Bizottságának elnöke, Fülöp József animációsfilm-rendező, vizuális kommunikációs tervezőművész, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem rektora, Kroó Norbert fizikus, kutatóprofesszor, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) rendes tagja, az MTA korábbi főtítkára és Sulyok Miklós művészet-történész, az MMA Művészetelméleti Tagozatának akadémikusa.

■ Július

1. Medveczky Ádám karmester érdemelte ki az első alkalommal átadott Balassa Sándor-díjat. A Madarassy István Kossuth-díjas szobrászművész alkotta bronzérmét az alapító, Balassa Mariann, dr. Kutnyánszky Csaba, a Zeneakadémia Alapítvány elnöke és dr. Vigh Andrea, a Zeneakadémia rektora adta át.

2. A világhírű operaénekes születésének századik évfordulója alkalmából rendezett szarvasi Melis György-emlékünnepeket az MMA Színházművészeti Tagozata is támogatta.

6. A Hagyományok Háza adott otthont a Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) és a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) hagyományos nyári kulturális diplomáciai értekezletének, aminek első panelbeszélgetésében részt vett dr. Richly Gábor, az MMA főtítkára is.

7. Eszik Alajos grafikusművész, a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja, a Képzőművészeti Egyetem nyugalmazott egyetemi tanára hetvenedik születésnapját köszöntötte az a csongrádi kiállítás, amely az ismert, kortárs művész utóbbi években készült alkotásaiból válogatott.

13. Kilencvenegy éves korában elhunyt Mészáros Éva, a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével kitüntetett textilművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

19. A legújabb kulturális trendekről beszélgetett L. Simon László, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója Richly Gáborral, az MMA főtítkarával és Hoppál Péter miniszteri biztossal Tusványoson, a nyári szabadegyetemen. Richly Gábor erdélyi látogatása során három helyszínen, Kolozsváron, Sepsiszentgyörgyön és Csíkszeredában találkozott erdélyi akadémikusokkal, közttestületi tagokkal és ösztöndíjasokkal, hogy felmérje, miként látják az MMA eszközrendszerét, reális jelenlétét a térségben, illetve milyen lehetőség és igény mutatkozik az MMA Titkársága regionális központjának megalapítására Erdélyben.

Július 31. – augusztus 6. *Értjük egymást* címmel szervezett nemzetközi alkotótábort két turnusban az MMA Miskolci Regionális Munkacsoportja a Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetrel és a Rovás Alkotócsoporttal közösen. A második tábor augusztus 14-én kezdődött, és augusztus 20-án ért véget.

■ Augusztus

Augusztus 12. – szeptember 9. III. Richárd-workshop a nyíregyházi Szinbád Színháztörténeti Rendezvényterén. A darab próbafolyamatával párhuzamosan, hetente zajló szakmai műhelymunka a shakespeare-i királydrámák világába és azok történeti háttérébe avatja be a középiskolás diákokat. A programot az MMA Színházművészeti Tagozata is támogatta.

18. A Magyar Művészeti Akadémia Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozata látogatása zajlott a bárdibükki Nemzetközi Üvegművészeti Alkotótelep augusztus 13. és 22. közt zajló Nemzetközi Üveg Szimpóziumán.

20. A Magyar Művészeti Akadémia tagjai is elismerésben részesültek nemzeti ünnepünkön a Pesti Vigadóban, többek között Blaskó Péter, a Nemzet Művésze,

irodalomtörténész, szerkesztő, kritikus, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

• A Magyar Művészeti Akadémia támogatásával nyitotta meg zárókiállítását a X. Mezőberényi Művésztelep. Ván Hajnalka művészettörténész mellett Veszmás Péter, az MMA Szegedi Regionális Munkacsoportjának elnöke is méltatta a tízéves múltra visszatekintő alkotótelepet.

28–31. Népi/vernakuláris építészet: a hagyományoktól a jövőig címmel rendezett konferenciát a népi építészet és a modern építészet kapcsolatáról az MTA VEAB Népi Építészeti Munkabizottság, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet, valamint a Szimmetria Alapítvány.

Júniustól augusztusig Az elmúlt évekhez hasonlóan számos népművészeti tábor valósulhatott meg nyáron a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával. Az MMA Népművészeti Tagozata által támogatott és a tagozat akadémikusai, illetve köztestületi tagjai által mentorált népművészeti alkotótáborok sorában június 15. és 25. között a népi szobrászok kisgyőri közösségi tábora, június 25. és július 2. között a Kisgyőri Kézműves Szaktábor zajlott le. A XII. Nemezművészeti Találkozót június 28-án, a XXXVIII. Nemezművészeti Alkotótábor június 29-től július 2-ig rendezték meg Nagykovácsán, július 24. és 30. között a Székely-Mezőségi Néptáncalálkozó és Néptánc-tábor, valamint a kapcsolódó népművészeti oktatási programok (Mezőberénye, Erdély), július 31. és augusztus 5. között a Nádudvari Népművészeti Alkotótábor, július 31-től augusztus 4-ig a Létavértesi Népművészeti Tábor zajlott.

2023. 08. 28–31.
Népi/vernakuláris
építészet –
konferencia

színművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, Botvay Károly gordonkaművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, Dévényi Sándor építész, a Nemzet Művésze, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, Haris László fotóművész és Pécsi Györgyi

■ Szeptember

2. A *Kultúra a határokon túl* című konferencia a Lengyel Köztársaság kulturális és nemzeti örökségvédelmi miniszteri programja volt, és „A lengyel kultúra külföldön történő népszerűsítése 2023” támogatásával

2023. 09. 05.
Az MMA
2020–2023. évekre
szóló Művészeti
Ösztöndíjprogram
záróünnepsége
a Hild-villában

valósult meg. Az esemény partnerei: Magyar Művészeti Akadémia, Pesti Vigadó Nonprofit Kft., Lengyel Intézet Budapest, szervező a Lengyelország Nagy Projekt Kongresszus voltak. A rendezvényen részt vett Kovács István költő, történész, az MMA elnökségi tagja is.

5. A Magyar Művészeti Akadémia 2020–2023. évekre szóló Művészeti Ösztöndíjprogram záróünnepségét tartották a Hild-villában, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet (MMA MMKI) székházában. Az eseményen részt vett Kiss János, az MMA alelnöke, Richly Gábor, az MMA főtthkára, Csáji László Koppány, az MMA MMKI igazgatója, valamint az MMA akadémikusai, az ösztöndíjas szekciók vezetői, illetve a végzett ösztöndíjasok.

7. A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata *Élőfolyóirat* estjén (IX. évfolyam, 4. szám) a *Parnasz* folyóirat XXIX. évfolyam 4. számát mutatták be, amelyen Serfőző Simon író, az MMA rendes tagját köszöntötték nyolcvanadik születésnapja alkalmából. Közreműködött Mezey Katalin író, az MMA rendes tagja, köszöntőt Vári Fábrián László költő, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetője mondott.

Szeptember 7. – október 29. *Lélekjelenlét – Rudolf Mihály építész és útítársai tárlata* a Pesti Vigadóban. A kiállítás célja Rudolf Mihály építész, akadémikus munkásságának bemutatása volt, a tárlat kurátora Sulyok Miklós, az MMA rendes tagja volt.

Szeptember 8. – november 5. Az MMA Képzőművészeti Tagozata díjazottjainak kilencedik kamaratárlata a 2021–2022. évben az MMA Képzőművészeti Tagozata Művészeti ösztöndíjában részesített Babinszky Csilla, Imre Mariann, Katona Zoltán és Kotormán Norbert képzőművészek, a köztestület 2021. évi Életút-díjával kitüntetett Csorba Simon László képzőművész és Vécsei Nagy Zoltán művészettörténész, továbbá Eszik Alajos és Rónai Péter képzőművészek, az MMA Képzőművészeti Tagozat 2021. évi díjazottjainak munkáit mutatta be a Pesti Vigadóban.

Szeptember 8–10. A Népművészeti Tagozat közös tanulmányútja, amelynek célja Mezőkövesd és Matyóföld jobb megismerése volt. A tanulmányúton meghívottként több népművész ösztöndíjas is részt vett, akik előadásaira alapozva szakmai konzultációt is folytatott a Tagozat.

9. *Őszi Népművészeti Sokadalom*, ahol harminckilencedik alkalommal elevenítették fel a népművészeti hagyományokat Kisgyőrben. Köszöntőt Kékedi László fadaragó, népi iparművész, az MMA Népművészeti Tagozatának vezetője mondott.

10. Magyar Dal Napja a Pesti Vigadóban. A 2008-ban útnak indult kezdeményezéshez 2016-ban csatlakozott az MMA Zeneművészeti Tagozata.

11. A Magyar Művészeti Akadémia szakmai napot tartott Velencében, az Ateneo Veneto Aula Magna kiállítóterében, a 2023. szeptember 2. és 15. között megrendezett *Velencei Üveg hét* keretében. Antonella Magaraggia, az Ateneo Veneto elnökasszonya és Turi Attila, az MMA alelnöke köszöntőjét követően Richly Gábor, az MMA főtthkára tartott előadást.

Az eseményen részt vett Lukácsi László üvegszobrász, az MMA rendes tagja is. Az Ateneo Veneto Aula

2023. 09. 02.
A *Kultúra a határokon túl* című konferencia

2023. 09. 06.
Megnyílt a *Lélekjelenlét – Rudolf Mihály építész és útítársai* című tárlat a Pesti Vigadóban

Magna kiállítóterében az MMA szakmai és anyagi támogatásával valósult meg a *Glass Art NOW!* című csoportos tárlat, amelyen többek közt Bohus Zoltán, Lugossy Mária, az MMA néhai tagjai, Hefter László és Lukácsi László, az MMA rendes tagjai, valamint Smetana Ágnes, az MMA levelező tagja munkái is láthatóak voltak.

11. A Magyar Művészeti Akadémia tagozatai idén is díjazták a magyar szellemi élet kiemelkedő egyéniségeit, akik a művészet, a művészetelmélet, a művészszerkesztés és a művészetigazgatás terén egyedülálló életművet mutatnak fel. Az MMA tagozatai minden évben két-két személynek ítélik díjaikat, amelyek egyike hagyományosan külföldi művészek és szakemberek pályáját és alkotásait ismeri el.

13. Az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozata nyolcvanadik születésnapja alkalmából köszöntötte Máthé Tibor operatőrt a Pesti Vigadóban. Az eseményen az érdeklődők portréfilmet tekinthettek meg Máthé Tiborról, majd az ezt követő eszmecszerén az ünnepelt beszélgetőtársa a film készítője, Mispál Attila operatőr, film- és színházi rendező, forgatókönyvíró volt.

• A 2023–2026. évi Magyar Művészeti Akadémia Művészeti Ösztöndíjprogram ünnepélyes megnyitóját

2023. 09. 07.
Megnyílt az
MMA Képzőművészeti
Tagozatának
díjazottjai
munkáit bemutató
kiállítás
a Vigadóban

2023. 09. 20.
Grendel Lajos-
emlékkonferencia
a Vigadóban

2023. 09. 27.
#mentés_másként_
2023 – konferencia
a Vigadóban

tartották meg a Pesti Vigadóban. A megjelenteket Vashegyi György, az MMA elnöke köszöntötte.

15. Az Országházban rendezett ünnepségen Szervátiusz Jenő-díjat vehetett át Árkossy István festő- és

grafikusművész, a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagja. Az esemény fővédnöke Kövér László házelnök, védnöke Kiss János, az MMA alelnöke volt, a díjazott munkásságát Jánosi Zoltán irodalomtörténész, az MMA levelező tagja méltatta.

Szeptember 16. – november 19. STAFÉTA – A Magyar Művészeti Akadémia Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozatának kiállítása a Pesti Vigadóban, ahol harminckilenc akadémikus és több mint negyven akadémiai tagsággal nem rendelkező képző-, ipar- és tervezőművész munkája adott pillanatnyi látéleletet a tagozat aktuális helyzetéről és jövőbeli törekvéseiről. A tárlat fókuszában a kézműves iparművészet és a funkcionális tervezőművészet megvalósult alkotásai álltak, kurátora: Sára Ernő, az MMA Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozat vezetője volt. Belsőépítészeti és kiállítás rendezés: Szenes István, az MMA rendes tagja.

17. *Tölts világhosszú szívéünkbe, Uram!* – Klukon Edit és Ránki Dezső, az MMA rendes tagja zongoraestje hangzott el Dávid Katalin művészettörténész, művészeti író, az MMA rendes tagjának századik születésnapja alkalmából a Pesti Vigadóban.

• A legendás Miskolci Építész Műhelynek (MÉM) szenteltek kerekasztal-beszélgetést a *Lélekjelenlét* című kiállítás létrehozói a Pesti Vigadóban. A beszélgetés moderátora a kiállítás kurátora, Sulyok Miklós művészettörténész, a beszélgetőtársak Ferencz István, Bodonyi Csaba, Bán András, Rudolf Mihály, Golda János és Rauschenberger János építészek voltak.

20. Grendel Lajos-emlékkonferencia a Pesti Vigadóban

Idén hetvenöt éve született és öt éve ment el Grendel Lajos (1948–2018) szlovákiai magyar író, egyike annak a kevés alkotónak, akik a felvidéki magyar irodalmat regionális jelentősége fölé emelték. Az MMA Művészetelméleti Tagozata kezdeményezte az emléket elevenné tenni szándékozó konferenciát. A levezető elnök Solymosi-Tari Emőke zenetörténész, az MMA Művészetelméleti Tagozatának vezetője volt, a konferenciát: Gróh Gáspár irodalomtörténész, az MMA levelező tagja, Pécsi Györgyi irodalomtörténész, szerkesztő, az MMA rendes tagja és Tóth László író, irodalom- és művelődéstörténész, az MMA rendes tagja szervezte.

• A Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) és a zágrábi Művészettörténeti Intézet két éve futó közös kutatási projektjének eredményeit bemutató pop-up kiállítás nyílt a zágrábi Liszt Intézetben. A tárlat október 5-től Budapestben is megtekinthető volt a Walter Rózsi-villa melletti Műhelytérben.

• A nyolcvanéves Hefter László köszöntése a Makovecz utcai Akadémiai Szalonban. Az ünnepeltet Turi Attila alelnök, és Richly Gábor, az MMA főtítkára köszöntötte. Az ünnepélyes alkalmon mutatták be az MMA Kiadó Hefter László munkásságát bemutató albumát Keppel Márton művészettörténész, tagozati títkár szerkesztésében és tanulmányával.

22. *Dráma a kertben* címmel a Savaria Múzeumban mutatták be Geszler Mária Garzuly kiállítását. A megnyitón köszöntőt mondott többek között Richly Gábor, az MMA főtítkára.

• Elhunyt Dávid Katalin Széchenyi-nagydíjas művészettörténész, művészeti író, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

23. Meditációs objektumok – Kortárs művészeti kiállítás nyílt Hamvas Béla tiszteletére a nagyváradi római katolikus püspöki palotában, ahol a Magyar Művészeti Akadémia a főpásztori rezidencia második emeleti kiállítótermeiben rendezte meg Hamvas Béla-émlékiállítását a filozófus-író születésének százhuszonötödik évfordulója alkalmából. A tárlat kurátora, Ujvárossy László Munkácsy-díjas grafikusművész, az MMA rendes tagja felhívására harmincegy képzőművész, a Művészeti Akadémia hús tagja és tizenegy erdélyi magyar alkotó készítette el Hamvas Béla-reflexióját.

23–24. Minden, ami művészet – Az MMA Veszprémi Munkacsoportjának bemutatózó összművészeti konferenciája az MTA VEABT székházában. A megnyitón köszöntőt mondott Oberfrank Pál színművész, rendező, az MMA Veszprémi Munkacsoportjának elnöke, a konferencia házigazdája és moderátora. A veszprémi munkacsoport népművészeti és képzőművészeti tagjai kiállításán többek között bemutatkozott Cakó Ferenc, az MMA rendes tagja, alkalmazott grafikus és filmrendező és Somogyi Győző festőművész, az MMA rendes tagja. A konferencia irodalmi estjét Mezey Katalin Kossuth- és József Attila-díjas író, műfordító állította össze. Művei mellett elhangzottak mások mellett Kovács István költő, író, műfordító, az MMA elnökségi tagja, Száraz Miklós György József Attila-díjas író, az MMA rendes tagja alkotásai is. Az esten közreműködött Oberfrank Pál és Rátóti Zoltán színművész, az MMA elnökségi tagja. Előadó volt: Keserü Katalin művészettörténész, az MMA rendes tagja, Turi Attila építész, az MMA alelnöke, Jankovics Tibor építész, az MMA rendes tagja, Sára Ernő tervezőgrafikus, az

MMA Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozat vezetője.

24. Oláh János: Kenyérpusztítók – Felolvasószínház, abszurd játék egy felvonásban a Szó • Szín • Játék előadás-sorozat keretében a Pesti Vigadóban. A darabot a 2016-ban elhunyt Oláh János költő, író, az MMA néhai tagja emlékére vitték színpadra, jeles színművészek közreműködésével. Az előadáson szerepel többek között Szarvas József színművész, az MMA rendes tagja is.

25–27. Petőfi nyomában tematikával tartotta meg az MMA Irodalmi Tagozata tanulmányútját a Felvidéken.

27. #mentés_másként_2023 – konferencia a Pesti Vigadóban

A szakmai rendezvény az MMA Titkárságának, az akadémikusok életútjait és alkotásait digitalizáló projektjének nyitóeseménye volt. A három tematikus kerekasztal-beszélgetésre épülő konferencia arra kereste a választ, hogyan fordíthatjuk a digitalizáció éppen felfelé építkező hullámát a javunkra, avagy hogyan

2023. 09. 13.
A 2023–2026.
évi Művészeti
Ősztöndíjprogram
ünnepélyes
megnyitója

2023. 09. 15.
Megnyílt a *Staféta*
című kiállítás
a Vigadóban

tudunk minél könnyebben hozzáférhetővé, kutathatóvá tenni művészi értékeket.

29–30. Kutatók Éjszakája a Múcsarnokban és a Hild-villában

A Kutatók Éjszakája Európa-szerte megrendezett eseménysorozat a tudomány és a kutatói életpálya népszerűsítésére. A programsorozatba bekapcsolódott a Magyar Művészeti Akadémia intézménye, a Múcsarnok és az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet.

30. Operagála Gyöngyösön. A zene világnapja alkalmából megvalósult programot az MMA Színházművészeti Tagozata is támogatta.

■ Október

2. A „...Rajzoltunk egy költeményt...” című kiállításon Magyarország rangos kortárs képzőművészei tisztelegtek alkotásaikkal Madách Imre főműve, *Az*

ember tragédiája előtt a Nemzeti Színházban. A kiállítást Szentmártoni János, a Kulturális és Innovációs Minisztérium művészetért és közösségi művelődésért felelős helyettes államtitkára, az MMA rendes tagja nyitotta meg. Az eseményen felszólalt Vidnyánszky Attila, a Nemzeti Színház vezérigazgatója, az MMA rendes tagja. A megnyitón részt vettek az alkotók: Csurka Eszter, Szurcsik József, Baksai József, Orosz István, az MMA rendes tagjai és Mayer Éva.

3. A *Keddi Kaleidoszkóp* program keretében Prokopp Mária művészettörténésszel, az MMA levelező tagjával Wierdl Zsuzsanna festő-restaurátorművész, művészet-történész beszélgetett az MMA irodaházában.

Október 4. – 2024. január 28. – *Reigl Judit 100 – Reigl Judit és a Második párizsi Iskola* című kiállítás a Múcsarnokban. A tárlatot Novák Katalin köztársasági elnök nyitotta meg, köszöntőt Vashegyi György, az MMA elnöke és Szegő György, a Múcsarnok igazgatója mondott. A megnyitón jelen volt Richly Gábor, az MMA főtítkára is.

4–8. A 23. Filmtettfeszt Erdélyi Magyar Filmszemle Kolozsváron és tizenöt további településen zajlott, ahol összesen tizenhét nagyjátékfilmet és öt egész estés dokumentumfilmet, valamint díjazott magyar kisjátékfilmekből és vajdasági rövidfilmekből készült válogatást vetítettek. A Filmtettfeszt idején összesen húsz közönségtalálkozón lehetett faggatni a filmek alkotóit. A rendezvényt támogatta a Magyar Művészeti Akadémia.

5. A Magyar Művészeti Akadémia tisztújító közgyűlést tartott a Pesti Vigadóban, ahol a közgyűlés 2023. november 5. napjától 2026. november 4. napjáig az MMA elnökévé választotta Turi Attila építész, az MMA rendes tagját. Az új elnökség összetételéről is

2023. 10. 03.
Megnyílt a
Reigl Judit 100
– *Reigl Judit*
és a *Második*
párizsi Iskola
című kiállítás a
Múcsarnokban
Novák Katalin
köztársasági
elnök
részvételével

2023. 10. 05.
A Magyar
Művészeti
Akadémia
tisztújító
közgyűlést
tartott a
Vigadóban

döntött a közgyűlés: újabb három évre alelnökké választották Kiss János balettművészt, koreográfust, az MMA alelnökét, míg a másik alelnöki posztot Rátóti Zoltán színművész, az MMA elnökségi tagja tölti be. Elnökségi taggá választották Buglya Sándor filmrendezőt, az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozatának vezetőjét, Haris László fotóművészt, az MMA elnökségének tagját, Kulin Ferenc irodalomtörténészt, az MMA rendes tagját és Pécsi Györgyi irodalomtörténészt, az MMA rendes tagját.

• *Horvát–Magyar építészeti kapcsolatok: A szakmai tudásmegosztás csatornái, 1900–1945* című kiállítás, a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ és a Zágrábi Művészettörténeti Intézet tárlata nyílt meg a Műhelytérben. Köszöntőt Almássy Kornél Tamás igazgató (MÉM MDK) mondott, a kiállítást dr. Tamara Bjažić Klarin építész, a kutatócsoport horvát vezetője nyitotta meg.

5–8. A 68. Országos Függetlenfilm Fesztivál és Konferencia Balatonbogláron, ahol függetlenfilmes versenyprogrammal, szemináriumokkal és konzultációkkal várták az alkotókat és az érdeklődőket. A rendezvény fő támogatója többek között a Magyar Művészeti Akadémia volt.

6. *Szabadság, szerelem* – A Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozatának kortárs zenekari koncertje a Pesti Vigadóban hangzott el Balassa Sándor és Kocsár Miklós, az MMA néhai tagjai, valamint Dubrovay László, Kovács Zoltán és Tóth Péter akadémikusok műveivel, vezényelt Kocsár Balázs.

8. Hódmezővásárhelyen az Alföldi Galériában nyílt meg ünnepélyes keretek között a 69. *Vásárhelyi Őszi Tárlat*, ahol a megnyitón több elismerést is átadtak. A Rudnay Gyula Művészeti Ösztöndíjat Szabó Franciska festőművész nyerte el. A Magyar Művészeti Akadémia által felajánlott díjban Sejben Lajos képzőművész részesült. A zsűri tagja volt többek között Barabás Márton festőművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

9. A Fiumei úti sírkert Művészarcellájában családtagok, barátok és tisztelők kísérték utolsó útjára Dávid Katalin művészettörténészt, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagját. A temetésen részt vett Orbán Viktor miniszterelnök és Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter. A szertartást dr. Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek, metropolita végezte. A köztestület részéről Vashegyi György, az MMA elnöke és Mezei Gábor belsőépítész, az MMA rendes tagjai búcsúztak az elhunyttól.

9–11. A Magyar Művészeti Akadémia Művészeti-méleti Tagozata megtartotta tanulmányútját, amelynek fókuszában a nyírségi és az ország keleti határán elterülő szatmári régió művészeti, oktatási és vallási emlékei, intézményei álltak.

11. Az MMA Irodalmi Tagozatának *Őszi Irodalmi Gáláján* Iancu Laura, Király László, Orbán János Dénes és Szilágyi István, az MMA rendes tagjai, Nagy Koppány Zsolt, az MMA levelező tagja, Marsall László, az MMA néhai tagja, valamint Baka István és Kormos István műveiből készült vers- és próza-összeállítások hangzottak el Rátóti Zoltán, az MMA rendes tagja,

Hirtling István, az MMA levelező tagja, valamint Barta Ágnes, Bálint Márta és Seress Zoltán színművészek előadásában a Pesti Vigadóban. Az est programját Mezey Katalin, az MMA rendes tagja és Wiegmann Alfréd szerkesztette és rendezte.

12–15. Az MMA Irodalmi Tagozata és Építőművészeti Tagozata horvátországi tanulmányutat tett.

13. Harmadik alkalommal tartották meg a Kodály Népdalmaratont, a Magyar Kodály Társaság és a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával, a Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium rendezésében. Az esemény-

2023. 10. 03.
A Keddi Kaleidoszkóp programon Prokopp Mária művészettörténéssel beszélgettek az MMA irodaházában

re kiemelkedő népzeneészekből álló zsűrit kértek fel, amelynek egyik elnöke Eredics Gábor népzeneész, az MMA rendes tagja volt.

• A Pannonhalmi Bencés Gimnázium szervezésében nyílt meg az idén hetvenöt éves Véssey Gábor festőművész, az MMA rendes tagja *Rajzok a Bibliához* című kiállítása.

2023. 10. 11.
Az MMA Irodalmi Tagozatának Őszi Irodalmi Gálája a Vigadóban

2023. 10. 16.
Művészetpedagógia találkozó a Vigadóban

2023. 10. 30.
Schrammel Imre
keramikus, az
MMA rendes
tagjának köszöntése
kilencvenedik
születésnapja
alkalmából
az MMA irodaház
Akadémiai
Klubjában

14. Magyar Festészet Napja alkalmából a Magyar Művészeti Akadémia által is támogatott kiállítás nyílt a törökbálinti Gallery Maxban. A megnyitón többek között az MMA Képzőművészeti Tagozatának szakmai különdíját is átadták.

• A Magyar Kodály Társaság és a Magyar Művészeti Akadémia szervezésében a Pesti Vigadóban emlékeztek pályatársai a nyolcvanöt éve született és öt éve, 2018. június 12-én elhunyt Ittész Mihály zenepedagógusra, művészeti íróra, a Magyar Művészeti Akadémia néhai tagjára.

16. Az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet szervezésében rendezték meg az I. Művészetpedagógia találkozót, amelynek a Pesti Vigadó adott otthont. Köszöntőt Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia leköszönő elnöke és Richly Gábor, az MMA főtájkára mondott.

• A Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata konferenciát rendezett a vidéki operajátás jelenéről és jövőjéről a Walter Rózsi-villában. A tanácskozást Nagy Viktor rendező, a tagozat vezetője moderálta.

18. A Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata elismerő okleveleket és Életút-díjat adományozott. Zenepedagógiai munkássága elismeréseképp

vehetett át Ádám Károly gordonkaművész és Lőte Enikő zongoraművész.

19. Az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet és a Symposium Alapítvány szervezésében rendezték meg a XXVII. Országos Symposium Találkozót a Hild-villában. A találkozó célja a szimpóziumként működő magyarországi művésztelepek eredményeinek bemutatása, a korral való lépéstartáshoz a fejlődési lehetőségek, lehetséges új irányok, koncepcióváltások és a szükséges fejlesztések számbavétele volt.

• Farkasdy-Jánossy építészeti konferencia – Az MMA Építőművészeti Tagozatának konferenciája Farkasdy Zoltán (1923–1989) és Jánossy György (1923–1998) építészek születésének századik évfordulója alkalmából a Pesti Vigadóban. A rendezvény kerekasztal-beszélgetését Tima Zoltán építész, az MMA rendes tagja vezetésével tartották meg.

• A *Dublőr* és a *Déva Vár '56* című filmek vetítésével emlékeztek 1956-ra a Pesti Vigadóban, a szervező Buglya Sándor filmrendező, az MMA Film- és Fotóművészeti Tagozatának vezetője volt.

20–27. XII. Héttorony Fesztivál

Két szakaszban rendezték meg a Makovecz Imre építész, az MMA alapító örökös elnöke, örökös tiszteleti elnök emléket és szellemi hagyatékát ápoló Héttorony Fesztivált, megidézve a Kárpát-medence paraszti kultúráját és kollektív emlékezetét, ráirányítva a közönség figyelmét azoknak az elődöknek a munkásságára, akik a legtöbbet tettek a népművészet fennmaradásáért. Az eseményen részt vett Turi Attila építész, az MMA alelnöke is.

Október 21. – november 30. A *Képzőművészet Ünnepe Szolnokon 2023* rendezvény keretén belül nyílt meg Baksai József képzőművész, az MMA rendes tagja *Újrakezdés* című kiállítása. A tárlatot Verebes György festőművész, grafikus, az MMA rendes tagja nyitotta meg. A Szolnoki Művésztelep támogatója a Magyar Művészeti Akadémia.

24. Az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet szervezésében rendezték meg a *Mindszenty – Szeretlek, Faust!* című játékfilm vetítésével egybekötött kerekasztal-beszélgetést a Hild-villában. A kerekasztal-beszélgetés résztvevője volt Pozsgai Zsolt drámaíró, színházi és filmrendező, Kautzky Armand színművész és Lux Ádám, Jászai Mari-díjas színművész, érdemes művész, az MMA levelező tagja volt, moderátor pedig Mispál Attila, film- és televíziórendező, az MMA rendes tagja volt.

25. Beszélgetős esték címmel indult sorozat a Makovecz Központban, ahol a szervezők kérdezték azokat, akik együtt dolgoztak Makovecz Imre építésszel, a Magyar Művészeti Akadémia alapító örökös elnöke, örökös tiszteleti elnökével, akik sorstársai, harcostársai, barátai voltak. Az első meghívott Mezei Gábor belsőépítész, az MMA rendes tagja, Makovecz Imre barátja és munkatársa volt. A beszélgetés munkán fotókiállítás nyílt a Mezei-Makovecz közös munkáiból és a kis termükben Mezei Gábor grafikáiból.

Október 25. – november 10. Az MMA rendes tagjai a buharesti Liszt Intézetben állították ki a Bucharest Graphic Days keretében. Az Árendás József, Bakos István, Baráth Ferenc, Felsmann Tamás, Hauser

oklevelet kapott Csizmadia Angelika csemlaloművész, Fejes Antal csellótanár, művészpédagógus, Kaczmarczyk Adrienne zenetörténész, Sapszon Borbála karnagy és Vavrincez Veronika zenei könyvtáros. Életút-díjat

2023. 10. 16.
Az MMA Színház-
művészeti Tagoza-
ta konferenciája
a vidéki opera-
játás jelenéről és
jövőjéről Walter
Rózsi-villában

Beáta Liliana, Keresztes Dóra, Kulinyi István, Orosz István, Sára Ernő, Szunyoghy András munkáit bemutató tárlatot Sára Ernő grafikusművész, az MMA Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozatának vezetője nyitotta meg.

26. Madách Imre születésének kétszázadik évfordulója alkalmából rendeztek emlékestet a Pesti Vigadóban, ahol a beszélgetésen részt vett Csák János kulturális és innovációs miniszter, Huszti Péter színművész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja, Orosz István grafikus, filmrendező, a nemzet művésze, az MMA rendes tagja, Szemadám György festőművész, író, az MMA rendes tagja. A rendezvényen részleteket vetítettek Jankovics Marcell, az MMA néhai tiszteletbeli elnökének *Az ember tragédiája* című rajzfilmjéből.

30. Schrammel Imre keramikust, az MMA rendes tagját köszöntötte kilencvenedik születésnapja alkalmából a Magyar Művészeti Akadémia az MMA irodaház Akadémiai Klubjában. Köszöntőt Turi Attila, az MMA alelnöke mondott. Az eseményen bemutatták az MMA Kiadó gondozásában megjelent *Sketchbook – Rajzok, vázlatok* című albumot is.

■ November

3. Átadták a Nemzet Művésze díjait. Az elismerést az MMA elnöke, Vashegyi György Lantos István zongoraművész, orgonaművész, zenepedagógusnak, az MMA rendes tagjának, Sajdik Ferenc grafikusművész, karikaturistának és Selmeczi György zeneszerző, zongoraművész, karmesternek adta át a Pesti Vigadóban.

4., 5. „Népek Krisztusa, Magyarország” 1956 I–IV. címmel Jelenzki István filmrendező, fotó- és képzőművész, az MMA rendes tagja filmjét vetítették az Uránia Filmszínházban.

6. Megtartotta első és egyben alakuló ülését a Magyar Művészeti Akadémia elnöksége Budapesten, az Andrássy úti irodaházában.

7–9. Az Eötvös10 Művelődési Házban megtartották a kilencedik *Magyar Speciális Filmfesztivált*, amelyet a Magyar Művészeti Akadémia is támogatott.

8. Az MMA Színházművészeti Tagozatának elismerő okleveleit adták át a Makovecz utcai Akadémiai Szalonban. Idősebb Nagy Zoltán balettmester, Tóth János operaénekes, Turnai Tímea muzeológus és Vajda Júlia operaénekes vehették át az elismeréseket.

12. Mészáros Tibor: *Magda, a Szabó* című egyfelvonásos darabját adták elő a Szó • Szín • Játék előadás-sorozat keretében a Pesti Vigadóban.

• Ünnepe a derű és az idő jegyében címmel a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata kerek születésnapos akadémikusait köszöntötte a Pesti Vigadó dísztermében. Köszöntőt mondott Turi Attila, az MMA elnöke.

2023. 11. 16.
A tízéves
Magyar
Művészet
lapszámának
bemutatója
a Vigadóban

2023. 11. 12.
Az MMA
Zeneművészeti
Tagozata kerek
születésnapos
akadémikusainak
köszöntése
a Vigadóban

2023. 11. 03.
Átadták a Nemzet
Művésze díjait
a Vigadóban

2023. 11. 17.
Megnyílt
a 2018–2023-as
évfolyamok
MMA- és tagozati
ösztöndíjas fotómű-
vészeinek tárlata
a Vigadóban

2023. 11. 22.
Illyés Gyula élet-
művét bemutató
tablókiállítás
nyílt az MMA
irodaháza előtt
Lezsák Sándor,
az Országgyűlés
alelnökének
részvételével

14. WARchitecture – Építészeti vitaest címmel új, építészeti tematikájú vitaműsört indított a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet. Az első est vendégei Erhardt Gábor és Smiló Dávid építészek voltak, a házigazda és moderátor pedig Wesselényi-Garay Andor építészteoretikus, a kutatóintézet tudományos főmunkatársa volt.

15. Keserü Katalin művészeti író, művészettörténész, az MMA rendes tagjának *Makovecz Imre: Kísérletek* című, legújabb kötetét Wesselényi-Garay Andor az MMA Művészetelméleti és Módszertani

Kutatóintézet munkatársa mutatta be a Makovecz Központ és Archivumban.

• **Jovián György** festőművész, az MMA rendes tagja kiállítása nyílt meg a Kolozsvári Művészeti Múzeumban *Omnis rerum memoria* címmel Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusa és a Kolozsvári Művészeti Múzeum (Bánffy-palota) szervezésében, amit Selmeczi György zeneszerző, a Nemzet Művésze nyitott meg.

16. A tízéves Magyar Művészet, az MMA művészetelméleti folyóirata 2023. évi 6. lapszámának bemutatóját tartották, ahol köszöntött Turi Attila, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke mondott.

November 16. – 2024. február 27. A Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ tárlata *Sosem volt Budapest* címmel a Pesti Vigadóban, ahol tervek, álmok, víziók voltak láthatóak a főváros építészetének százötven évéből.

17. A Molnár Tamás Kutatóintézet *Thomas Molnar in Context* címmel rendezett konferenciát a Magyar Művészeti Akadémia posztumusz tiszteleti tagjáról a Nemzetközi Közszolgálati Egyetemen. A rendezvény célja Molnár Tamás, nemzetközi hírű és hatású, magyar származású filozófus munkásságának sokszempontú elemzése volt, a Magyar Tudomány Ünnepe eseménysorozat keretei között megtartott konferencia harmadik szekcióját dr. Kucsera Tamás Gergely, az MMA rendes tagja vezette.

• **Zsigmond Dezső** filmrendező, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja *A kolompok nyelvén – Gyékénykoporsó* című filmje kapta meg a XXII. Lakiteleki Filmszemle fődíját a Hungarikum Ligetben. A zsűri elnöke Buglya Sándor filmrendező, az MMA elnökségi tagja volt. A Magyar Művészeti Akadémia 500 ezer forintos különdíját a *Kerelőszentpáli Hallerek* című film kapta.

November 18. – 2024. február 25. Generációk – A 2018–2023-as évfolyamok MMA- és tagozati

ösztöndíjas fotóművészei mutatkoztak be a Film- és Fotóművészeti Tagozat tárlatán, a Pesti Vigadóban. A tárlat megnyitóján köszöntőt mondott Buglya Sándor filmrendező-operatőr, az MMA elnökségi tagja, a kiállítást Haris László fotóművész, az MMA elnökségi tagja nyitotta meg. A tárlat kurátora Nagy Zopán fotóművész, költő volt.

21. A Magyar Művészeti Akadémia Film- és Fotóművészeti Tagozata titkos szavazással Zsigmond Dezső Balázs Béla-díjas filmrendezőt, az MMA rendes tagját 2023. november 21-től kezdődő, 2026. március 31-ig szóló időszakra tagozatvezetőnek választotta. Elődje 2016 és 2023 között Buglya Sándor Balázs Béla-díjas filmrendező, az MMA elnökségi tagja volt.

21., 22. *Visszanézek magunkra* címmel tartott irodalmi estet Szabadkán, majd Magyararkanizsán Mezey Katalin író, költő, műfordító, az MMA rendes tagja és Vári Fábián László költő, kritikus, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetője. Az irodalmi rendezvényt a Magyar Művészeti Akadémia és az Aracs Alapítvány támogatásával szervezték meg.

22. Konferencia és kiállítás Kozma Lajos munkásságáról a Pesti Vigadóban, ahol köszöntőt Turi Attila, az MMA elnöke, Sára Ernő, az MMA ITT Tagozatának vezetője és dr. Almássy Kornél, a MÉM-MDK igazgatója mondott.

- A *Színes város* elnevezésű kortárs építészeti konferencián Pécsen, a Janus Pannonius Múzeumban részt vett Dévényi Sándor építész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja. A rendezvényt a Magyar Művészeti Akadémia támogatta.

- *Bodonyi 80* – kamarakiállítás. Bodonyi Csaba építész, az MMA rendes tagja munkásságát bemutató kamarakiállítás nyílt a miskolci Kós-házban a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Építész Kamara szervezésében. A kiállítást Rudolf Mihály építész, az MMA rendes tagja nyitotta meg, meghívott vendég Sulyok Miklós művészettörténész, az MMA rendes tagja volt.

- A Magyar Művészeti Akadémia rendezésében Illyés Gyula életművét bemutató tablókiállítás nyílt az MMA irodaháza előtt. A megnyitó eseményen köszöntőt mondott Richly Gábor, az MMA főtitkára, és Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke, az MMA rendes tagja. Közreműködött Rátóti Zoltán színművész, az MMA alelnöke, dunántúli dallamokat játszott Juhász Zoltán népzeneész, népzene kutató, az MMA rendes tagja.

22–23. *Tudomány és művészet találkozása – Mesterséges intelligencia, virtuális valóság és a művészetek*

A Magyar Tudományos Akadémia a Magyar Tudomány Ünnepe elnevezésű programsorozata csaknem két évtizede várja a tudomány iránt érdeklődőket az MTA székházába. A Magyar Művészeti Akadémia is részt vett a programban, *Makovecz Imre szellemi öröksége az építészetben és azon túl* címmel Turi Attila, az MMA elnöke tartott előadást.

24. *Tokaj, Nomád Nemzedék Háza újjáépítése* címmel rendeztek konferenciát Tokajban az Égerszög-Művésztelep Közhasznú Alapítvány, a Magyar a Magyarért Alapítvány, a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata és Miskolci Regionális Munkacsoportja közös szervezésében, amelynek tárgya a Tokaji Nomád

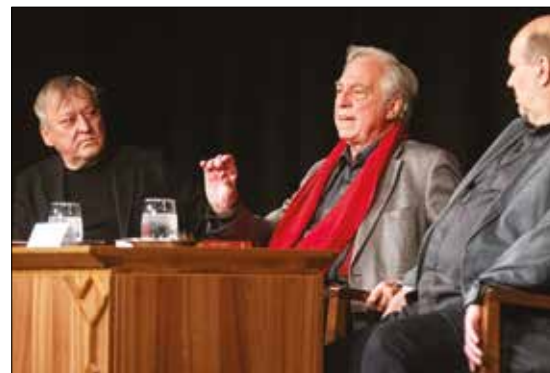
Nemzedék által 1978–79-ben épített Makovecz-épület múltjával-jelenével-jövőjével és támogatásával kapcsolatos tájékoztatás volt. Előadást tartott Zelnik József etnográfus, író, MMA rendes tagja, Bodonyi Csaba építész, az MMA Regionális Munkacsoportjának elnöke, Rudolf Mihály MMA rendes tagja, Salamin Ferenc építész, az MMA Építőművészeti Tagozatának vezetője, az MMA rendes tagja. Köszöntőt Bán Ferenc építész, az MMA rendes tagja, a nemzet művésze mondott.

25. Dobozy Borbála csembalóművésztől, az MMA rendes tagjától a magyarkanizsai koncerten ismert Bach-műveket hallhatott a közönség. Az est támogatója a Magyar Művészeti Akadémia, szervezője a Regionális Kreatív Műhely (Magyarkanizsa), az MMA Szegedi Regionális munkacsoportja, a szegedi Bartók Béla Művészeti Kar, a szegedi Bartók Béla Művészeti Kart Támogató Alapítvány volt.

27. *APAKÖNYV és... – Az MMA Élőfolyóirat-estje*
A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozata Élőfolyóirat-estjén (IX. évfolyam, 5. szám) Orosz István íróval, az MMA rendes tagjával Steiner Petra, a kecskeméti Katona József Könyvtár munkatársa beszélgetett az MMA irodaházában, ahol köszöntőt Vári Fábián László, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetője mondott.

2023. 11. 15.
A Magyar Építészeti Múzeum *Sosem volt Budapest* című tárlata nyílt meg a Vigadóban

2023. 11. 28.
Az MMA Kiadó a Vigadóban mutatta be Gajdó Tamás *Husztai Péter* című könyvét

28. Az MMA Kiadó a Pesti Vigadóban mutatta be Gajdó Tamás *Husztai Péter* című könyvét, az ezt követő pódiumbeszélgetésen Husztai Péter színművésszel és Gajdó Tamás színháztörténésszel, a kötet szerzőjével

Nagy Viktor, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője beszélgetett.

29. Építészeti a modern(izmus) után címmel rendezett konferenciát az MCC és a Scruton, ahol a poszt-poszt-modern időszak építészeti kérdéseire és tendenciáira igyekezett reagálni. A programban Turi Attila, az MMA elnöke és Gutowski Robert építész, az MMA levelező tagja is részt vett.

2023. 12. 13.
Építészeti
együttműködési
szándéknyilatko-
zatot írtak alá a
Vigadóban

2023. 12. 07.
A Néprajzi
Múzeumban nyílt
meg a *Suttogó
Föld – A táj alter-
natívái a magyar
és izraeli kortárs
képzőművészetben*
című kiállítás

29–30. Lokalitas és globalitás a művészetben és az építészetben – A helyi szellemi műhelyek és közösségek szerepe címmel az MMA Miskolci Regionális Munkacsoportja és az MTA-MAB Építészeti Szakbizottság konferenciát tartott a 2023. évi Tudományünnepi alkalmából a miskolci MAB-székházban. A konferenciát az MMA Miskolci Regionális Munkacsoportja nevében Bodonyi Csaba építész, az MMA rendes tagja, a regionális munkacsoport elnöke, valamint az MTA-MAB Épített Környezeti Szakbizottság nevében Rudolf Mihály építész,

2023. 12. 05.
Keddi Kaleidoszkóp:
Dohnányi-kutatás
150-4 – beszélgetés
Berlász Melinda
zenetörténésszel,
az MMA rendes
tagjával az MMA
irodaházában

az MMA rendes tagja, szakbizottsági elnöke nyitotta meg, mindketten előadást is tartottak. Az előadók között volt Sulyok Miklós művészettörténész, az MMA rendes tagja, Zelnik József etnográfus, író, az MMA rendes tagja, Selmeczi György zeneszerző, a Nemzet Művésze, Pregitzer Fruzsina színművész, az MMA rendes tagja, Golda János építész, az MMA rendes tagja és Vári Fábán László költő, író műfordító, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetője, valamint bemutatták Salamin Ferenc építész, az MMA Építőművészeti Tagozatának vezetője kötetét.

30. A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata átadta a 2023. évi Művészetpedagógiai Elismerő Okleveleit az MMA irodaházában.

November 30. – december 11. „ÉPÍTŐ-MŰVÉSZEK” – az MMA Építőművészeti Tagozatának kiállítása a tagozat köztestületi tagjainak munkáiból készült reprezentatív válogatása ízelítőt adott az Építőművészeti Tagozat szélesebb körű tevékenységéről, bemutatóva köztestületi tagjait és legfontosabb munkáikat, megvalósult épületeiket. Keresztmetszetet nyújtott a hazai kortárs építészet példaértékű alkotásaiból, megjelenítve az MMA értékrendjét, az építészpálya és hivatás szépségét. A kiállítást Dévényi Sándor építész, a nemzet művésze, az MMA rendes tagja nyitotta meg.

■ December

1. Ünneplés keretek közt adták át a 2023-as Prima Primissima díjakat és a Közönségdíjat a Művészetek Palotájában, a díjazottak névsorában az MMA több tagja is szerepelt. Magyar építészet kategóriában Prima Primissima lett Ferencz Marcel építész, egyetemi tanár, az MMA rendes tagja; Magyar képző- és iparművészet kategóriában Lukácsi László üvegszobrászművész, az MMA rendes tagja; Magyar irodalom kategóriában Kontra Ferenc író, költő, műfordító, szerkesztő. Magyar zeneművészet kategóriában Sapszon Ferenc Kossuth- és Liszt-díjas karnagy, az MMA rendes tagja vehette át a díjat. Juhász Zoltán népzene és Füzesi Magda költő, író pedig Prima-díjas lett.

• *Láttelel 2023* címmel kiállítás nyílt a fennállásának 35. évfordulóját ünneplő Kecskeméti Képzőművészek Közössége szervezésében. Ebből az alkalomból a tárlat keretében egy-egy alkotással bemutatkoztak a Nagybányai Művésztelep és a Szolnoki Művésztelep kiválasztott alkotói, valamint a Magyar Művészeti Akadémia Kecskeméti Regionális Munkacsoportjának képzőművész tagjai.

• A Kossuth-téren második alkalommal állították fel a Nemzet Betlehemét, a Népművészeti Tagozat famíves alkotóművészeinek és más neves fafaragó népművészek közös alkotását.

2. Kecskemét művészeti műhelyei, szimpóziumai, alkotótelepei a kecskeméti művészteleptől napjainkig – a Magyar Művészeti Akadémia Kecskeméti Regionális Munkacsoportja és a Kecskeméti Katona József Múzeum konferenciája. A vetített képes előadások témái a magyar művészet olyan kiemelkedő színterei, közösségei voltak, amelyeknek a „hírös város” ad otthont immáron száztizenöt éve. Megnyitó beszédet Kelecsényi Csilla textil- és képzőművész, az MMA

rendes tagja tartott, Kókay Krisztina grafikus- és textilművész, az MMA rendes tagja pedig előadó volt.

4. Művészetoktatói elismeréseket adtak át az MMA irodaházában. Az okleveleket prof. dr. Kárpáti Andrea művészetpedagógiai és neveléstudományi kutató, művészettörténész; Papp Kornélia óvodapedagógus; Mercs István történelem, valamint magyar nyelv és irodalom szakos tanár, tudományos kutató; Szombauer István gyógypedagógus, osztálytanító és a KultúrAktív egyesület kapta. Beszédet mondott Turi Attila, az MMA elnöke.

5. *Keddi Kaleidoszkóp: Dohnányi-kutatás 150–4*

Kusz Veronika zenetörténésszel, az MMA Művészetelméleti Tagozatának ösztöndíjasával Berlász Melinda zenetörténész, az MMA rendes tagja beszélgetett az MMA irodaházában.

7. A Magyar Művészeti Akadémia Veszprémi Munkacsoportjának rendezvényén a *Barokk festészet Magyarországon I–III.* című köteteket mutatták be. A moderátor Pécsi Györgyi irodalomtörténész, az MMA elnökségének tagja volt.

• A Néprajzi Múzeumban nyílt meg a *Suttogó Föld – A táj alternatívái a magyar és izraeli kortárs képzőművészetben* című kiállítás, ahol köszöntőt Kemecsi Lajos főigazgató, Néprajzi Múzeum; Csáji László Koppány igazgató, MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet; Sztáray Péter András biztonságpolitikaiért felelős államtitkár, Külgazdasági és Külügyminisztérium; Turi Attila elnök, Magyar Művészeti Akadémia mondott.

December 7. – 2024. február 18. *Madách – Prága – A Prágai Quadriennálé a felvonulástól az önálló téralkotás művészetéig, 1967–2023* címmel nyílt meg az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet kiállítása a Pesti Vigadóban. Az eseményen köszöntőt mondott Rátóti Zoltán, az MMA alelnöke. A tárlatot Rátkai Erzsébet jelmeztervező, az MMA rendes tagja és Horesnyi Balázs díszlettervező, az MMA levelező tagja nyitotta meg, közreműködött Selmeczi György zeneszerző, a Nemzet Művésze.

9. Bánffy Miklós születésének százötvenedik és Kós Károly születésének száznegyvenedik évfordulója alkalmából nyílt vándorkiállítás az Építési és Közlekedési Minisztérium (ÉKM) támogatásával a Pesti Vigadóban. A kiállítást megnyitotta Lánszki Regő, az Építési és Közlekedési Minisztérium államtitkára és Turi Attila, az MMA elnöke.

11. Kihírdették a Magyar Építészeti Központ és Múzeum tervpályázata nyertesait. Az első díjat a Tér és Forma Szeged Építéstervező Kft. – BIVAK Studio Kft. közös pályázata kapta.

• Az előadóművész életműmodell lehetőségeiről tartottak konferenciát a Walter Rózsi-villában, amit Nagy Viktor, az MMA Színházművészeti Tagozatának vezetője nyitott meg.

• A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának *Élőfolyóirat*-estjén (IX. évfolyam, 6. szám) az MMA irodaházában adták át 2023 Legjobb Könyve Díját és 2023 Könyv Nívódíját. A díjátadón köszöntőt Vári Fábián László, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetője mondott.

12. Sajtótájékoztatón mutatta be legújabb könyveit az MMA Kiadó. Az eseményen az akadémia vezetése nevében Rátóti Zoltán alelnök, míg a kiadó részéről Pécsi Györgyi irodalomtörténész, az MMA elnökségének tagja mint leköszönő, Fejérvári Gergely pedig mint megbízott ügyvezető és Palojtay Kinga vezető szerkesztő vett részt.

13. Építészeti együttműködési szándéknyilatkozatot írt alá a Magyar Művészeti Akadémia, az Építési és

2023. 12. 11.
Kihírdették a Magyar Építészeti Központ és Múzeum tervpályázata nyertesait

2023. 12. 09.
Vándorkiállítás nyílt a Vigadóban

Közlekedési Minisztérium (ÉKM), az MMA Építőművészeti Tagozata, a Magyar Építész Kamara, a Magyar Építőművészek Szövetsége és a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia Építőművészeti Osztálya az MMA székházában, a Pesti Vigadóban. A megállapodást az MMA részéről Turi Attila, a Magyar Művészeti

2023. 12. 12.
Sajtótájékoztatón mutatta be legújabb könyveit az MMA Kiadó az MMA irodaházában

Akadémia elnöke és Salamin Ferenc, az Építőművészeti Tagozat vezetője látta el kézjegyével.

- *Országépítés* címmel a Kós Károly Egyesülés tartott konferenciát a Pesti Vigadóban. Köszöntőt Dévényi Sándor építész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja mondott, előadást többek között Salamin Ferenc építész, az MMA Építőművészeti Tagozatának vezetője és Turi Attila építész, az MMA elnöke tartott.

- Átadták a postumus honoris causa elismeréseket a Makovecz utcai Akadémiai Szalonban, amiket Bartha

2023. 12. 16.
Állami építészeti
díjak átadása
a Vigadóban

2023. 12. 14.
A Műcsarnok és
a MÉM közös
kamaratárlata nyílt
meg *Keletelt
sorsok* címmel
a Műcsarnokban

2023. 12. 01.
A Kossuth-téren
állították fel
a Nemzet
Betlehemét

Dénes zenetörténész, egyetemi tanárnak, Farkasdy Zoltán Ybl- és Kossuth-díjas építész, építészeti írónak és Kodolányi János Kossuth-díjas próza- és drámaíró, esszéista, szociográfus, irodalomszervezőnek ítélte korábban az MMA közgyűlése. Az elismeréseket Turi Attila elnök adta át.

14. A Műcsarnok, valamint a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ (MÉM MDK) közös kamaratárlaton mutatta be azokat a magyar építészeket, akik a XIX. századtól napjainkig Ázsia bűvöletében éltek és alkottak. A *Keletelt sorsok: magyar építészek Ázsiában* című kiállítás 2023. december 15-től 2024. február 11-ig volt látogatható. A kiállítást Szegő György, a Műcsarnok igazgatója és Turi Attila, az MMA elnöke nyitotta meg.

15. Életének hetvenharmadik évében elhunyt Budai Ilona népdalénekes, előadóművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a nemzet művésze.

16. Idén első alkalommal adták át az állami építészeti díjakat egyszerre, a Magyar Építészet Napján. Ezen a nemrég alapított Kós Károly-életműdíjat Dévényi Sándor építész, az MMA rendes tagja vehette át a Pesti Vigadóban.

18. Az *előadóművész életpályamodell lehetőségei* címmel tartott konferenciát a Magyar Művészeti Akadémia Színházművészeti Tagozata.

Találkozások

a Makovecz Imre utcában

Klubestek

▪ Január 11.

Könyvbemutató

Monográfia Veress Sándor László festőművészről

A kötetet bemutatta: Feledy Balázs
művészettörténész.

Vendég: Kis Petronella szerkesztő (MMA Kiadó)

Háznagy: Juhász Judit

▪ Január 18.

Az MMA „árnyékában”

AURA-est

Háznagy: dr. Nagy Imre

▪ Január 25.

In memoriam Bohus Zoltán és Lugossy Mária

„Patrimonium – Atyáink öröksége” – portréfilm

Vendégek: Bohus Áron, Bohus Eszter és Bohus Réka

Háznagy: Juhász Judit

2023. 01. 11.

2023. 01. 25.

2023. 01. 18.

▪ Február 1.

Színek feketéből és fehérből

Pianínóavatás a Szalonban

Közreműködött: Ábrahám Márta hegedűművész, Balázs János zongoraművész, Bogányi Gergely zongoraművész, Dobozy Borbála csembalóművész, Falvai Sándor zongoraművész, Kassai István zongoraművész, Lantos István zongoraművész, Nagy Enikő brácsaművész, Onczay Csaba gordonkaművész, Szabadi Vilmos hegedűművész
Háznagy: Tóth Péter

2023.02.01.

▪ Február 8.

Könyvbemutató

Mandics György: *Hét csillag, hét folyó – A rovás-krónika legősibb rétege* (Irodalmi Jelen, Arad, 2022)
A könyvet bemutatta és a szerzővel beszélgetett Bősörményi Zoltán könyv- és lapkiadó, a Magyar Pen Klub elnöke.

Háznagy: Solymosi-Tari Emőke

2023.02.08.

▪ Február 15.

Váci keresztek

Mindszenti Varga Endre építész és társainak beszámolója, a Pest Vármegyei Építész Kamara váci csoportjának örökségvédelmi kezdeményezéséről.

Háznagy: Turi Attila

2023.02.15.

▪ Február 22.

„A gyanakvó ember” – In memoriam Bertha Bulcsu

Az emlékestet vezette: D. Nagy Imre

Közreműködött: Szabó András előadóművész

Háznagy: Juhász Judit

2023.02.22.

2023. 03. 01.

2023. 03. 08.

2023. 03. 22.

2023. 03. 29.

■ **Március 1.**

Filmbemutató

Láthatatlanok – dokumentumfilm az 56-os mecseki hősookról

Vendégeink: Cs. Nagy Endre rendező és Sashegyi Zsófia dramaturg

Háznagy: Buglya Sándor

■ **Március 8.**

Könyvbemutató

Borbély László *Otcsenás* című könyvének bemutatója.

A szerzővel beszélgetett Gerbei Anita, a Magyar Katolikus Rádió szerkesztő-riportere.

Közreműködött: Dóka Andrea színművész

Vendég: Baranyi Krisztina, az Időjel Kiadó vezetője és Szakonyi Károly író

Háznagy: Kiss János

■ **Március 22.**

Kóka Rozália köszöntése 80. születésnapján

Háznagy: Juhász Judit

■ **Március 29.**

Örökség- és értékvédelem

Czenki Zsuzsannával, a szombathelyi Savaria Múzeum igazgatóhelyettesével és a Schrammel-

gyűjtemény művészeti vezetőjével Dvorszky Hedvig művészettörténész beszélgetett.

Háznagy: Juhász Judit

▪ Április 5.

Dubrovay László köszöntése 80. születésnapján
Közreműködött: Ungár Cecília (zongora)
Háznagy: Solymosi-Tari Emőke

▪ Április 12.

A lélek monumentális építészetének első háromezer éve
Istvánfi Gyula professzor köszöntése 85.
születésnapján, ezt követően vetített képes előadás.
Háznagy: Ferencz István

▪ Április 19.

Vajda László köszöntése 70. születésnapján
Háznagy: Galánfi András

▪ Április 26.

In memoriam Hubay Miklós
Hubay Miklós síremlékének avatása a Farkasréti
temetőben
Közreműködött: Kiss Hanga (vers),
Vámosi-Nagy Zsuzsa (fuvola)
A megemlékezés folytatódott az MMA Akadémiai
Szalonjában.
Háznagy: Ács Margit

2023. 04. 05.

2023. 04. 19.

2023. 04. 12.

2023. 04. 26.

2023. 05. 03.

▪ **Május 3.**

A magyar költősors és a magyar költészet ars poeticája
Erdélyi György előadóművész rendhagyó
összeállítása
Közreműködött: Jánosi András népzeneész
Háznagy: Juhász Judit

▪ **Május 10.**

Emberkert
Kétfelvonásos tragikomédia, zenés hangjáték
Írta és rendezte: Szemadám György
A Pesti Vigadó Sinkovits Imre termében március
26-án bemutatott mű filmváltozata.
Haris László köszöntése 80. születésnapja
alkalmából.
Háznagy: Juhász Judit

▪ **Május 17.**

Szabó Marianne köszöntése 91. születésnapján
Háznagy: Juhász Judit

▪ **Május 31.**

Kókay Krisztina köszöntése 80. születésnapján
Az ünnepet méltatta: Sulyok Gabriella
grafikusművész
Háznagy: Juhász Judit

2023. 05. 10.

2023. 05. 17.

2023. 05. 31.

▪ Június 7.

Könyvbemutató

Böszörményi Zoltán: *Fellázadt szavak*

A Márton László válogatásában megjelent verseskötetet Orbán János Dénes költő, író, az MMA tagja és Mandics György József Attila- és Herczeg Ferenc-díjas költő, író, nyelvész mutatta be.

Háznagy: Juhász Judit

▪ Június 14.

Vajda, a Próféta – A szentendrei Vajda Múzeum újrainyitása

Szabó Noémi művészettörténész előadása Vajda Lajos művészetéről a legújabb kutatások tükrében.

Háznagy: Juhász Judit

▪ Június 21.

Szemelvények a történelmi Magyarország elfeledett hangszeres zenéjéből

A Hungaricus együttes készülő dupla albumának bemutatója.

Közreműködött: Jánosi András, Apró Anna és Légrády Eszter népzeneész

Háznagy: Juhász Judit

▪ Június 28.

A Samu Géza-díj ünnepélyes átadása

Évadzáró kerti parti

Háznagy: Juhász Judit

2023. 06. 07.

2023. 06. 21.

2023. 06. 28.

▪ **Szeptember 13.**

Évadnyitó kerti parti
Közreműködtek: Gyivicsán György harsonaművész
és tanítványai
Háznagy: Juhász Judit

▪ **Szeptember 20.**

*Hefter László köszöntése 80. születésnapján a róla
készült monográfia bemutatójával*
Beszélgetőtárs: Keppel Márton művészettörténész,
a kötet szerzője volt.
Háznagy: Juhász Judit

2023. 09. 20.

▪ **Szeptember 27.**

Filmbemutató
Igában – Zsigmond Dezső dokumentumfilmje
Háznagy: Juhász Judit

2023. 10. 18.

▪ **Október 4.**

Könyvbemutató
Kovács Péter – Emlékkötet
Wehner Tibor szerkesztővel Sinkó István
beszélgetett.
Háznagy: Juhász Judit

▪ **Október 11.**

A háromszólamú vers – Új magyar verstan
Az MMA ösztöndíjasa, Deák-Sárosi László nyelvész,
filmesztéta előadása
Beszélgetőtárs: Kovács István
Közreműködött: Szemerédi Bernadett színművész
Háznagy: Szepesi Judit, az MMA MMKI kutató
könyvtárosa

▪ **Október 18.**

*Az MMA Zeneművészeti Tagozatának díjátadó
ünnepsége*
Közreműködött: a Kodály Zoltán Magyar
Kórusiskola kamaraegyüttese
Háznagy: Tóth Péter

▪ **Október 25.**

Harminc éves a beregszászi magyar színház
Oláh Zsolt színházi elemző előadása és beszélgetés
Sin Edinával, a színház megbízott igazgatójával.
Háznagy: Juhász Judit

▪ **November 8.**

Az MMA Színházművészeti Tagozatának díjátadó ünnepsége

Háznagy: Nagy Viktor

▪ **November 15.**

Könyvbemutató

Fábián László Szemadám György *Quodlibet* című könyvét mutatta be.

Háznagy: Stefanovits Péter

▪ **November 22.**

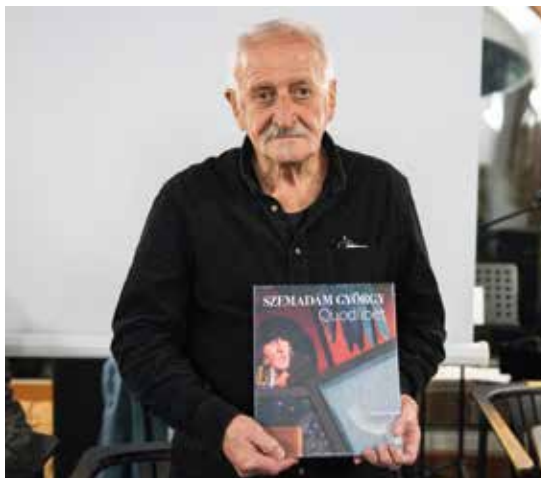
In memoriam Makovecz Imre és Sára Sándor

Háznagy: Juhász Judit

▪ **November 29.**

Dévényi Sándor köszöntése 75. születésnapján

Háznagy: Ferencz István

2023. 11. 15.

2023. 11. 08.

2023. 11. 22.

5053' 11' 58'

2023. 12. 06.

▪ **December 6.**

Filmbemutató

Van-e erre engedély? – Modernizmus és avantgárd az Európai Iskolától a balatonboglári Kápolna-tárlatokig
Háznagy: Juhász Judit

▪ **December 13.**

Adventi est

A posztumusz Honoris Causa emléklapokat Turi Attila, az MMA elnöke adta át. Közreműködött:
Hegedűs Szabolcs zongoraművész
Háznagy: Juhász Judit

2023. 12. 13.

In memoriam

AMBRUS ÉVA

(1941–2023)

„Amint Corbusier is vallotta, célom volt:
»megteremteni az egyensúlyt ember és
környezete között.«”

(Ambrus Éva)

■ Életének nyolcvanharmadik évében elhunyt Ambrus Éva Ferenczy Noémi-díjas keramikus, iparművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja. Tervezőművészként az 1970-es, 80-as években számos sikeres háztartási porcelán edénykészlet, illetve sorozatgyártott vendéglátóipari termékcsalád fűződik a nevéhez, amelyek a mai napig sok helyen fellelhetők. Az 1980-as évek derekától saját műhelyében dolgozott, ahonnan a természettel összhangban lévő kerti kerámiaplasztikák, csobogók, majd köztéri művek is kikerültek.

Életrajz

Ambrus Éva Budapesten született 1941. január 10-én. Tanulmányait a Kaffka Margit Gimnáziumban, a Práter utcai Szakmunkásképző Iskolában és a Magyar Iparművészeti Főiskolán végezte (porcelántervező művész, 1967), ahol Schrammel Imre volt a mestere.

1959 és 1961 között ipari tanulóként dolgozott a Fővárosi Művészi Kézműves Aquincumi Porcelángyárban, majd a Kőbányai Porcelángyárba került mint porcelánfestő szakmunkás (1961–1962). 1967 és 1984 között Hódmezővásárhelyen, az Alföldi Porcelángyárban előbb tervező iparművész-műszaki ügyintéző, majd 1976-tól művészeti vezető munkakörben, 1981-től félállásban tervezőként dolgozott. 1977-től 1984-ig művészeti vezető volt. Ezt követően saját műhelyében alkotott. Műhelye fokozatos fejlődése később lehetőséget biztosított nagyobb méretű köztéri munkák kivitelezésére is. Magastűző kerámia alapanyagokból, a Zsolnay gyárban megismert technológiával, számos köztéri díszkutat, ivókutát, vízjátékkal kombinált plasztikai művet készített. Egyéni művészként is megőrizte az ipari tervezőkre jellemző mentalitást, formai ideálokat.

Pályakép

Az Ambrus Éva generációjához tartozó iparművészek munkásságát meghatározta az 1956 utáni időszak egyre növekvő igénye az életkörülmények javítására, mely a hazai iparművészet fellendítését is megkövetelte. A kerámiaművészet képviselői – a nehéz körülmények közt is – úttörők lettek. A használati tárgyak terén mutatkozó, valóban tömeges igények kielégítése összetett, nehéz feladat volt.

A tervezőművészek képzése és termelésbe állítása, a könnyűipar műszaki körülményeinek fejlesztése számos lehetőséget kínált. Az új helyzet eredményeket is hozott, de a gazdaságosság, a kereskedelmi sikeresség szempontja – két évtized küzdelmei ellenére – felülírta az elveket. Az 1960-as, 1970-es években sokan próbálták megvalósítani (ismét, korábbi munkájuk folytatásaként) a korszerű és valóban „szociális”, azaz a társadalmi igényeket nem csupán kiszolgáló, hanem a művészet rangjára emelő megoldásokat. 1954-ben Juhász László javaslatára létrejött az Iparművészeti Tanács, mely egy mára már szinte elfeledett, kellően nem becsült szakmai együttműködésként valósult meg. Igaz, eredményeiket sokszor csupán a kiállításokon mutatták be. Terveik, modelljeik és írásaik egy elképzelt világot vetítettek elénk, de tényszerűen, papíron, modelleken, prototípusokon, minta-kivitelezésekkel.

Ehhez a szellemi körhöz tartozik a fiatal Ambrus Éva is, számos, tehetséges és eredményes, de sokszor szinte teljesen elfeledett kollégájával együtt. Diplomamunkája is tökéletes lett – nem ő tehet arról, sem pedig diplomázó társai (Eöry Miklós vagy Szekeres Károly), hogy az általuk megtervezett, prototípusokban bemutatott, sokszorosítható, ugyanakkor variálható elemekből összeállítható építészeti burkolatok nem kerültek fel a hazai panelházak ezreire. A magyarországi gazdasági lehetőségek nem tették lehetővé az olyan típusú nagyüzemi gyártás lehetőségét, amely például Japánban megvalósult. Ambrus Éva ilyen, variálható elemekből komponált műve csak egyetlen épület, a gyulai SZOT-üdülő falára kerülhetett, amelyet később nyom nélkül lebontottak...

Használati edényeket ugyanígy tervezett e generáció, már a főiskolai évek alatt is. Számos tehetséges fiatal vállalta az ipari formatervezés nem könnyű körülményeit. Ambrus Éva Hódmezővásárhelyen, az akkor létesített, induló Alföldi Porcelángyárban küzdött a tanult, a vallott elvek megvalósulásáért. A prototípusok és gyártásba vett készleteik egyszerű és ugyanakkor kifinomult formáikkal nemcsak a majdani használók elvárásaihoz, de a megvalósító műszaki lehetőségekhez, a gyári kivitelezés munkamenetéhez is igazodtak. A XX. század „elvon”, azaz absztrakt művészeti teljesítményei közt

ritkán emlegetjük az ipari formatervezés törekvéseit, eredményeit. Pedig pl. a „Bella-207” vagy a „Háztartási edénykészlet” nemcsak a korszerű tervezés követelményeinek felel meg, hanem a modern geometrikus absztrakció művészeti elveit is képviseli. Ambrus Éva az 1967 és 1984 közötti években, az akkori legmodernebb módon felszerelt magyar gyár tervezőjeként, majd művészeti vezetőként valóban „elsőként a magyar porcelángyártásban, a nagyipari nagyszériás edénytervezés zászlóvivője lett” – amint Schrammel Imre írta, „Laudáció Ambrus Éva keramikumművész akadémiai székfoglalójához” című írásában, amely megjelent a *Magyar Iparművészet* című folyóiratban is (2014/8., 28–30. o.).

A sok rész munkát egyesítő prototípusok szakmai elismerést arattak, közülük nem egy nyert díjakat is, de nem mindegyikük teljesíthette be feladatát, nem került gyártásba. A „Bella készlet” valóban szép edényeit még a „vasfüggöny” mögötti értékeket felfedező nemzetközi piac is sikeressé tette, de a legutoljára tervezett „Stabil” készlet tervezésének idején a kül- és belkereskedelem már csak olcsó díszítgetésre csábította a gyár gazdasági irányítását. Szomorú tény, hogy a nagyra becsült nyugati mintapéldák piaci érdekeltségei a saját céljaik szerint vették igénybe a magyarországi kapacitásokat. A rendszerváltozást követő gazdasági átalakulás során, a privatizáció éveiben a gyárak sora vált meg a (saját, hazai) tervezőművészekről. Feltehetően Ambrus Évának az 1990-es években ugyanúgy el kellett volna hagynia a munkahelyét, mint megannyi kollégájának. De ő megelőzte e helyzet kialakulását – hiszen mindig időben felmérte a lehetőségeket. Önállóan dolgozó keramikumművész lett már 1984-től.

Ekkor is a valóság érzékelése, racionalizmusa kényszerítette a váltásra, a „közszolgálat” módjának megváltoztatására. A modern gyári tömegtermeléssel mindenki asztalára szánt „szép és jó” használati edények helyett az egyedi módon is kivitelezhető köztéri kerámia lett választott területe. A váltás ellenére saját műhelyében is eredeti célkitűzéseit követte. A közösségi terek, az utcák, épületek alakításával, de a magánházak pihenőkertjeiben is a mindennapi életet akarta, tudta szebbé, élhetőbbé tenni. Oly módon alakította köztéri kútjait, csobogóit, az épültre helyezett üzenő faliképeit, hogy a XX. századi modernizmus stílussteremtő tendenciáival is szinkronban álljanak, ugyanakkor a megrendelő közösség befogadóképességét, esztétikai igényeit is figyelembe vette.

Ambrus Éva ezekben a munkáiban a természet mindenki által ismert, érthető formáihoz fordult; a növények, a bimbók, virágok és a gyümölcsök mindenki által érthető üzenetét és organikus formáit választotta. A motívumot a geometrikus absztrahálás módszerével tette monumentálisá. A mindannyiunkat körülvevő tér központját jelölte meg rendszeremtő műveivel – pihenést, örömet, megnyugvást kínált kerámia díszkútjaival, csobogóival, a néhány lelkes magánmegrendelő kis kertjében éppúgy, mint a tágas köztereken. Csurgón, Badacsonyan, a pesti Nagykörúton, a Wekerletelepen egyaránt a modern művészet stilizálásmódját közvetítette, tette szerethetővé – mindenki számára.

Csenkey Éva művészettörténész így ír Ambrus Éváról: „A hazai finomkerámia-ipar legutóbbi (rövid) hőskorának jelentős, a jövő számára is minta-értékű

teljesítményei közé tartozik Ambrus Éva valamennyi ipari tömegtermelésre készült terve.”

2012-ben Budapesten a Museion No. 1. Galériában nyílt meg életmű-kiállítása, amely negyvenöt év munkáiból válogatott, 2017-ben a *Körülöttünk. Nemzeti Szalon 2017. Iparművészet és tervezőművészet* mutatta be munkáit a Múcsarnokban, 2021-ben pedig *Az eredendő anyag. Siklósi Kerámia Szimpozionok (1969–1992)* tárlaton szerepelt Pécsen, a Múzeum Galériában. Köztéri munkái 1971 és 2010 között készültek. Nevéhez kötődik többek közt a budapesti Erzsébet krt. 17. szám alatt található ház oldalában látható falikút, a csurgói Művelődési Központ csobogója, Badacsony Központi Parkjának díszkútja, Kaposvár Fő terének ivókútja, valamint a Lengyeltóiban található szőlős ivókút.

2023-ban Ambrus Éva munkái is szerepeltek Japánban, a *Szólamok kerámiában. Kortárs magyar kerámiaművészet (1965–2022)* című kiállítás tárlatán (Gifu tartomány Tadzsimi város, Museum of Modern Ceramic Art).

Művészetét több alkalommal is kitüntetésekkel ismerték el. 1974-ben SZOT-díjat nyert, 1978-ban a Kulturális Minisztérium nivódíját kapta meg. 1982-ben és 1984-ben az Országos Szilikátipari Formatervezési Triennálén díjazták. 2004-ben megkapta a Ferenczy Noémi-díjat, 2013-ban pedig elnyerte a Gádor István-díjat. Művei megtalálhatók az Iparművészeti Múzeumban, a pécsi Janus Pannonius Múzeumban, valamint a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió Gyűjteményében.

Több művészeti szervezetnek is tagja volt, 1967-től a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja (később Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete) tagjaként tevékenykedett, 1972-től tagja volt a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének (Kerámia szakosztály), majd 1993-tól megszűnéséig a Magyar Designer Kamarának.

A Magyar Művészeti Akadémiának 2013-óta volt rendes tagja. Novák Piroska Ambrus Éváról készített monográfiáját az MMA Kiadó adta ki 2021-ben.

Sára Ernő, az MMA Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozat vezetőjének búcsúztatója

...Mind elmennek...

Csendesen, alázattal, munkával telt az életük. Elmenőben van egy előttünk járó nemzedék. Velük együtt távozik most a tapasztalat, a belátás, a türelem, a tisztelet és ki tudja, hány órányi elfelejtett imádság. Magányosan, váratlanul mennek el, kezüket nem fogja senki, nem lehelnek utolsó csókot az arcukra. Mennek! Elmúlt korszakok művészeti emlékezete, tárgyi kulturális örökségünk egy fontos része távozik. Éva csendes volt és türelmes, mindenkit fegyelmезetten végighallgatott, ha szólt, másokért szólt.

Tagozati üléseinken az állandóságot jelentette. Az idő múltával jelentkeztek elmaradások, egyszer-kétszer – ez természetes, nem feltűnő. Később ez általánossá vált. Terjedtek a hírek, a suttógó kérdések, amikre nem tudtunk válaszolni.

Gondoltam, felhívom, illő lenne. Nem sikerült, na, majd holnap újra megkísérlem. Aztán megint holnap!

Nem sikerült. Most még elkészítem, elintézem ezt meg azt, azután újra hívom.

Kérdéseim lettek volna őszi, leendő kiállításunk kapcsán, jó apropó.

És jött a szomorú, megmásíthatatlan hír!

Elkésett kérdésekre nem várható válasz.

Hányadszor fordul ez elő velünk, tanulunk belőle?

Sokan elcsendesedtünk.

Ismét elolvastam az esztergomi kiállításunkra megfogalmazott ars poeticáját:

„Megteremteni az egyensúlyt ember és környezete között. Én úgy érzem egész munkásságom során ez volt a vezérelvem. Használati tárgyak formálásában fő szempontom a funkció tökéletes teljesítése mellett az volt, hogy örömet szerezzek a használójának, hogy kézhez simuló legyen, és illeszkedjen mindennapi környezetéhez, szokásainkhoz. Minden igyekezetem a tárgyakat használó ember igényeit szolgálni.

Köztéri munkáim készítésénél az adott tér sajátosságainak kihangsúlyozása, a plasztika térszervező lehetőségének kihasználása által igyekeztem azokat a kellemes kikapcsolódás részeivé tenni.”

Ezeken a kítűnő köztéri alkotásokon természetből adódó szerénységgel találhatjuk meg az AE monogramot, melynek tudatosítása, életben tartása jövőbeli kötelességünk.

Csak munkával tudjuk létünket igazolni. Az összefüggéseket megérezni, kutatni és kifejezni, rendet, rendszert teremteni. Szépet adni a szépre vágyóknak, kibeszélni a bánatot. Alkotó évtizedei alatt Éva ezt tette.

Nyugodjék békében!

Zakar József keramikusművész, a ceglédi Kossuth Múzeum igazgatója búcsúbeszéde

Tisztelt Családtagok, kedves Kollégák, kedves Barátok!

Ambrus Éva Ferenczy Noémi- és Gádor István-díjas keramikusművész, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, valamint a Magyar Művészeti Akadémiának rendes tagja volt. Számos hazai és nemzetközi kiállításon vett részt alkotásaival. Munkái a hazai kerámia-alkotótelepek és a pécsi Janus Pannonius Múzeum gyűjteményeiben szerepelnek. A teljes életművet felölelő gyűjteménnyel az Iparművészeti Múzeum rendelkezik. Termékeivel, tárgyaival számtalan újság- és folyóiratcikk, tanulmány, katalógus és egy kismonográfia foglalkozott. Ambrus Éva tervezői gondolkodásmódja, munkásságának eredményei, művészi hitvallása, alkotótevékenységének meghatározó időszakai, legismertebb termékei, elhivatottsága, kitartása, alkalmazkodóképessége és megújulásai követendő példák az utókornak.

Szemlélete minden olyan keramikusművészben, porcelántervező művészen, formatervezőben tovább él, akik tárgytervezést, designelméletet tanultak a főiskolai vagy egyetemi képzésük során. A hallgatók nemcsak közvetett formában találkozhattak Ambrus Éva munkásságával, hanem időről időre magával az alkotóval is. Alkalmanként előadást tartott a gyári tervezés kötöttségeiről és szépségeiről, a kisszériás tárgytervezés és gyártás követelményeiről. Szinte nem volt olyan diplomavédés a Magyar Iparművészeti Egyetemen, később a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen, hogy ne kapott volna felkérést opponálási feladatra. Fontosnak tartotta, hogy ne csak a kész munkákkal vagy azok tervdokumentációival találkozzon, hanem az elméleti szakdolgozaton keresztül megismerhesse a diplomázó problémafeltáró és elemzőképességét, tervezői habitusát, személyiségét is.

Ambrus Éva is a Magyar Iparművészeti Főiskola porcelántervező szakán diplomázott 1967-ben, majd 1984-ig az Alföldi Porcelángyár tervezőművésze volt. Az itt készült munkáival a magyar kerámiaipari formatervezés meghatározó és kikerülhetetlen tervezői karaktere lett.

Porcelángyári múltját maga mögött hagyva, XI. kerületi Ildikó utcai műhelyében ajándék- és reklámtárgyakat, kis szériás készleteket, majd csobogókat, ivókutakat készített magán- és céges, valamint települési megrendelésekre. A nagyobb megbízások elkészítéséhez

a főiskoláról, később az egyetemről hívott segítséget. Néhányukkal azóta is tartotta a kapcsolatot, biztatta és támogatta őket szaktudásával és szerető szavaival.

Engedjék meg, hogy saját történetemet idézzem fel! Először 2004 decemberében, másodéves egyetemistaként találkoztam Éva néniel. Akkor műhelyében Móra Ágota segített neki már évek óta. Mikor először mentem Éva nénihez, nagyon izgatott voltam, hiszen mégiscsak Ambrus Évához, a (csupa nagybetűvel) porcelántervező művészhez érkeztem. Kedves és barátságos volt. Az első néhány alkalmat Ágotával közösen töltöttük a műhelyben. Elmagyarázta, mit, hogy kell csinálni, mit, hol találok. Aztán Éva néni egyszer, mikor egyedül voltam, hozott egy metszeti rajzot arról a formáról, amit el kellett készítenem önállóan. Kedvesen, de határozottan elmondta lépésről lépésre, hogy mi a teendőm. Majd ott hagyott. Sejtettem, hogy a munkát nézve magas szintű követelményei lesznek és nem lesz kibúvó, ha eltérés tapasztalható a végeredményen. Nagyon igyekeztem. Nap végén visszajött a műhelybe, és ellenőrizte a megadott méreteket és formákat. Elmosolyodott, és azt mondta: – Na, Józsi, jöjjön vacsorázni! Elégedett volt

a munkámmal. Ettől kezdve egyetemi óráim után, éjszakába nyúlóan és a hétvégéken dolgoztam nála.

Otthonába és műhelyébe lépve békesség és megnyugtató érzés járt át minden alkalommal: az évtizedes, használatban megkopott és új szerszámok, kézi korongok, korábbi présformák, Éva néni diplomamunkájának elemei, főiskolásként mintázott, Kati nevű modelljének természetes gipszszobra, hokedlik, tálak, kemencék, általa tervezett porcelánedények. Mindennek meg volt a maga helye. Minden kézre esett. Műhelyének kialakítása és a nála végzett munka nemcsak tapasztalást eredményezett, hanem akaratlanul is a jövőm tervezésére ösztönzött. Pályám kezdete óta folyamatosan nyomon követte munkásságomat, ahogy azokét is, akikkel közelebbi kapcsolatba került.

Ambrus Éva tervezőművészi magatartását a kiegyensúlyozottság, a harmónia jellemezték, ahogyan alkotásait is. Corbusier szavait hívta segítségül *Pályám emlékezete* című írásában alkotói céljai pontos megfogalmazásához: „Megteremteni az egyensúlyt ember és környezete között.”

Sikerült neki.

Kedves Éva néni! Köszönöm, köszönjük!

BUDAI ILONA

(1951–2023)

„Szeretném, ha mindenki tudná és érezné: múlt nélkül nincs jövő. Amit hoztunk, azt őrizni kell. Csodálatos nép fiai vagyunk, és én büszke vagyok minden emberre, aki ma Magyarországon magyar népdalt énekel. Meghajtom előttük a fejem.”

(Budai Ilona)

■ Életének hetvenharmadik évében 2023. december 15-én, Budapesten elhunyt Budai Ilona Kossuth-díjas magyar népdalénekes, előadóművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a nemzet művésze. Budai Ilona tanított a Zeneakadémián, az Óbudai Népzenei Iskolában, és rendszeresen megénekelte a közönséget, bárhova is hívták. Életcélja volt terjeszteni, tanítani, megszerettetni a népdalokat, és elmélyíteni a tiszteletet az évszázadokon át felhalmozott kultúrkinccseink iránt.

Pályakép

Budai Ilona a Győr-Moson vármegyei Felpécen született, 1951. április 3-án. Gyermekéveit a szomszédos

Gyömörén töltötte, ahova 1954-ben költözött a család. Az éneklés örömét, a népdalok szeretetét a szülői házból hozta magával. A gimnáziumot Ménfőcsanakon végezte, hangjára a magyartanára figyelte fel: ő adta kezébe a Kodály–Vargyas népdalos példatárat, s ő készítette föl sok megyei és országos versenyre, majd a *Ki mit tud?*-ra.

Az első igazi sikereket az 1968-as *Ki mit tud?* és a *Nyílik a rózsza* című vetélkedő hozta meg Budai Ilona számára, majd az 1970-es *Röpülj páva* országos népdalverseny, amelyen az első díj mellett elnyerte Kodály Zoltánné különdíját is. Ezen a vetélkedőn ismerkedett meg Halmos Bélával és Sebő Ferencsel, akikben társakra lelt, s elindítóik lettek a táncházmozgalom néven

ismert népzenei megújulásnak. Budai Ilona 1971-ig a soproni óvónőképző növendéke volt, a diploma megszerzése után néhány évig óvónőként dolgozott Budapesten, közben – 1972 és 1977 között – a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolát is elvégezte.

Első önálló népdalestjét Nagy László nyitotta meg Budai Ilonának ajánlott versével, 1976-ban. 1978-ban megjelent első önálló nagylemeze *Élő népzene* címmel. Ugyanebben az évben vezetésével kezdte meg működését a Vikár Béla Népdalkör. Generációk kerültek ki ebből a csoportból, akik a népdalok szeretetét vitték és adták tovább.

A hetvenes évek derekától járta a környező országok magyarlakta vidékeit, tanulmányozta az éneklési technikákat, és gyűjtött népdalokat. Emellett összesen csaknem száz az általa gyűjtött népmesék száma. 2001-ben elkészült első mesekazettája gyermekeknek, nem sokkal később egy felnőtteknek szóló is, 1995-ben pedig megjelent első CD-lemeze *Magyarország édes hazám* címmel.

A pedagógusi pályát sem hagyta el: 1986-tól 2021-ig tanított a III. kerületi zeneiskola népzenei tanszakán, amely később önállóvá vált Óbudai Népzenei Iskola néven. Oktatott a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem népzene szakán, és 1975 óta vezetett nyaranta népzenei táborokat.

A Magyar Rádióban 1987 és 1997 között népdalt tanított (*Énekeljünk együtt*), 1997-től *Fúvom az énekem* címmel vezetett műsort. 2008 februárjától a Magyar Katolikus Rádióban szerkesztett és vezetett népzenei műsort *Népdalforrás* címmel. 2014-ben a *Miért hiszek?* sorozatban Gréczi László készítette vele interjúkötetet, ugyancsak ebben az évben adták ki az *Elindult Mária* című, karácsonyi énekválogatást tartalmazó CD-jét. 2016-ban jelent meg a Dialektikon Kiadó gondozásában az *Elindultam a világ útján – Dalok és emberi sorsok* című, CD-mellékletet is tartalmazó kötete, melynek felépítése a *Fúvom az énekem* rádióműsorhoz hasonlóan élettörténeteket is közöl a kották mellett.

Budai Ilona számos elismerésben részesült: 1986-ban a Kodály Zoltán-díjat, 1988-ban a Magyar Rádió nívódíját, 1993-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjét kapta meg. A népdalénekesek között elsőként kapott Magyar Örökség-díjat 1996-ban. 2010-ben Életfa-díjat, 2014-ben a Magyar Érdemrend középkeresztjét érdemelte ki munkásságával. 2016-ban Kossuth-díjjal tüntették ki, ebből az alkalomból a *Magyar Nemzet* interjút készített vele, amelyben elmondta: „Gazdagabb az élete annak, aki gyereként megtapasztalja, hogy az édesanyja odahajol fölé, és énekel vagy mesél neki esténként. Nagy szükségünk van arra a fajta szeretetre, amelyet a szüleinktől kaphatunk azáltal, hogy leülnek mellénk, és időt szánnak ránk. A mese, az ének az esti félsötétben közösséget teremt közöttünk, ennek a lelkeségét a szülő, a nagyszülő viheti tovább a gyermekbe.” Budai Ilona már fiatalon rácsodálkozott, milyen pontosan fogalmaznak az emberi érzésekről a hagyományban. „Népdalainkban mindenre találunk szavakat – mondta –, bánatra, öröme, a születéstől kezdve a gyászig minden helyzetre van ének.”

A Nemzet Művésze díjat az autentikus magyar népi kultúra ápolásának, értékteremtő gyarapításának és generációkat kiművelő oktatói munkájának elismeréseként és megbecsüléseként vehette át 2018-ban. Budai Ilona gyakran idézte Szent Ágoston gondolatát: „Aki énekel, annak a szíve csordultig megtelik szeretettel. Én ezzel a szeretettel szeretném továbbadni azokat a dalokat, melyek bennem vannak, melyeket megtanultam, vagy melyek körülvesznek bennünket.”

Életrajz

Budai Ilona Felpécen született, 1951. április 3-án. Diplomáját 1971-ben vette át a soproni Óvónőképző Intézetben, majd 1977-ben elvégezte a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolát is. 1975-től kezdve népzenei táborok vezetője, oktatója volt. 1986-tól tanított a III. kerületi Zeneiskolában, később az Óbudai Népzenei Iskolában, valamint a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem népzene szakán. 1987 és 1997 között a Magyar Rádió *Énekeljünk együtt* című műsorának szerkesztője, vezetője volt. 1997-től a Magyar Rádió *Fúvom az énekem* című műsorát, majd 2008-tól a Magyar Katolikus Rádió *Népdalforrás* című népzenei műsorát vezette. 2023 tavaszától a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja volt.

Turi Attila, az MMA elnökének búcsúbeszéde

Tisztelt Családtagok, tisztelt Gyászoló Gyülekezet!

Megrendülten búcsúzunk Budai Ilonától, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjától, a Nemzet Művésztől.

„Nem én választottam a népdalt, néha úgy érzem, ő választott engem, olyan egységben vagyunk” – vallotta. Gyerekkorában, még pontos fogalmakkal nem körvonalazott személyes élményként tapasztalta meg mindazt, amit a népdal, az éneklés jelenthet; a hagyományörzést és ezen keresztül az érzelmek spontán művészi megnyilvánulását. Munkássága a bizonyíték, hogy magáénak érezhette Kodály Zoltán szavait: „zene nélkül nincs teljes ember”. Budai Ilona felismerte, hogy a magyar népdal olyan érték, amelyhez mindnyájunknak közünk van, és amelynek megismertetésére érdemes az életet alapozni.

Országos ismertsége a televízión keresztül indult el: a tehetségkutató műsorban való szereplésével kiérdemelte Kodály Zoltánné különdíját is. Ma már nehéz elképzelnünk azt az időszakot, amikor a széles közönség nemcsak a tehetséges előadóművészre, hanem az élő magyar népdal elevenségére csodálkozott rá az ő énekszaván keresztül. Budai Ilona és a Halmos–Sebő duó fellépése nyomán sorra alakultak a népdalkörök az országban, kortól, nemtől, foglalkozástól függetlenül. A művész

több mint harminc évig tanított az Óbudai Népzenei Iskolában, büszke volt rá, hogy ez az ország egyetlen, kizárólag népzene-tanító zeneközpontja. Évekig oktatott a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem népzene szakán. A jelenlévők nagy része pontosan tudja, vagy legalábbis érezhette, hogy Budai Ilona egyéni és a közösségi létünk megerősödési, megerősítési lehetőségét kívánta átadni a népdalok keresztül minden korosztálynak. Vallotta: minden egyes elénekelt népdallal egygel jobban kötődünk a szülőföldhöz.

Ugyancsak emlékezhetünk a Magyar Rádióban, valamint a Katolikus Rádióban rendszeresen sugárzott műsoraira is. Budai Ilona a népdalok, népmesék mögött történeteket, a történetek mögött emberi, személyes kapcsolatokat őrzött, melyek az énekléssel egyenrangúan fontosak voltak számára.

Aki hitelesen járja az útját, arra felfigyel a környezete is, és a hasonló gondolkodású, elkötelezettségű művészek szinte magától értetődően találják egymásra. Budai Ilona olyan költőkkel lépett fel együtt, mint Nagy László (aki költeményt is írt Budai Ilona számára), továbbá Csoóri Sándor, Kormos István, Ratkó József és Buda Ferenc.

A táncház mozgalom ugyancsak sokat köszönhet az ő gyűjtői, előadói, pedagógusi tevékenységének, amellyel járta szűkebb és tágabb

hazáját, a határon túli magyar lakta vidékeket is.

De a művész öröksége túlmutat még a felsoroltakon is. Nem túlzás azt mondanunk, hogy Budai Ilona a nemzeti lélek őrzője volt. Mint egy vele készített interjúban is elmondta, magyarnak születni könnyű, de hogy hogyan kell „gyémántgerincű magyarrá” válni, ahogy Nagy László fogalmaz, azt Budai Ilona életre szóló feladatnak tekintette.

Az ő halála egyúttal Kodály Zoltánnak egy másik gondolatára is figyelmeztet minket: „A kultúra annyi, mint tanulás; megszerezni, színvonalon tartani nehéz, elveszteni könnyű.”

A Magyar Művészeti Akadémia feladata létrejötte pillanatától ugyanazt a cél szolgálja: nemzeti kulturális értékeink felmutatását, valamint azon művészeink életműveinek gondozását, örökségének továbbvitelét, akik ennek szentelték Istentől kapott páratlan tehetségüket, életüket.

Hálát adunk az Örökkévalónak Budai Ilona életéért, és reméljük, a Magyar Művészeti Akadémia mellett tanítványai és mindenki, aki hallgatta őt, énekelt vele, ugyancsak továbbviszi ezt az örökséget.

Budai Ilona, nagy formátumú akadémikus asszony, szelíd szavú énekes-tanító, nemzetünk művésze: nyugodj békében!

Elhangzott 2024. január 11-én a Fiumei úti sírkertben

DÁVID KATALIN

(1923–2023)

„Magyarázatot találni arra a mindenkitől megtapasztalható tényre, hogy Európa mára megtagadta, feladta, sőt, az élet periferiájára kívánja szorítani a létezését kialakító magatartását, erkölcsi alapjait megformáló, történelmi hagyományait meghatározó, a sajátos európai kultúrát kibontakoztató, s mindezeknek gyökeret adó kereszténységét.”

(Dávid Katalin)

■ 2023. szeptember 22-én, százéves korában elhunyt Dávid Katalin Széchenyi-nagydíjas művészettörténész, művészeti író, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, akinek integráló személyisége minden időben képes volt a legkülönbözőbb világnézetű és hitű embereket nemes célokért mozgósítani, és akit tudós- és művésznemzedékek vallanak nevelőjüknek és útmutatójuknak.

Pályakép

Dávid Katalin a tudományok iránti elkötelezettséget családi örökségként kapta. Édesapja Kolozsvár után a szegedi egyetem gyógyszerészeti karának volt a professzora, ahol Dávid Katalin 1948-ban bölcsészdoktori oklevelet szerzett művészettörténetből, esztétikából és régészetből. Miután elhatározta, hogy keresztény, szakrális ikonográfiával akar foglalkozni, elvégezte a katolikus teológiát is.

Már egyetemistaként kitűnt szervezőképességével, aktivitásával. A Mária Kongregáció szegedi elnöke és a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Országos Szövetsége (MEFESZ) országos alelnöke volt. Meghirdette az új katolikus szociális programot a szegények és kismizettek megsegítésére, amiből kinőtt Szegeden a nincstelen, szegény sorsú diákokat támogató mezít-lábas mozgalom.

Endrődy István jezsuita atyával együtt irányították a Veritas Kiadóvállalatot. Huszonegy évesen már szerkesztője volt Bálint Sándor mariológiai munkájának, amelynek a címét – *Boldogasszony vendégségében* – is ő adta.

Unokabátyja, a festőművész Barcsay Jenő (1900–1988) ismertette meg 1947-ben, utolsó éves egyetemi hallgatóként Lyka Károly (1869–1965) művészettörténésszel, akinek tanácsára a művészettörténet mellett figyelme az ikonográfia és a szimbólumok tanulmányozása felé fordult.

Meghatározó mestere volt Kerényi Károly (klasszika-filológia, antik görög kultúra), Sík Sándor (esztétika), Bálint Sándor (néprajz, vallási néprajz, művelődéstörténet), Felvinczi Takács Zoltán (művészettörténet), barátai közül Scheiber Sándor, Makovecz Imre építész, az MMA alapító örökös elnöke és Kondor Béla, akinek Dávid Katalin Pilinszkyvel többször is állt modellt képeihez.

Tudományos pályája legelején, 1948-ban a Szegedi Tudományegyetem tanársegédjeként, majd a Szépművészeti Múzeum munkatársaként dolgozott, ahonnan klerikális reakció vádjá miatt eltávolították.

1950-ben alapították a Művészettörténeti Dokumentációs Központot, az MTA Művészettörténeti Kutatóintézetének jogelődjét. Dávid Katalin az intézetet 1954-től igazgatóként vezette, ezzel gyakorlatilag ő volt az, aki megteremtette a magyarországi modern művészettörténeti kutatások bázisát.

Tudományszervező tevékenysége is alapvető jelentőségűvé vált, elsősorban mint az országos művészettörténeti vonatkozású levéltári, bibliográfiai kutatások megszervezője és egyik irányítója. Konceptiós vádak alapján távolították el az intézetből, klerikális reakcióval, vatikáni összeesküvéssel, jezsuita szervezkedéssel vádolták. Több kötetnyi, már sajtó alá rendezett, illetve megszerkesztett munka címlapjáról vették le a nevét.

1969-ben, amikor a magyar állam és az egyházak közötti viszony enyhülni kezdett, létrehozták az Egyházi Gyűjtemények Szaktanácsadói Testületét, amelynek vezetésével, Casaroli bíboros és a katolikus egyház kérésére, Dávid Katalint bízták meg.

Munkássága révén sorban nyíltak, illetve újultak meg az egyházi és felekezeti múzeumok, gyűjtemények, kincstárak. Személyéhez kötődött Esztergomban a kincstár és a Keresztény Múzeum, Kalocsán a kincstár, Sárospatakon és Pápán a református múzeumok, Budapesten a zsidó múzeum.

Szakértőként működött közre a Szent Korona hazahozatalában, elérte, hogy a Korona ne múzeumi kiállítási tárgy legyen, hanem a parlament vegye át. Több nagyszabású kiállítást rendezett vagy összeállításában vett részt. Többek között az esztergomi és

kalocsai Főszékesegyházi Kincstár állandó kiállítása, az Iparművészeti Múzeum Egyházi gyűjtemények kincsei (1979), a Magyar Nemzeti Múzeum Corvinák (1968) valamint Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig (1967) kötetek személyéhez.

Több évkönyvet és sorozatot szerkesztett: 1952–53-ban a Magyar Művészettörténeti Munkaközösség Évkönyvét, 1953–1960 között a Művészettörténeti Tanulmányokat, 1962–1964 között a Művészettörténeti Dokumentációs Központ Közleményeit.

Jelentős eredménynek számított, amikor 1970-ben a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatnál elindította a Mai magyar művészet sorozatot. Több száz tanulmánya, könyve jelent meg magyar, angol és német nyelven.

Legismertebb munkáiban – *Adatok a Mária-tipológiához* (1995); *A megváltás tipológiája* (1996); *Bibliai jelképek kézikönyve – A teremtett világ misztériumai* (2002); *Kereszténység és kultúra* (2006); *Isten anyja a tipológiában – Egy asszony öltözete a Nap* (2008) – a keresztény ikonográfia és bibliai jelképek világát tárja fel.

Mialatt szakrális ikonográfiával foglalkozott, felismerte, hogy minden korban, minden ember és minden közösség számára a világnézet nyújt választ azokra a kérdésekre, amelyekkel szembesülnie kell. Dávid Katalin számára ez a világnézet a zsidó-keresztény vallási és szellemi-kulturális valóság jegyében állt.

Nagyszerű monográfiákban ismertette a képzőművészet legkiválóbb mestereinek életművét. Courbet, Van Gogh, Chagall, Moore, Masaccio és mások mellett érzékenyen reagált a magyar művészeti élet eseményeire is, majd spirituális érzékenységénél fogva jutott el annak kimondásához, hogy Európa napjainkra megtagadta a létezését kialakító, azt formáló kereszténységet.

Morális állásfoglalásaként, gondolati összegzésként Dávid Katalin azt vallotta: „... ez az egyszerű erény [az irgalmasság], amely enyhíteni akar egy másik ember testi, lelki nyomorán, miért kell álljon az élet közép-pontjában. Megérti, miért több egy szellet kenyeret adni az éhezőnek, egy jó szót az elhagyottnak, mint felépíteni akár egy katedrálisat.”

Dávid Katalin számtalan díjat, elismerést kapott. 1993-ban kiérdemelte a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét. Szintén ebben az évben a zsidóság és kereszténység tudományon alapú megbékítéséért, a holokauszt idején Szegeden folytatott zsidómentő tevékenységéért II. János Pál pápától megkapta a világiaknak adható legmagasabb pápai kitüntetését, a Pro Ecclesia et Pontifice aranykeresztet. Elnyerte a Széchenyi-díjat (1995), a Stephanus-díjat (2003), a Szent Adalbert-díj nagyém fokozatát (2005), emellett kapott Prima díjat (2010), Budapest főváros díszpolgára lett (2013) és 2021-ben Széchenyi-nagydíjat is átvehetett.

Hetvenedik születésnapjára készült *Ex invisibilibus visibilia* című kötetben a hazai teológia, művészettörténet, művészeti élet, történelemtudomány, régészet és irodalom, vallási élet vezető személyiségei sorakoztak fel köszöntésére.

Nyolcvanadik születésnapja alkalmából II. János Pál pápa saját kezűleg aláírt oklevéllel köszöntötte és audiencián fogadta.

Kilencvenedik születésnapján Fekete György, az MMA néhai elnöke köszöntötte 2013 októberében, a Kecské utcában. Mint fogalmazott: „Dávid Katalin végtelenül szeretetteljes, bátorító és melegszívű. Mikor találkozunk, minduntalan megcsap a tudás és a bölcsesség lehelete”. A róla szóló portréfilmben így emlékezett: „A szüleim szeretete, vallásos hite és intellektuális környezete vett körbe bennünket, és ez testvéreimmel együtt meghatározta az egész életünket”.

„Fiatal koromban nagy hatással volt rám a jezsuita rend korszerű katolicizmusa. Megtanultam tőlük, hogy az evangelizáció az élet végéig tart” – mondta, majd beszélt arról, hogy a német megszállás alatt a jezsuita atyákkal karöltve mentette az üldözötteket. Mint fogalmazott: „Nem volt bennem félelem. Félni a háború után tanultam meg.” Ezekről, a háború utáni nehéz évekről is beszélt Dávid Katalin. Arról, hogy egy friss bölcsészdoktori diplomával rendelkező, mélyen vallásos fiatal leány hogyan élte meg a kommunista hatalomátvételt és az azt követő éveket. Megtudtuk: az öccsét internálták. A levétített filmrészlet végén Dávid Katalin kijelentette: „Csak úgy szabad dolgozni, ha az ember megvallja a hitét. De van még egy fontos dolog: életben kell maradni. Az én generációm igazi érénye, hogy életben tudott maradni.”

„Tölts világgosságot szívünkbe, Uram!” címmel 2023. szeptember 17-én Klukon Edit és Ránki Dezső zongoraesttel tisztelgett Dávid Katalin előtt századik születésnapja alkalmából a Pesti Vigadóban. Az ünnepeltet Turi Attila, az MMA alelnöke köszöntötte.

Az est háziasszonya, Juhász Judit, az MMA szóvivője úgy fogalmazott: „Kivételes személyiséget ünnepelhetünk, kivételes alkalommal”. A szünni nem akaró taps Dávid Katalin művészettörténésznek, művészeti íróknak, az MMA alapító tagjának szólt, akit unokái, Anna és Áron képviseltek az ünnepelésen.

Juhász Judit az esten felidézte: jó néhányan emlékeznek arra, hogy az MMA közgyűlésein és más eseményeken mindig egymás mellett foglalt helyet „a két nagyasszony: a lélek régésze, Erdélyi Zsuzsanna és a katolikus gondolkodó, Dávid Katalin. Számontartjuk emberségüket, igyekszünk tovább éltetni életművüket, és megőrizni azt a morális erőt, amellyel köztestületünk szellemi építményét erősítik”.

Vashegyi György, az MMA elnöke távollétében, az elnökség képviseletében Turi Attila köszöntötte az ünnepeltet. Felidézte Dávid Katalin életének legfontosabb állomásait és mindazt a számos elismerést, amelyet pályája során kapott.

Turi Attila úgy fogalmazott: Dávid Katalin „integráló személyisége minden időben képes volt a legkülönbözőbb világnézetű és hitű embereket nemes célokért mozgósítani. Tudós- és művésznemzedékek vallják nevelőjüknek és útmutatójuknak”.

Az MMA alelnöke beszélt az embermentő Dávid Katalinról is, aki „1993-ban a zsidóság és a kereszténység tudományos alapú megbékítéséért, a holokauszt idején Szegeden folytatott, zsidó testvéreinket mentő tevékenységéért megkapta a világiaknak adható legmagasabb pápai kitüntetést, a Pro Ecclesia et Pontifice szentszéki aranykeresztet”. A művészettörténész „egész életművéből kisugárzik a megtartó gondolat,

hogy sem a cselekvő ember, sem az alkotóművész nem pusztán egyedi jelensége a természetnek, hanem egyúttal a megtartó közösség tagja és éltetője is” – fogalmazott Turi Attila.

Felidézte azt az ünnepséget is, amelyen Dávid Katalin elsőként kapta meg a Magyar Művészeti Akadémia Életműdíját, s Fekete György, az MMA néhai elnöke „a közös létünkre született isteni terv megvalósításának küldötteként méltatta őt. Olyan emberként jellemezte, aki képes kiigazítani mindennapi rontásainkat, botlásainkat”.

A Magyar Művészeti Akadémia 2014-ben készíttette el Dávid Katalin művészeti író, művészettörténész, a szakrális ikonográfia nemzetközileg is elismert kutatója, az MMA rendes tagja portréfilmjét *Angyalok és őrangyalok* címmel (rendező, operatőr, vágó: Tóth Péter Pál).

Pályája a mélyen megélt, történelmünk legsúlyosabb korszakaiban is vállalt hit és a kivételes humanizmus példája.

Pályakép

Dávid Katalin Szegeden született, 1923. augusztus 16-án. Édesapja, Dávid Lajos, a kolozsvári egyetem professzora volt, majd a szegedi egyetemi gyógyszertár és gyógyszerészeti intézet megalapítója és a gyógyszerészeti kar dékánja lett.

Dávid Katalin 1941-ben érettségizett, Szegeden. Ugyanitt járt egyetemre is, 1948-ban bölcsészdoktori oklevelet szerzett; később elvégezte a katolikus teológiát is, miután elhatározta, hogy keresztény, szakrális ikonográfiával akar foglalkozni. 1948-ban doktorált művészettörténetből, esztétikából és régészetből.

1950-ben megalapítója volt a Művészettörténeti Dokumentációs Központnak, 1966-tól a Magyar Nemzeti Múzeum, majd a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa volt. 1970-ben kinevezték az Egyházi Gyűjtemények Szakfelügyelete vezetőjének. Több száz tanulmánya, könyve jelent meg magyar, angol és német nyelven.

Dávid Katalin 1974-ben lett a művészettörténeti tudományok kandidátusa. Tudományos pályája legelején, 1948-ban a Szegedi Tudományegyetem tanársegédjeként dolgozott, de ezt hamarosan felváltotta az egyetemi szférán kívüli tudományos tevékenység: 1951–1954 között a Magyar Művészettörténeti Munkaközösség tudományos munkatársaként dolgozott. 1954-ben a Művészettörténeti Dokumentációs Központ vezetője lett.

1978-tól ismét az oktatás került előtérbe amellelt, hogy tudományos munkásságát is töretlen lendülettel folytatta: huszonegy éven keresztül a Pázmány Péter Hittudományi Akadémián az ikonográfia és a tipológia professzoraként dolgozott.

Dávid Katalin közéleti tevékenységet is vállalt: 1949-től a Magyar Képzőművészek Szövetségének alapító tagja volt, majd a Művészeti Írói Szakosztály titkára.

A Magyar Művészeti Akadémiának 2011-óta volt rendes tagja, valamint elsőként kapta meg a Magyar Művészeti Akadémia Életműdíját 2013-ban.

Erdő Péter bíboros gyászbeszéde

Kedves Gyászoló Család!
Tisztelt Gyászoló Közösség!

„Képzeljétek el, hogy meghaltatok, és ott feküstök a ravatalon. Jönnek az ismerősök, rokonok, és gondoljátok végig, ki mit fog mondani vagy gondolni rólatok” – így kezdte Katalin asszony sok évtizeddel ezelőtt az egyik beszélgetését az Építészpince Vigília-törzsszertalánál. Így ismertette Mócsy páter lelkigyakorlatát barátaival, a nehéz időkben is szilárdan hívő vagy őszintén kereső katolikus értelmiségiekkel. Mert fontos volt, hogy mindenki átélje, rendezze emberi kapcsolatait, elmélyítse önismeretét, alázattal és tiszta szívvel álljon meg az örök Bíró előtt.

Ennek a Bírónak az ítéletéről hallottunk a most felolvasott evangéliumban. „Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba az országot, amely nektek készült a világ teremtése óta. Mert éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, idegen voltam és befogadtatok engem, mezítelen voltam és felöltöztettetek, beteg voltam és meglátogattatok, fogságban voltam és eljöttetek hozzám” (Mt 25,34–36).

Katalin nővérünk hosszú életet kapott ajándékba a Mindenhatótól. De újra és újra felbukant ezen az úton a készüllet a végső találkozásra: az Istenbe vetett hit és az emberek iránti segítő szeretet.

A hit már gyerekkorától jelen volt az életében. Otthon rendszeresen közösen imádkoztak. Még valódi oltár is volt a lakásukban! A család szoros kapcsolatot ápolt a szegedi jezsuitákkal; Katalin első gyónását az ismert jezsuita erkölcssteológusnál, Müller Lajosnál végezte, később lelkiatyja az a Hunya Dániel lett, aki a szegedi szemináriumban papok nemzedékeit nevelte a lelki életre. Világi hallgatóként Szegeden elvégezte a teológiát is. Hívő érdeklődése alapján Lyka Károly tanácsára úgy döntött, hogy keresztény ikonográfiával foglalkozik. Olyan tanárai alakították szellemi látásmódját, mint Sík Sándor, Kerényi Károly és Bálint Sándor.

De a hit fényében egyre teljesebb gazdagságában kibontakozó világába belehasított a történelem. Eljött a segítő szeretet ideje. Először az üldözött zsidókat mentette 1944-ben. Budapesti tevékenységéről maga számolt be visszaemlékezéseiben. Együttműködött az embermentésben a bátor és kiváló szervező jezsuitával, Raile Jakabbal, aki később – igaz, már posztumusz elismerésként – nem véletlenül kapta meg a Világ Igaza címet. De ennek a munkának a során ismerte meg az akkor cionistaként embereket mentő Aczél Györgyöt is, aki egyébként Radnóti Miklós hatására katolizált.

Am hamarosan fordultak a csillagok. A negyvenes évek végétől már az üldözött papokat és szerzeteseket kellett menteni, segíteni. Katalin asszony 1951-től 1966-ig vezette a Művészettörténeti Dokumentációs Központot. Ez volt akkoriban a korszerű művészettörténeti kutatások hazai bázisa. Ide fogadott be, itt alkalmazott sok papot és szerzetest, akik a hatóságok tilalma miatt nem gyakorolhatták hivatásukat. Ezért aztán 1966-ban őt magát bocsátották el munkahelyéről, az intézetet pedig vatikáni kémközpontnak nevezték. Ekkor tudott segíteni Aczél György a túlélésben.

Katalin asszony tanított a Hittudományi Karon művészettörténetet a teológushallgatóknak. Sok publikáció és elismerés között nyitott szívű, figyelmes résztvevője volt a legutóbbi évtizedeknek is. Nagy örömmel láttuk őt a Szent István Akadémia ülésein is. Még a 2021-es budapesti Eucharisztikus Világkongresszust is érdeklődéssel és lelki ráhangolódással követte.

Sokat jelentett neki a napi szentáldozás és az imádság. Megragadta lelkét a teremtett világot egységbe foglaló és Istennel összekötő ritmus és lüktetés, ami a Rózsafüzérben kifejeződik.

Ezt az imádságot az utóbbi években naponta többször is elmondta. Megérezhette benne a Szentlélek szavakba nem foglalható, legfelsőbb intelligenciáját. Foglalkoztatta az isteni irgalmasság és a végítélet gondolata. Még szenvedéseit is igyekezett Istennek felajánlani.

Bizalommal kérjük számára Isten irgalmát, hogy a nagy találkozásakor meghallja ő is a hívogató isteni szót: „Jöjjetek, Atyám áldottai”. Ámen.

Vashegyi György, az MMA elnöke búcsúbeszéde

„Makovecz Imre halálhíre Rómában ért. Fogtam magam, kimentem az ottani Mária-jelenések helyszínére – amit nagyon szeretek –, s azt kértem Máriától: menjen Makovecz elé, valahol ott kóborol még a lelke, s vigye szépen magával...” Így emlékezett Dávid Katalin egy vele készült portréfilmben közeli barátjának, a Magyar Művészeti Akadémia alapítójának és egyben az akadémiai tagfelvételi laudátorának a halálhírére.

Tisztelt Miniszterelnök Úr! Tisztelt Családtagok! Tisztelt Gyászolók!

Ma, Dávid Katalin Széchenyi-nagydíjas művészettörténész, művészeti író, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja ravatala mellett megrendülten állva, mi ugyanezt kérhetjük Máriától, akinek tiszteletéről, egyházművészeti ábrázolásairól, kultuszáról oly sokszor publikált élete során: menjen elé, s vegye magához a lelkét a Teremtő.

Dávid Katalin a kortárs magyar tudományos és művészeti élet egyik legnagyobb egyénisége volt. Életpályája, amely egy teljes évszázadot ívelt át, hűen tükrözte a magyar történelem utóbbi száz évének minden fordulópontját.

A trianoni békediktátum következtében Kolozsvárról Szegedre áttelepülni kényszerült, mélyen hívó, tudós családba született.

Már diákévei alatt kitűnt elkötelezett humanizmusával, hitével és szervezőkészségével. A Mária Kongregáció szegedi elnökeként katolikus szociális programot hirdetett a szegények és kisemmizettek megsegítésére. A háború idején, fiatal egyetemistaként, társaival együtt üldözöttteket mentett.

Diplomáját éppen a fordulat évében szerezte, s mivel keresztény, szakrális ikonográfiával foglalkozott, klerikális reakció vádjá miatt eltávolították a Szépművészeti Múzeumból. A hatalom keze nem sokkal később ismét elérte, amikor az általa vezetett művészettörténeti kutatóintézet éléről koncepciós perben – vatikáni összeesküvéssel és jezsuita szervezkedéssel vádolva – ismét elmozdították. Hosszú időre szilenciumra kárhoztatták, az általa írt vagy szerkesztett művekről egyszerűen levették, lehangyták a nevét.

A nehéz, megpróbáltatásokkal teli évek, évtizedek kapcsán Dávid Katalin azt vallotta: „...a fontos dolog: életben kell maradni! Az én generációm igazi erénye, hogy életben tudott maradni.”

Később aztán, lassan és fokozatosan ugyan, de a konszolidációra kényszerülő szocialista hatalom egyre nagyobb szellemi mozgásteret kellett, hogy engedjen a számára. Vagy sokkal inkább: páratlan tehetsége és elhivatottsága tört utat magának. 1969-től az Egyházi Gyűjtemények Szaktanácsadói Testületét vezette. Szakértő munkásságának köszönhetően sorban nyíltak, illetve újultak meg az egyházi és felekezeti múzeumok, gyűjtemények, kincstárak: az esztergomi Keresztény Múzeumtól a kalocsai kincstáron keresztül, a sárospataki és pápai református gyűjteményeken át a budapesti zsidó múzeumig.

Itthoni vezéralakja lett a Szent Korona hazahozatalának. Ő volt az, aki elérte, hogy a Szent Korona ne leltári számmal ellátott múzeumi kiállítási tárgy legyen, hanem a Parlament vegye át, az őt megillető módon.

Publikációit éppúgy lehetetlen volna röviden felsorolni, mint díjait, elismeréseit. A hazai művészeti és tudományos élet egyik legnagyobb szervező egyénisége, megkerülhetetlen, nagy formátumú személyisége volt.

S amint Dávid Katalin életpályája leképezte az elmúlt magyar évszázadot, úgy életműve is természetszerűleg elválaszthatatlan a magyar

művészettörténeti kutatás és a magyar alkotó művészet elmúlt évtizedeitől. Miközben régmúlt évszázadok örök érvényű alkotásaival foglalkozott, aközben mindig a jelenben élt, számtalan baráttal, szellemi társakkal, tanítványokkal körülvéve. Olyan egyéniségek kísérték útján, mint unokabátyja, Barcsay Jenő, mesterei, Sík Sándor vagy Bálint Sándor, a Magyar Művészeti Akadémia vezéralakjai: Makovecz Imre és Fekete György.

Vagy Pilinszky János, akivel többször álltak modellt Kondor Béla festményeihez; s aki e megrendítő szavakkal írt az elmúlás felett diadalmaskodó emlékezetéről:

„Egy egész örökkévalóság
őrzi mindannyiunknak sorsát;
rendíthetetlen, mint a kőzet...”

Dávid Katalin a már említett portréfilmjében idézte fel, hogy az ókeresztény időkben, a katókombákban a keresztény sírokra egyetlen szó volt felvésve: „in pace” – békében. Így különböztették meg a nyughelyüket a szomszédos, sok esetben még pogány síroktól. Így fejezték ki az első keresztények, hogy az elhunyt megérezte a céljához – az örök békességhez.

Dávid Katalin Akadémikus Asszony!

E páratlanul gazdag, alkotó élettel telt évszázad után – nyugodjék békében...!

Mezei Gábor búcsúztatójának összefoglalója

A barátok nevében Mezei Gábor belsőépítész, az MMA rendes tagja kiemelte: Dávid Katalin halálával lezárult egy fejezet.

„A fasizmusban életet mentett, az ötvenes években a reménytelen egzisztenciájú, mellőzött értelmiségieknek nyújtott menedéket azzal, hogy segítette őket foglalkoztatni. Törődése, szeretete nélkül kiszolgáltatottabbak, szegényebbek lettünk” – tette hozzá.

Mezei Gábor kitért arra, hogy soha nem titkolt katolikus hite miatt Dávid Katalin gyakran volt támadásoknak kitéve, előbb a Szépművészeti Múzeumból távolították el klerikális reakció vádjával, majd évekkel később koncepciós vádakkal az MTA Művészettörténeti Dokumentációs Központból, ahol igazgatóként tevékenykedett, és megteremtette a hazai modern művészettörténeti kutatások bázisát.

„Számára minden háborúskodás, bosszú, ellenségeskedés idegen és elfogadhatatlan volt. Azokat sem volt képes gyűlölni, akik ártottak neki. Egy jó ügy érdekében bárkivel tudott együttműködni, azt tartotta, hogy a megértés, a hit és a szeretet legyen minden cselekedetünk alapja” – hangsúlyozta Mezei Gábor.

MÉSZÁROS ÉVA

(1932–2023)

„Örökül kaptam a megismerés iránti vágyat, a manuális készséget, a művészetek szeretetét és a sajátos magyar kultúrát. Ezzel az alappal reagálok a körülöttem lévő világra: kulturális hagyatékunkkal jogom élni, kötelességem tovább éltetni és fejleszteni, és felhívni rá a figyelmet, hogy ez az érték ne kopjon ki utódaink életéből sem.”

(Mészáros Éva)

■ Kilencvenegy éves korában, július 13-án elhunyt Mészáros Éva, a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével kitüntetett textilművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja. Mészáros Éva folyamatosan részt vett a divattervezők utánpótlás-nevelésében. Pályája során az esztétikus, igényes öltözetek sorának készítése mellett a hagyományos magyar népviseletek megőrzését, értékeinek ápolását, ismeretét, felhasználását tartotta fontosnak.

Életrajz

Mészáros Éva 1932-ben született, Gátéron. Nagyszülei ruhaszalonjában, Csongrádon tanulta a ruhakészítés alapjait. Középfiskolai tanulmányait Kecskeméten, az Angolkisasszonyoknál kezdte, majd Csongrádon fejezte be, a Szent Imre Gimnáziumban, ahol Benyovszky István festőművész az akvarellfestés technikájára tanította. Eredendően nem készült divattervezőnek, festő szeretett volna lenni. Jelentkezett a Képzőművészeti Főiskolára, de anyagi okok miatt meg gondolta magát. A felvételit követően megkereste az Iparművészeti Főiskola igazgatóját, Schubert Ernőt, és az átjelentkezés lehetőségét kérte. Az igazgató, miután megtekintette Mészáros Éva Képzőművészeti Főiskolára készített anyagát, úgy döntött, hogy felveszi, és a textilszakot választotta számára. A főiskolán bejárt az elismert szobrászművész, Borsos Miklós műtermébe, ahol rajzolt, mintázott és rengeteget tanult. A Képzőművészeti Főiskolára való jelentkezés időszakában ismerte meg férjét, Harb József festő-restaurátort, aki egész életében minden támogatást megadott feleségének az érvényesüléshez, az alkotómunkához.

1955–57 között a Fővárosi Mértékutáni Szabóság-nál dolgozott, mely évek alatt nem jutott szabadideje a képzőművészetre. A festői és szobrászi álmoktól el kellett búcsúznia, de technikai tudása, festői könnyedsége és szemlélete áthatotta művészi divatrajzait, textilmunkáit.

1957-ben átkerült a Ruhaiipari Tervező Vállalathoz, ahol harminckét évet töltött el. Végre megtalálta helyét, tehetsége kibontakozhatott. A gyakorta változó nevű intézményben Nádor Vera vezetésével kiváló alkotócsapatban, a korszak olyan kiemelkedő tervezőivel

dolgozhatott együtt, mint például Bruckner Anna, Erhardt Magda, Gyulai Irén, Lendvay Ilona, Russai Magda.

A gyerek-, majd a férfiruházat mellett foglalkozott nőruha-tervezéssel is. 1960–72-ig a Soproni Ruhagyár instruktora, 1982–86 között a Hunor Pécsi Kesztyű- és Bőrruházati Vállalat művészeti vezetője, 1989–1991 között a Pécsi Bőrgyár művészeti vezetője volt. A később Magyar Divatintézetként ismert intézményben végzett munka mellett rendszeresen készített igazi sikerek számító terveket, amelyeket a Művészeti Alapon keresztül hazai és külföldi (például amerikai) cégek vásároltak meg.

1961–72-ig tanított a későbbi Könnyűipari Műszaki Főiskolán, ahol címzetes főiskolai docens címet kapott. 1980–1989 között a Magyar Iparművészeti Főiskolán tanított férfiruha-tervezést. Alapító tanára volt 1986-ban a Divattervező Szabadiskola néven indult első magyar divatiskolának. 1992–2002 között tanított a Magyar Divat Intézet menedzserképző szakán. 1961–74-ig a Magyar Divat Intézet kiadványa, a havonta megjelenő Pesti Divat, majd 1970–88 között a *Divat és Marketing* képszerkesztője volt. 1969-ben Osvát Katalin: *Tetőtől talpig* című könyvét, 1976-ban dr. Bugár János: *Női és lánykaruhák szerkesztése és szabása* című tankönyvét, 1977-ben Faragó Ilona: *Az öltözködés ábécéje* című kiadványát, 2000-ben Benkő Istvánné – Deákfalvi Sarolta: *Nőruha-készítő szakrajz 1.* című tankönyvét illusztrálta. Rendszeresen publikált a *Nők Lapja*, az *Ez a Divat* és az *Ádám* nevű lapokban.

1971-ben *Művész az iparban* címmel rendezte meg első jelentős kiállítását, Manning Máriaival és Szebeni Bélával. 1991-ben megszervezte a *Modern Etnikum* című ruhakiállítását, amelyen minden alkotó a magyar népviselet egy-egy elemét dolgozta fel. A kiállítássorozat *Modern Etnika* néven közel negyven alkalmat ért meg, és már 1992-ben megjelent Bécsben, majd Prága, Pozsony, Barcelona és Helsinki, Japán, Párizs és a Baltikum következett. Így fedezte fel a halasi csipkét is, és készítette a világhírű csipkével díszített ruhaimprovizációit.

Pályakép

A 60-as évektől alakult ki Mészáros Éva saját, az évekkel ugyanakkor folyamatosan változó divatgrafikai világa a 70-es évek szigorúbb, kétdimenziós konstruktív

rajzaitól a 80-as, 90-es évek könnyed, odavetett diópác és tusrajzaiig. A változás nála nem valamiféle művészi megújulás jele volt, inkább játék, ujjgyakorlat, a megújuló divathoz illő grafikai megoldás.

Mészáros Évánál a tervezői és az alkotói tehetség összeforrott. Munkarajzai is grafikus szintűek voltak, de igazán izgalmasat mégis az anyaggal alkotott. Egyaránt otthon volt a férfi-, női és a gyermekviselő világában. 1957-ben került a Magyar Divatintézethez, ami valóban a magyar módi első számú központja volt. Az ott dolgozóknak különleges lehetőségei és eredményei voltak. Mészáros Éva teljes mértékben kihasználta lehetőségeit mint a magyar divat egyik irányító nagyszonyja, előbb vezető tervezőként, majd a Konfekció Stúdió irányítójaként.

A Magyar Divatintézet összekötő kapocs volt a működő magyar konfekcióipar és a világ divatközpontjai között. Az intézet feladata egyrészt a legfrissebb trendek ismertetése volt, azok alapján kollektív tervezése esetenként egy-egy nagyvállalat számára, illetve az egyes konfekciógyárak instruálása volt. Európában a konfekcióipar a II. világháború előtt olcsó, piaci árut, egyenruhákat gyártott. A háború utáni ruhahiány miatt vették át az Észak-Amerikában sokkal fejlettebb készruhágyártás módszereit. Az 1960-as években Nyugat-Európában a korszerű konfekció lassan kiszorította a hagyományos, méretre készített ruhákat, még a jobb szabóságok, szalonok ügyfeleit is meghódították a kisebb darabszámot készítő, úgynevezett prêt-à-porter gyártók. A divatirányító nagy, úgynevezett haute couture cégek szintén a finomkonfekció gyártására koncentráltak. Magyarországon hasonló folyamat zajlott, állami beavatkozással. A régi, kisebb üzemekből, illetve az államosított magánszabóságok dolgozóiból alakított nagy gyárak, szövetkezetek magukra voltak hagyva, nehezen tudtak az új igényeknek megfelelni. Nem ismerték a legújabb technológiákat, a modellek kiválasztása esetleges volt, nem voltak a gyárakban hivatásos tervezők. A magyar konfekció nagyon fejletlen volt, modelljeik rosszak, esetlenek. Mészáros Éva és mások munkája eredményeként váltak nemzetközi színvonalúvá – legalábbis az export számára. A 60-as évektől kezdve ugyanis elvált a bemutatón látható, főleg exportra készített modell az üzletben kaphatótól, de a *Nők Lapjában*, az *Ez a Divatban*, majd a *Pesti Divatban* a közönség látta a róluk készült fényképeket, és ha nem is tudták készen megvásárolni, legalább leutánozták őket. Mészáros Éva és kollégái rajzaikkal, modelljeikkel egy ország ízlését formálták. „A ruhatervezőknek talán nem is volt lehetősége arra másutt, hogy ne csak a ruhát, hanem az ember teljes megjelenését, a teljes látvány egységét tervezzék meg tetőtől talpig, még a frizurát, arckifejezést is beleértve. Nekünk ez volt a feladatunk” – írta önéletrajzi írásában (*A magam módján*, 2003). Ha kellett, tanácsokat adott a Budapesti Nemzetközi Vásáron, közönségtalálkozókon a ruházati boltok eladói számára, és előadásokat tartott a jó ízlés szabályairól. Egész pályája alatt az általános ízlés színvonalának emelését tartotta egyik fő feladatának.

Ízlésnevelés volt a célja a *Pesti Divat* fotóival is, amikor képszerkesztőként nem elégedett meg azzal, hogy kiválogassa a leadott fotókból, rajzokból a képslapba

kerülőket. Szokatlan módon a modelleket múzeumi kiállításokon, szobrászműteremben, Budapest, a Várnegyed szép épületei előtt fényképeztette le. Maximalista volt, mindig a legtöbbet kívánta meg attól, akivel együtt dolgozott, mégis örültek neki, mert tudták, hogy az eredmény, a siker őt igazolja.

A női ruhák mellett tervezett gyermekruhákat is, de a Divatintézetben fő területe a férfiruha volt. Ez nem a leghálásabb feladat, hiszen a férfiruha igen keveset változik, konzervatív, mégis, a finom változások is vásárlásra készítetik az embereket. A konfekcióban ugyanakkor létkérdés, hogy ismerik-e a legújabb technológiát, aminek segítségével a szabás tökéletes lesz. Mészáros Éva ismerte és továbbadta. Ha kellett, újságíró igazolványát használta, hogy megismerje a fontos titkokat. Vállalta, hogy a férfiaknak is szabad, sőt kell a külsejükkel törődniük. Nemcsak elegáns és kényelmes modelleket tervezett, hanem megszervezte az első, kizárólag férfiaknak szánt divatbemutatót is, amelyen „Egyenlőséget akarunk!” felirattal vonultak fel a modellek.

Közben tervezett formaruhákat, többek között a Malév, a Rendőrség vagy az Intercontinental Szálloda részére. Az 1980-as években kipróbálta magát a bőrruhák tervezésével is a Pécsi Bőrgyár és a Hunor Kesztyűgyár számára. A textilművészet folyamatosan az érdeklődési területéhez tartozott. Fonaljátékai, izgalmas geometrikus formákat létrehozó textilvergődései anyag- és forma-érzékéből eredtek, és ugyanolyan alaposan, pontosan kivitelezettek voltak, mint a magas színvonalú, egyedi ruhák. A textilképekből ruhák lettek, illetve a ruhákból textilképek. Ilyenek voltak például a 60-as évek végén bőrdarabokból összeállított, patchwork stílusú ruhái és kabátjai. A formák elrendezése, egymás mellé varrása a kezdeti szakaszban inkább képalkotó munka, de az elkészült darab végül öltözékké vált, mégpedig olyan sikeressé, hogy Mészáros Éva százával gyártotta őket saját kezűleg, a világ minden tájára. Textillel végzett kísérleteire ugyancsak jó példa szintén az úgynevezett Laufer kollektív, amelyet a Múcsarnok 1987-es kiállítására állított össze. A feladat az volt, hogy a művészek felhasználják a szitával nyomott anyag alatt a festéklenyomatot őrző laufereket. Mészáros Éva kézzel, különböző technikákkal átfestette az anyagot, amelyekből a mintákat érvényre juttató, egyenes vonalú ruhákat készített.

1989-ben egy különleges, hallatlanul izgalmas feladatot kapott: Irakba hívták, hogy divattervezést tanítson. Száz napot töltött ott, s miközben élvezte a különleges kulturális élményt, megismerve az egyik legősibb folyó menti kultúra, a mezopotámiai fantasztikus emlékeit, helytállt az általa legnagyobb szakmai kihívásnak tekintett feladatban. Három hónap alatt, saját maga állítva össze a tananyagot, igyekezett mindent átadni a hallgatónak a tervezés tudományából. Ugyanakkor rengeteget tanult egy másik kultúrából: az európaiktól eltérő gondolkodásmódot, más öltözködési szokásokat, anyagokat.

A rendszerváltás után összeomlott az addig jól prosperáló magyar divat- és textilipar. Mészáros Éva ekkor összefogott a vele hasonlóan gondolkodó barátaival, kollégáival, akikkel újjáélesztették a 80-as évek végére már kimúlt folkstílust. Létrehoztak egy olyan ruha-kiállítást, amelyen a résztvevők a magyar népviselet

egy-egy elemét beledolgozták a divatos trendekbe. Így jött létre 1991-ben a *Modern Etnikum* című tárlat. Mészáros Éva elképzelése az volt, hogy évente új kollekcióval jelentkezzenek, egészen 1996-ig, és az így elkészült teljes anyag kiállításával ünneplik meg a honfoglalás ezerszázadik évfordulóját. A kezdeti célt azonban jóval túlszárnyalta a *Modern Etnika* címűre módosult, közel negyven alkalmat megért kiállítássorozat. A sikeres kiállítások híre gyorsan elterjedt, végigjárták az országot, és már 1992-ben megjelentek Bécsben, majd Prága, Pozsony, Barcelona és Helsinki következett, azután 1998-ban Japán, 2000-ben Párizs, 2002-ben pedig a Baltikum. Alkotásaik mindenütt nagy sikert arattak. Mészáros Éva életének ezzel egy új szakasza kezdődött. A gyárak instruálása, divatlap képszerkesztése helyett az egyedi művek alkotása jelentette fő elfoglaltságát, s a nem kevés gonddal járó, de fáradhatatlan energiával végzett kiállításszervezés. Nem csupán a *Modern Etnika* csoport számára dolgozott, önálló kiállításokat is szervezett az ország különböző városaiban. Így fedezte fel a halasi csipkét is, és készítette a világhírű csipkével díszített ruhaimprovizációit.

2001-ben emléket kívánt állítani 1995-ben elhunyt hű társának, Harb Józsefnek is, akivel közös kiállítást szervezett Csongrádon. Harb József nagyon sokat segített Mészáros Éva műveinek előállításában, létrehozásában, amit egyszer Éva is viszonzott, amikor Harb József mellett bedolgozott 1978–79-ben a Pesti Vigadó falképeinek rekonstrukciójába.

Az utolsó évtizedekben elsősorban az anyag, a csipke, a selyem esése, redői, szépsége izgatta. Megmaradt a népművészetnél, amennyiben a rendkívül magas színvonalú halasi csipkét a népművészethez soroljuk, mert bábura csavart, gombostűkkel rögzített „ruhát” sokszor azzal díszítette. Ez volt az *Improvizációk a halasi csipkéről* című kiállítássorozata, amiről sajnos csak a fotók maradtak.

Monográfiusa, F. Dózsa Katalin művészettörténész szerint Mészáros Éva az utolsó években igazi „divatművésszé” vált, akit a mű már csak az alkotás folyamata alatt érdekelt. Az improvizációk elkészültével a művek további sorsára már nem fordított gondot, azok installációs alkotások maradtak.

Mészáros Éva önéletrajzi kötetét 2003-ban, saját kiadásban jelentette meg, *A magam módján* címmel. A Magyar Művészeti Akadémia 2015-ben készített róla portréfilmet azonos címmel, Sólyom András rendezésében. 2020-ban az MMA Kiadó kismonográfiát jelentetett meg Mészáros Éváról, melyben pályaképét F. Dózsa Katalin tanulmánya és Simonovics Ildikó divattörténész interjúja mutatja be. 2022-ben, kilencvenedik születésnapján Tankó Judit méltatta: „Kiváló pedagógusként adta tovább tudása javát, lévén hogy folyamatosan részt vett a divattervezők utánpótlás-nevelésében. Egész életében azért küzdött, hogy a magyar népművészet ne vesszen el, és az emberek természetesen tartssák, hogy a népi örökségünk emlékét a ruházatunkon is lehet viselni.”

Sára Ernő, az MMA Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozata vezetőjének gyászbeszéde

Tisztelt Gyászoló Család, tisztelt Kollégák, Barátok, Tisztelők!

„Örökökaptam a megismerés iránti vágyat, a manuális készséget, a művészetek szeretetét és a sajátos magyar kultúrát. Ezzel az alappal reagálok a körülöttem lévő világra: kulturális hagyatékunkkal jogom élni, kötelességem tovább éltetni és fejleszteni – és felhívni rá a figyelmet, hogy ez az érték ne kopjon ki utódaink életéből sem.”

Mészáros Évától származó önvallomás – szép és egyben figyelmeztető idézet.

Gyakran elhangozhatna különböző szintű művészeti szakképzések során.

Kiállításra készülünk, az iparművészet és tervezőművészet számos műfaját bemutató „Stafétára”, melynek alap gondolata a képzeletbeli stafétabot átadása, a generációk közötti kapcsolat szükségességére való utasítás. Minden akadémikus kézen fog egy általa kiválasztott, fiatal kollégát. Szeptember közepén már hátunk mögött lesz az atlétikai világv verseny, de a „staféta” képzettségszűrés, az idő- és térbeli közelség, a rohanás, a tervezési és kiterjesztési idő folyamatos szűkülése is jelképes ezen kiállítás kapcsán.

A szervezés okán, az idő szorításában hívtam Évát. Többször, hosszan csengett a telefon. Nyár van, talán pihen, elutazott. Üzeneteket is küldtem, nem jött visszahívás, válasz. Kicsit még nehezteltem is, hiszen nyolcvan feletti kiállító esetén hogyan haladhatunk így? Azután júliusban jött a szomorú értesítés, a váratlan, a megmásíthatatlan. A stafétabot Éva kezében maradt – anonim a továbbfutó. A Vigadó-beli kiállításon Éva már az „in memoriam” társulatot fogja gazdagítani.

Az önvallomásában elhangzottak örök-érvényűek!

Szomorú, hogy ezek a gondolatok manapság halkulnak.

Egy életrajzi összeállítás mindig hiányos. Idővel kiegészül majd.

Az internetfüggőség egyenmasszává gyúrja a gondolkodást, ifjaink többsége nem bibelődik saját kultúrájának megismerésével, ezáltal az egyediség, a megkülönböztethetlenség alapvető kritériumát adja fel, ami pedig a tervezőművészetben alapvetés.

Inspiráldunk, hogy mi történik a világban, és ennek a csekély kivételtől eltekintve plágiumszagú a vége. Felrémlik a madáchi falanszter. A diáklétszám lehetetlenné teszi, hogy a mester – személyiségüket figyelembe véve – foglalkozzon tanítványaival.

Éváék képzése még más volt.

Egy nagy fa kidőlt! Tudjuk pótolni? Vagy az ő elvégzett munkáját, társadalmi felelősségvállalását már csak tízek-húszak együttes ereje képes pótolni? Lesznek-e egy cél érdekében áldozatot vállaló, szabadidőt feláldozó, az egó dágványából kiszabadulni képes tízek-húszak?

Elmenőben van egy egész nemzedék. Ők azok, akik éhezve, a légópincékből kitorve érezték a háború bűzét, a nélkülözést és a veszteségeket. Elmenőben az újjáépítő kezek, a barázdált arcok, az első hűtőszekrények, a fekete-fehér tévék és filmek nemzedéke.

Erőn felüli, szívós kitartásukkal emeltek egy nemzetet, és most velük együtt távozik a tapasztalat, a belátás, a türelem, a rugalmasság, a tisztelet, és ki tudja, hány órányi elfeledett imádság! Mennek szüleink, mestereink, országunk történelmi emlékezete, az emberiség kulturális öröksége.

Magyarország és a szakmád tartozik neked, Éva egy „köszönöm”-mel, és sok száznyi kedves gondolattal, amely utolsó utadon elkísér.

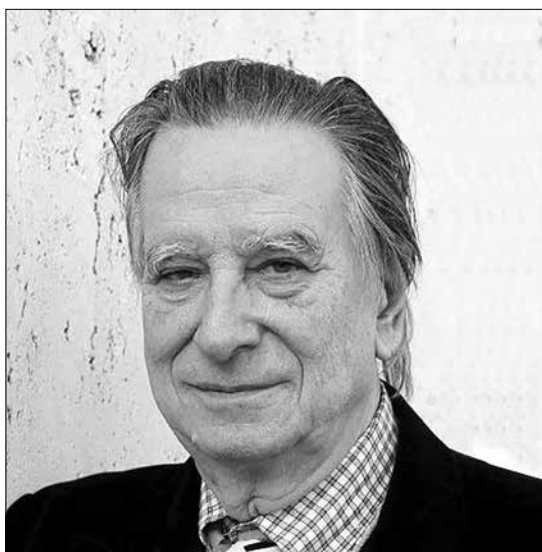
Hiányodat sokáig érezni fogjuk! Isten veled!

PAOLO PORTOGHESI

(1931–2023)

„A természettől, a történelemtől tanulnunk kell, a természet egyensúlyát, a hely szellemét tiszteletben kell tartanunk, és innovatívan mérsékelnünk kell fogyasztásunkat világunkban harmonikus összhangzatot megteremtve.”

(Paolo Portoghesi)

■ 2023. május 30-án, kilencvenegy éves korában elhunyt Paolo Portoghese, olasz építész, történész, teoretikus, a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli tagja. Élete során azt képviselte, hogy a történelemre visszatekintve lehetséges a tradíció újraírása, reflektív és releváns kortárs építészet művelése. A nemzetközi építés szakma elsősorban művészetelméleti és építészettörténeti munkássága révén ismerte a La Sapienza Egyetem professzorának nevét.

Pályakép, életrajz

Paolo Portoghese 1931-ben született Rómában, majd a La Sapienza Egyetemen végzett építésztként 1957-ben, ahol négy évvel később meg is kezdte tanári pályafutását. 1966-ban a Politecnico di Milanón folytatta az oktatást, ahol a 60-as évek diáklázadásai közepette, harminchat éves kora ellenére az építészeti tanszék dékánjának nevezték ki.

Portoghese a barokk és reneszánsz építészet elmélyült ismerője, két, nagy hatású munkája a *Roma Barocca* és a *Roma del Rinascimento*, melyekben megfogalmazta a pozitívista modern építészet kritikáját.

Borromini, Michelangelo és Palladio örökségének tanulmányozása mellett behatóan foglalkozott az iszlám kultúrával, a szerves és organikus építészettel.

Az utóbbi irányzat iránti elkötelezettségét mutatja, hogy ő írta az első átfogó, nagy lélegzetű, elemző

könyvet Makovecz Imre életművéről, az MMA felkérésére, s e monografikus mű megírása mellett is sokat tett a magyar építőművész, az MMA alapítója munkásságának megismertetéséért.

1979-ben a Velencei Építészeti Biennálé igazgatójaként felkérte Aldo Rossit, hogy tervezze meg a Teatro del Mondo ikonikus színházi pavilonját, amely a vízen úszva járja be Velencét és érkezik meg a Punta della Doganához.

1980-ban, az első Velencei Építészeti Biennáléra húsz nemzetközileg elismert építész, köztük Rem Koolhaas, Frank Gehry, Arata Isozaki, Robert Venturi, Hans Holleint és Ricardo Boffillt hívta meg, akiknek a homlokzatszegmenseiből egy hetven méter hosszú, kitalált utca, a Strada Novissima állt össze.

Építészetelméleti munkássága mellett tervezőként is dolgozott, 1964-ben közös irodát alapított Vittorio Gigliottival. 1966-ban készült el leghíresebb épülete, a római Casa Papanice, mely Ettore Scola *Dramma della gelosia (tutti i particolari in cronaca)* – angolul *The Pizza Triangle* – című filmjének egyik helyszíne. Monica Vitti az egyik jelenetben az épület erkélyén, a nádszálakra emlékeztető korlátokra támaszkodik. Az ikonikus filmkocka kimerevített képét 2021-ben Portoghese és Vitti kilencvenedik születésnapja alkalmából számos kulturális intézmény falára kivetítették világszerte.

Portoghesi az iszlám kultúra ösztöndíjas kutatójaként több építészeti megbízást is elnyert, melyek közül kiemelkedik a római nagymecset és kulturális központ, valamint a strasbourg-i mecset terve.

Sokszínű karakterének köszönhetően meghatározó szerepet töltött be a XX. század olasz (és nemzetközi) építészeti kultúrájának életében, bár személye

szorosan összeszövődött a posztmodern mozgalommal, gondolatai nem redukálhatóak stílusirányzatokra és divattermékekre. 1995 óta a La Sapienza Egyetemre visszatérve tervezést oktatót, és Geoarchitettura címen vezetett kurzust.

Az olasz nagykereszt, a Légion d'honneur lovagja, illetve a francia művészeti és irodalmi rend kitüntetője.

PÁRKAI ISTVÁN

(1928–2023)

„Több mint hat évtizedes tanári és karnagyi működésem során a tanításban mindig arra törekedtem, hogy növendékeim tudásszintjét próbáljam emelni, javíthatni, előrevinni. Karnagyi munkámban pedig az vezetett, hogy az általában igen szűkös hazai kórusrepertoárt bővítsem, és minél több ismeretlen régi (14–16. századi) és mai művet mutassak be.”

(Párkai István)

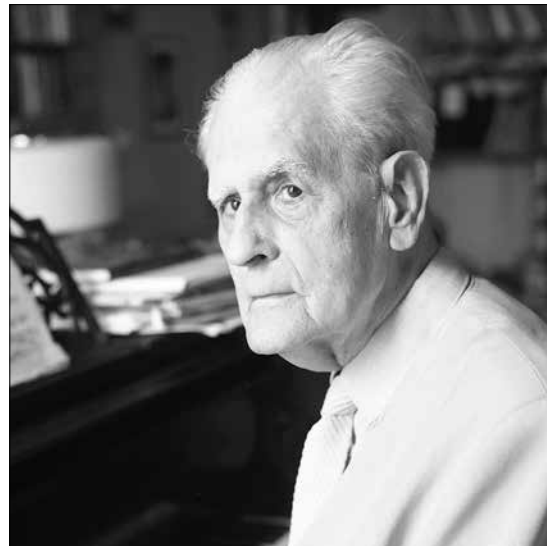
■ Életének kilencvenötödik évében, március 17-én elhunyt Párkai István, Kossuth- és Liszt-díjas kóruskarnagy, érdemes művész, a nemzet művésze, a Zeneakadémia karmester és karvezető tanszékének egykori tanszékvezető tanára, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

Azon tanáregyenlőségek közé tartozott, akiknek a foglalkozása a hivatása is egyben. Különösen sokat tett azért, hogy a hazai fiatal zeneszerző-nemzedék kórusműveit megismertesse a közönséggel. A dirigálást alapvetően szellemi munkának tartotta, és a vezénylest mindig személyre szabva tanította. Párkai István vallotta, hogy a végső cél az adott mű minél teljesebb, minél jobb előadása, ám a kitűzött eredményhez többféle úton lehet eljutni.

Pályakép

Talán nincs is olyan karnagy hazánkban, aki ne került volna Párkai István művészetének hatókörébe. Tanárként, egyetemi jegyzet írójaként, minősítő hangversenyek zsűrielnökként megkerülhetetlen az életműve, nem véletlen, hogy meglett művészek, elismert szakemberek kértek tőle tanácsot stilisztikai vagy manuális karnagyi, gyakorlati kérdésekben. Életének fő színtere a budapesti Zeneakadémia, mai nevén a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem volt, amelynek legendás épületéről így emlékezett Fehér Anikó *Muzsika a katedrán* című interjúkötetében: „1938-tól járok ide... szinte naponta. Azt hiszem, jelenleg nincs más, aki nálam jobban ismeri a Zeneakadémiát. Az egyik legrégebbi emlékem az, hogy a légiriadókat az alagsorban vészeltük át.”

A Zeneakadémia gyakorlóiskolájának növendékeként Ambrózy Béla volt a tanára. Zongoratanári oklevelet 1953-ban kapott. A karmesterképzőn Somogyi László növendékeként szerzett diplomát, zeneakadémiai tanárai

közül Somogyi László mellett Weiner Leóra és Mihály Andrásra emlékezett legszívesebben. Erről az időszakról így nyilatkozott: „A karmesteri diplomát 1955-ben kaptam meg, de – több karmesterképzős társammal együtt – már 1953-tól vezényleti gyakorlatot tanítottam a politikai okokból felszaporított, hatalmas létszámú, két részre osztott karvezetés tanszakon, mint az egyik tanszékvezető professzor, Gát József tanársegéde. Igen sok kórusba jártam énekelni, többek között a Forrai Miklós által vezetett Budapesti Kórusba, ahol az oratóriumirodalmat is alaposan megismerhettem. Amikor a karvezetés tanszakon lassan leépült a nagy létszám, és megszűnt a kettősség, én Vásárhelyi Zoltán tanársegédeként folytattam az oktatómunkát a Zeneakadémián. Ezt követően is megszakítás nélkül tanítottam az intézményben.”

Párkai István nevével találkozhattunk hazai és külföldi nemzetközi kórusversenyek zsűritagjaként (Debrecen, Arezzo, Gorizia, Tolosa, Tours, Várna), karnagyi tanfolyamok vezetőjeként, mesterkurzusok, tudományos konferenciák előadójaként itthon és külföldön. A Liszt Ferenc Kamarakórus mellett a Rádiókórus, a Honvéd Kórus, és a debreceni Kodály Kórusal készített hangfelvételeket, ezek nagy része lemezen, illetve CD-n is megjelent. Számos alkalommal szerepelt vendégkarmesterként (Óbudai Kamarakórus, Pasaréti Ferences Kórus, Szolnoki Bartók Béla Nőiakar), vendégkarnagyként és összkarok dirigenseként.

A Zeneakadémián 1981-től tizenöt éven át a középiskolai énektanár és karvezető szak tanszékvezetője volt. Elnyerte a professor emeritus címet. A karvezető tanszak céljának a sokoldalú zenészképzést tekintette, melynek nyomán kitűnő szakemberek sokasága került ki a kezei közül, nemcsak karvezetők, hanem tanárok és zenei szakemberek, többek között Ittész Mihály, Tardy László vagy Erdei Péter. A Magyar Népművelési Intézet

karvezető tanfolyamait harminc éven át vezette, ennek keretében olyan tehetséges és mára elismert szakemberek tudhatták őt mesterüknek, mint Tillai Aurél, Dobos László vagy Lakner Tamás.

Az 1960-as, 70-es években a Pedagógus Kórus és Zenekar vezetője volt. Ebből a korszakból emlékezetes bemutató Purcell *Didó és Aeneas* vagy Gluck *Alkésztisz* című operája, amelyeket amatőr közreműködőkkel, hangversenyszerű előadásban állítottak színpadra. Párkai István 1963-tól 1993-ig vezette az általa alapított Liszt Ferenc Kamarakórust. Kimondott célkitűzése az ismeretlen régi és kortárs művek bemutatása volt. „Ebbe nagyon sok minden belefért – nyilatkozta. – Akkoriban én nagyon sokat utaztam, és mindenhol hoztam egy-két kottát, így is bővült a repertoár. Később arra is volt példa, hogy felkértem egy-egy szerzőt: írjon nekünk valamit. Például így énekeltük Sály László háromtétéles ciklusát, amely azóta alig szerepelt koncerten, és Dubrovay László nagyon nehéz művét is (*A halál félelmei*). Akik abban részt vettek, azóta is emlegetik a rendkívül izgalmas fúga témáját, mert nagyon sok munkával tanultuk meg. Szerencsére időnként hozzájutottunk olyan pénzekhez, amikből a karácsonyi szünetben vagy húsvétkor elmentünk Budapesttől távol, mondjuk, egy turistaházba, ahol rengeteget próbáltunk. Így tanultuk meg Olivier Messiaen *Cinq rechants* című művét – a ma is elfogadható, jó felvételt más körülmények között nem is tudtuk volna elkészíteni, annyira nehéz az a tizenkét szólam.”

A Liszt Ferenc Kamarakórus a hazai helyszínnek és fesztiválok mellett több európai országban és az Amerikai Egyesült Államokban is koncertezett, nagyszámú rádió-, televízió- és lemezfelvételt készített, nemzetközi díjakat nyert Spittalban, Arezzóban, Middlesbrough-ban és a BBC kórusversenyén. Jelentős XX. századi zeneszerzők műveit mutatta be Magyarországon elsőként. Többek között Hindemith: *Mise*, Messiaen: *Cinq rechants*, Poulenc: *Figure humaine*, *Un soir de neige*, Eben: *Szerelem és halál*, *Pragensia*, Frank Martin: *Le vin herbé*, Britten: *Sacred and profane*, Ligeti: *Lux aeterna* szerepelt a repertoárjukon.

Párkai István különösen sokat tett a hazai fiatal zeneszerző-nemzedék (Dubrovay László, Kocsár Miklós, Orbán György, Sály László, Csemiczky Miklós, Vajda János) kórusműveinek népszerűsítéséért. Kamarakórusának állandó repertoárján szerepeltek Liszt Ferenc, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Lajtha László, Oláh Tibor és Szabó Csaba kórusművei, a reneszánsz és barokk kórusművészet nagyjai (Josquin, Palestrina, Lassus, Monteverdi, Carissimi, Schütz, J. S. Bach) és a magyar zenetörténeti ritkaságai. Közös produkciókban is részt vett az együttessel, leggyakrabban a Liszt Ferenc Kamarazenekarral működött együtt koncerteken vagy hangfelvételeken.

Motivációjáról a 2014. február 7-én megtartott akadémiai székfoglaló előadásán Párkai István elmondta: „Mindig foglalkoztattak különböző korok zeneszerzőinek azonos szövegekre íródott vokális művei, az azonosságok és az eltérések. Mindegyikük számára fontos volt a szöveg, és egyéni szándékaik, a saját és a korszak stílusa alakította ki ezeknek a műveknek a végleges formáját, mely azután bennünket – kíváncsiságunkkal – elmélkedésre készítet.” A Nemzet Művésze nemcsak

a professzionális kóruskarnagyképzésben, hanem az amatőr kórusok világában is jelentőset alkotott. A *kórusvezénylés alapjai* című munkája több kiadásban is megjelent. A *Karvezetés* főiskolai tankönyv *Vezénylés, kórustanítás, interpretáció* című fejezetének szerzője, és a Bartók egyenmű kórusainak előadásáról írt kötet társszerzője. Egyik közreadója a *Zengő csudaerdő*, valamint a *Virág és pillangó* című, XX. századi magyar kórusműveket tartalmazó gyűjteményeknek, és társszerkesztője a *Magyar kórusmuzsika évszázadai* című kórusantológiának. A KÓTA tiszteletbeli elnöke, a Művészeti Bizottság tagja volt.

Pályakép

Párkai István 1928-ban született, Budapesten. Zeneakadémiai tanulmányait zongora szakon 1938-ban kezdte Ambrózy Bélánál, és II. világháború után, 1953-ban fejezte be. 1950-től 1955-ig a karmesterképzőn is tanult, Somogyi László osztályában.

1953-tól a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem karvezetés tanszakán volt tanársegéd, később adjunktus, docens, majd egyetemi tanár, 1981-től 1994-ig a középiskolai énektanár- és karvezetőképző szak tanszékvezetője, nyugdíjba vonulása után professor emeritus. Oktatott emellett a Népművelési Intézet (későbbi nevén Magyar Művelődési Intézet) által szervezett karnagyi tanfolyamokon, valamint hazai és külföldi mesterkurzusokon.

1963-ban megalapította a Liszt Ferenc Kamarakórust, amelynek vezető karnagyaként működött harminc éven. Nagy érdeme volt abban, hogy a kórusal, amelynek tagjai túlnyomórészt zeneakadémiai növendékei közül kerültek ki, Magyarországon elsőként mutatta be sok jelentős, XX. századi zeneszerző nagyszabású művét, ciklusát.

Jelentős produkciók fűződnek az általa mintegy tíz éven át, az 1960–1970-es években vezetett Pedagógus Kórus és Zenekar tevékenységéhez. Könyvet írt *A kórusvezénylés alapjai* címmel, amely több kiadásban is megjelent.

A Hungaroton gondozásában több mint fél tucat lemez jelent meg Párkai István vezényletével. A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségének tiszteletbeli elnöke, 2013-tól a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja volt. Székfoglaló előadása *Eltérő szerzői megközelítések J. S. Bach, Hugo Distler és Hugo Wolf azonos szövegű darabjainál* címmel, 2014. február 7-én hangzott el a Magyar Művészeti Akadémián. Munkássága elismeréseként 1978-ban Liszt-díjat, 1995-ben és 1997-ben Artisjus-díjat, szintén 1997-ben Bartók–Pásztory-díjat, 2004-ben KÓTA-díjat, 2007-ben Kossuth-díjat vehetett át. 1998-ban megkapta a Magyar Köztársaság tiszti-keresztjét, 2001-ben érdemes művész címmel tüntették ki, 2014-ben pedig elnyerte a Nemzet Művésze díjat.

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem kiadásában 2008-ban megjelent a *Párkai 80* című tanulmánykötet, amellyel zeneakadémiai tanártársai és egykori tanítványai, Kollár Éva, Erdei Péter, Hartyányi Judit, Sapszon Ferenc, Jobbágy Valér, Kutnyánszky Csaba tisztelegtek mesterük előtt. A Magyar Művészeti Akadémia portréfilmje 2015-ben készült el Párkai Istvánról, Petrovics Eszter rendezésében.

Vashegyi Györgynek, az MMA elnökének búcsúbeszéde

Gyászbeszéd Párkai István temetésén

„A halál éje rám borult,
/ De virradt a te fényed,
És messze űzött éjt, borút
/ A béke, üdv és élet.
Most ragyog, éltet már a hit.
/ Ó, áldom szép sugáraid,
Én lelkem napja, Jézus!”

Tisztelt Családtagok, Barátok, Munkatársak,
Akadémikus társaim! Tisztelt Gyászoló
Gyülekezet!

Johann Sebastian Bach egyik koráljának az evangélikus énekeskönyvben található fordításával emlékezem, a Magyar Művészeti Akadémia nevében a tisztelt és szeretett Tanár úrra, Párkai Istvánra, a nagyhírű Fasori Evangélikus Gimnázium egykori diákjára, a Zeneakadémia professzorára, a Nemzet Művésze. Megtiszteltetés számomra, hogy a Magyar Művészeti Akadémián akadémikus társa, karmesterként, zenészként pedig tanítványa és kollégája is lehettem.

Egy évtizeddel ezelőtt, 2013-ban lett Tanár úr a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja; méltán, hiszen azok közé tartozott, kiknek életműve több mint fél évszázadon át, megkérdőjelezhetetlenül építette az egyetemes és magyar kultúrát. E nagyívű építkezés jellemezte a munkásságát karvezetőként, oktatóként, pedagógusként is: határtalan munkabírással formálta a rábizott közösségeket. Egyéneket és csoportokat egyaránt segített abban, hogy egyre magasabb szintű művészi produkciókat létrehozva, egyre gazdagodva és gazdagítva, folyamatosan értéket teremtve legyen jelen köztünk. Egyszerre volt a művészeti és a művészet általi nevelés legendás képviselője. *A kórusvezénylés alapjai* című munkája megkerülhetetlen mind a mai napig.

Tanár úr nemcsak a nemzetközi kortárs darabok felfedezőjeként és bemutatójaként vált ismertté, de számos magyar zeneszerzőt – köztük nála fiatalabb alkotókat – biztatott új művek komponálására, hazai és külföldi bemutatkozási lehetőséget biztosítva ezáltal számukra. Zeneszerzőink kitüntetésnek tekintették, ha Párkai tanár úr méltónak tartotta darabjaikat arra, hogy kórusműsoraiban szerepeljenek. Lankadatlan kíváncsisággal viseltetett az újdonságok iránt, és fokozottan fogékony volt a kiváló zenei minőségre – ezért, amíg tehetette, folyamatosan látogatta a különlegességeket ígérő koncerteket is.

Karvezetőként különös szeretettel szóla-
tatta meg francia szerzők alkotásait. Olyan

kiemelkedő művek hangozhattak el általa először hazai előadásban, mint Paul Hindemith *Miséje*, Ligeti György *Lux aeternája*; Benjamin Britten *Sacred and Profane* és Leonard Bernstein *Jeanne d'Arc* című műve. Számos rádió- és hangfelvételt készített különböző együttesekkel, ezek közül is megemlíteném Matteo Simonelli Buda felszabadítása alkalmából írt miséjét, Josquin des Prés *Chansonjait*, Giacomo Carissimi oratóriumait, Giovanni Battista Monto *Gyulafehérvári madrigáljairól* készült sorozatát, Lajtha László kórusműveit és Olivier Messiaen *Cinq Rechants* című művének felvételét.

A Liszt Ferenc Kamarakórust 1963-tól, harminc éven át vezette. Kórusaival nemcsak részt vett különböző versenyeken, de hazai és nemzetközi kórusversenyek zsűrijének is gyakran tagja volt – például Debrecenben, Goriziában, Arezzóban, Tolosában, Tours-ban vagy éppen Corkban. Nemzetközi kurzusokat vezetett Németországban, Olaszországban, Ausztriában, Franciaországban, az Amerikai Egyesült Államokban. Nem csupán elméletben támogatta a karvezetői továbbképzést, de több tanfolyam vezetőjeként is ismert volt – ezek közül a híres Corvin téri karnagyképzőt harminc éven át irányította.

Jól tudjuk, hogy a fiatal és „érettebb” felnőttek tanítása szüntelen naprakészséget és frissességet követel – ezt a kihívást Párkai tanár úr őszinte örömmel, magas szinten, eleganciával és szilárd tartással, az általa fontosnak tekintett értékekhez való ragaszkodással teljesítette hosszú évtizedeken keresztül. Szakmai tudása, társművészetekben jártas, zenészberkeken belül híres műveltsége, széles látóköre mellett kollégái, tanítványai remek és egyéni humorát, tömören megfogalmazott észrevételeit, „intelmeit” is őrzik emlékezetükben. Régi tanítványai sorsát évtizedeken keresztül figyelemmel kísérte, memóriája e területen is híres volt: egyike volt a Zeneakadémia azon tanárainak, akik szinte minden este koncertre jártak. Mindenről és mindenkiről tudott, ki hol tart épp zenei pályáján.

Hét esztendővel ezelőtt, 2016-ban televíziós közvetítés örökítette meg, ahogyan a budai ciszterci Szent Imre templomban Mozart *Requiemjét* vezényelte. A koncert után – melyet a Tanár úr egészségi állapota miatt ülve vezényelt végig – egy ugyancsak javakorabeli, Kossuth-díjas karmesterünk megrendülten jegyezte meg: „Most is tanultam tőle.” Széles látókörére kiváló példa a Magyar Művészeti Akadémián 2014-ben, nyolcvanhat évesen megtartott székfoglaló előadása, melyet a töle megszokott szuggesztív előadásmóddal és világos felépítéssel, *Eltérő szerzői megközelítések J. S. Bach, Hugo Distler és Hugo Wolf azonos*

szövegű *darabjainál* címmel tartott. Cseppet sem meglepő, hogy ennek az előadásnak zárszavában is az elemzőmunka folytatására, kiegészítésére biztatta a „kíváncsi kutatókat”.

A Tanár úr és Akadémikus úr szakmai és emberi igényessége, kitartása, az újdonságok iránti töretlen érdeklődése megerősítő példa számunkra! A gyászon és fájdalomon túl adjunk hálát is most: életéért és tanításáért!

Párkai István Liszt Ferenc-díjas és Kosuth-díjas karnagytól, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjától, a Nemzet Művésztől a *Szentírás* utolsó könyvének szavaival búcsúzom: „Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg mostantól fogva. Bizony, ezt mondja a Lélek, mert megnyugosznak az ő fáradságuktól, és az ő cselekedeteik követik őket.”

Tanár úr, Akadémikus úr: nyugodj békében!

Kollár Éva, az MMA búcsúbeszéde

A tanítvány búcsúja Párkai Istvántól

Kedves Mária, tisztelt gyászoló Család, Rektor Asszony, Elnök Úr, Kedves Barátaink!

2014-ben Párkai István professzor úr arra kért, hogy írjam meg a laudációját a Magyar Művészeti Akadémiai székfoglalójához. Milyen megtisztelő és örömteli feladat volt ez, hiszen életének fényesen világító művészi és tanári érényeit kellett összefoglalnom!

Most, szeretett tanárom ravatalánál, nagyon nehéz a búcsúzás!

A Zeneakadémián öt éven át Párkai István tanítványa lehettem. Csoportunk rajongott érte, benne nagy tudású, bölcs művészt ismertünk meg, aki következetes és igényes feladatokat adott nekünk, és ezeket szigorú mércével ítélte meg. Bírálata néha kemény szavakkal fejezte ki, de mi nagyon igyekeztünk, mert tanulni és megfelelni vágytunk, és milyen öröm volt, amikor egy-egy szűkszavú elismerést vívtunk ki tőle. Büszkék voltunk, hogy a tanítványai lehettünk.

Később, a saját kórusaink bemutatkozásaikor is meghatározó volt a Tanár úr véleménye. Mindig megtalálta az előadásokban a szépet, a jót, és biztatást adott, – ugyanakkor rámutatott a lehetőségekre, amelyekkel tovább fejlődhetett a zenei munkánk. Tanácsai egész életünkre szóltak. Soha nem szűnt meg az a törekvése, hogy fölbecsülhetetlen tudását, repertoárismeretét és tapasztalatait átadja nekünk.

Honnan eredt az ő szellemi kincstára?

Csodálatos memóriáját az érték, a szépség iránti érdeklődése gazdagította. A zene mellett

a társművészetek és a tudomány területén is tájékozott volt. Műveltségében kiemelt helyet kapott az irodalom, a nyelv, a szöveg fontossága – a magyarral együtt öt nyelven beszélt. Sokan emlékezünk arra, amikor 2001-ben, a 2. Nemzetközi Monteverdi Fesztiválon előadást tartott. Gondolatait először magyarul mondta el, majd azokat rögtön fordította angolra, németre és franciára. Ámulattal hallgatta őt a népes szakmai közönség.

Párkai István minket, kollégákat is tanított. Amikor már magam is vele dolgoztam a Zeneakadémián, közös célunk volt, hogy a tanszéki eseményekre meghívjuk az ország karnagyait, énektanárait és a diákjait – sőt számos külföldi hallgatót is. Ő mindig bátorított minket a nagy tervek megvalósításában. A *Zengő csudaerdő* sorozatunkban kiváló hazai karvezetőket mutattunk be az ifjúságnak, itt az első vezénylő Párkai István volt.

Alma materünkben híres külföldi karnagyok tartottak mesterkurzusokat. Európa számos országából, sőt Amerikából hívtuk meg azokat, akik saját hazájuk zenéjét tanították, és végül nagyszerű koncerteket adtak diákjainkkal. A rendezvényeink hívószava akkor is Párkai István professzor volt.

2000-ben, a magyar tanárképző intézmények kórusainak részvételével koncertsorozatot rendeztünk a Zeneakadémián és a Mátyás-templomban. Tizenhat kórus műsorából történelmi jelentőségű CD született *Angyalok és pásztorok* címmel. A hangfelvétel nagyszerű előadásokat örökített meg, amelyeknek a csúcspontja Kodály Zoltán *Liszt Ferenchez* című alkotása volt. Vörösmarty Mihály szavai – Párkai István „keze alatt” – az összkari előadásban drámaian izzottak: „Állj közénk!” – harsant a kiáltás, amely ma is visszhangzik a fiatal muzsikuskok felé!

A *Zengő csudaerdő* népballada záró soraiból örök érvényű biztatást kapunk:

„Csudaerdő mélységiben...

ág-sípok sípulása, lomb-hárfák susogása, ...

mind azt sírja, mind azt ríja:

mért hagyja el minköt szép fejedelöm fa?

Ekkor felfelele és fennhangon szól a vezérlő vezérük, szép fejedelöm fa:

Ágaim, lombjaim, köröskörül bokraim! Hajtásim! Pajtásim!

Erdő gyászba nem borul, inkább csak tovább virul, mindig csak megifjul!

Szeretet volt bennem, semmivé NEM lettem!

Életünknek sok-sok ága, – nincs hiába sok virága, – nincs hiába koronája!”

Szeretett Tanár úr! A muzsikád, a tanításod, élet példád tovább fénylik bennünk! Nyugodj békében!

SZÚCS ENDRE

(1944–2023)

„Az álmodern, divatfüggő építészet helyett szeressük és becsüljük azt, ami csak itt, saját kultúránkban gyökerezve bontakozhat ki. Meg kell próbálnunk az építészetből is költészetet, játékos-ságot varázsolni, és ellenállni a múltó világdívatok hívságainak.”

(Szűcs Endre)

■ Életének nyolcvanadik évében elhunyt Szűcs Endre Ybl Miklós-díjas építész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, aki magáévá tette a bartóki alapelvet, mely szerint csakis tiszta forrásból szabad meríteni, ami az ő esetében a népművészet volt. Ehhez a Balaton-felvidéktől a Gyimesig gyűjtötte az emlékeket.

Tisztában volt vele, hogy akkor lehet csak sikeresen átörökíteni a múlt emlékeit, ha a műemlék használatba kerül, ezért rekonstruálni a modern kor igényeinek megfelelően kell. Ebből fakadt teremtő építészete.

Életrajz, pályakép

Szűcs Endre 1944. február 29-én született. Mérnök édesapja hatására kezdte meg tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán, ahol 1968-ban szerzett diplomát. Az akkor tudatosan háttérbe szorított népi építészet, a szecesszió és a historizmus iránti elköteleződésében az egyetemi korrektorként oktató Makovecz Imrétől kapott megerősítést, akivel később, a Kós Károly Egyesüléshez való csatlakozáskor szoros baráti és szakmai kapcsolatba került.

Kezdő építészként a „klasszikus” műemlékvédelem lett a szakterülete, majd 1981-ben műemlékvédelmi szakmérnöki diplomát szerzett. A FIMŰV Műemléki Osztályán kapott tervezési feladatok során találkozott a századforduló üvegablakaival. Évtizedeken keresztül kereste, dokumentálta és rendszerezte a nagy-magyarországi üvegművészet remekeit. Ebből írta doktori disszertációját 1985-ben. Az alkotótársakkal Dörgő Miklós, Obreczán György, Földényi György építésszel, illetve Fűri Judit és Gonzáles Gábor üvegművésszel folytatott kutatómunka eredményeit foglalta össze a 2005-ben megjelent, *Megfettett fény – díszüveges munkák a történelmi Magyarország építészetében 1945-ig* című könyvükben.

Egyik legjelentősebb munkája az alsóbogáti Festetics-kastély felújítása volt Tóth Péterrel 2014-ben, amely Europa Nostra díjat nyert az Európai Unió leg- rangosabb, műemlék-renoválásokra írt pályázatán, valamint a Pro Architectura, illetve az ICOMOS-díjat is kiérdemelte.

Szűcs Endre vezetésével 1980-ban alakult a Mérmű Stúdió műemlék-helyreállítási főprofilal. Az 1990-es

évektől főként hagyományörző családi házakat tervezett a Balaton-felvidéken, az Őrségben és az alföldi tanyavilágban. Az általa vezetett stúdió nevéhez kapcsolódik Sopron Fő terének és belvárosi utcáinak rekonstrukciója, valamint a Várfalsétány tervezése Vladár Ágnessel, Sallós Csabával, Dósa Papp Tamással, és Őrsi Károly kerttervezővel. A szakrális építészeti alkotások közül kiemelendő a Kárpát-Haza Temploma Verőcén. A zarándoktemplom tervezéséhez kiváló tanítványát, Tóth Pétert fogadta alkotótársul.

Szűcs Endre a Magyar Tudományos Akadémia ösztöndíjasaként 1993 és 1996 között Zakariás Attila sepsiszentgyörgyi építésszel a gyimesi népi építészetet kutatta, melynek során mintegy száz épület felmérése és fotódokumentálása történt meg.

Szűcs Endre a Balaton-felvidék hagyományos építészetének megújítása, a műemlékvédelem területén elsősorban a népi építészeti értékek dokumentálása és megmentése, valamint a XIX–XX. századi magyar építészet világszínvonalú üveges munkáinak kutatása során végzett kiemelkedő tevékenységéért 2014-ben Ybl-díjat kapott, 1990-ben a Magyar Műemlékvédelemért emléklakett szakmai elismerésben, két ízben Építészeti Nívódíjban, 2006-ban a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje kitüntetésben részesült. Több mint egy tucat Év Háza díj nyertese, 2011-ben Pro Architectura díjat, 2013-ban Europa Nostra díjat kapott az alsóbogáti Festetics-kiskastély műemléki felújításáért. A magyar szerves építészetet képviselő Kós Károly Egyesülés tagjaként mesterként közreműködött a Vándoriskolában.

Székfoglalójában Szűcs Endre 2014-ben úgy fogalmazott: „Hálát adok a Jóistennek, hogy erre a szép földre teremtett, megajándékozott egy gyönyörű, gazdag nyelvvel, egy párját ritkító zenei kincssel, de megajándékozott egy csodálatos formavilággal is a nagyszentmiklósi, rakamazai leletek keleties burjánzásától a középkori templomaink bájos freskó-tüneményein a Felvidék virágos reneszánsz sgrafittó díszsein, erdélyi erőtemplomainak mesevilágán át, a nagy szikla alatt megbúvó Torockó hófehér menyasszonyi ruhába öltöztetett díszletéig, a gyimesi patakfalvak boronafal kerítésköltevényéig, a dunántúli tornácok

lomha, hullámzó dallamvilágáig és a vakolatdíszek madárscicsérgéséig.

„Elődeink, példaképeink, mint a zenében Bartók és Kodály, nálunk Lechner, majd Kós Károly, Toroczkay Wigand, Medgyasszay és a többiek, most már Makovecz is, rájöttek, hogy csodálatos kincs birtokosai vagyunk. Ezt a kincset meg kell ismerni, meg kell menteni, és tovább kell adni. Ezt a nyelvet, melyen ezek bennünket megszólítottak, magunkévá kell tennünk, ezen kell beszélnünk, dalolnunk, szárnyalnunk, szerzőszámot készítenünk és hajlékot építenünk.”

Igen, a régi korok falusi építészete is népművészet, olyan, mint a kerámiáink, varrottasaink, szötteseink, pásztorfaragásaink, népdalaink, népmeséink, népi játékaink és népköltészetünk. Meg kell próbálnunk az építészetből is költészetet és játékoságot varázsolni, és ellenállni a múltó világdivatok hívságainak. Én megpróbáltam.

Nálam nehéz döntés volt az építészpálya választása, de mikor ez megtörtént, egy pillanatra sem volt kétséges, hogy milyen formanyelven fogok megnyilatkozni, milyen irányba kanyarítom a ceruzámat.”

2016-ban, a *Kortársban* megjelent cikkében így írt: „A régóta folyamatos nagy szerelem azért mindig a Balaton-felvidék volt. Vas megyei házunkat szívfájdalommal ugyan, de el kellett adjuk. Így költöztünk át az egykori Pannónia egyik legszebb helyére, a Káli-medencébe, és ott is a legszebb nevű magyar faluba, Szentbékállára.

Már kezdő építész koromban nagyon zavart, hogy szinte egyetlen nekem tetsző, új házat nem látok ezen a szép tájon. Itt, ahol páratlanul gazdag hagyományaink vannak. A régi házak meg rohamosan tűnnek el. A déli part akkorra már elveszett. Az északi oldalon a 19. század közepén elkezdődött nyaralósodási folyamat irtotta a régi házakat. Természetesen ennek volt a reformkortól kezdődően pozitív hozadéka is, melynek szép rekvizitumai maradtak meg Almádban, Füreden, Badacsonyban, Révfülöpon és még sok helyütt. De a szőlők lassan eltűntek, a nyaralók felkúsztak szinte a hegytetőkig. Magasak, szélesek, sokfélék, hagyományörzés sehoh. Szinte több a ház, mint a fa. Úgy éreztem, hogy nekem itt nagyon sok dolgom van. Azt hiszem, büszkén mondhatom, hogy több mint száz ház helyreállítása, újraépítése, műemlékké nyilvánítása dicséri az én és kollégáim munkáját.

A haza iránti szenvedélyes szeretetem olyan szép és magasztos munkákkal ajándékozott meg, mint a Központi Papnevelő Intézet, a Rózsák terei templom belső helyreállítása, a verőcei Kárpát-Haza Temploma, és a nyitraújlaki (Felvidék) Esterházy-emplékkápolna. Ez utóbbi sajnos nem épülhetett meg. Miközben szívvel-lélekkel és konok meggyőződéssel végeztem a dolgomat, kaptam nagyon sok kritikát a túl archaikus, nem a huszadik-huszonegyedik század fordulójával kompatibilis építészeti magatartásformámért. Ahogy öregedtem, ez egyre kevésbé zavart.”

Hetvenötödik születésnapja alkalmából a Makovecz utcában rendezett ünnepségen Dévényi Sándor a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Ybl Miklós-díjas építész méltatásában kifejtette: a

szerelességéről elhíresült Szűcs Endre életével bizonyította, hogy lehet a mai értékvesztett világban teljes életet élni. Mint fogalmazott: „aki személyes ismeretségbe kerül vele, az óhatatlanul elvarázsolódik”. Hozzátette: „hamar magává tette a bartóki alapvetet, mely szerint csakis tiszta forrásból szabad meríteni. Szűcs Endre esetében ez a népművészet, melynek a jelentőségét már nagyon korán felismerte. A Balaton-felvidéktől kezdve a Gyimesig gyűjtötte az emlékeket. A kihalóban lévő házakat, rönkházakat felvásárolta, és olyan skanzent hozott létre, amit a szentendrei is megirigyelne. Tiszta van vele, hogy akkor lehet csak sikeresen átörökíteni a múlt emlékét, ha a műemlék használatba kerül. Rekonstruálni a modern kor igényeinek megfelelően kell. Ebből fakad a teremtő építészete”.

A Nemzet Művészei

Nemzet Művésze díj

A Nemzet Művésze díjat a Magyar Művészeti Akadémia kezdeményezésére – 2013-ban – az Országgyűlés a magyar művészeti élet kimagasló teljesítményt nyújtó, elismert képviselőinek személyes megbecsülése, méltó életkörülményeinek biztosítása céljából alapította.

A díjat a Magyar Művészeti Akadémia elnöke a köztestület megalakulásának évfordulója – november 5. – alkalmából adományozza. A díjat a köztestület elnöke és a miniszterelnök vagy az általuk kijelölt egy-egy személy adja át.

A díj odaítéléséről a 11 fő Kossuth-díjjal kitüntetett művész alkotta Nemzet Művésze díj Bizottság dönt, amelynek elnöke a köztestület elnöke (amennyiben Kossuth-díjjal kitüntetett személy). A bizottság két tagját a kultúráért felelős miniszter, nyolc tagját a bizottság elnöke kéri fel, legfeljebb három évre.

A díj az alábbi művészeti területeken adományozható: színházművészet, irodalom, zeneművészet, képzőművészet, filmművészet, építőművészet, táncművészet, iparművészet, fotóművészet, népművészet, valamint cirkuszművészet. A Nemzet Művésze cím az előzőleg Kossuth-díjban részesített és 65. életévét – táncművész, valamint cirkuszművész esetében 50. életévét – betöltött művészeknek adható.

A Nemzet Művésze címet egyidejűleg legfeljebb 70 személy viselheti. Törvény alapján a díj az első két alkalommal (2014-ben és 2015-ben) a fent hivatkozott művészeti területeken törvényben meghatározott keretszámok szerint adományozható; a 2015. évi adományozást követően a köztestület elnöksége jogosult dönteni arról, hogy megüresedett díjazotti helyen a díj mely művészeti területen adományozható, szem előtt tartva, hogy az egyes művészeti területeken a Nemzet Művésze címet viselők száma lehetőleg ne legyen kevesebb egy főnél.

A díjazott az adományozásról okiratot kap, jogosult a Nemzet Művésze cím viselésére, és az adományozást követő hónap első napjától életjáradékban részesül. Az életjáradék havi összege az öregségi nyugdíj minden-

kori legkisebb összegének a huszonháromszorosa.

A Nemzet Színésze, a Magyar Mozgókép Mestere, a Magyar Állami Operaház Mesterművésze címek valamelyikének viselése nem zárja ki a Nemzet Művésze díj elnyerését, s az együttes címhasználatot; többes díjazottság esetében a Nemzet Művésze elismerésben részesült művésznak választania kell, hogy melyik díj alapján kéri életjáradék folyósítását.

A díjat 2014 júliusában ítélte oda első alkalommal a díj bizottsága. A díjjal járó havi életjáradék összege havonta a szociális vetítési alap összegének huszonháromszorosa.

A bizottság tagjai 2023-ban

A Bizottság elnöke **Ferencz István** építész, tervezőművész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja;

A kultúráért felelős miniszter által felkért tagok:

Aknay János festőművész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja;

Eperjes Károly színművész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja; az MMA rendes tagja;

A Bizottság elnöke által felkért tagok:

Ács Margit író, az MMA rendes tagja;

Blaskó Péter színművész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja;

Finta József építőművész, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja;

Sapszon Ferenc karnagy, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja;

Sebő Ferenc előadóművész, népzenekutató, a Nemzet Művésze, az MMA rendes tagja;

Turi Attila építőművész, az MMA rendes tagja;

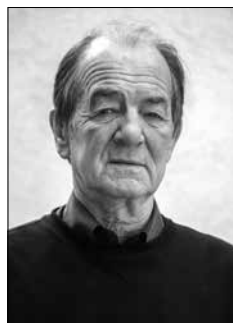
Vári Fábián László író, költő, műfordító, néprajzkutató, az MMA rendes tagja;

Zsuráfszky Zoltán táncművész, koreográfus, a Nemzet Művésze, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja, az MMA rendes tagja

Ágh István
költő
Felsőiskáz,
1938. március 24.

Aknay János
festőművész
Nyíregyháza,
1949. február 28.

András Ferenc
filmrendező
Budapest,
1942. november 24.

Bán Ferenc
építőművész
Tokaj,
1940. szeptember 17.

Bánsági Ildikó
színművész
Budapest,
1947. október 19.

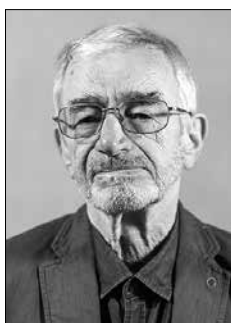
Berményi Géza
író, forgatókönyvíró,
rendező
Budapest, 1946. január 25.

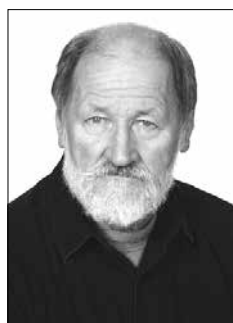
Béres Ilona
színművész
Budapest,
1942. június 4.

Blaskó Péter
színművész
Budapest,
1948. június 13.

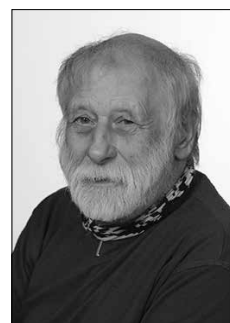
Bodor Ádám
író
Kolozsvár,
1936. február 22.

Buda Ferenc
költő
Debrecen,
1936. november 3.

Czákó Gábor
író
Decs,
1942. szeptember 14.

Dárday István
filmrendező
Budapest,
1940. március 25.

Dévényi Sándor
építőművész
Pécs,
1948. november 27.

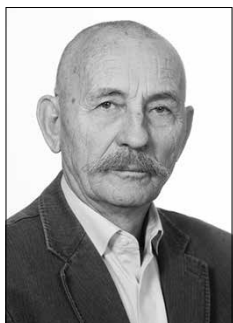
Dobai Péter
író
Budapest,
1944. augusztus 12.

Dubrovay László
zeneszerző
Budapest,
1934. március 23.

Farkas Ádám
szobrászművész
Budapest,
1944. november 21.

Ferencz István
belsőépítész,
építőművész
Edelény, 1944. január 27.

Finta József
építőművész
Kolozsvár,
1935. június 12.

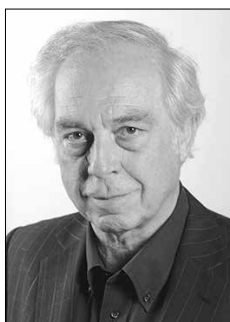
Földi Péter
festőművész
Somoskőújfalu,
1949. augusztus 11.

Gothár Péter
filmrendező
Pécs,
1947. augusztus 28.

Hager Ritta
textilművész
Budapest,
1931. február 20.

Huszti Péter
színművész
Budapest,
1944. május 4.

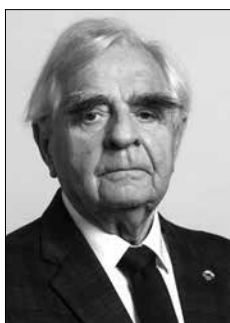
Jánoskúti Márta
jelmeztervező
Budapest,
1942. április 4.

Kardos Sándor
operatőr, rendező,
fotográfus
Budapest, 1944. június 4.

Keserü Ilona
festőművész
Pécs,
1933. november 29.

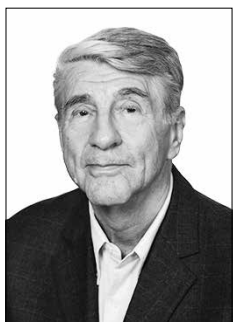
Kévés György
építőművész
Ósi,
1935. március 20.

Kiss Anna
költő, drámaíró
Gyula,
1939. január 26.

Koltai Lajos
operatőr
Budapest,
1946. április 2.

Korniss Péter
fotóművész
Kolozsvár,
1937. augusztus 4.

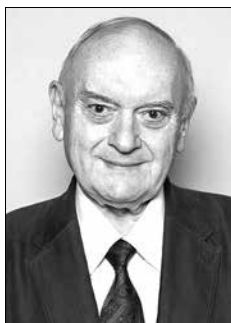
Kovács Miklós
kékfestő mester
Újkécske,
1928. április 13.

Kunkovác László
fotóművész, néprajzkutató
Endrőd,
1942. március 25.

Lakner László
festő- és grafikusművész
Budapest,
1936. április 15.

Lantos István
zongoraművész, orgona-
művész, zenepedagógus
(Budapest, 1949. július 10.)

Marton Éva
operaénekes
Budapest,
1943. június 18.

Maurer Dóra
festőművész, grafikus,
filmkészítő
Budapest, 1937. június 11.

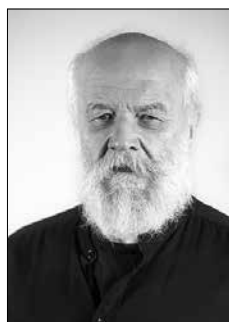
Melocco Miklós
szobrászművész
Róma,
1935. április 3.

Mécs Károly
színművész
Budapest,
1936. január 10.

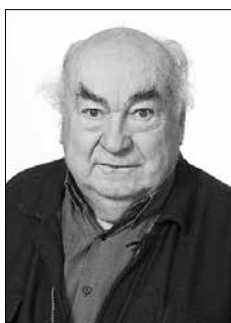
Miller Lajos
operaénekes
Szombathely,
1940. január 23.

Nagy Ervin
építőművész
Budapest,
1950. június 11.

Németh János
keramikus, szobrászművész
Zalaegerszeg,
1934. március 16.

Novák Ferenc
koreográfus, rendező
Nagyenyed,
1931. március 27.

Orosz István
grafikusművész
Kecskemét,
1951. október 24.

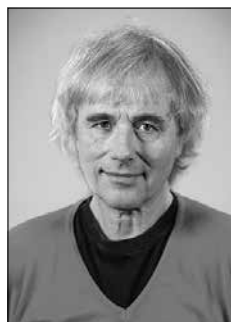
Pártay Lilla
táncművész, koreográfus
Budapest,
1941. október 25.

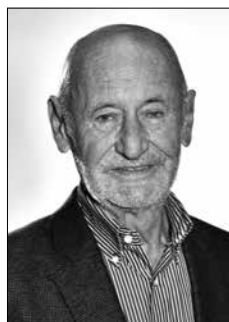
Perényi Miklós
gordonkaművész
Budapest,
1948. január 5.

Péreli Zsuzsa
textilművész, keramikus,
restaurátor
Budapest, 1947. július 8.

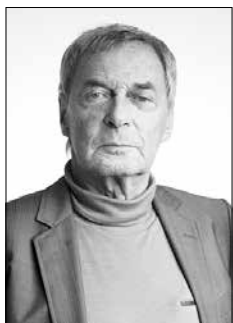
Ránki Dezső
zongoraművész
Budapest,
1951. szeptember 8.

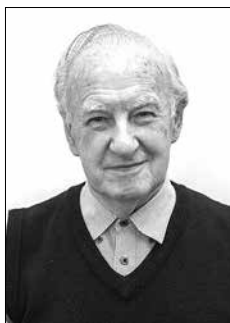
Reviczky Gábor
színművész
Tatabánya,
1949. március 28.

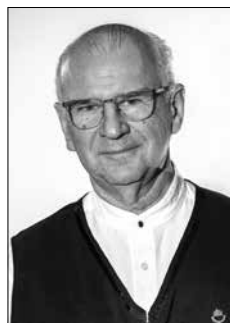
Rofusz Ferenc
animációsfilm-rendező
Budapest,
1946. augusztus 19.

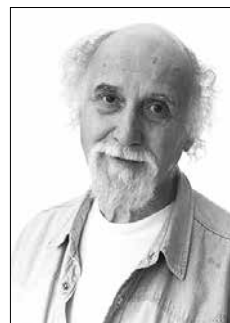
Rubik Ernő
tervezőművész
Budapest,
1944. július 13.

Sajdik Ferenc
grafikusművész, karikaturista
Neuenhagen bei Berlin,
1930. augusztus 21.

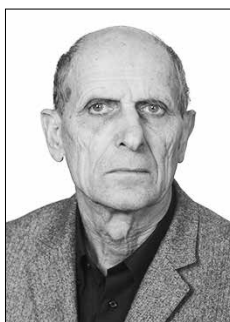
Sapszon Ferenc
karnagy, zeneszerző
Budapest,
1952. július 23.

Sándor György
előadóművész
Budapest,
1938. április 4.

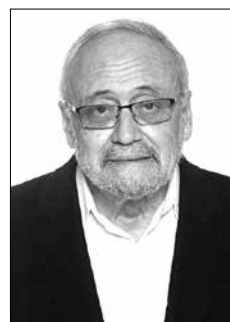
Sánta Ferenc
hegedűművész
Kaposvár,
1945. március 2.

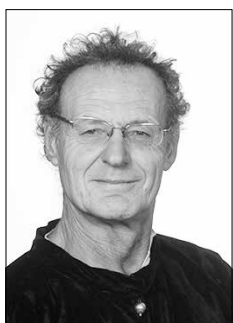
Schrammel Imre
keramikus, iparművész
Szombathely,
1933. október 29.

Sebő Ferenc
előadóművész,
népzene kutató
Szekszárd, 1947. február 10.

Selmeczi György
zeneszerző, zongoraművész,
karmester
Kolozsvár, 1952. március 8.

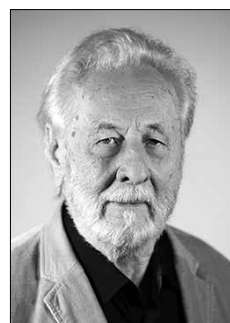
Somogyi Győző
festőművész
Budapest,
1942. július 28.

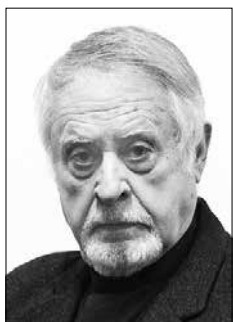
Szabó Dénes
karnagy
Makó,
1947. március 6.

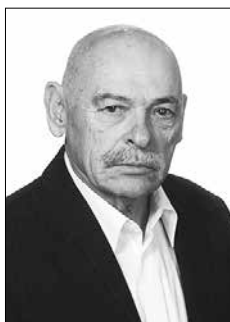
Szabó István
filmrendező
Budapest,
1938. február 18.

Szakonyi Károly
író, drámaíró, dramaturg
Budapest,
1931. október 26.

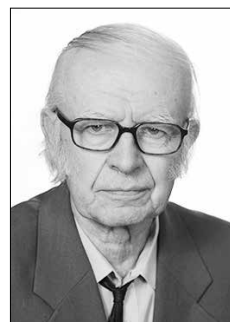
Székely László
díszlettervező
Budapest,
1932. október 2.

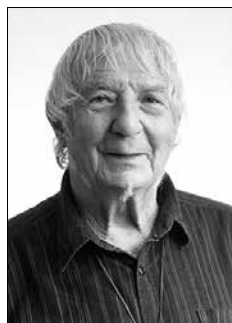
Szilágyi István
író
Kolozsvár,
1938. október 10.

Timár Sándor
koreográfus, rendező
Szolnok,
1930. október 2.

Tózsér Árpád
költő, író
Gömörpéterfala,
1935. október 6.

Vadász György
építőművész
Budapest,
1933. február 18.

Vásáry Tamás
zongoraművész,
karmester
Debrecen, 1933. augusztus 11.

Zádori Mária
énekművész,
Nagykanizsa,
1948. szeptember 4.

Zsuráfszky Zoltán
táncművész, koreográfus
Szikszó,
1956. szeptember 30.

Építőművészet díjkategóriában

Bán Ferenc
Dévényi Sándor
Finta József
Kévés György
Nagy Ervin
Vadász György

Filmművészet díjkategóriában

András Ferenc
Dárday István
Gothár Péter
Kardos Sándor
Koltai Lajos
Rofusz Ferenc
Szabó István

Fotóművészet díjkategóriában

Korniss Péter
Kunkovács László

Iparművészet díjkategóriában

Ferencz István
Hager Ritta
Németh János
Pérel Zsuzsa
Rubik Ernő
Sajdik Ferenc
Schrammel Imre
Székely László

Irodalom díjkategóriában

Ágh István
Bereményi Géza
Bodor Ádám
Buda Ferenc
Czakó Gábor
Dobai Péter
Kiss Anna
Szakonyi Károly
Szilágyi István
Tózsér Árpád

Képzőművészet díjkategóriában

Aknay János
Farkas Ádám
Földi Péter
Keserü Ilona
Lakner László
Maurer Dóra
Melocco Miklós
Orosz István
Somogyi Győző

Népművészet díjkategóriában

Kovács Miklós
Sebő Ferenc

Színházművészet díjkategóriában

Bánsági Ildikó
Béres Ilona
Blaskó Péter
Husztai Péter
Jánoskúti Márta
Marton Éva
Mécs Károly
Miller Lajos
Reviczky Gábor
Sándor György

Táncművészet díjkategóriában

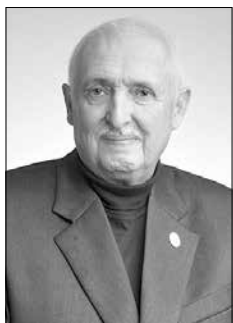
Novák Ferenc
Pártay Lilla
Tímár Sándor
Zsuráfszky Zoltán

Zeneművészet díjkategóriában

Dubrovay László
Lantos István
Perényi Miklós
Ránki Dezső
Sapszon Ferenc
Sánta Ferenc
Selmeczi György
Szabó Dénes
Vásáry Tamás
Zádori Mária

**A NEMZET
MŰVÉSZEI**

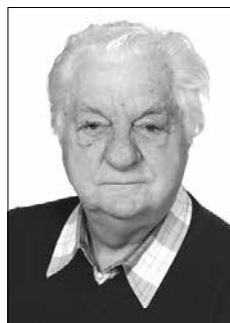
A díjazottakról további információ a Magyar Művészeti Akadémia által üzemeltetett <http://nemzet-muvesze.hu> web-címen található.

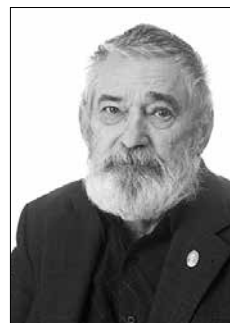
Bachman Zoltán
építőművész
Nagyvárad, 1945. április 21.
– Pécs, 2015. július 2.

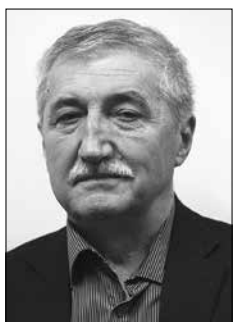
Bak Imre
festőművész
Budapest, 1939. július 5.
– Budapest, 2022. december 23.

Balassa Sándor
zeneszerző
Budapest, 1935. január 20.
– Budapest, 2021. május 14.

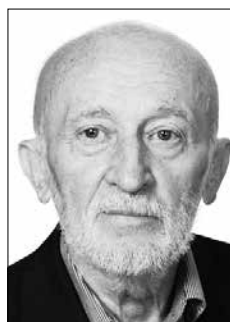
Balla Demeter
fotóművész
Szentes, 1931. május 4.
– Budapest, 2017. november 5.

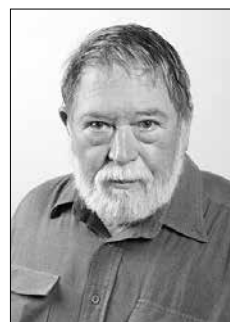
Bohus Zoltán
szobrászművész, üvegtervező
Endrőd, 1941. december 21.
– Budapest, 2017. november 23.

Budai Ilona
népdalénekes
Felpéc, 1951. április 3. –
Budapest, 2023. december 15.

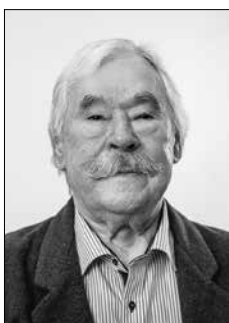
Csete György
építőművész
Szentes, 1937. november 5.
– Budapest, 2016. június 28.

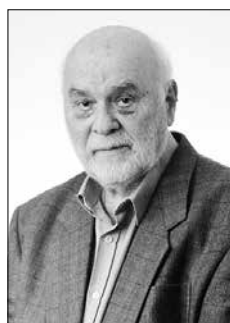
Csíkszentmihályi Róbert
szobrászművész
Budapest, 1940. január 5.
– Szentendre, 2021. augusztus 26.

Csoóri Sándor
író, költő
Zámoly, 1930. február 3.
– Üröm, 2016. szeptember 12.

Cukás István
költő, író
Kisújszállás, 1936. április 2.
– Budapest, 2020. február 24.

Deim Pál
festőművész
Szentendre, 1932. június 29.
– Szentendre, 2016. május 9.

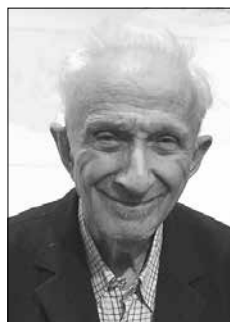
Erdélyi Zsuzsanna
néprajztudós
Komárom, 1921. január 10.
– Budapest, 2015. február 13.

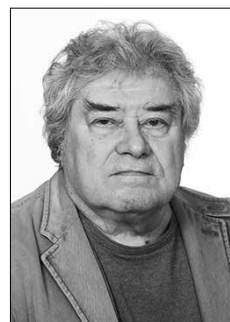
Fekete György
belsőépítész
Zalaegerszeg, 1932. szeptember 28.
– Budapest, 2020. április 15.

Foltin Jolán
táncművész
Budapest, 1943. szeptember 15.
– Budapest, 2019. október 27.

Gross Arnold
grafikuskészítő
Torda, 1929. november 25.
– Budapest, 2015. január 22.

Gyulai Líviusz
grafikuskészítő
Barót, 1937. december 2.
– Budapest, 2021. március 16.

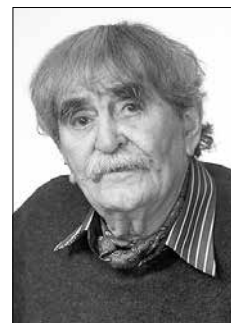
Hildebrand István
filmoperatőr, rendező
Budapest, 1928. szeptember 26.
– Budapest, 2022. március 29.

Jankovics Marcell
filmrendező, illusztrátor
Budapest, 1941. október 21.
– Budapest, 2021. május 29.

Jókai Anna
író
Budapest, 1932. november 24.
– Budapest, 2017. június 5.

Juhász Ferenc
költő
Biatorbágy, 1928. augusztus 16.
– Budapest, 2015. december 2.

Kalász Márton
író, költő
Somberek, 1934. szeptember 8.
– Budapest, 2021. december 30.

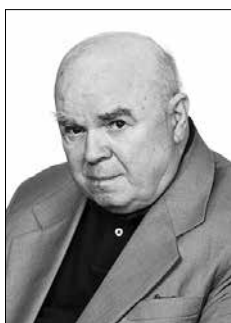
Kallós Zoltán
néprajztudós
Válaszút, 1926. március 26.
– Válaszút, 2018. február 14.

Kampis Miklós
építőművész
Budapest, 1935. november 14.
– Kaposvár, 2020. február 25.

Kányádi Sándor
író, költő
Nagygalambfalva, 1929. május 10.
– Budapest, 2018. június 20.

Kocsár Miklós
zeneszerző
Debrecen, 1933. december 21.
– Budapest, 2019. augusztus 29.

Konok Tamás
festőművész
Budapest, 1930. január 9.
– Budapest, 2020. november 20.

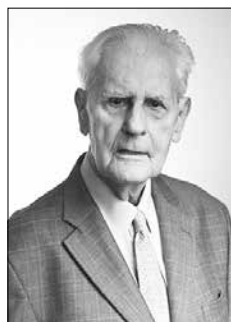
Kő Pál
szobrászművész
Perespuszta, 1941. június 2.
– Heves, 2020. június 7.

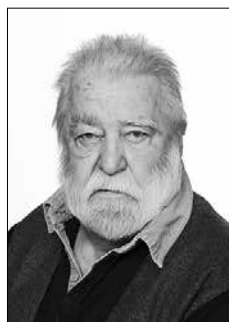
Lator László
költő, műfordító, esszéista
Tiszasásvár, 1927. november 19.
– Ispánk, 2023. július 17.

Makk Károly
filmrendező
Berettyóújfalu, 1925. december 23.
– Budapest, 2017. augusztus 30.

Párkai István
karmester
Budapest, 1928. június 30. –
Budapest, 2023. március 17.

Sára Sándor
filmrendező
Tura, 1933. november 28.
– Budapest, 2019. szeptember 22.

Sinkó László
színművész
Budapest, 1940. március 18.
– Budapest, 2015. július 31.

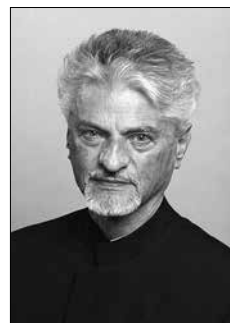
Solti Gizella
iparművész
Budapest, 1931. november 19.
– Budapest, 2015. március 18.

Soproni József
zeneszerző
Sopron, 1930. október 4.
– Sopron, 2021. április 24.

Szakcsi Lakatos Béla
zeneszerző, zongoraművész
Budapest, 1943. július 8. –
Budapest, 2022. október 2.

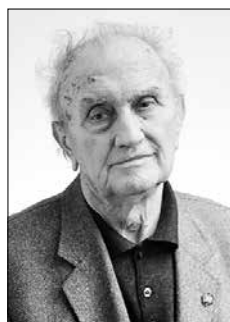
Szervátiusz Tibor
szobrászművész
Kolozsvár, 1930. július 26.
– Budapest, 2018. április 25.

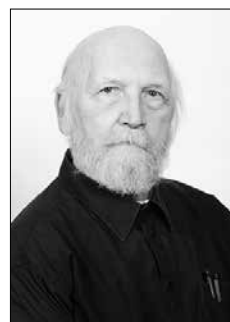
Szőnyi Erzsébet
zeneszerző
Budapest, 1924. április 25.
– Budapest, 2019. december 28.

Tandori Dezső
író
Budapest, 1938. december 8.
– Budapest, 2019. február 13.

Tornai József
író, költő
Dunaharaszti, 1927. október 9.
– Budapest, 2020. január 31.

Tóth János
operatőr, filmrendező
Tolna, 1930. szeptember 1.
– Budapest, 2019. augusztus 29.

Török Ferenc
építőművész
Budapest, 1936. október 22. –
Budapest, 2021. szeptember 10.

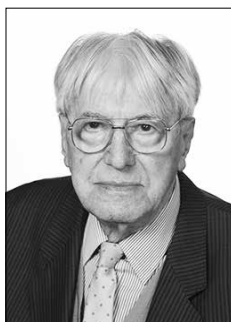
Törőcsik Mari
színművész
Pély, 1935. november 23. –
Szombathely, 2021. április 16.

Varga Imre
szobrászművész
Siófok, 1923. november 1.
– Budapest, 2019. december 9.

Vasadi Péter
költő, író
Budapest, 1926. június 1.
– Budapest, 2017. november 24.

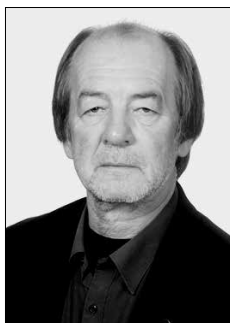

Zalaváry Lajos
építőművész
Budapest, 1923. június 1.
– Budapest, 2018. február 13.

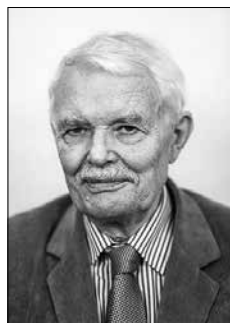
Akadémiai arcképcsarnok

Ablonczy László
színikritikus, író

Aknay János
festőművész

**Andrásfalvy
Bertalan**
néprajzkutató

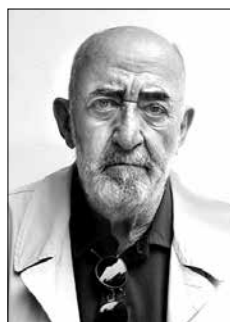
András Ferenc
filmrendező

Ács Margit
író

Ágh István
költő

Árendás József
grafikusművész

Bakos István
tervezőgrafikus

Baksai József
festőművész

Balázs János
zongoraművész

Balázs Mihály
építőművész

Balázs-Bécsi Gyöngyi
tanító,
múzeumpedagógus

Balla András
fotóművész

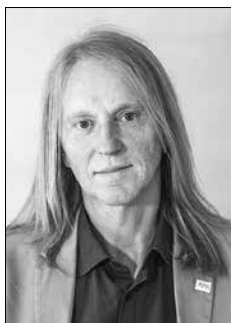
Barabás Márton
festőművész

Baráth Ferenc
grafikusművész

Baráti Kristóf
hegedűművész

Barta Zsolt Péter
fotóművész

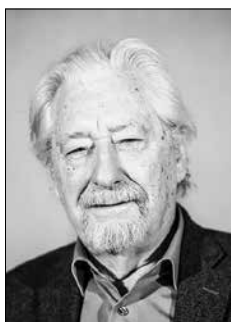
Bartusz György
szobrászművész

Bánsági Ildikó
színművész

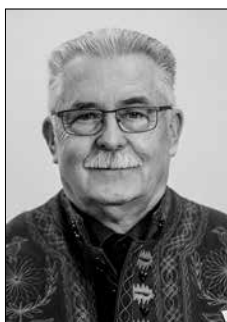
Bán Ferenc
építőművész

Bede-Fazekas Csaba
operaénekes,
színművész

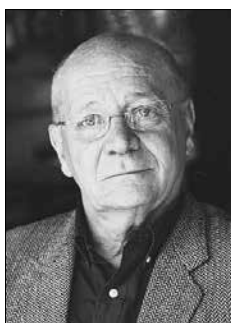
Benkő Imre
fotóművész

**Bereczky Csaba
Kálmán**
fafaragó népművész

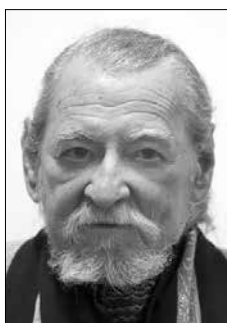
Berecz András
ének- és mesemondó

Berményi Géza
rendező, író

Berlász Melinda
zenetörténész

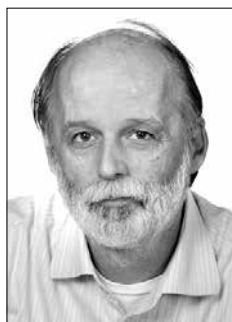
Bertalan Tivadar
látványtervező,
képzőművész

Bertha Zoltán
irodalomtörténész

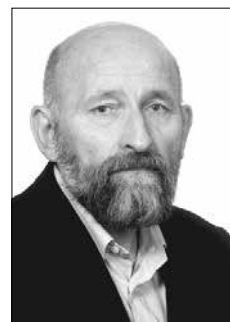
Béres Ilona
színművész

Bicskei Zoltán
filmrendező, grafikus

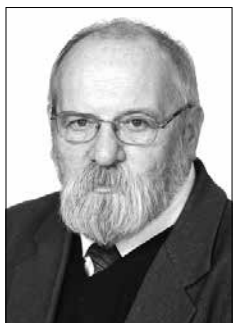
Blaskó Péter
színművész

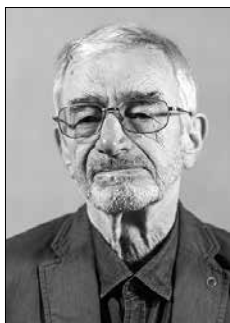
Bocskay Vince
szobrászművész

A Magyar
Művészeti
Akadémia
rendes
tagjai

arcképcsarnok

Bodonyi Csaba
építőművész

Bodor Ádám
író

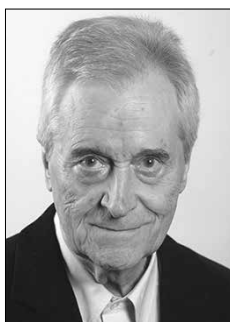
Bogányi Gergely
zongoraművész

Bogos Ernő
építőművész

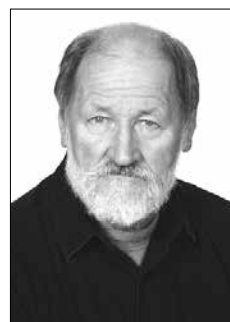
Boros Pál
építész

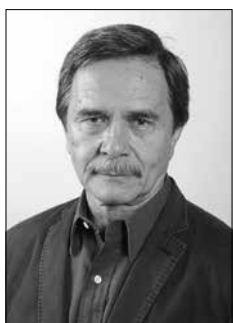
Botvay Károly
gordonkaművész,
tanár

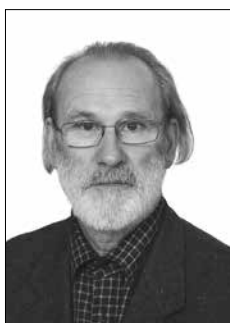
Budainé Kósa Klára
keramikus
népművész

Buda Ferenc
költő

Buglya Sándor
filmrendező

Bukta Imre
festőművész

Cakó Ferenc
alkalmazott
grafikus, animációs
filmrendező

Csáji Attila
festőművész

Császár Angela
színművész

Cseke Péter
színművész

Cserhalmi György
színművész

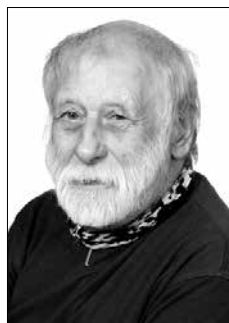
Csernyus Lőrinc
építész,
művészeti szakíró

Csurka Eszter
képzőművész

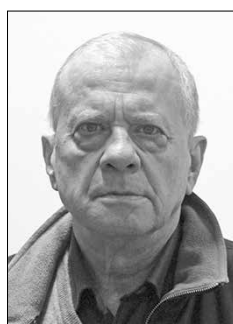
Czakov Gábor
író

Dárday István
filmrendező

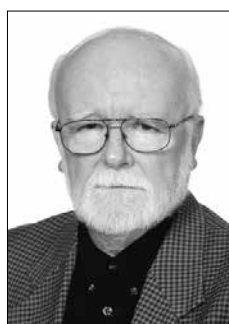
Dévényi Sándor
építőművész

Dobai Péter
író

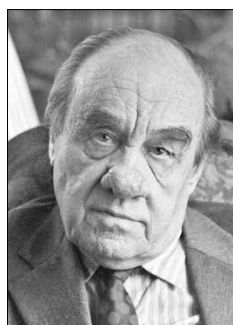
Dobozy Borbála
csembalóművész

Dobó János
építőművész

Döbrentei Kornél
író, költő

Duba Gyula
író

Dubrovay László
zeneszerző

Dvorszky Hedvig
művészettörténész

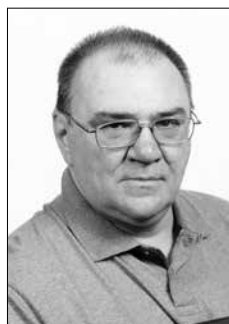
Elekes Károly
festő, grafikus-,
szobrászművész

Eperjes Károly
színművész

Eredics Gábor
népzeneész

Erfán Ferenc
festő- és iparművész

Farkas Ádám
szobrászművész

Fekete J. József
író, kritikus

Fekete Vince
költő

Ferdinandy György
író

Ferenczes István
költő

Ferencz István
építőművész

Ferencz Marcel
építőművész

Filep Sándor
festőművész

Finta József
építőművész

**Fodorné László
Mária**
kéziszövő

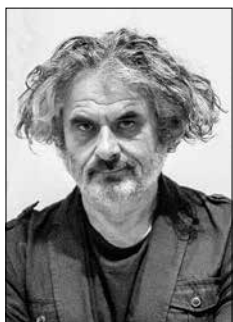
Forintos Kálmán
formatervező,
iparművész

Földi Péter
festőművész

Füzesi Magda
író

Gaál József
képzőművész

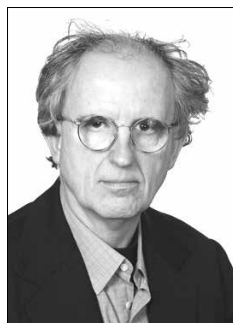
Galánfi András
fafaragó, tanár

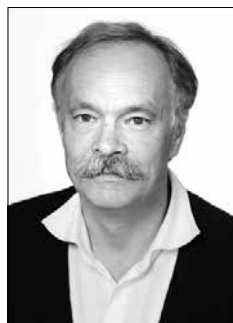
Geszler Mária
keramikumművész

Golda János
építőművész

Gulyás Gyula
filmrendező

Haáz Sándor
zenetanár

Hager Ritta
textilművész

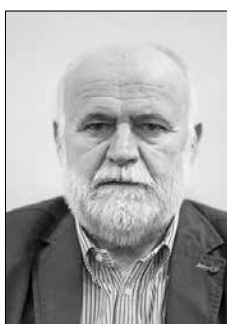
Haris László
fotóművész

Hauser Beáta
textilművész

Hámory Judit
belsőépítész

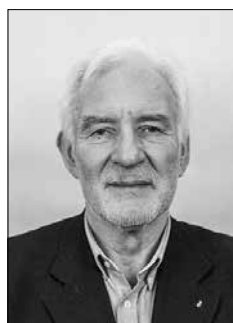
Hefkó Mihály
belsőépítész

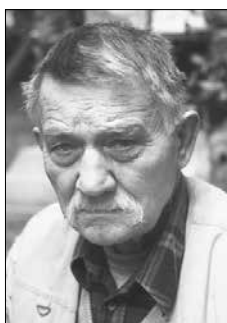
Hefter László
üvegművész

Horváth Péter
fotóművész

Hóna Gusztáv
harsonaművész

Hunyadi László
szobrászművész

Huszár Lajos
zeneszerző

Huszti Péter
színművész

Iancu Laura
költő, író

Istvánfi Gyula
építőművész

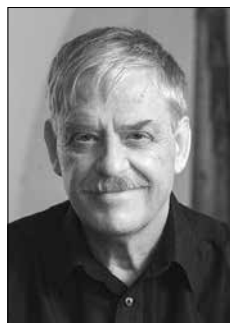
Jahoda Maja
belsőépítész

Jakobovits Márta
keramikumművész

Jankovics Tibor
építőművész

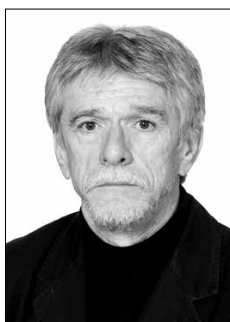
Jánosi András
népzénesz

Jánoskúti Márta
jelmeztervező

Jelenzki István
filmrendező, fotó-
és képzőművész

Jovián György
festőművész

Juhász Zoltán
népzénesz

Juronics Tamás
táncművész,
koreográfus

Kamp Salamon
karmester

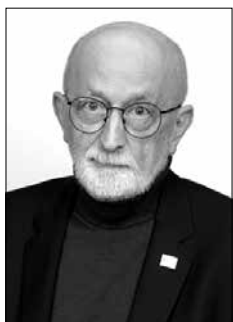
Kardos Sándor
operatőr, rendező,
fotográfus

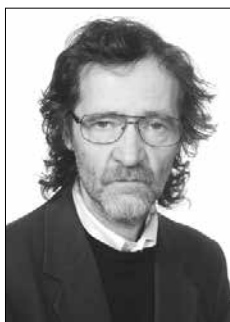
Kassai István
zongoraművész

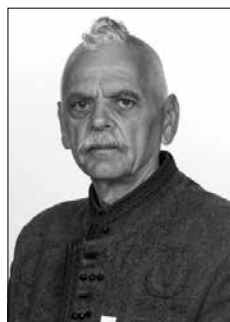
**Katona Szabó
Erzsébet**
textilművész

Kálmán László
ötvösművész, díszlet-
és jelmeztervező

Kárpáti Tamás
festőművész

Kása Béla
fotóművész

Kelecsényi Csilla
textilművész

Keresztes Dóra
festő- és grafikusművész,
animációsfilm-rendező,
illusztrátor

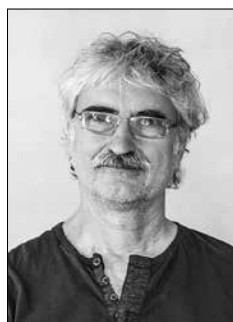
Keserü Katalin dr.
művészettörténész

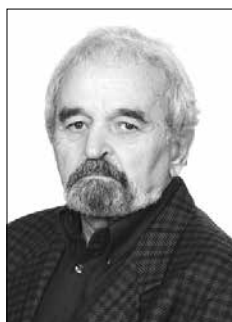
Kékedi László
fafaragó,
népi iparművész

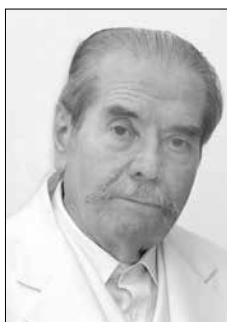
Kévés György
építész

Kincses Károly
fotómuzeológus

Király László
író

Király Levente
színművész

Kiss Anna
költő

Kiss Benedek
költő

Kiss Csaba
rendező, drámaíró

Kiss János
balettművész

Kiss-B. Atilla
operaénekes

Kocsár Balázs
karmester

Kodolányi Gyula
költő, író

Kollár Éva
karnagy

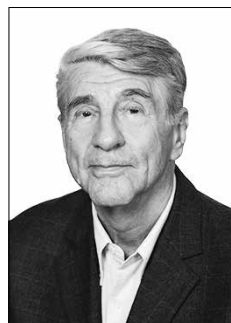
Koltai Lajos
operatőr

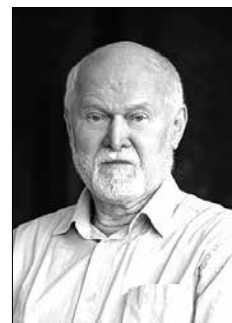
Kontra Ferenc
költő, író, műfordító

Koós Pál
formatervező,
egyetemi tanár

Korniss Péter
fotóművész

Kovács István dr.
költő, történész

Kovács Miklós
képfestő mester

Kovács Zoltán
fagottművész,
karmester, zeneszerző

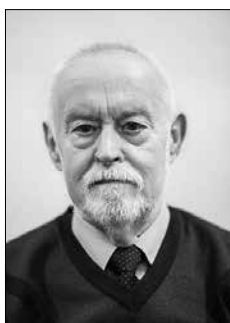
Kovács Kolos
operaénekes

Kóczy Krisztina
grafikus, textilművész

Kóka Rozália
népművész,
előadóművész

Kótai József
öntösművész

Kravár Ágnes
építész

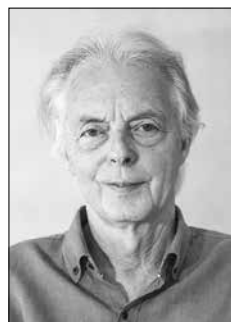
Krcho János
építőművész

Kubik Anna
színművész

**Kucsera Tamás
Gergely dr.**
egyetemi tanár,
művészeti szakíró,
filozófus,
esztétorténész

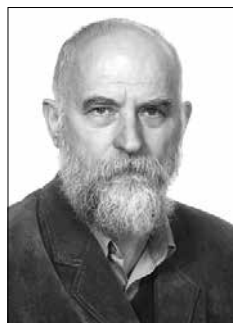
Kulinyi István
grafikuskművész

Kulin Ferenc dr.
irodalomtörténész, író,
kritikus, szerkesztő,
ny. egy. docens

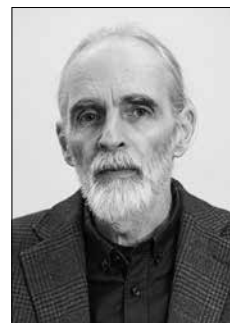
Kunkovács László
fotóművész

Kuti Dénes
festőművész

Laczák Géza
ötvösművész

Lajta Gábor
festőművész,
művészeti író

Lakner László
festő- és
grafikusművész

Landgráf Katalin
szövegtanyag-tervező

Lantos István
zongoraművész

Lezsák Sándor
költő, író

Lövétei László László
költő, műfordító

Lugossy László
filmrendező

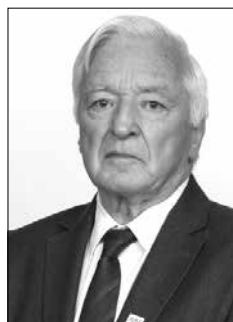
Lukácsi László
üvegművész

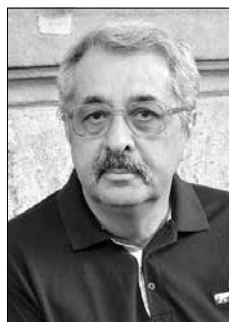
Lukács Sándor
színművész

Marton Éva
operaénekes

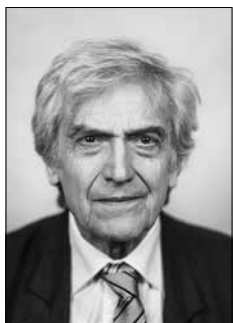
Márkos Albert
hegedűművész

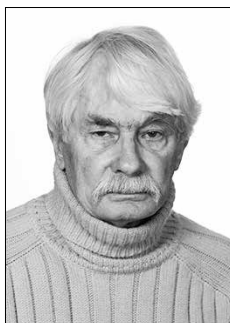
Márkus Béla
irodalomtörténész

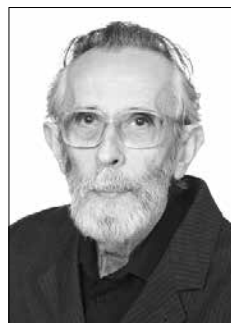
Máthé Tibor
operatőr

Medveczky Ádám
karmester

Melocco Miklós
szobrász

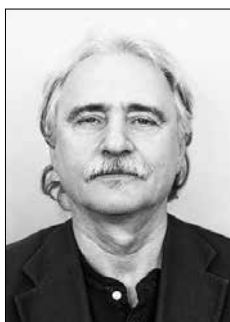
Mezei Gábor
belsőépítész

Mezey Katalin
író

Mécs Károly
színművész

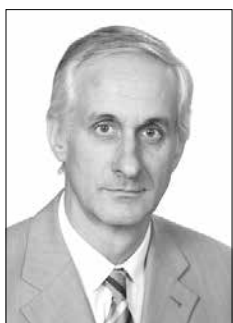
Mihályi Gábor
koreográfus,
rendező

Miller Lajos
operaénekes

Mispál Attila
film- és színházi
rendező,
forgatókönyvíró

Mohay Miklós dr.
zeneszerző

Molnár Edit
fotóművész

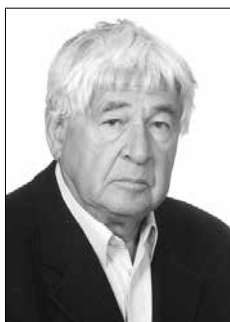
Molnár Imre
bőrműves iparművész

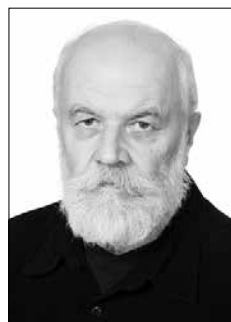
Móser Zoltán
fotóművész

Murádin Jenő
művelődéstörténész

M. Novák András
festőművész

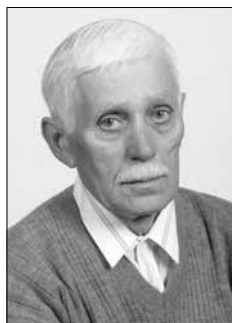
Nagy Ervin
építőművész

Nagy Gábor
költő,
irodalomtörténész

Nagy Viktor
színházi rendező

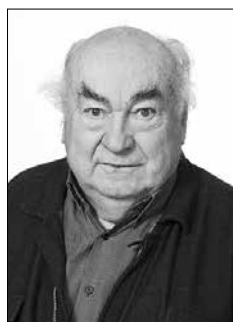
Nagy Zoltán Mihály
író

Németh János
keramikus, szobrász

Noll Tamás
építész

Novák Ferenc
koreográfus, rendező

Nógrádi Péter
zeneszerző

Oberfrank Pál
színművész

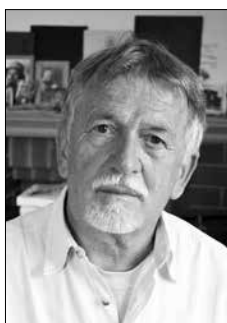
Olasz Ferenc
fotóművész,
filmrendező

Olsvay Endre
zeneszerző

Onczay Csaba
gordonkaművész

Oravecz Imre
költő

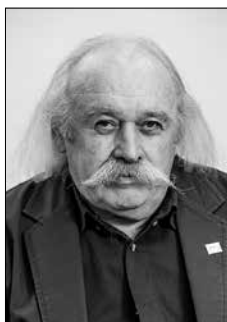
Orbán János Dénes
költő, prózaíró

Orosz István
grafikuspályász,
filmrendező

Osgyányi Vilmos
kőszobrász,
restaurátor

Pap Ferenc
operatőr

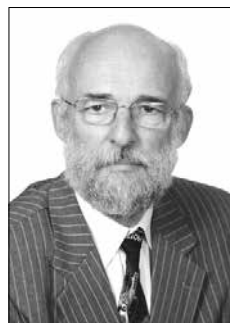
Pataki Tibor
festő, alkalmazott
grafikus

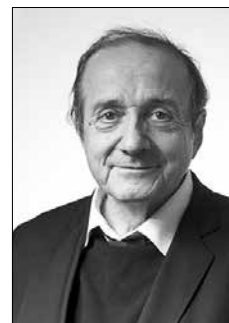
Paulik László
hegedűművész

Pártay Lilla
táncművész,
koreográfus

Pásztor Péter
építőművész

Perényi Miklós
gordonkaművész

Petényi Katalin
filmrendező,
filmdramaturg, vágó

Petrás Mária
népdalénekes,
keramikumművész

Pécsi Györgyi
irodalomtörténész

Péreli Zsuzsa
textilművész,
keramikus,
restaurátor

Péterfy László
szobrászművész

Piros Ildikó
színművész

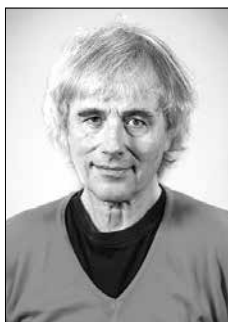
Pregitzer Fruzsina
színművész

P. Benkő Ilona
keramikumművész

Ráckevei Anna
színművész

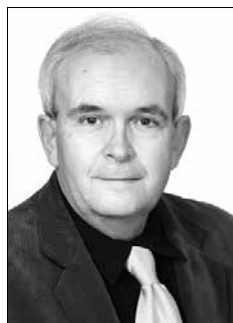
Ránki Dezső
zongoraművész

Rátkai Erzsébet
jelmeztervező

Rátóti Zoltán
színművész

Reményi Attila
zeneszerző

Reviczky Gábor
színművész

Rohonyi Anikó
operaénekes

Rost Andrea
operaénekes

Rófusz Ferenc
animációsfilm-
rendező

Rudolf Mihály
építőművész

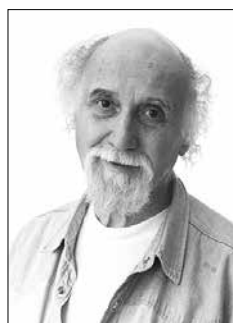
Salamin Ferenc
építész

Sapszon Ferenc, ifj.
karnagy

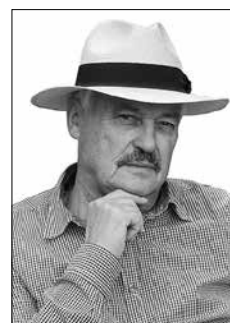
Sass Sylvia
operaénekes

Sándor György
előadóművész

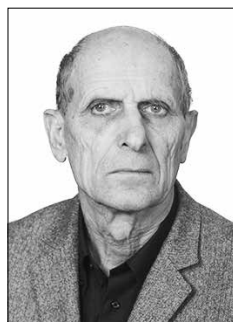
Sánta Ferenc
hegedűművész

Sára Ernő
grafikusművész

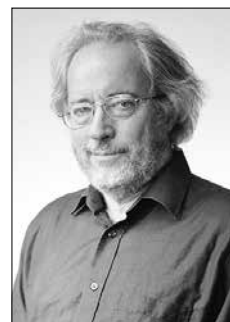
Sáros László György
építőművész

Schrammel Imre
keramikumművész

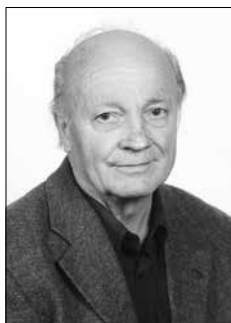

Sebestyén Márta
népdalénekes

Sebő Ferenc
előadóművész,
népzenekutató

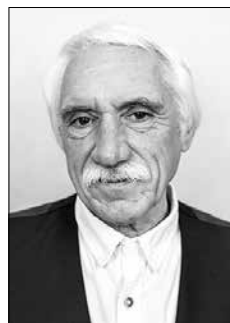
arcképcsarnok

Serfőző Simon
költő, író

Sipos János
népzene kutató

Sipos Mihály
zenész, énekművész

Skardelli György
építőművész

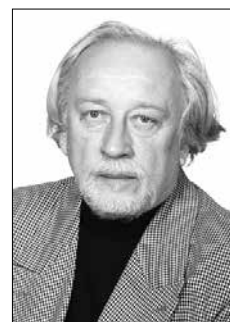
**Solymosi-Tari
Emőke dr.**
zenetörténész

Somogyi Győző
festőművész

Somogyi Pál
építész, belsőépítész

Stefanovits Péter
festő- és
grafikusművész

Stoller Antal
koreográfus

Sturcz János
művészettörténész

Sulyok Miklós
művészettörténész

Szabó Dénes
karnagy

Szabó Marianne
textilművész

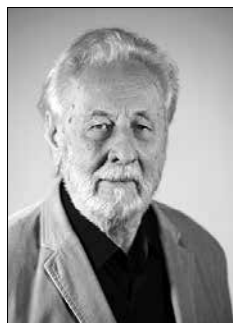
Szabó Tamás
szobrászművész

Szabó Tamás János
építőművész

Szakolczay Lajos
irodalomtörténész,
művészetkritikus

Szakonyi Károly
író, drámaíró,
dramaturg

Szalai Györgyi
rendező

Szarvas József
színművész

Szatyor Győző
grafikusművész

Százaz Miklós György
író

Szecsődi Ferenc
hegedűművész

Szemadám György
festőművész

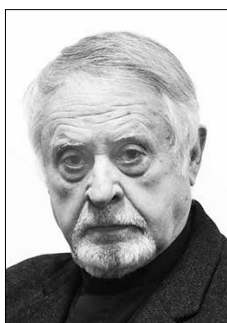
Szenes István
belsőépítész

Szentmártoni János
költő

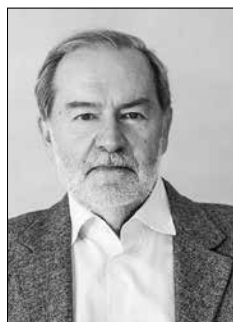
Szerényi Béla
népzeneész,
hangszerkészítő

Székely László
dízlettervező

Szilágyi István
író

Szobolits Béla
filmrendező

Szörényi László
író,
irodalomtörténész

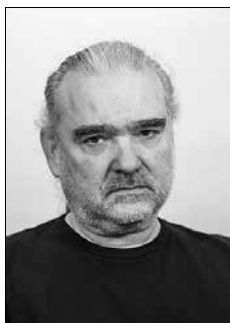
Szőcs Miklós TUI
szobrászművész

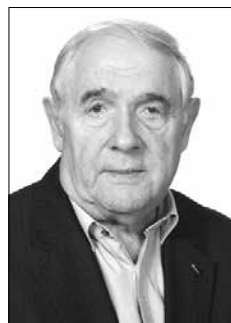
**Szőnyiné Szerző
Katalin**
zenetörténész

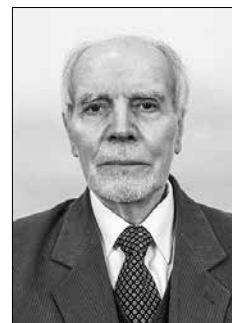
Szunyoghy András
festő- és
grafikművész

Szurcsik József
képzőművész

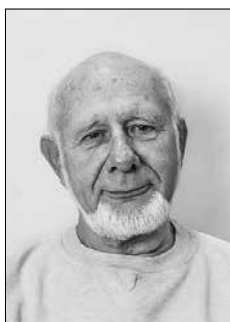
Tamás Menyhért
író, költő

Tardy László
kántor-karnagy

Temesi Ferenc
író

Ternovszky Béla
animációsfilm-
rendező

Tima Zoltán
építőművész

Timár Sándor
koreográfus, rendező

Tokody Ilona
operaénekes

Tordai Hajnal
jelmeztervező

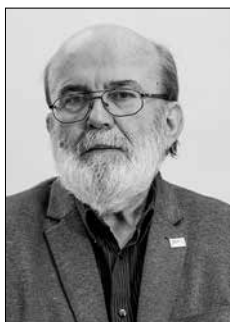
Tóth Erzsébet
költő, író

Tóth György
fotóművész

Tóth Klára
filmkritikus

Tóth László
költő, író, műfordító

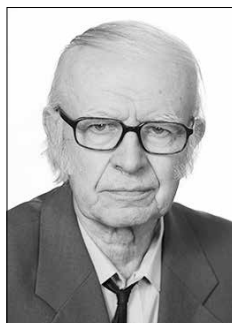
Tóth Péter
zeneszerző

Tóth Tibor Pál
belsőépítész

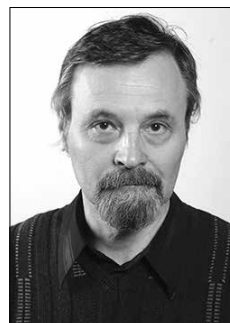
Tóth Vilmos
építész

Tózsér Árpád
költő, író

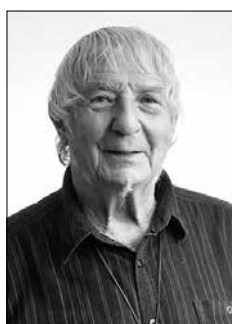
Turi Attila
építőművész

Ujvárossy László
grafikusművész

Vadász Bence
építész

Vadász György
építőművész

Vajda László
népi iparművész

Varga Péter
restaurátor,
ezüstműves

Vargha Mihály
szobrászművész

Vashegyi György
karmester

Vári Fábíán László
költő

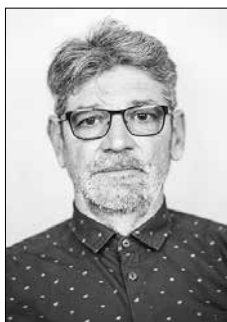
Vásáry Tamás
zongoraművész

Verebes György
festőművész, grafikus

**Veress Sándor
László**
festőművész

Vesmás Péter
építőművész

Vetró Mihály
népművész, tanár

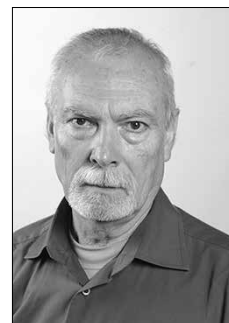
Véssey Gábor
festőművész

Vidák István
népművész

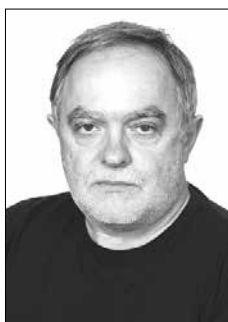
Vidnyánszky Attila
színházi rendező

Vinczeffy László
festőművész

Xantus Gábor
filmrendező

Zakariás Attila
építőművész

Záborszky Kálmán
karmester,
gordonkaművész

Zádori Mária
énekművész

Zelnik József
etnográfus

Zoboki Gábor
építőművész

Zsigmond Dezső
filmrendező

Zsuráfszky Zoltán
táncművész,
koreográfus

Ádám Gyula
fotóművész

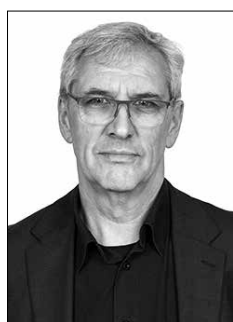
Bazsinka József
tubaművész

Boldoczki Gábor
trombitaművész

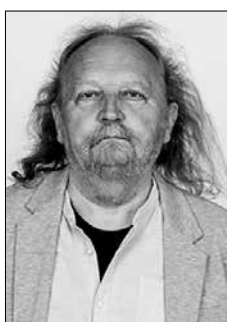
Csiszár Imre
színházi rendező

Csontó Lajos
képzőművész

Eckhardt Mária
zenetörténész

Erdélyi János
filmrendező

Eszik Alajos
grafikuskművész

Esztergályos Cecília
színművész

Fábian Éva
népi énektanár

Fazekas Lajos
fazekasmester

Felsmann Tamás
tervezőgrafikus

**Ferenczfy-Kovács
Attila**
építészmérnök

Gálhidy Péter
szobrász

Gosztonyi Zoltán
faragóművész

Gróh Gáspár
irodalomtörténész

Gutowski Robert
építész

Harangozó Imre
néprajzkutató

Herczeg Ágnes dr.
tájépítész

Hirtling István
színművész

Horesnyi Balázs
díslettervező

Jánosi Zoltán
irodalomtörténész

Kabay Barna
filmrendező

Káel Csaba
filmrendező

Kalló Zolt
hegedűművész

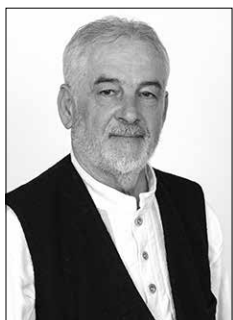
Keller András
hegedűművész

Kolozsi Tibor
szobrász

Kovács János
karmester

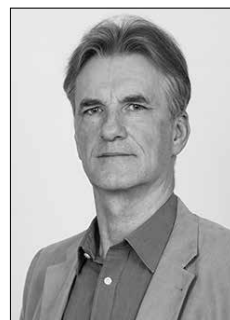
Kovács László
fazekasmester

L. Simon László
író

Lencsés Lajos
zenész

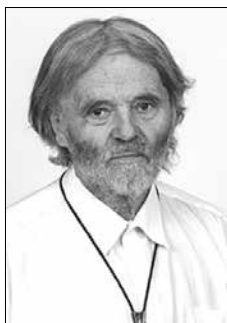
Lux Ádám
színművész

Nagy Koppány Zsolt
író

Pávai István
népzenekutató

Pázmándi Antal
keramikumművész

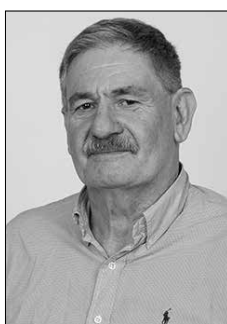
Prokopp Mária
művészettörténész

Rostoka László
grafikusművész

Sántha Attila
költő

Sinkó István
festőművész

Sipos Enikő
textilrestaurátor

Smetana Ágnes
üvegművész

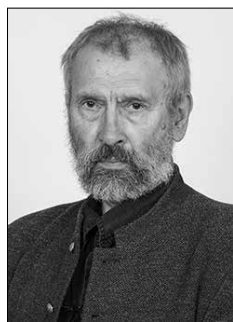
Szalay Tihamér
építész

Szarvas Péter
építész

Szegő György
építész

**Szilágyi Varga
Zoltán**
rajzfilmrendező

Szotyory László
festőművész

Várbíró Judit
karvezető énektanár

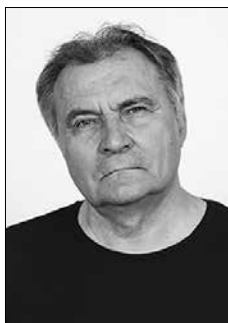

Viszlai József
építész

A Magyar
Művészeti
Akadémia
levelező
tagjai

Zalán Tibor
költő

Zalavári József
formatervező

A Magyar
Művészeti
Akadémia
tiszteletbeli
tagjai

Anthony Gall
építész

Helmuth Rilling
karmester,
zenepedagógus
és Bach-specialista

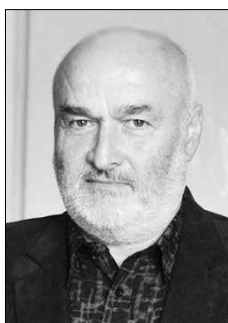
Kobajasi Kenicsiro
karmester, a Magyar
Kultúra Követe

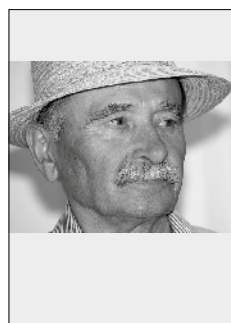
Korzenszky Richárd
bencés szerzetes,
pedagógus

Malcolm Bilson
zongora- és fortepiano-művész,
pedagógus, zenetörténész
(2023. május 30-ig)

Pollák Róbert
muzeológus

Takács András
néprajzkutató,
néptánc koreográfus

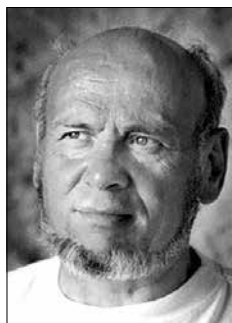
Taxner-Tóth Ernő
irodalomtörténész

Vörös Győző dr.
egyiptológus,
óorkutató

Burai-Kovács János dr.

Eisler Péter dr.

Gubcsi Lajos dr.

A Magyar
Művészeti
Akadémia
pártoló
tagjai

A Magyar
Művészeti
Akadémia
nem
akadémikus
köztestületi
tagjai és
közgyűlési
képviselői

**ÉPÍTŐMŰVÉ-
SZETI TAGOZAT**

Aczél Gábor
Alexa Zsolt
Bachmann Bálint
Bálint Imre
Balogh Balázs
Balogh Emese
Bata Tibor
Benczúr László
Borbás Péter
Cséfalvay Gyula
Csóka Balázs
Csongrádi János
Csontos Györgyi
(közgyűlési képviselő)
Deák Zoltán
Demény Tamás
Dénes Eszter Liliána
Dénes György
(közgyűlési képviselő)
Détári György
Detre Villó
Dienes Szabolcs
Dobrosi Tamás
Erhardt Gábor
Farkas Gábor dr.
Furu Xénia
Füzes András
Horváth Zoltán
Hübner Máttyás dr.
Jakab Csaba
Jankovics Gergő
Jánosi János
Kálmán Ernő Béla
Kiss Gyula habil
DLA dr.
Kissné Járomi Irén
Koczor György
Kokas László
Kósa Balázs
Kovách István
Kovács Kázmér
Kováts András
Miklós
Köllő Miklós

Krizsán András
Géza dr.
Kulcsár Attila
Kuli László
Kurucz Szabolcs
Lantay Attila
Lenzsér Péter
Lőrinczné Balogh
Krisztina
Lukács István
Major György
Mányi István
Markó Balázs
Miltenberger-
Miltényi Miklós
Molnár Csaba
Mosdóssy Borbála
Nagy Gábor
Német András Imre
Paládi-Kovács
Ádám Zsolt
Pásztor József
Patonai Dénes
Paulinyi Gergely dr.
Perneszi Ágnes
Peschka Alfréd
Vilmos
Pirity Attila
Pötzner Ferenc Péter
Puskás Péter
Rostás László
Sajtos Gábor
Salamini Miklós
Schreck Ákos
Sebestény Ferenc
Szécsi Zsolt
Szente-Vargáné
Gerencsér Judit
Anna
Szövényi István
Terdik Bálint
Tóth Péter
Tóthfalusi Gábor
Váli István Frigyes
Varga Csaba
Vikár András

Wagner Péter
Zilahi Péter

**FILM- ÉS
FOTÓMŰVÉSZETI
TAGOZAT**

Apáti-Tóth Sándor
B. Révész László
Bakos Edit
Bálint Zsigmond
Baranyi László
Bihari Antal
Csontos Szabó Sándor
Dormán László
Eifert János
Fejér Zoltán György
Fülöp József
Füredi Vilmos
Gránitz Miklós
Gyenes Zsolt
Hartyándi Jenő
(közgyűlési képviselő)
Hegedűs 2 László
Herendi Péter
Hollós László
Horváth Z. Gergely
Jokesz Antal
Kaiser Ottó
Katkó Tamás
Kelecsényi László dr.
(közgyűlési képviselő)
Kisfaludy András
Kiss Beáta
Kollarik Tamás dr.
Koltay Gábor
Koncz Gabriella
Kormos Ildikó dr.
Kóródy Ildikó
Kovács György
Kovács Melinda
Lakatos Iván
Lennert Géza
Lugossy István
Lukács Lóránt
Mihályfy László
Mikulás Ferenc

Moharos Attila
Mohi Sándor
Moldoványi Judit
Molnár Attila
Nagy András
Nagy Sándor István dr.
Novák Emil
Nyilas Ilona
Papp Elek
Patyi Árpád
Peti Sándor
Surányi András
Szabó Ildikó
Szalay Péter
Szamódy Zsolt Olaf
Szekfü András
Szőke András
Tari János Mihály
Tóth Péter Pál
Tuba Mariann
Urbán Tamás
Varga Ágota
Varsányi Ferenc
Vékás Péter
Vitézy László
Zalka Imre

**IPARMŰVÉSZETI
ÉS TERVEZŐ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT**

Antal Pál
Ardai Ildikó
Attalai Zita
Auth Attila
B. Laborcz Flóra
Balázs Benedek
Baliga Kornél
Balla Dóra
Balogh Eleonóra
Bánáti János
Bányász Judit
Bárd Johanna Mária
Bedő Csongor László
Bein Klára
Békés Rozi

Berzy Katalin
Borbás Dorka
Borkovics Péter
Borza Teréz
Bugár-Mészáros
Károly György
Csemán Ilona
Debreczeni Sándor
E. Szabó Margit
Erdei Sándor
Fábry János
Fehér Erika
Fodor Lóránt
Gaál Endre
Gombos István
Gothárd Erzsébet
Göbölös Márta
Grünberger Tamás
Gulyás Judit Krisztina
Gulyás Kati
Gyárfás Gábor
Haber Szilvia Adél
Harsay Ilona
Hegedűs Andrea
Hernádi Paula Mária
Jahoda Ernő István
Jajnesnica Róbert
Jancsikityné dr.
Lieber Erzsébet
Jankovics Zsuzsanna
Kaliczky Katalin
Kányási Holb Margit
Károsi Zoltán
Kecseti Gabriella
Kecskés Ágnes
Kisfaludy Márta
Kisné Köblitz Birgit
Kiss Ilona
Kiss Iringo Márta
Kiss István
Kneisz Eszter
Kovács Zoltán
Krajtsovits Margit
Latin Anna
Lázárné Balog Edit dr.
Lencsés Ida
(közgyűlési képviselő)
Lőrincz Attila Nándor
Lőrincz Győző
Lőrinczyné Velich
Rita Veronika
Lukács Zsófia
Máder Indira
Málik Irén
Márkus Gábor
Mascher Róbert
Máté Tibor
Melcher Mihály
Mendelényi Zoárdné
Tünde
Mester Éva Cecília dr.

Minya Mária
Molnár Gyula
Molnár Kálmán
Nagy Alexandra
Nagy Judit
Nagy Tibor
Nemes Fekete Edit
Nyári Ildikó
Ózsvár Péter
Pannonhalmi
Zsuzsanna
Pápai Livia
Papp-Vid Dóra
Pasqualetti Eleonóra
Pauli Anna
Pécsi Lajos Dániel
Polgár Ildikó
Polyák János
Prof. dr. Morgós
András
Rainer Péter
Regós Anna
Rényi Krisztina
Rozmann Ágnes
Sárváry Katalin
Simonffy Márta
Somodi Ildikó
Szabó Erzsébet
Szabó Kinga
Szávostz Katalin
Székely Orsolya
Angéla
Szekeres Attila István
Szemereki Teréz
Szentpéteri Tibor
Tankó Judit
(közgyűlési képviselő)
Tihanyi Zsuzsanna
Tóth Lívia
Tóth Yoka Zsolt
Tóth Zoltán
Uherkovich Ágnes
Vagyóczky Károly
Vajda Mária
Vásárhelyi Emese
Vereczkey Szilvia
Vertel Beatrix
Vida Győző
Vida Zsuzsa
Vizer József
Zala Tamás
Zelenák Katalin
Zidarics Ilona Mária
Zobor László
Zsigmond Attila
(közgyűlési képviselő)

**IRODALMI
TAGOZAT**
Alexa Károly
Alföldy Jenő

Asperján György
Babics Imre
Báger Gusztáv
Bakonyi István dr.
Balázs Ferenc Attila
Bata János
Bence Lajos
Berta Zsolt
Bíró József
Bodó Imre József
Bognár Antal
Böszörményi Zoltán
Czigány György
Cs. Varga István
Cseke Péter
Csenger Levente
Csernák Árpád
Csisztay Gizella dr.
Csuday Csaba dr.
Deák László dr.
Dupka György
Elek Tibor Attila dr.
Elmer István Ödön
Erős Kinga Andrea
(közgyűlési képviselő)
Falusi Márton dr.
Farkas Wellmann
Endre
Farkas Wellmann Éva
Fecske Csaba
Fenyvesi Ottó
Filip Tamás dr.
Finta Éva
Gáspár Ferenc
Halmai Tamás
Hász Róbert
Horváth Tamás
Károly dr.
Jámborné Balogh
Tünde
Jávör Béla dr.
Jávorszky Béla
Kántás Balázs
Karácsonyi Zsolt
Kelemen Erzsébet dr.
Kemsei István
Király Zoltán
Kovács Elemér
Kovács Ferenc László
Kövesdi Károly
Lovas Ildikó
Lőrincz György
Majoros Sándor
Mandics György
Marcsák Gergely
Marosi Gyula
Medvigy Endre
Mohás Lívia
Molnár Miklós
Molnár Vilmos
Muszka Sándor

Oláh András
Oláh Tamás
Péntek Imre
Petőcz András
Pintér Lajos
Pollágh Péter
Pósa Zoltán Csaba
Reisinger Attila
Romhányi Török
Gábor
Rostás-Farkas György
Rózsássy Barbara
Sarusi Mihály
Savanya István
Sutarski Konrad
Bogumil
Szávai Géza
Szenyán Erzsébet
Szondi György dr.
Takaró Mihály
(közgyűlési képviselő)
Tari István
Tasnádi Edit
Toldi Éva
Toót-Holló Tamás
Törő István
Urbán Gyula
Vass Tibor
Végh Attila
Zsille Gábor
Zsirai László Géza

**KÉPZŐ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT**

Árkossy István
Bakos Ildikó
Baky Péter
(közgyűlési képviselő)
Balanyi Károly
Balanyi Zoltán
Bánföldi Károly
Zoltán
Barakonyi Zsombor
Bereznai Péter
Bíró Lajos
Blaskó János
Budaházi Tibor
(közgyűlési képviselő)
Budahelyi Tibor
Buhály József
Csavlek András
Csorba Simon
Daradics Árpád
Diénes Attila
Drozsnyik István
F. Farkas Tamás
Fábián Zoltán
Fabókné Dobribán
Fatime
Felházi Ágnes Judit

Fodor-Lengyel
Zoltán Gábor
Friedrich Ferenc
Gál András
Galambos Tamás
Gergely Réka
Gyarmati Zsolt
Gyémánt László
Haász Ágnes
Hajdú László
Halbauer Ede
Hangay George
Hegy Csaba
Hérics Nándor
Hévízi Éva
Hidi Endre
Holdas György
Horkay István
Horváth Attila Csaba
Ingo Gerhardt Glass
Iski Kocsis Tibor
Járasi Ildikó Éva
Józsa Bálint
Juha Richárd Attila
Kádár János Miklós
Kákonyi Csilla
Kavecsánszki Gyula dr.
Kéri Imre
Kligl Sándor
Komizár János
Kopriva Attila
Koroknai Zsolt
Kótai Tamás
Kovács Attila Lajos
Kovács Imre
Kovács Péter Balázs
Kovács-Gombos
Gábor
Krizbai Sándor
Lacza Márta
Lebó Ferenc
Lenkey-Tóth Péter
Lévay Jenő
Lipcsey György
Lőrincz Vitus
Lucza Zsigmond
Lux Antal
Madarassy István
Magyari Márton
Márkus Péter Sándor
Matl Péter
Méhes Lóránt
Mihály Gábor
Móder Rezső
Molnár László József
Molnos Zoltán
Muzsnay Ákos László
Nagy Árpád
Nagy Gábor Mihály
NAGÁMI
Nyáry Éva

Olajos György
Ötvös Zoltán
Paizs Péter
Pál Mihály
Palkó Tibor
Péter Ágnes
Pintér András Ferenc
Pirk László
Pistyur Imre
Pogány Gábor Benő
R. Törley Mária
Radosza Attila dr.
Rády Ferenc
Regős István
Rónai Péter
Sárkány Győző
Sáros András Miklós
Serényi Hugó
Zsigmond
Sinkó János
Sulyok Gabriella
Szabó Ábel
Szabó Ákos Péter
Szabó Klarissza
Médea dr.
Szakáll Ágnes
Szaplóczay Marianna
Széchy Beáta
Szegedi Csaba
Szepessy Béla István
(közgyűlési képviselő)
Szilágyi Imre
Szily Géza
Tolnay Imre
Tóth Béla
Tóth Csaba
Tuzson-Berczeli Péter
Ulrcih Gábor
Váli Dezső
Varga István Gábor
Varga Patricia
Minerva
Varga Tünde
Varga-Amár László
Várhelyi György
Veres Gábor
Veszely Beáta
Vincze Ottó
Wrobel Péter
Zielinski Tibor
Zöld Anikó
Zsemlye Ildikó
Zsin Judit

**MŰVÉSZET-
ELMÉLETI**

TAGOZAT
Aknai Tamás dr.
Aniszi Kálmán dr.
Antal-Lundström
Ilona dr.

Babus Antal
Balázs Géza dr.
Bálint Péter Béla dr.
Bán Teodóra
Elekes Botond Áron
F. Orosz Sára
Fehér Anikó dr.
Felföldi László
Garaczi Imre dr. habil
Gazda József
Gombos László
Gopcsa Katalin
Hantos Károly
Hörcher Ferenc
Jánó Mihály
Juhász Judit
(közgyűlési képviselő)
Kiss Ferenc
Lévai Péter
Levente Péter
Limbacher Gábor
Zoltán
Lovász Irén
Máté Zsuzsanna
dr. habil
Molnár Imre dr.
Nagy Dénes
Nagy Imre
Nátyi Róbert
Pozsgai Zsolt
Prof. dr. Kárpáti
Andrea
Rajnai Miklós
Sághy Ildikó
Sepsi Enikő
Szűcs István Miklós
Váradi Judit dr.
Vasy Géza
Zsávolya Zoltán dr.

**NÉPMŰVÉSZETI
TAGOZAT**

Árendás Péter
B. Kovács István
Bagossy Sándor
Balassa Ivánné dr.
(dr. Zentai Tünde)
Bérczi Jánosné
Berzeviczy-Fehér
Jánosné
(közgyűlési képviselő)
Beszprémy Katalin
Bocsi Éva
Bolya Mátyás
Bordácsné Kishonti
Erika
Cz. Tóth Hajnalka
Klára
Cselik Mária
Cseri Miklós dr.
Csoóri Sándor

Debreczeni János
Decsi-Kiss Mária
Erdélyi Tibor
Éri István Péter
Ertl Péter
Farágó Laura
Fazekas Ferenc
Gaál János
Gáts Tibor Attila
Gergely Imre
Gonda István
Gulyás Magdolna
Gy. Kamarás Katalin
Haris Mária
Holló László
Horváth Tibor
Sándor
Illés Károlyné dr.
Istvánfi Balázs
Józsa Judit
Juhász Zsolt
Kasza Miklós
Kiss Árpádné
Kissné Portik Irén
Kocsor Imréné
Konthur Mária
Kovács Szabolcs
Kozák Éva
Lovász Zsolt
Lovászné Juhász Rita
Maczkó Mária
Magdolna
Mónus Sándor Béla
Mucsi János
Nagy Csaba
Nagy György
Nagy Mária
Nagyné Kolumbán
Zsuzsanna
Németh Ildikó Mária
Nepp Dénes
Nesó Sándor
Neszádeliné Kállai
Mária
Nyitrai Marianna
Ország László
Pál István
Pál Lajos
Pánczél Attila
Pap Julianna
Bernadett
Pataki Miklósné
Porkoláb Ferenc
Sánta Gergő András
Sasvári János József
Schneider Péterné
Sebestyén István
Sütő Levente Lehel
Szabó Attila
Szabó Szilárd
Szankovits Tibor

Szegedi Miklós János
Székely Orsolya
Szűcs Imre Albert
Takács András
Tóth Marietta Ildikó
Török János
(közgyűlési képviselő)
Ulman István
Varga Zoltán

**SZINHÁZ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT**

Almási-Tóth András
Árvai György
Balázs Péter János
Barta Dóra
(közgyűlési képviselő)
Beke Sándor
Berkes János
Blaskó Balázs
Blaskó Borbála
Bodó A. Ottó
Bodolay Géza
Bodrogi Gyula
Bombicz Barbara Edit
Boráros Imre
Bozsik Yvette
Csányi János
Csasztvan-Gaál
Orsolya
Csikos Sándor
Dévai Nagy Kamilla
Dobos Imre
Dózsa László
Egerházi Attila
Eötvös Loránd József
Fábry Sándor
Falussy Lilla
Fehér Ildikó
Fekete Péter
Feledi János
Fodor Zoltán
Fodorné Molnár
Márta
Forgács Péter
Földi Béla
Frenák Pál Rudolf
Galántai Csaba dr.
Gyarmathy Ágnes
Harangozó Gyula
György
Harsányi Gábor Zsolt
Herczeg Tamás dr.
(közgyűlési képviselő)
Holb Ibolya
Horányi László
Horváth Lili
Hűvösvölgyi Ildikó
Jámbor József
Kalmár Magda

Kalmár Tibor
Kéglné Krausz Alíz
Kerényi Miklós
Gábor
Kertesi Ingrid
Kiss József
Komlósi Ildikó
Kőhalmi-Kara
Zsuzsanna
Könczei Árpád
Lázár Balázs
Lukács Gyöngyi
Majzik Edit
Mándy Ildikó
Mátyássy Szabolcs
Mészáros László
Mihályi Győző
(közgyűlési képviselő)
Mult István
Nagy Ferenc
Nagy Grácia
Nagy Tamás Zoltán
Nagyné Sümegi
Eszter
Nemcsák Károly
Nemes Zsófia
Németh Zsófia
Pálosi István
Pápai Erika
Pfeifer Gyula
Pirókné Lippai
Andrea
Pitti Katalin
Rác István
Román Sándor
Rubold Ödön
Ruszina Szabolcs
Saárossy Kinga
Sáfár Mónika
Sárdi Mihály
Schnell Ádám
Simet László
Solymosi Tamás
Somogyi Szilárd
Sunyovszky Sylvia
Szalay Tamás
Szász Zsolt Ferenc
Szente Vajk
Szerednyey Béla
Szilágyi Enikő
Szirtes Balázs dr.
Szívós Károly
Szlávik István
Szolnoki Tibor
Szögi Csaba
Szűcs Gábor
Szűcs Lajosné dr.
Mohos Nagy Éva
Tisza Beáta
Topolánszky Tamás
Tordai Teri

Török Ágnes
Török Jolán
Váradi Marianna
Velekei László
Viczián Ottó
Vidáné Szent-Ivány
Kinga Imola
Vincze Balázs
Vincze János
Vincze Tünde
Zalán János dr.
Zsádon Andrea
Zsuráfszky Vincze
Zsuzsanna

**ZENEMŰVÉSZETI
TAGOZAT**

Ábrahám Márta
Aldobolyi Nagy
György
Antal Mátyás
Asztalos Bence
Bánkóvi Gyula
Baranyay László
Bednarik Anasztázia
Beischer-Matyó
Tamás
Bényei Tamás
Béres Melinda
Binder Károly
Bonnyai Apolka dr.
Breinichné Horváth
Andrea
Bruckner Adrienne
Bubnó Tamás
Budai Livia
Csanádi László
Csengery Adrienne
Cserna Ildikó Katalin
Csetényi Gyula dr.
Csuha-Barna Tibor
Deákné Kecskés
Mónika
Dobra János
Dományné Szebellédi
Valéria
Dombóvári János
Döbrössy János
Dráfi Kálmán
Drahos Béla
Dubrovayné Ménes
Aranka
Durkó Péter
Elek Szilvia
Elekes Zsuzsa
Ella István
Ember Csaba
Endrődy Sándor
Eötvös József
Falvay Attila
Faragó Béla

Farkas Gábor
Ferencziné dr. Ács
Ildikó
Fodor Gabriella
Frankó Tünde
Frenreisz Károly
Fried Péter
Gábos Judit Mária dr.
Gayer Ferenc
Girgás Ágnes
Gyüdi Sándor
Hamar Zsolt
Harazdy Miklós
Hegedüs Endre
Hegedüs Gönczy
Katalin
Herencsár Viktória
Herpay Ágnes
Mária dr.
Horváth Anikó
Horváth Gábor
Huzella Péter
Illényi Katica
Józsa Mónika
Juhász Előd dr.
Káel Norbert Jenő
Káip Róbert Tibor
Kapusai Kálmán
Kecskés András Jenő
Kelemen Barnabás
Kelemen László
Kerek Ferenc Csaba
Keresztes Nóra
Kertész Attila
Kesselyák Gergely
Kiss Csaba Márton
Kiszely-Papp
Deborah
Klenyán Csaba
Klukon Edit
(közgyűlési képviselő)
Kokas Katalin
Koltay Geregely
Koppányi Zsolt dr.
Kosztáncsi István
Kovács Lóránt
Körmendi Klára
Kubina Péter
Lakatos György
(közgyűlési képviselő)
Lakner Tamás
Lőte Enikő
Ludmány Géza
Márta István
Matuz István
Mechler Anna
Eliza dr.
Ménesi Gergely
Mocsári Károly
Molnár György
Nagy János

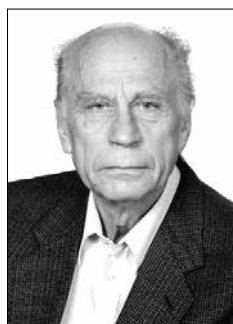
Németh Márta
Oláh Vilmos
Pál Tamás
Pantea Ionel-Gavril
Pólus László
Prunyi Ilona
Rácz Zoltán
Raduly József
Rózsa Pál
Ruppert István
Sebestén Ernő

Sirák Péter dr.
Smuta Attila
Somogyváry Ákos
Steve-Szabó István
Strausz Kálmán
Sugárné Mindszenty
Zsuzsánna
Suki András
Szabadi Vilmos
Szabó István
Szabó János

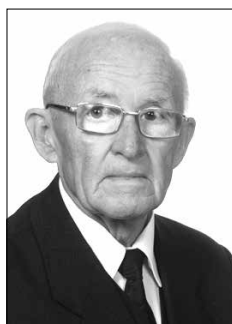
Szabó László Imre dr.
Szabó Orsolya
Theodóra dr.
Szabó Péter
Szakály Ágnes
Számadó Gabriella
Szeffcsik Zsolt
Szilvay Csaba
Szilvay Géza
Szvorák Katalin
Temesi Mária

Terék József dr.
Uhereczky Eszter dr.
Varga Laura dr.
Várnagy Andrea
Vas Bence
Víg Tommy
Vigh Marianne
(közgyűlési képviselő)
Virágh András
Virágh András Gábor
Zombola Péter

A Magyar
Művészeti
Akadémia
nem
akadémikus
köztestületi
tagjai és
közgyűlési
képviselei

Albert Gábor
író

Almási István
népzenekutató

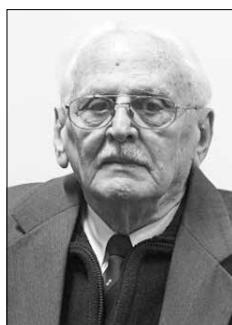
Ambrus Éva
keramikus,
iparművész

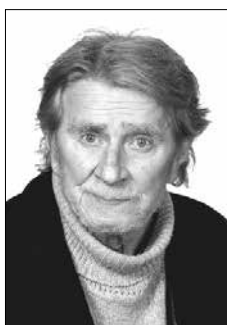
Ág Tibor
népzenekutató,
karnagy

Balassa Sándor
zeneszerző

Bánszky Pál
művészettörténész,
néprajzkutató

Bencsik István
szobrászművész

Benedek György
festő, szobrászművész

A Magyar
Művészeti
Akadémia
néhai
tagjai

Benkő Samu
művelődéstörténész

Bogdán László
író

Bohus Zoltán
szobrász,
üvegtervező

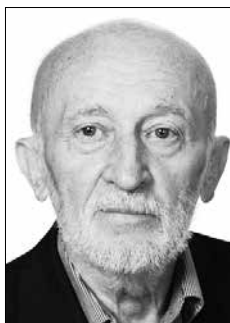

Budai Ilona
népdalénekes

arcképcsarnok

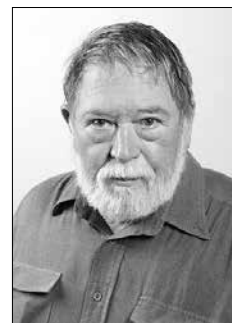
Callmeyer Ferenc
építőművész

Csete György
építőművész

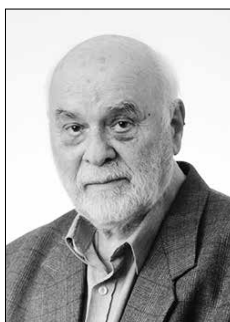
Csikós Attila
építőművész,
dízlettervező

Csíkszentmihályi Róbert
szobrászművész

Dávid Katalin dr.
művészettörténész

Deim Pál
festőművész

Demján Sándor
üzletember

Devich János
gordonkaművész

Dobos László
író

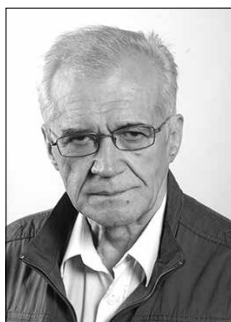
Duray Miklós
író, kultúrpolitikus
1945 – 2022.
december 30-ig

Eőszé László
zenetörténész

Erdélyi Zsuzsanna
néprajztudós

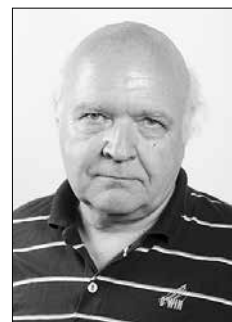
Farkas Árpád
író, költő

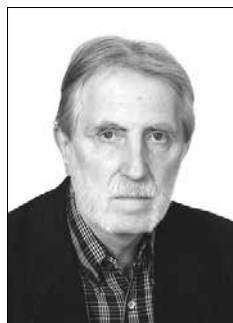
Fekete György
belsőépítész

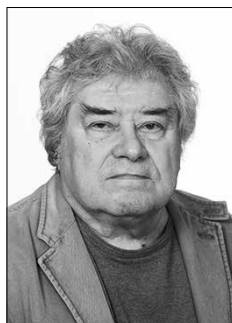
Gál Sándor
költő

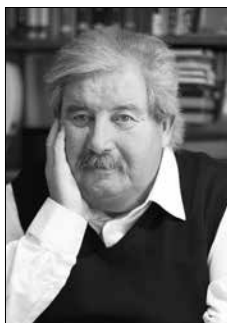
Grendel Lajos
író

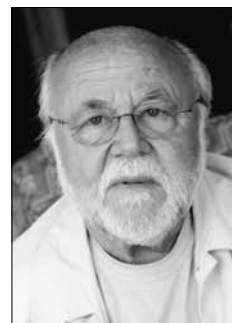
Gulyás János
filmrendező, operatőr

Gyulai Líviusz
grafikusművész

Halmos Béla
zenész,
népzeneoktató

Haumann Péter
színművész

Ittész Mihály dr.
karnagy, művészeti
író

Jakobovits Miklós
képzőművész

Jankovics Marcell
filmrendező

Jókai Anna
író

Kalász Márton
költő, műfordító

Kallós Zoltán
néprajztudós

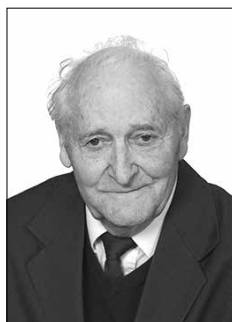
Kampis Miklós
építőművész

Karátson Gábor
író, festő

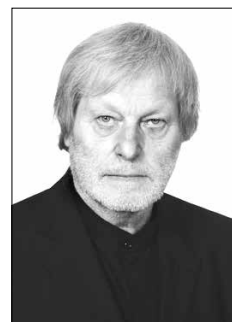
Katona Katalin
ötvösművész

Kányádi Sándor
költő

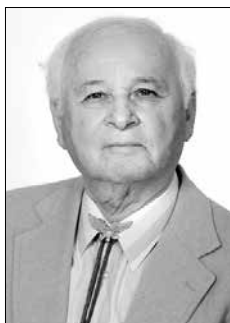
Kemény Henrik
bábművész

Kerényi József Péter
építőművész

Kernács Gabriella
művészettörténész
1943–2021.
március 4-ig

Kiss Dénes
író, költő

Kobzos Kiss Tamás
zenész, előadóművész,
zenepedagógus

Kocsár Miklós
zeneszerző

**Koller Györgyné,
Soós Szabó Edith**

Kovács Péter
festő-
és grafikusművész

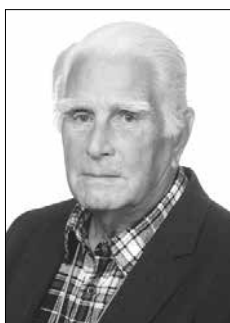
Kósa Ferenc
filmrendező

Kő Pál
szobrászművész

Kusztos Endre
festőművész, grafikus

Lantos Ferenc
festőművész

Lászlóffy Csaba
költő, író

Lelkes Péter dr.
formatervező
iparművész

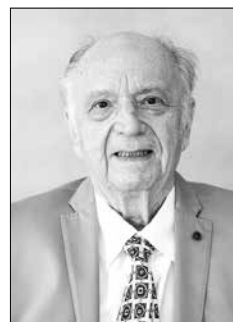
Lovas Ilona
képzőművész

Lugossy Mária
szobrászművész

Magyar László
festőművész

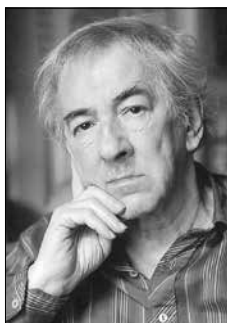
Makkai Ádám
költő, műfordító

Marosi Barna
író

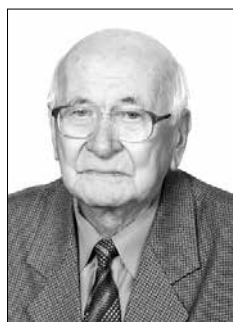
Marosi Miklós
építőművész

Marsall László
költő

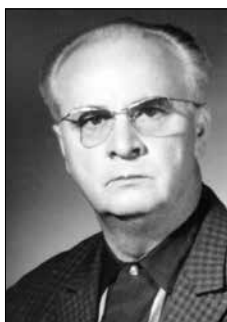
Marton László
rendező, színikazgató

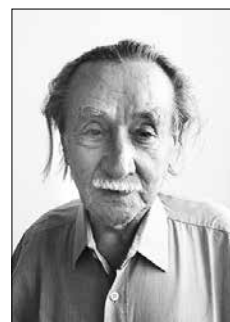
Mács József
író

Mészáros Éva
iparművész

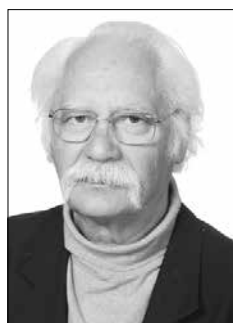
Morell Mihály
filmművész

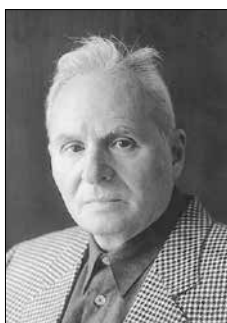
Mócsényi Mihály
tájépítés

Nagy Attila dr.
drámatörténész

Nagy János
szobrászművész

Nemeskürty István dr.
irodalom-
és filmtörténész

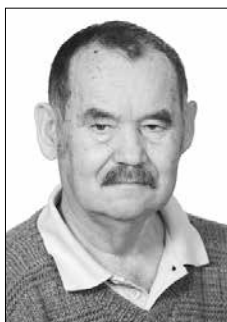
Normantas Paulius
fotóművész

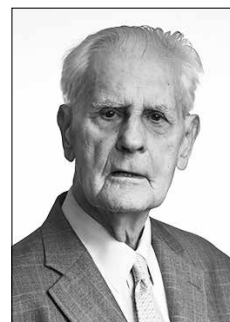
Oláh János
költő, író

Paolo Portoghesi
építész, történész,
teoretikus

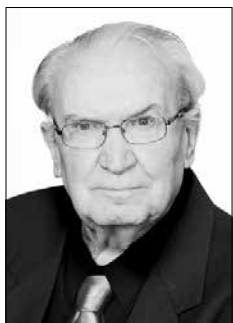

Páll Lajos
költő, festőművész

Párkai István
karmester

arcképcsarnok

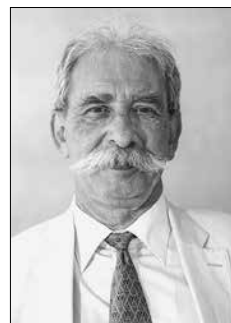
Plesz Antal
építőművész

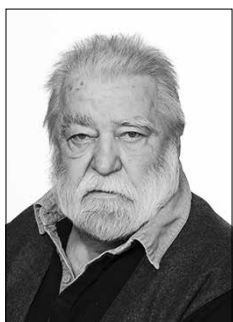
Polgár Rózsa
kárpitművész

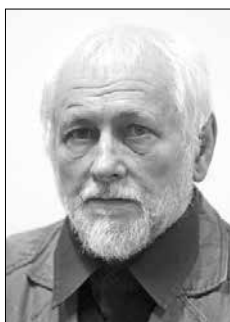
Prutkay Péter
képzőművész

Radványi György
építőművész

Sára Sándor
operatőr, rendező

Scherer József
festő, grafikus,
ipari formatervező

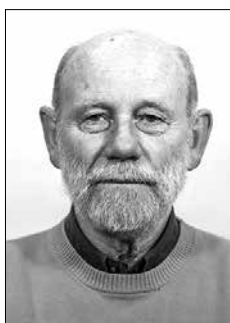
Sigmond István
író

Simon Károly
formatervező
iparművész

Sipos László
festőművész

Szabados Árpád
képzőművész

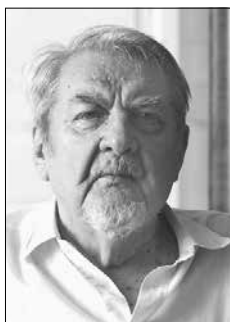
Szenik Ilona
néprajzkutató

**Szentkirályi Miklós
Béla**
restaurátorművész

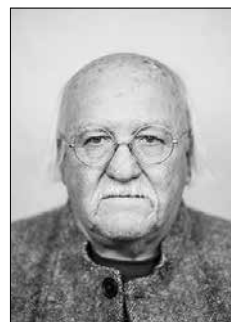
Szokolay Sándor
zeneszerző

Szócs István
író

Szőnyi Erzsébet
zeneszerző

Szűcs Endre dr.
építőművész

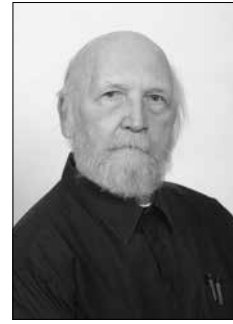
Terényi Ede dr.
zeneszerző

Tornai József
költő, író, műfordító

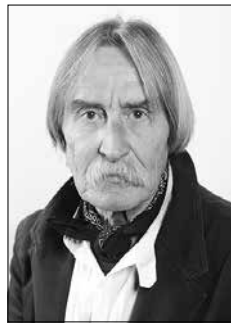
Tóth Bálint
költő

Tóth János
operatőr

Török Ferenc
építőművész

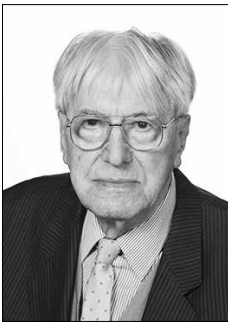
Török László
fotóművész

Turányi Gábor
építőművész

Vathy Zsuzsa
író

Zalaváry Lajos
építőművész

Zsigmond Vilmos
operatőr

A Magyar
Művészeti
Akadémia
néhai
tagjai

arcképcsarnok

Bartha Dénes
zenetörténész,
egyetemi tanár
(1908–1993)

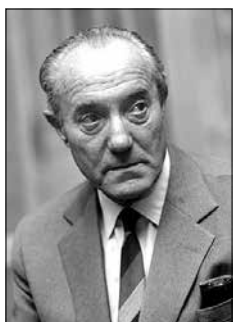
Bárdos Lajos
zeneszerző, karnagy,
zenetudós
(1899–1986)

**Csókos Varga
Györgyi**
képző- és iparművész
(1926–2012)

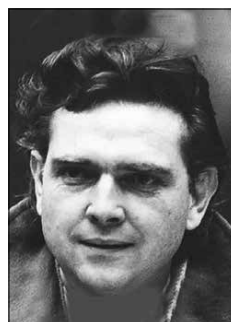
Farkasdy Zoltán
építész, építészeti író
(1920–1989)

Ferencsik János
karmester
(1907–1984)

Gaál István
filmrendező,
operatőr, fotóművész
(1933–2007)

Gyöngyössy Imre
filmrendező, író,
költő
(1930–1994)

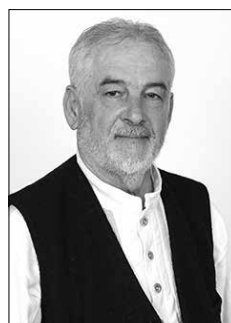
Hajnóczy Gyula
építész
(1920–1996)

Hofer Miklós
építész
(1931–2011)

Kodolányi János
próza- és drámaíró,
esszéista, szociográfus,
irodalomszervező
(1899–1969)

Kovács László
operatőr
(1933–2007)

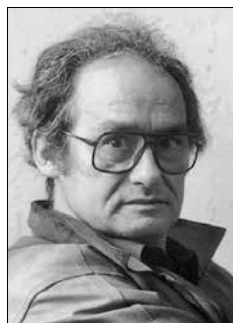
Ratkó József
költő
(1936–1989)

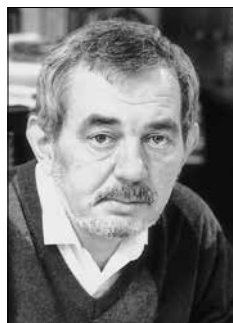
Samu Géza
szobrászművész
(1947–1990)

Várkonyi Zoltán
színész, filmrendező,
színházigazgató
(1912–1979)

Attalai Gábor
képzőművész

Bella István
költő

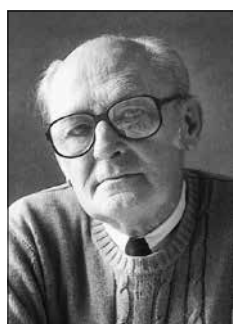
Berki Viola
festőművész

Bertha Bulcsu
író

Bozay Attila
zeneszerző

Csaba László
építőművész

Cserny József dr.h.c.
iparművész

Durkó Zsolt
zeneszerző

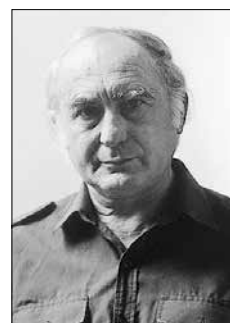
Eigel István
festőművész

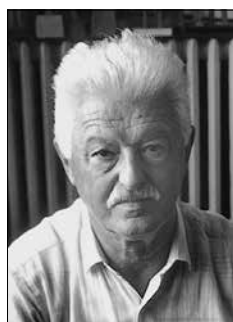
Farkas Ferenc
zeneszerző

Fábri Zoltán
filmrendező

Fóth Ernő
festőművész

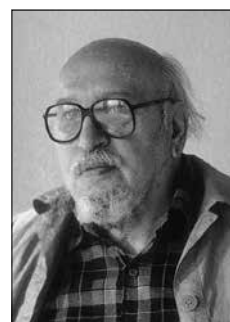
Gerzson Pál
festőművész

Gion Nándor
író

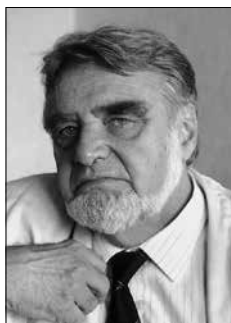
Gulyás Zoltán
építőművész

Gyarmathy Tihamér
festőművész

A Magyar
Művészeti
Akadémia
posztumusz
tisztelési
tagjai

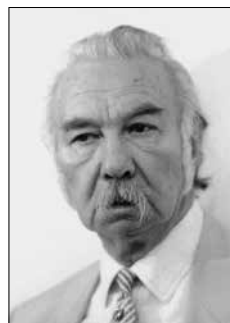
arcképcsarnok

Gyurkovics Tibor
író

Hann Ferenc dr.
művészettörténész

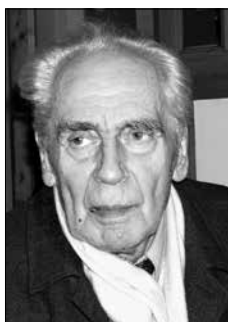
Határ Győző
költő, író

Hernádi Gyula
író

Horváth Anna
keramikusművész

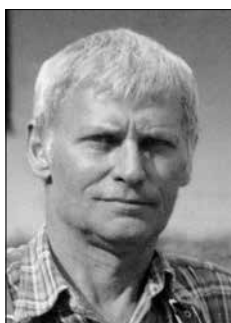
Hubay Miklós
író

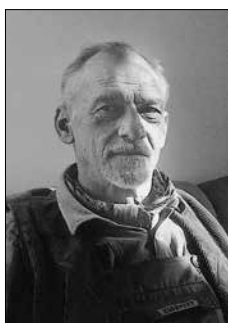
Jánossy György
építőművész

Jecza Péter
szobrászművész

Juhász Sándor
festőművész, költő

Jurcsik Károly
építőművész

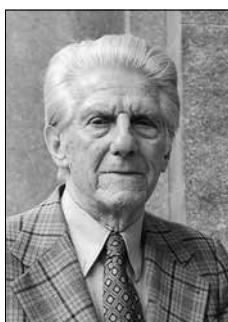
Kalmár László
zeneszerző

Károlyi Amy
költő

Kemény Katalin
író

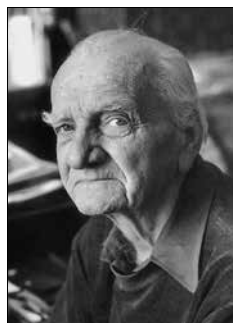
Király Ernő
zeneszerző

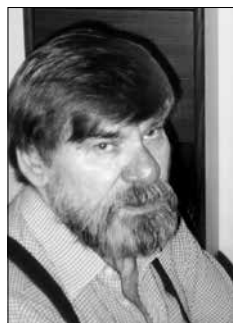
Kokas Ignác
festőművész

**Kolozsvári
Grandpierre Emil**
író

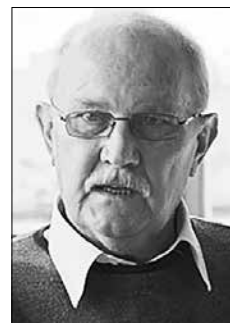
László Gyula dr.
régész, festőművész

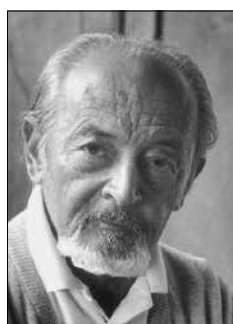
Lászlóffy Aladár
költő, író

Lázár Ervin
író

Makovecz Imre
építőművész

Mészöly Dezső
költő, műfordító

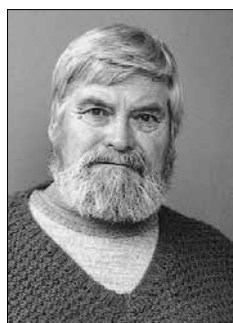
Molnár Tamás
filozófus

Nagy Gáspár
költő

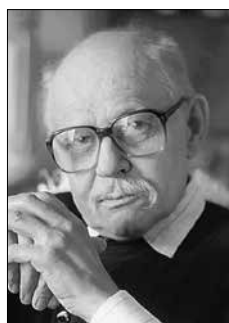
Paizs László
festő-
és szobrászművész

Patay László
festőművész

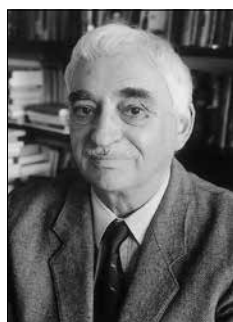
Páskándi Géza
író

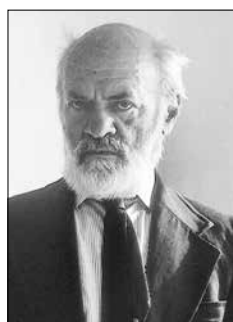
Péri József
ötvművész

Pongrácz Zoltán
zeneszerző

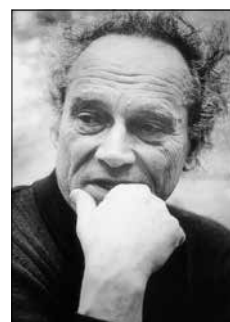
Sánta Ferenc
író

Schéner Mihály
festő,
grafikusművész

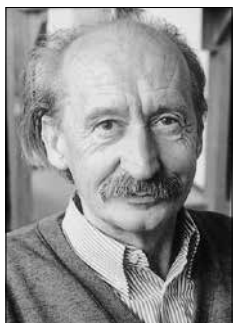
Sinkovits Imre
színművész

Somogyi József
szobrászművész

A Magyar
Művészeti
Akadémia
posztumusz
tiszteleti
tagjai

arcképcsarnok

Somos Miklós
festőművész

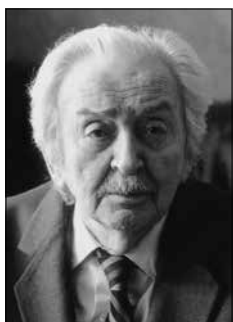
Sulyok Imre
zeneszerző

Supka Magdolna dr.
művészettörténész

Sütő András
író

Szalay Lajos
grafikuművész

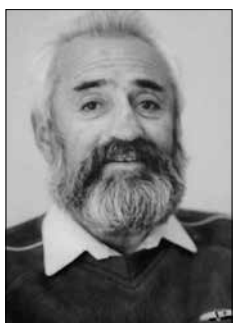
Szentkirályi Zoltán dr.
építőművész

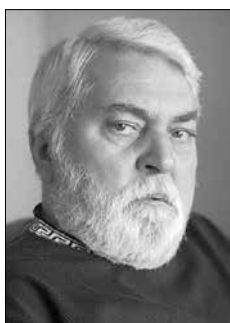
Szóts István
filmrendező

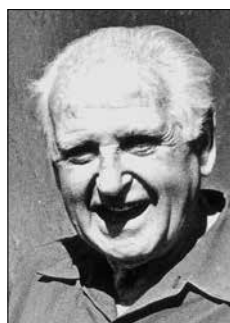
Tolnay Klári
színművész

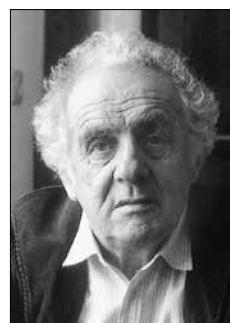
Tóth Lajos
festőművész

Utassy József
költő

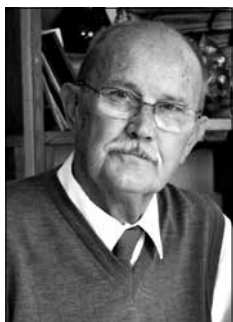

**Vágó Péter /
Pierre Vago**
építőművész

Vigh Tamás
szobrászművész

A Magyar
Művészeti
Akadémia
örökös
tiszteleti
elnöke és
főtitkára

Makovecz Imre
elnök

Kováts Flórián dr.
főtitkár

Tisztségviselők és testületek

Vashegyi György
elnök
2023. november 4-ig

Turi Attila
elnök
2023. november 5-től

Kiss János
alelnök

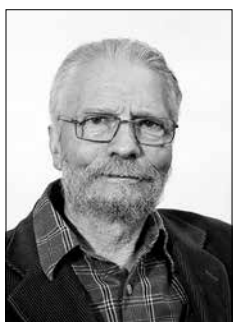
Turi Attila
alelnök
2023. november 4-ig

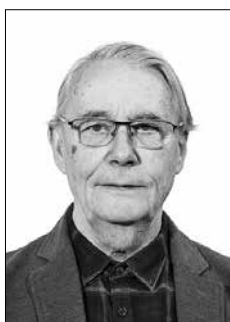
Rátóti Zoltán
alelnök
2023. november 5-től

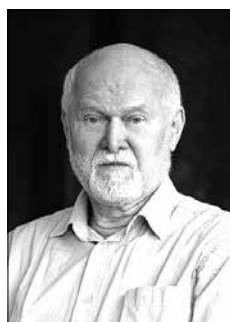
Richly Gábor dr.
főtitkár

Farkas Ádám
elnökségi tag
2023. november 4-ig

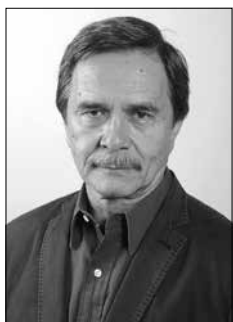
Haris László
elnökségi tag

Kovács István
elnökségi tag
2023. november 4-ig

Rátóti Zoltán
elnökségi tag
2023. november 4-ig

Buglya Sándor
elnökségi tag
2023. november 5-től

Kulin Ferenc dr.
elnökségi tag
2023. november 5-től

Pécsi Györgyi
elnökségi tag
2023. november 5-től

ÉPÍTŐMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Salamin Ferenc
építész

FILM- ÉS
FOTÓMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Buglya Sándor
filmrendező
2023. november 20-ig

Zsigmond Dezső
filmrendező
2023. november 21-től

IPARMŰVÉSZETI
ÉS TERVEZŐ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT
Sára Ernő
tervezőgrafikus

IRODALMI
TAGOZAT
Vári Fábián László
költő, író, műfordító,
néprajzkutató

KÉPZŐMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Stefanovits Péter
képzőművész

MŰVÉSZET-
ELMÉLETI
TAGOZAT
**Solymosi-Tari
Emőke dr.**
zenetörténész

NÉPMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Kékedi László
fafaragó,
népi iparművész

SZÍNHÁZ-
MŰVÉSZETI
TAGOZAT
Nagy Viktor
színházi rendező

ZENEMŰVÉSZETI
TAGOZAT
Tóth Péter
zeneszerző

A Magyar
Művészeti
Akadémia
művészeti
tagozatainak
vezetői

Erdélyi Rudolf Zalán
az FT elnöke,
az Országgyűlés
kulturális ügyekért
felelős bizottsága által
delegált tagja

Bús Balázs
A Kormány által
kinevezett tag

Galánfi András
A Felügyelő Testület
tagja, MMA

Lajta Gábor
A Felügyelő Testület
tagja, MMA

Szemadám György
A Felügyelő Testület
tagja, MMA

A Magyar
Művészeti
Akadémia
Felügyelő
Testülete

Elnök

Vizi. E. Szilveszter
Magyar Szent István-
renddel kitüntetett,
Széchenyi Nagydíjas
és Széchenyi-díjas orvos,
professzor, az MTA és
a Szent István Tudományos
Akadémia rendes tagja

Tagok

dr. Vízkelety Mariann
jogász, az állami szervek
működésének elemzéséért
felelős miniszterelnöki
biztos, a Magyar Polgári
Együttműködés Egyesület
elnöke

dr. Jávor András
orvos, a Magyar
Kormánytisztviselői Kar
tiszteletbeli elnöke

dr. Klinghammer István
a földrajztudományok
doktora, egyetemi tanár,
az MTA rendes tagja,
valamint a Magyar Corvin-
lánc Iroda vezetője

dr. Maróth Miklós
Magyar Corvin-lánccal
kitüntetett, Széchenyi-
díjas klasszika-filológus,
orientalista, egyetemi
tanár, az MTA rendes
tagja, az Avicenna
Közel-Kelet Kutatások
Intézetének igazgatója, az
Eötvös Loránd Kutatási
Hálózat elnöke

Pröhle Gergely
diplomata, a Nemzeti
Köszölgélati Egyetem
Stratégiai Tanulmányok
Intézetének igazgatója,
a Magyarországi
Evangélikus Egyház világi
vezetője, a Habsburg Ottó
Alapítvány igazgatója

Parti Tamás
közjegyző, a Magyar
Országos Közjegyzői
Kamara elnökhelyettese,
Adatkutató Alintézetének
vezetője

Balog Zoltán
református püspök,
a Magyarországi
Református Egyház
zsinatának lelkes elnöke

A Magyar
Művészeti
Akadémia
Társadalmi
Tanácsadó
Testülete

2023/1–6. sz.

Felelős kiadó
dr. Richly Gábor
a Magyar Művészeti
Akadémia főtítkára

a szerkesztőbizottság
elnöke
Vashegyi György
a Magyar Művészeti
Akadémia elnöke

a szerkesztőbizottság
tagjai
Fabényi Julia,
Farkas Ádám,
Hörcher Ferenc,
Lezsák Sándor,
Richly Gábor,
Tóth László,
Turi Attila,
Vadász Bence

főszerkesztő
dr. Falusi Márton

főszerkesztő-
helyettes
dr. Sturm László

olvasószerkesztő
dr. Balogh Csaba

képszerkesztő
Bánki Ákos

tervezőgrafikus
Alajbeg Afrodite

tördelőszerkesztő
Heckmann Tamás

Az MMA Kiadó gondozásában kiadja
a Magyar Művészeti Akadémia Titkársága.

Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet

dr. Csáji László
Koppány
igazgató

www.mma-mmki.hu

Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ

dr. Almássy Kornél
igazgató

www.memmdk.hu

Múcsarnok

Medgyes Piroska
Szegő György
ügyvezetők

www.mucsarnok.hu

Pesti Vigadó

dr. Molnárné Szunyi
Barbara
ügyvezető
2023. november 30-ig

Nagy Zsombor
ügyvezető
2023. december 1-től

www.vigado.hu

MMA Kiadó

Pécsi Györgyi
dr. Szabó László
ügyvezetők
2023. november 30-ig

Fejérvári Gergely
megbízott ügyvezető és
dr. Szabó László
ügyvezetők
2023. december 1-től

www.mmakiado.hu

A regionális munka- csoportok vezetői

Debrecen

A munkacsoport elnöke Vetró Mihály,
a köztestületi képviselője dr. Váradi Judit.

Győr

A munkacsoport elnöke Hefter László,
a köztestületi képviselője Velekei László.

Kecskemét

A munkacsoport elnöke Cseke Péter,
a köztestületi képviselője Barta Dóra
és dr. Farkas Gábor.

Miskolc

A munkacsoport elnöke Bodonyi Csaba,
a köztestületi képviselője Vass Tibor.

Pécs

A munkacsoport elnöke Dévényi Sándor,
a köztestületi képviselője dr. Vas Bence.

Szeged

A munkacsoport elnöke Vesmás Péter,
a köztestületi képviselője Gyüdi Sándor.

Veszprém

A munkacsoport elnöke Oberfrank Pál,
a köztestületi képviselője Szalay Péter.

MMA Oktatási, Képzési, Tudományos Bizottság

2020. november 5. – 2023. november 4.

Elnök: Farkas Ádám (Képzőművészeti Tagozat)
Tagok: Balázs Mihály (Építőművészeti Tagozat),
Csernyus Lőrinc (Művészetelméleti Tagozat),
Husztai Péter (Színházművészeti Tagozat),
Lugossy László (Film- és Fotóművészeti Tagozat),
Szerényi Béla (Népművészeti Tagozat),
Szörényi László (Irodalmi Tagozat),
Tóth Tibor Pál (Ipar- és Tervezőművészeti Tagozat),
Záborszky Kálmán (Zeneművészeti Tagozat).

2023. november 5. – 2026. november 4.

Elnök: Balázs Mihály (Építőművészeti Tagozat)
Tagok: Barabás Márton (Képzőművészeti Tagozat),
Csernyus Lőrinc (Művészetelméleti Tagozat),
Fábián Éva (Népművészeti Tagozat),
Felsmann Tamás (Ipar- és Tervezőművészeti Tagozat),
Husztai Péter (Színházművészeti Tagozat),
Lugossy László (Film- és Fotóművészeti Tagozat),
Szörényi László (Irodalmi Tagozat),
Záborszky Kálmán (Zeneművészeti Tagozat).

MMA Nemzetközi és Határon Túli Bizottság

2020. november 5. – 2023. november 4.

Elnök: Záborszky Kálmán (Zeneművészeti Tagozat)
Tagjai: Dobozy Borbála (Zeneművészeti Tagozat),
Elekes Károly (Képzőművészeti Tagozat),
Gulyás Gyula (Film- és Fotóművészeti Tagozat),
Mécs Károly (Színházművészeti Tagozat),
Stoller Antal (Népművészeti Tagozat),
Sulyok Miklós (Művészetelméleti Tagozat),
Temesi Ferenc (Irodalmi Tagozat),
Tima Zoltán (Építőművészeti Tagozat),
póttagja Tordai Hajnal (Színházművészeti Tagozat).

Jakobovits Márta (Ipar- és Tervezőművészeti Tagozat),

2023. november 5. – 2026. november 4.

Elnök: Kovács István (Irodalmi Tagozat)
Tagjai: Elekes Károly (Képzőművészeti Tagozat), Gulyás Gyula (Film- és Fotóművészeti Tagozat), Jánosi András Sulyok Miklós (Művészetelméleti Tagozat),
póttag: Csernyus Lőrinc (Művészetelméleti Tagozat),
Szunyoghy András (Ipar- és Tervezőművészeti Tagozat),
Temesi Ferenc (Irodalmi Tagozat),
Tima Zoltán (Építőművészeti Tagozat),
Tordai Hajnal (Színházművészeti Tagozat)

Professzori Felterjesztések Bizottság

2020. november 5. – 2023. november 4.

Elnök: Tóth Péter (Zeneművészeti Tagozat)
Tagjai: Sturcz János, Dévényi Sándor, Schrammel Imre és Székely László egyetemi tanárok.

2023. november 5. – 2026. november 4.

Elnök: Tóth Péter
Tagjai: Sturcz János, Ferencz Marcel, Husztai Péter és Szörényi László egyetemi tanárok.

Etikai Bizottság

2020. november 5-től 2023. október 31-ig:

Építőművészeti Tagozat - Sáros László György (tag),
Szabó Tamás János (póttag)
Film- és Fotóművészeti Tagozat - Ternovszky Béla (tag),
Horváth Péter (póttag)
Iparművészeti és Tervezőművészeti - Tagozat Katona Katalin (tag), Hefkó Mihály (póttag) (Katona Katalin elhalálása után Hefkó Mihály lett a tag)
Irodalmi Tagozat - Tóth Erzsébet (tag), Szentmártoni János (póttag)
Képzőművészeti Tagozat - M. Novák András (tag),
Filep Sándor (póttag)
Művészetelméleti Tagozat - Berlász Melinda (tag),
Sebő Ferenc (póttag)
épművészeti Tagozat - Jánosi András (tag), Szerényi Béla (póttag)
Színházművészeti Tagozat - Rátkai Erzsébet (tag),
Nagy Viktor (póttag)
Zeneművészeti Tagozat - Olsvay Endre (tag),
Mohay Miklós (póttag)
közgyűlési képviselő - Bakos Edit (tag), Gróh Gáspár (póttag)

2023. november 1-től 2026. október 31-ig:

Építőművészeti Tagozat - Sáros László György (tag),
Szabó Tamás János (póttag)
Film- és Fotóművészeti Tagozat - Horváth Péter (tag),
Cakó Ferenc (póttag)
Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozat -
Hefkó Mihály (tag), Szenes István (póttag)
Irodalmi Tagozat - Tóth Erzsébet (tag), Szentmártoni János (póttag)
Képzőművészeti Tagozat - M. Novák András (tag), Filep Sándor (póttag)
Művészetelméleti Tagozat - Berlász Melinda (tag), Sebő Ferenc (póttag)
Népművészeti Tagozat Budainé - Kósa Klára (tag),
Mihályi Gábor (póttag)
Színházművészeti Tagozat - Pregitzer Fruzsina (tag),
Ráckevei Anna (póttag)
Zeneművészeti Tagozat - Olsvay Endre (tag),
Mohay Miklós (póttag)
közgyűlési képviselő - Juhász Judit (tag),
Kelecsényi László (póttag)

Művészeti Ösztöndíjprogram

Művészeti Ösztöndíjprogram

2020-as évfolyam

- Ayhan Gökhan • irodalom
 B. Nagy Ervin • film- és fotóművészet
 Balogh Vera dr. • zeneművészet
 Baranyai Norbert dr. • irodalom
 Bárdosi Ildikó • népművészet
 Bedecs László Attila dr. • irodalom
 Bella Máté • zeneművészet
 Bokányi Nóra • ipar- és tervezőművészet
 Boros Miklós János • képzőművészet
 Bögös András • építőművészet
 Czenthe (Anda) Kata • építőművészet
 Czigány Ákos • film- és fotóművészet
 Cseke Ákos • művészetelmélet
 Csujka László • film- és fotóművészet
 Dávid Ádám Zoltán • irodalom
 Demeter Tamás • művészetelmélet
 Deres Péter • színházművészet
 Dienes Nikolett • népművészet
 Ducki Witold • film- és fotóművészet
 Egyed Brigitta • színházművészet
 Erdei Lilla • népművészet
 Eredics Benjamin • népművészet
 (Fekete) Vass Ágnes • színházművészet
 Flach Antal • zeneművészet
 Fóris Barbara • ipar- és tervezőművészet
 Földi Viktória • népművészet
 Gera Marina • színházművészet
 Haber Szilvia Adél • ipar- és tervezőművészet
 Hajdú Attila • irodalom
 Hajós-Baku Eszter Judit • építőművészet
 Hámor József • színházművészet
 Harangi Attila • építőművészet
 Hermann Zsófia • képzőművészet
 Hornyák Livia • építőművészet
 Horváth Márk • színházművészet
 Izsó Zita • irodalom
 Jakatics-Szabó Veronika • képzőművészet
 Józsa István • ipar- és tervezőművészet
 Kalácska Zsanett • ipar- és tervezőművészet
 Kalafszky Adriána • zeneművészet
 Katona Vilmos • építőművészet
 Kertész Ágnes • zeneművészet
 Király Gábor • képzőművészet
 Kis-Baraksó Alexandra • ipar- és tervezőművészet
 Kiss Judit Ágnes • irodalom
 Kiss Zsuzsanna Emília • építőművészet
 Koralevics Rita • ipar- és tervezőművészet
 Korpa Tamás • irodalom
 Kosztrabszky Réka • irodalom
 Kovács Dávid András dr. • művészetelmélet
 Krulik Ábel • film- és fotóművészet
 Kurta Niké • színházművészet
 Kutrik Bence • zeneművészet
 Kuzma Levente • zeneművészet
 Lakos Dániel • ipar- és tervezőművészet
 Majoros Áron Zsolt • képzőművészet
 Marcell Tamás • ipar- és tervezőművészet
 Marofka Mátyás • színházművészet
 Marosi Eszter • építőművészet
 Mátrai Erik • képzőművészet
 Mechler Anna Eliza • "zeneművészet
 (átsorolt ebből: irodalom)"
 Medgyesy-Schmikli Norbert dr. • művészetelmélet
 Méry Beáta • képzőművészet
 Mészáros Zsolt Máté • zeneművészet
 Mezei Kinga • színházművészet
 Mihó Attila László • népművészet
 Miklya Gábor • képzőművészet
 Misiág-Ollár Danuta Ewa • művészetelmélet
 Mohos Zsófia • film- és fotóművészet
 Mózes Gergely • film- és fotóművészet
 Mucsi Gergő • zeneművészet
 Muszka Sándor • irodalom
 Nagy Zopán • képzőművészet
 Néma Júlia • ipar- és tervezőművészet
 Nizsai Dániel • színházművészet
 Orr András • képzőművészet
 Osgyáni Gábor • film- és fotóművészet
 Osztrosits Éva • zeneművészet
 Plugor Magor • művészetelmélet
 Polgár Éva • zeneművészet
 Rácz Erika Magdolna • népművészet
 Schreck Ákos • építőművészet
 Slíz Róbert • népművészet
 Stiller Ákos • film- és fotóművészet
 Sütő Erika • ipar- és tervezőművészet
 Szakonyiné Seres Gerda • művészetelmélet
 Szentgyörgyi Szandra • ipar- és tervezőművészet
 Takáts Márton • képzőművészet
 Takó Sándor dr. • Művészetelmélet (átsorolt ebből:
 film- és fotóművészet)
 Tóth Tamás • színházművészet
 Török Máté • film- és fotóművészet
 Trungel Aranka • népművészet
 Vajda László • népművészet
 Váraljai Anna • építőművészet
 Varga Rita • képzőművészet
 Varga Zoltán dr. • film- és fotóművészet
 Vizeli Máté • népművészet
 Zellei Boglárka Éva • film- és fotóművészet
 Zsidó Ferenc • irodalom
 Zsupán Edina dr. • irodalom

2021-es évfolyam

Alexa Zsolt Dr. • Építőművészet
Bába Szilvia • Művészetelmélet
Babiczy Tibor • Irodalom
Bács Emese • Képzőművészet
Bácsi Róbert László • Film-és fotóművészet
Bakonyi Tímea Györgyi • Képzőművészet
Balla Zoltán • film-és fotóművészet
Baráth Áron • képzőművészet
Bátori István • zeneművészet
Dr. Bedécs-Hajas Veronika Ágnes • ipar-és tervezőművészet (átsorolva Építőművészetből)
Benedekfi Katalin • színházművészet
Berecz István András • népművészet
Bezzeg Gyula • film-és fotóművészet
Bizják Dóra • zeneművészet
Bondor Csilla • képzőművészet
Boór Bernadett Hilda • építőművészet
Borbás Péter Dr. • építőművészet
Borkovics Péter • ipar-és tervezőművészet
Boros Mihály • zeneművészet
Bucsi Réka • film-és fotóművészet
Csáki András • zeneművészet
Csikné Bardon Réka • népművészet
Csóka Attila Róbert • építőművészet
Csuzi Márton • színházművészet
Dergez-Rippl Dóra Dr. • művészetelmélet
Dévity Zoltán • zeneművészet
Dragony Tímea Ildikó • zeneművészet
Falvai Balázs • építőművészet
Félegyházi Zsuzsanna • ipar-és tervezőművészet
Ferencz S. Apor • képzőművészet
Gálboryné Manninger Zsuzsanna Dr. • művészetelmélet
Gellérfi Gergő Dr. • irodalom
Góra Orsolya • képzőművészet
Grela Alexandra • képzőművészet
Hajdú András • film-és fotóművészet
Héjja János • ipar-és tervezőművészet
Herczeg Tamás Dr. • művészetelmélet
Hernád Géza • film-és fotóművészet
Hodosy Enikő • film-és fotóművészet
Horváth Márk • irodalom
Horváth Nóra Dr. • színházművészet
Horváth Péter Dr. • művészetelmélet
Jávorkai Ádám • zeneművészet
Jávorkai Sándor • zeneművészet
Jókainé Gombosi Beatrix Ágnes • népművészet
Juhász Ádám • ipar-és tervezőművészet
Kárász Eszter • zeneművészet
Keczán Mariann Dr. • irodalom
Kern Orsolya • építőművészet
Kolozsi Orsolya • irodalom
Kontor Enikő • ipar-és tervezőművészet
Kovács Emese • népművészet
Kovács Emőke Dr. • művészetelmélet
Krász Kira Dorottya • film-és fotóművészet
László Dániel • képzőművészet
Levko Esztella • színházművészet
Liu Miranda Rachel • zeneművészet

Mátyássy Szabolcs Zoltán • művészetelmélet
Miklós Péter Dr. • irodalom
Molnár Szabolcs • építőművészet
Nagy Lóránt József • színházművészet
Nagy Viktória • színházművészet
Németh Marcell Dániel • képzőművészet
Orosz Klára • képzőművészet
Pattantyús Gergely Gábor • ipar-és tervezőművészet
Péter Alpár • képzőművészet
Prell Norbert • ipar-és tervezőművészet
Pusko Márton • népművészet
Ránki Fülöp Menyhért • zeneművészet
Rékasy Bálint • ipar-és tervezőművészet
Riczy Ármán • színházművészet
Sajó Borbála • népművészet
Sánta Beatrix • zeneművészet
Sántha Emőke • népművészet
Sikentánc Szilveszter • népművészet
Simon Péter Bence • ipar-és tervezőművészet
Sipos Balázs • ipar-és tervezőművészet
Smiló Dávid • építőművészet
Soltész Erzsébet • színházművészet
Somogyi Tamás • színházművészet
Spischák Dávid Áron • zeneművészet
Strohner Márton József • ipar-és tervezőművészet
Szabó Nényei Borbála • irodalom
Szanyi Borbála • képzőművészet
Szenkovics Enikő • irodalom
Szerényi Béla Bence • népművészet
Szócs Petra Eszter • irodalom
Tolvaj Zoltán • irodalom
Topolánszky Tamás Yvan • film-és fotóművészet
Tóth Orsolya • film-és fotóművészet
Török Dávid • építőművészet
Tulassay Ádám • színházművészet
Turcsány Villő • képzőművészet
Turóczi Levente Ágoston • színházművészet
Vargyasi Melinda • népművészet
Vörös T. Balázs • film-és fotóművészet
Zágoni Balázs • irodalom
Zentai Károly • zeneművészet
Zorkóczy Zenóbia • színházművészet
Zurbó Dorottya • művészetelmélet

2022-es évfolyam

Ábrahám Nóra • Művészetelmélet
Adamovich Ferenc Tamás Dr. • Színházművészet
Adorjáni Bálint • Színházművészet
Ambrus Emese • Film-és fotóművészet
Andrasev Nadja • Film-és fotóművészet
Andrusko Marcella • Színházművészet
Antal Imola • Népművészet
Bágyi Balázs • Zeneművészet
Balog Alexandra • Zeneművészet
Bánki Ákos • Képzőművészet
Belicza László Gábor • Film-és fotóművészet
(Bene Zoltánné) Dr. Pusztai Virág • Művészetelmélet
Bicsák Rita • Népművészet
Blaskó Borbála • Színházművészet
Boros Anna • Színházművészet

Buglya Zsófia • Művészetelmélet
 Carcassné Hegyvári Bernadett • Ipar-és tervezőművészet
 Cseke-Marosi Eszter • Népművészet
 Csiby Gergely • Színházművészet
 Dorogi János • Képzőművészet
 Farkas Ferenc • Zeneművészet
 Farkas Gábor • Irodalom
 Farkas Zoltán József • Irodalom
 Ferencz Zoltán • Képzőművészet
 Földi Kinga • Ipar-és tervezőművészet
 Funk Bogdán Máté • Építőművészet
 Gábor Enikő • Film-és fotóművészet
 Gergely Réka Erzsébet • Képzőművészet
 Giczy Kristóf • Képzőművészet
 Haid Attila • Film-és fotóművészet
 Hegyi Barnabás Sándor • Zeneművészet
 Hevesi Annabella • Ipar-és tervezőművészet
 Horváth Balázs • Irodalom
 Horváth Bálint Gábor • Művészetelmélet
 Horváth Judit • Képzőművészet
 Horváth László Imre • Irodalom
 Horváth Márton Levente Dr. • Zeneművészet
 Imreh Sándor • Képzőművészet
 János Szabolcs • Művészetelmélet
 Józsa Judit • Népművészet
 Juhász János Krisztián • Népművészet
 Juhász Réka • Népművészet
 Kárpáti Judit Eszter • Ipar-és tervezőművészet
 Kerekes Emőke • Film-és fotóművészet
 Kindl Melinda Dr. • Művészetelmélet
 Kis Hajni • Film-és fotóművészet
 Kisfaludy Zsófia Sára • Színházművészet
 Kodolányi Judit Klára • Irodalom
 Kopriva Nikolett • Irodalom
 Kovács Csonga Anikó • Képzőművészet
 Kovács Levente • Népművészet
 Kovács Mónika • Ipar-és tervezőművészet
 Kőszegi Tamás • Film-és fotóművészet
 Kulin Borbála • Irodalom
 Lakos Nóra • Film-és fotóművészet
 Lázár Bence András • Irodalom
 Madár Helga • Népművészet
 Magyar Tekla • Irodalom
 Marcsák Gergely • Irodalom
 Máthé Zsolt András • Színházművészet
 Mayer Éva • Képzőművészet
 Mayer Hella • Képzőművészet
 Melkovics Tamás • Képzőművészet
 Méry János • Irodalom
 Miklósi Ádám • Ipar-és tervezőművészet
 Móré Levente • Építőművészet
 Nagy Márton • Építőművészet
 Nagy V. Gergő • Film-és fotóművészet
 Németh Márk Botond • Ipar-és tervezőművészet
 Némethné Gyüre Júlia • Ipar-és tervezőművészet
 Nyitrai László • Színházművészet
 Onhausz Miklós • Művészetelmélet
 Ország Martin • Ipar-és tervezőművészet
 Pálfalvi Tamás • Zeneművészet
 Pós Krisztián • Népművészet

RAB Enikő Sarolta • Építőművészet
 Rabb Dániel Zombor • Építőművészet
 Rádlér Luca • Építőművészet
 Rudolf Anica • Művészetelmélet
 Sándor László • Zeneművészet
 Seregély Mirtill • Népművészet
 Sófalvi Emese • Művészetelmélet
 Somogyi Emese • Képzőművészet
 Szalai Bálint • Ipar-és tervezőművészet
 Szalai Veronika • Ipar-és tervezőművészet
 Szentpáli Roland • Zeneművészet
 Szilágyi Kinga Katinka • Zeneművészet
 Szirmay Zsanett • Ipar-és tervezőművészet
 Szoboszlay Eszter • Film-és fotóművészet
 Szokody Anikó Dr. • Zeneművészet
 Szövényi Anna • Építőművészet
 Szvetnyik Kata • Színházművészet
 Tóth Norbert • Képzőművészet
 Turós Balázs • Film-és fotóművészet
 Ungváry-Kiss Márta • Építőművészet
 Uzsaly Bence András • Zeneművészet
 Vámosi-Nagy Zsuzsa • Zeneművészet
 Varsányi Kristóf • Film-és fotóművészet
 Végvári Gergely • Képzőművészet
 Virágh András Gábor • Zeneművészet

2023-as évfolyam

Albert Attila • népművészet
 Ámmer Gergő • képzőművészet
 Balatoni Sándor Attila Dr. • zeneművészet
 Balázs Nikolett • képzőművészet
 Balázs Zoltán István • színházművészet
 Balogh Máté Gergely • zeneművészet
 Balogh Miklós • építőművészet
 Bán Andrea • népművészet
 Bánhidi-Kovács Anikó • építőművészet
 Bartis Milán Rafael • film- és fotóművészet
 Bernáth Szilárd Richárd • film- és fotóművészet
 Bihari Kristóf • ipar- és tervezőművészet
 Bodó András-Ottó Dr. • színházművészet
 Bondea Vivien Dr. • művészetelmélet
 Bucz Magor Soma • zeneművészet
 Chilton Flóra • film- és fotóművészet
 Czopf Áron • művészetelmélet
 Csabay Domonkos József • zeneművészet
 Csávás-Ruzicska Tünde • ipar- és tervezőművészet
 Cseh Dávid Sándor • színházművészet
 Csoma Sándor • film- és fotóművészet
 Darabos Péter • népművészet
 Éles-Varga Erika • ipar- és tervezőművészet
 Enyedi Gergely • zeneművészet
 Erki-Szabóné Bognár Anna • színházművészet
 Erős Ágost Koppány • képzőművészet
 Fábri-Ivánovics Tünde • népművészet
 Faragó Melinda • építőművészet
 Farkas Imola Gabriella • ipar- és tervezőművészet
 Fehér Vilmos Lajos • népművészet
 Ficsor Márton • film- és fotóművészet
 Gilly Tamás • képzőművészet
 Hegyi Béla • ipar- és tervezőművészet

Herman Levente • képzőművészet
Homolya Dávid András • zeneművészet
Horesnyi Bálint • képzőművészet
Horváth Ágnes Dr. • művészetelmélet
Juhos Sandor • képzőművészet
Juhász Balázs • építőművészet
Juhos Lehel • ipar- és tervezőművészet
Karakó Zsuzsanna • ipar- és tervezőművészet
Kasza Péter Dr. • irodalom
Kazi Roland • képzőművészet
Kedves Zsófia • építőművészet
Kégl Ildikó • irodalom
Kiss László • irodalom
Kocsi Lajos • művészetelmélet
Kótai-Gulyás Andrea Katalin • képzőművészet
Kovács Gergely • képzőművészet
Kováts Ábel Pál • építőművészet
Kóhalmy Nóra • építőművészet
Kucsinka-Kopin Katalin • film- és fotóművészet
Lachegy Anna • zeneművészet
Lajtos Nóra Dr.(Zima Szabolcsné) • irodalom
László Barna • film- és fotóművészet
Lőrincz Hortenzia Szerényke • népművészet
Lukács Péter • építőművészet
Madaras Péter • képzőművészet
Marton Károly • népművészet
Medgyesi Konstantin Dr. • művészetelmélet
Mocskonyiné Nagy Emese Mária • művészetelmélet
Molnár-Héricsz Magor • irodalom
Mona Dániel • zeneművészet
Nagy Barbara • képzőművészet
Nagy Lea • irodalom
Nagy-Laczkó Balázs • irodalom
Nagyné Könyv Katalin Éva • képzőművészet

Olt Tamás György • színházművészet
Öry Annamária Magdolna • képzőművészet
Pápai Áron Gergely • film- és fotóművészet
Pass Andrea Zsuzsanna • színházművészet
Péter Ildikó • film- és fotóművészet
Pleskovics Viola Júlia • építőművészet
Prohászka Péter • művészetelmélet
Ruprech Judit • film- és fotóművészet
Simándi László • népművészet
Sivák Zsófia Kata • film- és fotóművészet
Soós Réka • népművészet
Stamler Ábel • művészetelmélet
Süle Ádám • népművészet
Szabó Balázs Zsolt • zeneművészet
Szabó Dorottya • képzőművészet
Szabó Noémi • művészetelmélet
Szentés Előd Zágon • film- és fotóművészet
Szirtes Balázs Dr. • színházművészet
Szives Márton Gábor • zeneművészet
Szövényi-Lux Balázs • film- és fotóművészet
Tabajdi Ádám Koppány • zeneművészet
Telegdi Balázs Barnabás • ipar- és tervezőművészet
Tillinger Adrienn • ipar- és tervezőművészet
Tóth Barna • irodalom
Tóth Berta • színházművészet
Tóth-Vajna Gergely Dr. • zeneművészet
Török Ábel • irodalom
Varga László • irodalom
Visky András • színházművészet
Wolf Bettina • ipar- és tervezőművészet
Zágoni Bálint • film- és fotóművészet
Zombola Péter Dr. • zeneművészet
Zsabokorszky Lili • ipar- és tervezőművészet

A zsánerfotókat és az Akadémia rendes tagjainak portréit a könyvben,
az itt jelzett kivételektől eltekintve Bogár Mariann, Cseresnyés Márk,
Dénes György, Lugosi Lugo László, Nyirkos Zsófia, Nyiró Simon,
Szathmáry Melinda, Szöllősi Mátyás, Török Máté, Walter Péter készítette.

Kivételek az Arcképcsarnokban: Baráti Kristóf, Bartha Dénes,
Farkasdy Zoltán, Ferencsik János, Gaál István, Hajnóczi Gyula,
Kobajasi Kenicsiro, Kodolányi János, Marton László,
Mőcsényi Mihály, Pollák Róbert, Pregitzer Fruzsina, Rost Andrea,
Rostoka László, Sass Sylvia, Szenik Ilona, Tokody Ilona,
Turányi Gábor, Zoboki Gábor, Zsigmond Vilmos. Bárdos Lajos,
Gyöngyössy Imre, Hofer Miklós, Lakner László, Ratkó József,
Taxner-Tóth Ernő, Várkonyi Zoltán – az MTI Archivumából.

Korzenszky Richárd portréképét Thaler Tamás készítette.

Csókós Varga Györgyi portréképét Zsubori Ervin készítette.

A posztumusz tiszteleti tagok portréit az alább jelzett kivételektől eltekintve

Lugosi Lugo László készítette.

Berki Viola, Határ Győző, Sinkovits Imre – MTI; Károly Amy – Geleta László;

Lászlóffy Aladár – Szőcs Gyöngyi; Somogyi József – Ruska Judit;

Takács András – Görföl Jenő (Csemadok); Pierre Vago – családi kép.

Kiadja a © Magyar Művészeti Akadémia, 2024-ben. www.mma.hu

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

Felelős kiadó: Turi Attila, az MMA elnöke

Szerkesztette: Békési Attila

A kötetet tervezte: Árendás József, Tóth Tamás, Stég Kft.

ISSN 2064-1001

Készült a Kontaktprint Nyomdában